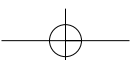
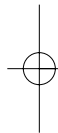
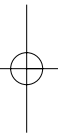

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΑΓΙΩΤΑΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ 2010

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΟΜΙΛΙΑ
ΤΗΣ Δ.Μ. ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ
Κ.Κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ Β΄
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ
ΠΡΟΣ ΕΓΚΡΙΣΗ
ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΧΑΡΤΗ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Ἡ ὀλοκλήρωση ἑνός μεγαλεπήβολου ἔργου εἶναι φυσικό νά προκαλεῖ ἱκανοποίηση σ' ἐκεῖνον, πού εἶχε τήν πρωτοβουλία γι' αὐτό. Πολύ περισσότερο, ἂν τό ἔργο αὐτό ἦταν ἐπιθυμία μιᾶς ὀλόκληρης ζωῆς καί πιεστική ἀναγκαιότητα τῶν καιρῶν, εἶναι δικαιολογημένο νά προκαλεῖ αἰσθήματα μέγιστης εὐφροσύνης καί μία μυστική ἀγαλλίαση. Καί ὅταν, μέ τό ἔργο αὐτό, δέν ρυθμίζεται ἀπλῶς ἡ καθημερινότητα, ἀλλά θεραπεύονται πληγές αἰώνων καί ἀποκαθίσταται τάξις ἀρχαιοπαράδοτη, ἡ ἱκανοποίηση παύει νά εἶναι προσωπική. Γίνεται καθολική, διαχέεται σ' ὅλη τήν κοινω- νία.

Ἔτσι νιώθω κι ἐγώ κατά τήν, ὄντως, ἱστορική γιά τήν Ἐκκλησία τῆς Κύπρου σημερινή ἡμέρα. Ἐγκρίνεται, σήμερα, καί τίθεται σέ ἐφαρμογή ὁ νέος Καταστατικός Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας μας καί κατοχυρώνεται κατα- στατικά ἡ ἐπαναφορά τῆς Ἐκκλησίας μας στήν προτέρα της αἴγλη, μέ τήν ἀπόκτηση πλήρους Ἱερᾶς Συνόδου. Μιά ἐκκρεμότητα ὀκτώ αἰώνων τελει- ὶνει σήμερα. Κι εἶμαι σίγουρος ὅτι πολλοί τῶν προκατόχων μας «ἐπεθύ- μησαν ἰδεῖν τήν ἡμέραν ταύτην καί οὐκ εἶδον».

Ὅ,τι ἡ κακεντρέχεια καί ἡ ἐχθρότης τῶν Λατίνων ἐπέβαλαν τότε καί ὅσα οἱ συστροφές καί οἱ ἰδιοτροπίες τῆς Ἱστορίας καί οἱ περιπέτειες τοῦ τόπου καί τοῦ λαοῦ συντήρησαν ἔκτοτε, «πέρας εἰλήφασιν» σήμερα. «Δόξα τῷ Θεῷ τῷ οὕτως εὐδοκήσαντι».

Δέν ἀμφιβάλλω ὅτι συναγάλλονται σήμερα οἱ χοροί τῶν προκατόχων μας, οἱ ὁποῖοι τήν ἀνάγκην φιλοτιμίαν ποιούμενοι, ἄλλοι «στεναγμοῖς ἀλαλήτοις» καί ἄλλοι «ἐν διωγμῷ καί μαρτυρίῳ» συντήρησαν τήν Ὁρθό- δοξη πίστη στόν ἑλληνικό πληθυσμό τῆς νήσου καί διατήρησαν ἐν ζωῇ,

ἔστω καί «κατάστικτον τοῖς μάλωψι», τήν Αὐτοκέφαλη Ἐκκλησία μας.

Ἀποτίουμε σήμερα φόρο τιμῆς σ' αὐτούς καί ὑποκλινόμαστε στούς ἀγῶνες καί στίς θυσίες τους. Τιμοῦμε καί τίς θυσίες ὀλόκληρου τοῦ λαοῦ μας σ' ὄλους αὐτούς τοὺς ἀσέληνους αἰῶνες τῆς δουλείας. Στούς ἀγῶνες καί στίς θυσίες τους ὀφείλουμε τόσο τό ἐθνικῶς, ὅσο καί τό χριστιανικῶς, ζῆν.

Πέραν ἀπό τήν πιό πάνω θεμελιώδη ρύθμιση, ὁ νέος Καταστατικός Χάρτης θά ρυθμίζει τήν, κατά τό δυνατόν, ἀπρόσκοπτη πορεία τῆς Κυπριακῆς Ἐκκλησίας στόν κόσμο τοῦτο. Θά ρυθμίζει τίς σχέσεις συναλλαγίας πρός τό κράτος, τίς σχέσεις διακονίας πρός τό ποιμνίό της καί τίς ἀδελφικές, ἰσότητες, σχέσεις, πρός τίς ἄλλες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες.

Ἡ Ἐκκλησία, ἀσφαλῶς, κυβερνᾶται ἀπό τήν Ἁγία Γραφή, τά ἐπ' αὐτῆς ἐρειδόμενα δόγματα, καθῶς καί τοὺς Ἱερούς Κανόνες τῶν Τοπικῶν καί Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ἐκάστη τοπική Ἐκκλησία, ὅμως, ζῶσα καί πολιτευομένη εἰς τόν κόσμο τοῦτον καί ἐξαρτωμένη ἀπό τοπικές καί χρονικές ἰδιαιτερότητες, πού εἶναι μεταβλητές, ἔχει ἀνάγκη καί Καταστατικοῦ Χάρτη, ὁ ὁποῖος νά ρυθμίζει τά τῆς λειτουργίας της.

Μετά τή μεγάλη κρίση τοῦ 1900 - 1910, λόγω τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητήματος, καταρτίστηκε καί ἐφαρμόστηκε ὁ Καταστατικός Χάρτης τοῦ 1914, ὁ ὁποῖος παρέμεινε σέ ἰσχύ μέχρι τό 1979. Τό 1929 ἔγινε προσπάθεια τροποποίησης τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη τοῦ 1914, ἡ ἀκολουθήσασα, ὅμως, ἐξορία τῶν Μητροπολιτῶν Κιτίου καί Κυρηνείας δέν ἐπέτρεψε τήν ὑλοποίησή της. Ὁ Καταστατικός Χάρτης τοῦ 1914 ἀντικατεστάθη δι' ἄλλου, τό 1980, ὁ ὁποῖος ἐθεράπευε κάποιες ἀδυναμίες τοῦ προηγούμενου, πού εἶχαν παρατηρηθεῖ στήν πράξη, ἀλλά καί ἐλάμβανε ὑπόψη τά νέα δεδομένα, ὅπως ἦταν ἡ ἀπαλλαγὴ τῆς νήσου ἀπό τόν ἀποικιακό ζυγό καί ἡ ἐξέλιξη τῆς κοινωνίας.

Οἱ ἀδυναμίες τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη τοῦ 1980, ὅπως παρουσιάστηκαν κατά τήν εἰκοσιπεντάχρονη, περίπου, χρήση του, μέ κορύφωση τά τελευταῖα γεγονότα τῆς ἀσθένειας τοῦ τέως Ἀρχιεπισκόπου καί τῶν ἀρχιεπισκοπικῶν ἐκλογῶν, κυρίως ὅμως ἡ διαχρονική πεποίθησή μου γιά τήν ἀναγκαιότητα τῆς δημιουργίας πλήρους Συνόδου Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας γιά τήν Ἐκκλησία μας καί ἡ ἀκράδαντη πεποίθησή μου ὅτι ὁ ἱερός κλῆρος, ἀνεξάρτητα ἀπό τό σέ ποιά ἐκκλησιαστική ἐπαρχία ὑπηρετεῖ, θά ἔπρεπε νά ἀμείβεται ἀξιοπρεπῶς ἀπό ἕναν Ἐνιαῖο Φορέα Μισθοδοσίας, καθῶς καί ἡ ἐπιθυμία μου γιά ἄμεση ἀντιμετώπιση καί θεραπεία μερικῶν συνεπειῶν τῆς τουρκικῆς εἰσβολῆς, μέ ὤθησαν στήν ἀνάληψη τῆς προσπάθειας σύνταξης νέου Καταστατικοῦ Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας μας,

ἀμέσως μετά τή, Θεοῦ συγκαταβάσει, ἀνάρρησή μου στόν Ἀρχιεπισκοπικό Θρόνο.

Εὐχαριστῶ θερμῶς ὅλους τούς ἀγίους ἀδελφούς, μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, γιά τό θετικό καί ἐποικοδομητικό πνεῦμα, πού ἐπέδειξαν κατά τή διάρκεια τῆς μελέτης τῶν διαφόρων ἄρθρων τοῦ Καταστατικοῦ. Ἰδιαίτερα εὐχαριστῶ τούς Πανιερωτάτους Μητροπολίτες Μόρφου καί Κωνσταντίας, καθώς καί τά ὑπόλοιπα μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς σύνταξης, τούς κ.κ. Ἀλέκο Μαρκίδη, Κωνσταντῖνο Πιτσάκη, Γεώργιο Πουλῆ, Θεόδωρο Γιάγκου καί Πρωτοπρεσβύτερο Χρυσόστομο Νάσση, καί τούς κ. κ. Ἰωάννη Χαριλάου, Κωνσταντῖνο Κατσαρό καί Ἀχιλλέα Αἰμιλιανίδη, γιά τό μόχθο πού κατέβαλαν.

Εἶναι ἀλήθεια ἀναντίρρητη, ὅτι δέν ὑπάρχει ἀνθρώπινο δημιούργημα, πού νά εἶναι τέλειο. Καί δέν τρέφω ψευδαισθήσεις ὅτι ὁ νέος Καταστατικός Χάρτης, πού πανηγυρικά ψηφίζουμε σήμερα, εἶναι τέλειος. Ἐκεῖνο πού μπορῶ νά διαβεβαιώσω εἶναι ὅτι καταβάλαμε κάθε προσπάθεια ὅπως αὐτός διαρκέσει μέσα στό χρόνο.

Ξέρουμε ὅτι θά διαπιστωθοῦν ἀτέλειες καί ὅτι ἡ πορεία τῆς Ἐκκλησίας μέσα στόν κόσμο τοῦτο θά καταστήσει ἀναγκαῖες κάποιες τροποποιήσεις. Γι' αὐτό καί θεσπίσαμε τή, μέ ὀρισμένη, αὐξημένη πλειοψηφία, δυνατότητα ἀλλαγῆς καί τροποποίησης ἄρθρων τοῦ Καταστατικοῦ. Ἐμεῖς προσπαθήσαμε κατά τά ἀνθρώπινα. «Τό ἔργον», ὅμως, «ἐκάστου ὁποῖόν ἐστι τό πῦρ δοκιμάσει», κατά τόν Ἀπόστολο Παῦλο. Ὁ χρόνος καί οἱ ποικίλες περιστάσεις θά δείξουν τήν ἀντοχή καί ἐπιβίωση τοῦ νέου Καταστατικοῦ μας Χάρτη.

Οἱ κυριότερες καινοτομίες τοῦ νέου Καταστατικοῦ Χάρτη, ἔναντι τῶν παλαιότερων, εἶναι:

1. Ἡ δημιουργία 13 Ἐπισκοπῶν. Ἐκτός τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς καί τῶν Μητροπόλεων Πάφου, Κιτίου, Κυρηνείας, Λεμεσοῦ καί Μόρφου, τίς ὁποῖες διελάμβανε ὁ Καταστατικός Χάρτης τοῦ 1980, καί τῆς Ἐπισκοπῆς Ἀρσινόης, γιά τήν ὁποία ἀποφάσισε, ὕστερα ἀπό δική μου εἰσήγηση, ἡ Ἱερά Σύνοδος, τό 1996, δημιουργοῦνται οἱ Μητροπόλεις Κωνσταντίας - Ἀμμοχώστου, Κύκκου καί Τηλλυρίας, Ταμασοῦ καί Ὁρεινῆς καί Τριμυθοῦντος, καθώς καί οἱ Ἐπισκοπές Καρπασίας καί Ἀμαθοῦντος.

Μέ τήν εἰσαγόμενη ρύθμιση, ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου ἀποκτᾷ πλήρη Σύνοδο Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας καί ἀπαλλάσσεται ἀπό τήν ἀνάγκη προσφυγῆς σέ πλησιόχωρες Ἐκκλησίες γιά λύση ἐσωτερικῶν προβλημάτων της. Ἡ ὑπαρξη 13 Ἐπισκοπῶν, τῶν ὁποίων ἡ πλήρωση προνοεῖται νά

γίνεται έντός τακτού συντόμου χρονικού διαστήματος από τής κενώσεώς των, καθώς και ή πρόνοια για ύπαρξη δύο Ἐπισκόπων, βοηθῶν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ἐγγυᾶται τήν ύπαρξη, πλέον, πλήρους Ἱερᾶς Συνόδου (τουλάχιστον 15μελοῦς) γιά τήν Ἐκκλησία τής Κύπρου.

2. Δημιουργία τοῦ θεσμοῦ τῶν ἐπαρχιούχων Ἐπισκόπων. Ἐκτός τής Ἀρχιεπισκοπῆς καί τῶν Μητροπόλεων, μέ τό νέο Καταστατικό θεσμοθετεῖται ή ύπαρξη τριῶν Ἐπισκοπῶν, οἱ ὁποῖες θά ποιμαίνονται ἀπό Ἐπισκόπους, στούς ὁποίους ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καί οἱ Μητροπολίτες θά ἐκχωροῦν διοικητικά - ποιμαντικά καθήκοντα. Ἔτσι, ἐκτός τής Ἐπισκοπῆς Ἀρσινόης, στά ὅρια τής Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πάφου, τής ὁποίας ή Ἱερά Σύνοδος εἶχε ἐγκρίνει τή σύσταση τό 1996, ἰδρύεται ή Ἐπισκοπή Καρπασίας, στά ὅρια τής Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, καί ή Ἐπισκοπή Ἀμαθοῦντος, στά ὅρια τής Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λεμεσοῦ. Ἡ ύπαρξη Ἐπισκόπων μέ διοικητικές - ποιμαντικές εὐθῦνες, ὑπό τήν πνευματική καί διοικητική ἐποπτεία τῶν Μητροπολιτῶν, ἦταν ἀρχαῖος θεσμός τής Ἐκκλησίας, ὁ ὁποῖος ἀναβιώνει τώρα στήν Ἐκκλησία τής Κύπρου.

3. Ἀλλαγὴ στόν τρόπο ἐκλογῆς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καί τῶν Μητροπολιτῶν. Τό θέμα τοῦτο ἀπασχόλησε ἰδιαίτερα τήν Ἱερά Σύνοδο, δεδομένης τής ἰδιαιτερότητας τοῦ τρόπου ἐκλογῆς, πού ἀκολουθεῖτο μέχρι σήμερα στήν Ἐκκλησία τής Κύπρου .

Πρός ἐνημέρωση τῶν πιστῶν, οἱ ὁποῖοι πιθανόν νά ἀποδίδουν διάφορες σκοπιμότητες στόν εἰσαγόμενο νέο τρόπο ἐκλογῆς, παραθέτουμε, ἐν συντομία, τά ἐπικρατοῦντα στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ὡς πρός τό θέμα αὐτό:

Στήν πρό τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων περίοδο, τό δικαίωμα τής ἐκλογῆς τοῦ Ἐπισκόπου εἶχαν, αὐστηρῶς ὀμιλοῦντες, οἱ Ἐπίσκοποι. Ὁ λαός ἐμαρτυροῦσε μόνο γιά τά προσόντα τοῦ ἀξίου γιά τό ἀξίωμα, ἢ ἀποδεχόταν τόν ὑπό τῶν Ἐπισκόπων ἐκλεγόμενο. Οἱ «Διαταγές τῶν Ἀποστόλων» ἀναφέρουν: «Ὄνομασθέντος (τοῦ Ἐπισκόπου) καί ἀρέσαντος, συνελθῶν ὁ λαός ἅμα τῷ πρεσβυτερίῳ καί τοῖς παροῦσιν ἐπισκόποις, ἐν ἡμέρᾳ Κυριακῇ, συνευδοκείτω. Ὁ δέ πρόκριτος τῶν λοιπῶν ἐρωτάτω πρεσβυτέριον καί τόν λαόν, εἰ αὐτός ἐστιν, ὃν αἰτοῦνται εἰς ἄρχοντα, καί ἐπινευσάντων, προσεπερωτάτω εἰ μαρτυρεῖται ὑπό πάντων ἀξίος εἶναι τής μεγάλης ταύτης καί λαμπρᾶς ἡγεμονίας» (Βίβλ. Η', Κεφ. Δ').

Καί ὁ Κυπριανός Καρχηδόνος παραγγέλλει: «Πρός νόμιμον χειροτονίαν ἐπισκόπου λαοῦ τινος ὠρισμένου, συνελθεῖν ἐπί τό αὐτό τοῦς πλησιοχώρους ἐπισκόπους τής αὐτῆς ἐπαρχίας ὅπως ἐκλέξωσι τόν Ἐπίσκοπον, παρόντος τοῦ λαοῦ, τοῦ γινώσκοντος τελείως τόν βίον ἐκάστου καί

μαρτυροῦντος περί πασῶν τῶν πράξεων αὐτοῦ» (Ἐπιστ. 68).

Κατά τὰς «Διαταγὰς τῶν Ἀποστόλων», ἡ μαρτυρία τοῦ λαοῦ ἔπρεπε νά εἶναι «κατ' ἀλήθειαν, ἀλλ' οὐ κατὰ πρόληψιν». Ἐπειδή, ὅμως, πολλές φορές ὁ λαός ξεπερνοῦσε τὰ ὄρια, ἀκολούθησαν οἱ Κανόνες Δ' τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου καί ΙΒ' καί ΙΓ' τῆς Λαοδικεΐας, πού καθιέρωσαν ὅτι ἡ ἐκλογή καί ἀποκατάσταση τοῦ Ἐπισκόπου εἶναι δικαίωμα τῶν συνεπισκόπων, χωρίς τή συμμετοχή τοῦ λαοῦ. Ἀπό τότε ἐπικράτησε, ὡς κανόνας, στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, οἱ Ἐπίσκοποι νά ἐκλέγονται ὑπό τῶν Ἐπισκόπων. Τοῦτο ἐπιβεβαίωσε καί ὁ Γ' Κανόνας τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Ἐκτός τοῦ πῶς πάνω τρόπου ἐκλογῆς καί ἀποκατάστασης Ἐπισκόπου, πού ἀποτελεῖ τό γενικό κανόνα, ὑπῆρξαν καί ἄλλοι δύο τρόποι, ὡς ἐξαιρέση τοῦ γενικοῦ κανόνα, πού ἔγιναν κατὰ καιρούς δεκτοί ἀπό τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία:

- α) Ὁ ὑπό τοῦ Ἰουστινιανοῦ, διά τῆς 123ης Νεαρᾶς, θεσπισθείς, κατὰ τόν ὁποῖο ἡ Σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων ἔπρεπε νά ἐκλέξει ἕναν ἀπό τρεῖς ὑποψηφίους, τούς ὁποίους «οἱ κληρικοί καί οἱ πρῶτοι τῆς πόλεως» ἐπήφιζαν, «προκειμένων τῶν ἀγίων εὐαγγελίων».
- β) Ὁ ὑπό τοῦ Νικηφόρου Φωκᾶ εἰσαχθείς, κατὰ τόν ὁποῖο τό δικαίωμα τῆς πρότασης, ἢ τοῦ διορισμοῦ, τοῦ Ἐπισκόπου ἀνήκει στόν Βασιλέα, ἐνῶ ἡ Σύνοδος ἐγκρίνει, ἢ ἐπικυρώνει.

Οἱ τρεῖς πῶς πάνω τρόποι ἐπικράτησαν ἀνά τούς αἰῶνες στήν ἐκλογή Ἐπισκόπων. Καί στούς τρεῖς εἶναι κυρίαρχος ὁ ρόλος τῆς Συνόδου, ἀπό τήν ὁποία πηγάζει καί ἡ ἐξουσία τοῦ Ἐπισκόπου.

Ἀπό τόν 19ο αἰῶνα, ὅμως, μέ τήν ἀνακήρυξη τῶν νέων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ἄρχισαν νά παρατηροῦνται παρεκκλίσεις ἀπό τόν πῶς πάνω τρόπο ἐκλογῆς. Στήν Ἐκκλησία τῆς Ρουμανίας π.χ., ἡ ἐκλογή τῶν Ἐπισκόπων γινόταν, μέχρι πρόσφατα, ἀπό Συνέλευση, στήν ὁποία, ἐκτός τῶν Ἐπισκόπων, λάμβαναν μέρος Βουλευτές, Γερουσιαστές καί τοπικοί ἄρχοντες. Ἄλλοῦ ἢ συμμετοχή λαϊκῶν περιορίζεται στήν ἐκλογή Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας.

Στήν Κύπρο, τόσο ὁ Καταστατικός Χάρτης τοῦ 1914, ὅσο καί ὁ τοῦ 1980, διελάμβαναν τή συμμετοχή τοῦ λαοῦ στήν ἐκλογή Εἰδικῶν Ἀντιπροσώπων στήν ἀρχή, καί Γενικῶν ἀργότερα, οἱ ὁποῖοι, μαζί μέ ἀριθμὸ ὀφφικιάλων καί τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐξέλεγαν τόν Ἐπίσκοπο (Ἀρχιεπίσκοπο ἢ Μητροπολίτες). Ὁ ρόλος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου στήν περίπτωσι αὐτήν εἶναι ὑποβαθμισμένος καί ἡ ἐκτροπή ἀπό τὰ παραδεδομένα

έκδηλη. Μπορούσε να έλεγεί Μητροπολίτης, ή Αρχιεπίσκοπος, κάποιος, ο οποίος να μην είχε λάβει έστω και μίαν έπισκοπική ψήφο. Η εκ των υστέρων άρνηση της Ίερᾶς Συνόδου να επικυρώσει μίαν έκλογή δέν είναι εύκολη υπόθεση.

Έπιθυμούσα να υπερβεί την πίο πάνω δυσκολία, πού προέρχεται από άθétηση Ίερῶν Κανόνων, αλλά και έχουσα υπόψη τίς έριδες, πού αναπτύσσονται ανάμεσα στο λαό, και τίς προσπάθειες, πού καταβάλλονται για έπηρεασμό των έκλεγομένων Άντιπροσώπων, ή Ίερά Σύνοδος στο νέο Καταστατικό Χάρτη εισάγει νέο τρόπο έκλογής των Έπισκόπων: 'Ο λαός να ψηφίζει οποιοδήποτε κληρικό έχει τά απαιτούμενα προσόντα και ή Ίερά Σύνοδος να επιλέγει ανάμεσα στους τρεις υποψηφίους, πού θά πάρουν τίς περισσότερες ψήφους. Έτσι, και ο λαός δέν θά παραγκωνίζεται, αλλά και ή έκλογή θά γίνεται σύμφωνα μέ τούς Ίερούς Κανόνες.

4. Παραχώρηση ένοριῶν, για προσωρινή διαποίμανση, στην Ίερά Μητρόπολη Κυρηναίας. Παρόλο πού τό 1980, ότε έψηφίσθη ο τότε Καταστατικός Χάρτης, όλόκληρη ή Μητροπολιτική Έπαρχία Κυρηναίας βρισκόταν υπό την κατοχή των Τούρκων, εν τούτοις δέν έπρονοήθη ή παραχώρηση έστω και μιᾶς κοινότητας, επί προσωρινής βάσεως, ούτως ώστε ο Μητροπολίτης Κυρηναίας να έχει ναό, στον όποιο να ίεουργεί ως ποιμενάρχης. Στο νέο Καταστατικό Χάρτη κατοχυρώνεται, «άχρι καιροῦ» ή παραχώρηση τεσσάρων ένοριῶν σέ προάστια της Λευκωσίας, προκειμένου ο Μητροπολίτης Κυρηναίας να έχει Θυσιαστήριο.

5. Άπονομή της Έκκλησιαστικής Δικαιοσύνης. Μέ τό νέο Καταστατικό Χάρτη, ρυθμίζεται λεπτομερώς ή εκδίκηση εκκλησιαστικών άδικημάτων, εις τά όποια δυνατόν να υποπέσουν κληρικοί παντός βαθμού, καθώς και λαϊκοί. Στόν Καταστατικό Χάρτη του 1980 δέν υπήρχε τέτοια λεπτομερής αναφορά, ή δέ άπονομή της δικαιοσύνης άφηνόταν στον οικείο Έπίσκοπο, ή στην Ίερά Σύνοδο, ή όποία και αυτοσχεδίαζε πολλάκις, λόγω της μή υπάρξεως πλαισίων, στα όποια θά έπρεπε να εκινείτο. Μέ τό νέο Καταστατικό Χάρτη, δημιουργούνται, πέραν των ως άνω, έπισκοπικό και πενταμελές συνοδικό δικαστήριο, μέ σαφή πλαίσια εργασίας. Νέα διάταξη είναι και ή δυνατότητα του κατηγορουμένου να έχει συνήγορο, πράγμα τό όποιο απαγόρευε ο προηγούμενος Καταστατικός Χάρτης. Μέ τό νέο Καταστατικό Χάρτη, εισάγεται επίσης τό «έκκλητον» πρós τό Οικουμενικό Πατριαρχείο. Δηλ. «άρχιερέυς πού καταδικάζεται σέ καθαίρεση, ή εκπτώση, ή σέ ποινή άργίας, πού συνεπάγεται εκπτώση, έχει τό δικαίωμα προσφυγής στο Οικουμενικό Πατριαρχείο, όπως όρίζουν οί Ίεροί Κανόνες».

6. Γάμος - Πνευματική λύση του γάμου. Στίς περί γάμου διατάξεις του Καταστατικού Χάρτη παρουσιάζονται έπουσιώδεις διαφορές, ώς πρός τά μέχρι τουδε ισχύσαντα.

Σχετικά μέ τήν πνευματική λύση του γάμου, δυστυχώς, παρά τήν είλικρινή έπιθυμία καί τίς προσπάθειές μας, δέν είσακουστήκαμε καί δέν μπορέσαμε νά πετύχουμε τήν έφαρμογή του νόμου, πού ή ίδια ή Πολιτεία θέσπισε, τροποποιώντας μάλιστα τό Σύνταγμα, ώστε νά μήν ταλαιπωρούνται οί πιστοί καί νά ύπάρχει ένιαία διαδικασία έκδοσης διαζυγίου.

Είναι αυτονόητη ύποχρέωσή μας νά μήν έκχωρήσουμε στην Πολιτεία τό δικαίωμα λύσης του γάμου, καθ' ότι πρόκειται για Μυστήριο τής Έκκλησίας, καί ώς τέτοιο άντιμετωπίζεται από μās. Γι' αυτό καί ρυθμίζουμε μέ συγκεκριμένες διατάξεις τή χορήγηση τής πνευματικής λύσης του γάμου.

7. Ένιαίος Φορέας Μισθοδοσίας Έφημεριακού Κλήρου. Έπιθυμούσα άνέκαθεν τήν οικονομική αναβάθμιση του έφημεριακού κλήρου, όχι μόνο για άνθρωπιστικούς λόγους, αλλά καί μέ τήν προσδοκία τής προσέλκυσης μορφωμένων άνθρώπων στίς τάξεις του. Γι' αυτό, άμέσως μετά τήν έκλογή μου, έχοντας ύπόψη τίς οικονομικές δυνατότητες τής Έρας Έρχιεπισκοπής, συνέστησα τόν «Ένιαίο Φορέα Μισθοδοσίας του Έφημεριακού Κλήρου», προικοδοτώντας τον μέ μεγάλο άριθμό μετοχών τής Έλληνικής Τράπεζας. Σκοπός του Φορέα είναι ή καταβολή ενός άξιοπρεπούς μισθού σέ όλους τούς ιερείς, άνεξάρτητα από τήν εκκλησιαστική έπαρχία στην όποία ύπηρετούν. Άμεσο άποτέλεσμα ήταν ή σημαντική αύξηση του μισθού όλων των ιερέων. Ο Ένιαίος αυτός Φορέας, στον όποιο συνεισφέρουν καί οί Έιερές Μητροπόλεις, οί ναοί καί οί Σταυροπηγιακές Μονές, λαμβάνει σήμερα καί καταστατική κάλυψη.

Αυτές είναι οί κυριότερες καινοτομίες, πού εισάγονται στή διοίκηση τής Έκκλησίας τής Κύπρου μέ τό νέο Καταστατικό Χάρτη της. Κατεβάλαμε κάθε προσπάθεια, ώστε νά άνταποκριθούμε στίς άπαιτήσεις των καιρών, διορθώνοντας τίς άδυναμίες, πού παρουσιάστηκαν στην έφαρμογή του προηγούμενου Καταστατικού, ώστε νά διατηρηθεί ό στενότατος σύνδεσμος τής διοίκησης Έκκλησίας καί του Λαού, πού άνέκαθεν χαρακτηρίζει τήν Έκκλησία μας. Είναι ανάγκη νά διατηρηθεί αυτός ό σύνδεσμος, ώστε νά παραμείνει καί ή εκτίμηση τής Έκκλησίας τής Κύπρου, άνάμεσα στίς άλλες Έκκλησίες, στά ύψηλά επίπεδα πού σήμερα βρίσκεται καί νά διαφυλαχθεί ό πρωταγωνιστικός ρόλος της στίς διορθόδοξες σχέσεις.

Έχω τήν πεποίθηση ότι θέσαμε γερά τά θεμέλια για τήν πρόοδο τής

Ἐκκλησίας μας. Δέν ξεχνοῦμε, βέβαια, ὅτι κύριος σκοπός τῆς Ἐκκλησίας εἶναι νά καθοδηγήσει τούς πιστούς στή σωτηρία τῶν ψυχῶν τους. Πιστεύω ἀκράδαντα ὅτι πρὸς αὐτόν τό σκοπό κατατείνουν ὅλα τὰ ἄρθρα τοῦ νέου Καταστατικοῦ Χάρτη, τόσο ἡ αὔξηση τῶν Ἐπισκόπων, οἱ ὁποῖοι θά βρίσκονται πιό κοντά στό ποιμνιό τους, ὅσο καί ἡ ἀξιοπρεπεστέρα διαβίωση τῶν κληρικῶν καί ὅσα γενικότερα διαλαμβάνονται στίς νέες διατάξεις.

Κατά τή Γραφική ρήση «ἔτι ἔν ἡμῖν λείπει», γιά νά ἔναι ἡ προσπάθειά μας πλήρης καί ἡ ἐπίτευξη τοῦ στόχου μας ἐξασφαλισμένη. Καί αὐτό τό ἔν, χωρίς τό ὅποιο ὅλα τὰ ἄλλα μένουν ἀνενέργητα καί ἐμεῖς «ἀέρα δέρομεν», εἶναι ἡ δίκαιη ἐπίλυση τοῦ ἐθνικοῦ μας θέματος. Μιά θνησιγενής λύση, ὅπως αὐτή πού ἐπιδιώκει ἡ Τουρκία, θά ὀδηγήσει σέ ἐκτουρκισμό τῆς Κύπρου. Ἀνατριχιάζω καί μόνο πού τό λέγω, μά θά πρέπει νά συνέλθουμε καί νά γρηγοροῦμε. Νά προβάλλουμε μία καθολική ἀντίσταση. Καί ἐνωμένοι, ὡς ἕνας ἄνθρωπος, νά διεκδικήσουμε μέ συνέπεια καί ἀποφασιστικότητα τὰ δικαιώματά μας. Μιά κακή λύση θά ὀδηγήσει σέ φυγή τόν λαό μας καί οἱ ναοί μας θά ἐρημώσουν. Ποιό νόημα θά ἔχουν Καταστατικοί Χάρτες καί λεπτομερεῖς διατάξεις, ὅταν δέν θά ὑπάρχει τό ἀντικείμενο, ἐπί τοῦ ὁποῖου θά ἐφαρμόζονται; Ἡ διοικοῦσα Ἐκκλησία θά μείνει βέβαια στόν τόπο, κάτω ἀπό ὅποιεσδήποτε συνθήκες. Μά, ποῖο τό ὄφελος; Νά θρηνεῖ ἐπί τῶν ἐρειπίων;

Γι' αὐτό κι ἀπό τόν ἱερό αὐτό χῶρο, ἀπ' ὅπου καί ἄλλοτε ἐστάλησαν μηνύματα ἀγώνα γιά ἐθνική ἐπιβίωση, ἀπ' ἐδῶ, ἀπ' ὅπου ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κυπριανός ὀδηγήθηκε στήν ἀγχόνη καί ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος στήν ἐξορία, ἀπευθύνουμε πατρική ἔκκληση γιά ἀφύπνιση καί ἀγώνα.

Ἄν ἐμεῖς ὅλοι, ποιμαίνοντες καί λαός, δέν ἔχουμε διάθεση γιά θυσία καί ἀγώνα καί παραβλέπουμε τήν οὐσία τοῦ προβλήματός μας, τότε δέν θά μπορέσουμε, ὅσο καί νά τό θέλουμε, νά διεκδικήσουμε ἀποτελεσματικά τὰ δίκαιά μας.

Καλοῦμε, λοιπόν, ὅλους σέ ἀρραγῆ ἐνότητα γύρω ἀπό κοινά ἀποδεκτούς στόχους, πού θά ἐπιτρέψουν τήν παραμονή μας στή Γῆ τῶν Πατέρων μας. Ὁ δέ Θεός τῆς Δικαιοσύνης καί τῆς Εἰρήνης, ὁ δημιουργήσας τόν ἄνθρωπο ἐλεύθερο, θά ἔλθει βοηθός καί σ' ἐμᾶς.

«Αὐτῷ ἡ δόξα καί τό κράτος εἰς τούς αἰῶνας. Ἀμήν».

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Κύπρου,

13 Σεπτεμβρίου 2010.

Α'. ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

Άρθρον 1

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου

1. Ἡ Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία τῆς Κύπρου, κεφαλὴν ἔχουσα τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ μέλος οὖσα τῆς Μιᾶς Ἀγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, εἶναι αὐτοκέφαλος, συμφώνως τῇ ἀδιασπάστῳ περὶ Αὐτῆς ἐκκλησιαστικῇ παραδόσει, ἀποτυπωθεῖση ἐν τῷ ὀγδῶ κανό- νι τῆς ἐν Ἐφέσῳ Γ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, κυβερνᾶται δέ βάσει τῶν Θείων Γραφῶν, τῶν Ἱερῶν Κανόνων, τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Παραδόσεων καὶ τοῦ συνωδᾶ τούτοις θεσπισθέντος Καταστατικοῦ Χάρτου Αὐτῆς.

2. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου συγκροτεῖται ἐκ πάντων τῶν ἐν τῇ νήσῳ Κύπρῳ διαβιούντων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν.

Άρθρον 2

Ἐπαρχίαι

1. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου ἀπαρτίζεται ἐκ τῶν ἀκολουθῶν ἀρχιερα- τικῶν Ἐπαρχιῶν, ἀναγραφομένων κατὰ τὴν ἱεραρχικὴν τάξιν αὐτῶν, ἧτις καθορίζει καὶ τὰ πρεσβεῖα τῶν ποιμαίνοντων αὐτάς Ἀρχιερέων:

- α) Τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου, ἐχούσης τὴν ἔδραν αὐτῆς ἐν Λευκω- σίᾳ.
- β) Τῆς Μητροπόλεως Πάφου, ἐχούσης τὴν ἔδραν αὐτῆς ἐν Πάφῳ.
- γ) Τῆς Μητροπόλεως Κιτίου, ἐχούσης τὴν ἔδραν αὐτῆς ἐν Λάρνακι.
- δ) Τῆς Μητροπόλεως Κυρηνείας, ἐχούσης τὴν ἔδραν αὐτῆς ἐν Κυρη- νείᾳ.
- ε) Τῆς Μητροπόλεως Λεμεσοῦ, ἐχούσης τὴν ἔδραν αὐτῆς ἐν Λεμεσῷ.
- ς) Τῆς Μητροπόλεως Μόρφου, ἐχούσης τὴν ἔδραν αὐτῆς ἐν Μόρφου.
- ζ) Τῆς Μητροπόλεως Κωνσταντίας-Ἀμμοχώστου, ἐχούσης τὴν ἔδραν αὐτῆς ἐν Ἀμμοχώστῳ.
- η) Τῆς Μητροπόλεως Κύκκου καὶ Τηλλυρίας, ἐχούσης τὴν ἔδραν αὐτῆς παρὰ τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Κύκκου.
- θ) Τῆς Μητροπόλεως Ταμασοῦ καὶ Ὁρεινῆς, ἐχούσης τὴν ἔδραν αὐτῆς ἐν Ἐπισκοπειῷ Ἐπαρχίας Λευκωσίας.
- ι) Τῆς Μητροπόλεως Τριμυθοῦντος, ἐχούσης τὴν ἔδραν αὐτῆς ἐν Ἰδαλίῳ.

- ια) Τῆς Ἐπισκοπῆς Καρπασίας, ἐχούσης τὴν ἔδραν αὐτῆς ἐν Αἰγιαλούση.
- ιβ) Τῆς Ἐπισκοπῆς Ἀρσινόης, ἐχούσης τὴν ἔδραν αὐτῆς ἐν Περιστερώνῃ Χρυσοχοῦς.
- ιγ) Τῆς Ἐπισκοπῆς Ἀμαθοῦντος, ἐχούσης τὴν ἔδραν αὐτῆς ἐν Ἀγίῳ Τύχωνι.

2. Ἡ κατὰ τὰ ἀνωτέρω συγκρότησις τῶν Ἐπαρχιῶν δύναται νά τροποποιηθῆ μόνον κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, πρὸς λήψιν τῆς ὁποίας ἀπαιτεῖται ἠϋξημένη πλειονοψηφία τῶν τριῶν τετάρτων τῶν μελῶν αὐτῆς καὶ συναίνεσις τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως.

ἄρθρον 3

Ἱερά Σύνοδος

1. Ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἐνεργοῦσα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν Θείων Γραφῶν, τῶν Ἱερῶν Κανόνων, τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Παραδόσεων καὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου, ἀποτελεῖ τὴν ἀνωτάτην ἀρχὴν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου.

2. Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀπαρτίζεται ἐκ τῶν κανονικῶς ἐκλεγέντων καὶ χειροτονηθέντων καὶ ἐν ἐνεργείᾳ ὄντων Ἀρχιερέων, ἥτοι τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, τῶν Μητροπολιτῶν καὶ τῶν Ἐπισκόπων (ἐπαρχιούχων καὶ μὴ).

ἄρθρον 4

Σύγκλησις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

1. Ἡ Ἱερά Σύνοδος συγκαλεῖται ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ὅστις εἶναι καὶ ὁ κανονικὸς Πρόεδρος αὐτῆς. Κωλυομένου τούτου, συγκαλεῖται καὶ προεδρεύεται ὑπὸ τοῦ πρώτου τῆ τάξει ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς, γνώμη καὶ ἐντολῇ, ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶναι ἐφικτόν, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Ἐάν τοῦτο δέν εἶναι ἐφικτόν, τῇ ἐντολῇ τῆς πλειονοψηφίας τῶν τριῶν τετάρτων τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἐν περιπτώσει χηρείας τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Θρόνου, ἡ σύγκλησις τῆς Συνόδου γίνεται ὑπὸ τοῦ Τοποτηρητοῦ αὐτοῦ.

2. Ἡ Ἱερά Σύνοδος συνέρχεται ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ, ἢ, ὑπάρχοντος σπουδαίου λόγου, ὅπου ἂν ὁ συγκαλῶν ὀρίσῃ, τακτικῶς μὲν τετράκις τοῦ ἔτους, κατὰ τὴν πρώτην μετὰ τὴν Διακαινήσιμον Ἑβδομάδα καὶ κατὰ τὸ πρῶτον δεκαπενθήμερον τῶν μηνῶν Φεβρουαρίου, Ἰουνίου καὶ Σεπτεμβρίου, ἐκτάκτως δέ, ὡσάκις ὁ ἔχων τὸ δικαίωμα τῆς συγκλήσεως κρίνῃ εὐλογον, ἢ ζητηθῆ τοῦτο παρὰ τῆς πλειονοψηφίας τῶν μελῶν αὐτῆς, πρὸς ἐξέτασιν καθοριζομένου ἐν τῇ αἰτήσει θέματος. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύ-

την, ὁ ἔχων τό δικαίωμα τῆς συγκλήσεως ὑποχρεοῦται ὅπως προβῆ εἰς τήν σύγκλησιν ἐντός δεκαπενθημέρου, ἀπό τῆς λήψεως τῆς πρὸς τοῦτο αἰτήσεως. Εἰς περίπτωσιν ἀρνήσεως τοῦ Προέδρου νά συγκαλέσῃ τήν Ἱεράν Σύνοδον, αὕτη συνέρχεται αὐτοδικαίως, ὑπό τήν προεδρίαν τοῦ πρώτου τῆ τάξει ἐκ τῶν παρόντων. Ἡ πρόσκλησις διά τακτικὴν, ἢ ἔκτακτον, σύγκλησιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀποστέλλεται πρὸς τὰ μέλη αὐτῆς, πέντε τοῦλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς συνεδρίας, προσδιοριζομένων καί τῶν θεμάτων τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

3. Ἡ ἡμερησία διατάξις τῶν συνεδριῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καταρτίζεται ὑπό τοῦ Προέδρου αὐτῆς. Συζήτησις θέματος ἐκτός ἡμερησίας διατάξεως εἶναι δυνατή, ἐφ' ὅσον παρίστανται καί συναινοῦν πάντα τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἄρθρον 5

Λειτουργία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

1. Ἡ Ἱερά Σύνοδος εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ, ὅταν εἶναι παρόντα πλείονα τοῦ ἡμίσεος τῶν μελῶν αὐτῆς, ἐν οἷς καί ὁ κατὰ τό ἄρθρον 4 παρ. 1 Πρόεδρος. Ἡ συμμετοχή τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἰς τὰς ἐργασίας αὐτῆς ἀποτελεῖ ὑποχρέωσιν αὐτῶν. Ἀπουσία ἐπιτρέπεται μόνον λόγῳ ἀσθενείας, ἢ διά τούς ἐν τῷ ἄρθρῳ 18 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου λόγους, ἢ δι' ἄλλην εὐλογον αἰτίαν.

2. Αἱ ἀποφάσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου λαμβάνονται διά πλειονοψηφίας τῶν παρόντων μελῶν, ἐξαιρουμένων τῶν περιπτώσεων δι' ἅς, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου, ἀπαιτεῖται ἠύξημένη πλειονοψηφία, ἢ ὁμοφωνία. Ἐπί δύο ἰσοψηφουσῶν γνωμῶν, τό κύρος δίδεται τῇ ψήφῳ τοῦ προεδρεύοντος, ὡσάκις δέ ἡ Σύνοδος συνεδριάξῃ ὡς δικαστήριον, κρατεῖ ἢ ἐπιεικεστέρα, διά τόν κατηγορούμενον, γνώμη.

3. Τά πρακτικά ἐκάστης συνεδρίας τίθενται ὑπ' ὄψιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, πρὸς ἐπικύρωσιν, κατὰ τήν ἀμέσως ἐπομένην συνεδρίαν αὐτῆς, καί, ἀφοῦ καταχωρισθοῦν ὑπό τοῦ Ἀρχιγραμματέως ἐν τῷ κώδικι τῶν πρακτικῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὑπογράφονται ὑπό τοῦ Προέδρου καί τῶν λοιπῶν μετασχόντων τῆς συνεδρίας ἐκείνης Ἀρχιερέων. Αἱ ληφθεῖσαι ἀποφάσεις καθ' ἐκάστην συνεδρίαν μονογραφοῦνται, ἐν σχεδίῳ, ὑπό τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἅμα τῷ πέρατι τῆς συνεδρίας, καί εἶναι ἀμέσως ἐκτελεσταί, εὐθύνη τοῦ Προέδρου καί τοῦ Ἀρχιγραμματέως. Ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἀποφάσεων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐνεργεῖται ὑπό τοῦ Προέδρου, ὅστις καί ἐνημερώνει σχετικῶς τήν Ἱεράν Σύνοδον κατὰ τήν ἐπομένην περίοδον τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς.

Άρθρον 6**Γραμματεία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου**

1. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ὀρίζει τόν Ἀρχιγραμματέα αὐτῆς, μεθ' ἑνός Γραμματέως, ὅστις καί τόν ἀναπληροῖ, ἐκ τῶν κληρικῶν, οἵτινες κέκτηνται πτυχίον Ἀνωτάτης Σχολῆς.

2. Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς προΐσταται τῆς Γραμματείας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐπιμελεῖται τῆς τηρήσεως τῶν πρακτικῶν τῶν συνεδριῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καί τῶν ἀποφάσεων αὐτῆς καί τῆς καταχωρίσεως αὐτῶν ἐν τῷ κώδικι, ἐκδίδει, ἐπικυρούμενα παρ' αὐτοῦ, ἀντίγραφα τῶν ἀποφάσεων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καί διεκπεραιοῖ τήν ἀλληλογραφίαν αὐτῆς, ἐκτελεῖ δέ καί οἰονδήποτε συναφές ἔργον ἥθελεν αὕτη ἀναθέσει αὐτῷ.

Άρθρον 7**Ἀρμοδιότητες τῆς Ἱερᾶς Συνόδου**

1. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, κεκτημένη τό τεκμήριον τῆς ἀρμοδιότητος, διασκέπτεται καί ἀποφασίζει περὶ πασῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων, περιῶν δέν ὑφίσταται ἄλλη τις πρόβλεψις τῶν Ἱερῶν Κανόνων καί τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου.

2. Διαφυλάττει τήν δογματικήν, κανονικήν καί λατρευτικήν τάξιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Κύπρου καί διατηρεῖ τήν ἐνότητα τῆς πίστεως καί τήν ἐκκλησιαστικήν κοινωνίαν μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Ρυθμίζει τὰς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου μετὰ τῶν ἄλλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τῶν Ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν καί Ὁμολογιῶν καί τῶν λοιπῶν θρησκευμάτων.

3. Ἐρμηνεύει αὐθεντικῶς τὰς διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου, συντάσσει καί ψηφίζει κανονιστικὰς πράξεις, πρὸς ρύθμισιν ἐκκλησιαστικῶν θεμάτων, περὶ τῶν ὁποίων δέν ὑφίσταται εἰδικωτέρα πρόβλεψις ἐν τῷ Καταστατικῷ Χάρτῃ, καί ἐκδίδει πράξεις καί διατάξεις, ἀναφερομένας εἰς ζητήματα πίστεως, λατρείας, ἐκκλησιαστικῆς πειθαρχίας, ὀργανώσεως καί ἐσωτερικῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας, ἐν τῷ πλαίσιῳ τῶν ἐκκλησιαστικῶν παραδόσεων.

4. Ἀσκεῖ τήν ἀνωτάτην δικαστικήν ἐξουσίαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Κύπρου, κατὰ τὰ, εἰδικώτερον ἐν τοῖς περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαιοδοτικῶν ὀργάνων, ὀριζόμενα.

5. Μεριμνᾷ διὰ τήν κήρυξιν τοῦ Εὐαγγελίου καί τήν διάδοσιν τῆς πίστεως, ἐπαγρυπνεῖ ἐπὶ τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας τῶν πιστῶν καί ἀποφασίζει περὶ τῶν ληπτέων μέτρων, πρὸς στερέωσιν καί τελείωσιν ἐν τῇ

πίστει καί προαγωγήν καί άνύψωσιν τῆς κατά Χριστόν ζωῆς τοῦ πληρώματος τῆς ἐν Κύπρῳ Ἐκκλησίας. Μεριμνᾷ διά τήν ἐκπαίδευσιν καί κατάρτισιν τοῦ κλήρου καί τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διακονούντων καί ἐποπτεύει τήν λειτουργίαν πάσης εἰδικῆς πρός τοῦτο σχολῆς. Ἐπιβλέπει τήν κανονικήν τέλεσιν τῶν μυστηρίων καί τῶν λοιπῶν ἱερῶν τελετῶν, ἐγκρίνει τά πρός χρῆσιν λειτουργικά βιβλία καί μεριμνᾷ, ὅπως ἐκάστη τάξις τοῦ κλήρου ἐπιτελῇ δεόντως τά ἑαυτῆς καθήκοντα.

6. Καθορίζει τήν ἐκάστοτε θέσιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου εἰς τάς σχέσεις Αὐτῆς μετά τῆς Πολιτείας. Προνοεῖ περί τῆς διατηρήσεως καί συντηρήσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν μνημείων καί τῶν, ἀρχαιολογικῆς καί πνευματικῆς ἀξίας, ἱερῶν ἀντικειμένων, ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς κειμένης νομοθεσίας, καί ἐκφράζει τήν γνώμην αὐτῆς ἐπί τῆς παρεχομένης θρησκευτικῆς καί ἐθνικῆς διδασκαλίας καί ἀγωγῆς ἐν τοῖς ἐκπαιδευτηρίοις τῆς νήσου καί τῶν χρησιμοποιουμένων, πρός τοῦτο, διδακτικῶν βιβλίων.

7. Ἐποπτεύει τό Κεντρικόν Ἐκκλησιαστικόν Ταμεῖον, τόν Φορέα Μισθοδοσίας τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου καί τό Ἐλεγκτικόν Τμήμα, συμφώνως πρός τάς διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου.

8. Ἐποπτεύει τήν λειτουργίαν τοῦ παρά τοῖς Εὐρωπαϊκοῖς Θεσμοῖς λειτουργούντος Γραφείου Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου. Τό Γραφεῖον λειτουργεῖ βάσει κανονισμοῦ, ἐγκρινομένου ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἄρθρον 8

Ἱερατική Σχολή

Ἐπί τῆς ἐποπτείας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου λειτουργεῖ ἡ Ἱερατική Σχολή «Ἀπόστολος Βαρνάβας», ἔχουσα δύο κύκλους σπουδῶν καί ἀποβλέπουσα εἰς τήν ἐκπαίδευσιν τῶν κληρικῶν καί τῶν ὑποψηφίων κληρικῶν. Ἡ Σχολή διοικεῖται ὑπό τῆς Ἐφορείας αὐτῆς, κατά τάς διατάξεις τοῦ ἐσωτερικοῦ κανονισμοῦ αὐτῆς, ἐγκρινομένου ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἄρθρον 9

Ἐπίσημον Δελτίον «Ἀπόστολος Βαρνάβας»

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐκδίδει ἐπίσημον δελτίον, ὑπό τόν τίτλον «Ἀπόστολος Βαρνάβας», ἐν ᾧ δημοσιεύονται ἐπίσημοι ἐκκλησιαστικά πράξεις, κανονισμοί, διατάξεις, ἀποφάσεις, ἐγκύκλιοι αὐτῆς, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καί τῶν Ἀρχιερέων, ὡς καί ἐκκλησιαστικοῦ ἐνδιαφέροντος ἄρθρα, μελέται κ.λπ., καί ὀρίζει τήν συντακτικήν αὐτοῦ ἐπιτροπήν.

Άρθρον 10**Σφραγίς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου**

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἔχει ἰδίαν σφραγίδα, φέρουσαν ἐν τῷ μέσῳ τήν εἰκόνα τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα καί κύκλῳ τήν ἐπιγραφὴν «ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ».

Άρθρον 11**Συνοδικαὶ Ἐπιτροπαὶ**

1. Ἡ Ἱερά Σύνοδος συγκροτεῖ Ἐπιτροπὰς, αἵτινες γνωμοδοτοῦν καί ἐπικουροῦν εἰς τό ἔργον αὐτῆς.

2. Πρόεδρος ἐκάστης Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι Ἀρχιερεὺς καί μέλη κληρικοί καί λαϊκοί, εἰδικοί ἐπὶ τῶν ἀντιστοίχων θεμάτων.

3. Αἱ Ἐπιτροπαὶ αὗται εἶναι:

α) Ἡ ἐπὶ τῶν δογματικῶν ζητημάτων.

β) Ἡ ἐπὶ τῶν διορθοδόξων, διαχριστιανικῶν καί διαθρησκευτικῶν σχέσεων.

γ) Ἡ ἐπὶ τῶν αἰρέσεων.

δ) Ἡ ἐπὶ τῆς λατρείας.

ε) Ἡ ἐπὶ τοῦ μοναχισμοῦ.

ς) Ἡ ἐπὶ τῶν νομοκανονικῶν ζητημάτων.

ζ) Ἡ ἐπὶ τῆς ναοδομίας καί τῆς χριστιανικῆς τέχνης.

η) Ἡ ἐπὶ τῆς Παιδείας καί τῆς χριστιανικῆς ἀγωγῆς.

θ) Ἡ ἐπὶ τῆς νεότητος.

ι) Ἡ ἐπὶ τῆς κοινωνικῆς προνοίας καί τοῦ φιλανθρωπικοῦ ἔργου.

ια) Ἡ ἐπὶ τῆς θεολογικῆς Παιδείας καί τῆς ἐπιμορφώσεως τοῦ κλήρου.

ιβ) Ἡ ἐπὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν καί διεθνῶν θεμάτων.

4. Ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἐπιτροπῶν καί τό ἀντικείμενον αὐτῶν δύνανται νά τροποποιῶνται, κατὰ τήν κρίσιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἣτις ὀρίζει καί τὸν ἀριθμὸν τῶν μελῶν αὐτῶν.

Άρθρον 12**Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος**

1. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Νέας Ἰουστινιανῆς καί πάσης Κύπρου, ἔχων τήν

διαποίμανσιν τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς περιφερείας, εἶναι ὁ, κατὰ τοὺς Ἱεροῦς Κανόνας, Πρῶτος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου καὶ ἀπολαύει τῶν ἐκ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως ἀνηκόντων εἰς τὸν Πρῶτον προνομίων, ἔτι δὲ καὶ τῶν κατὰ τὴν τοπικὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν παλαιόθεν προνομίων Αὐτοῦ, τελετουργικῆς καὶ ἐθιμοτυπικῆς φύσεως.

2. Εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἀνήκουν εἰδικώτερον τὰ κάτωθι:

- α) Συγκαλεῖ τὴν Ἱεράν Σύνοδον καὶ προεδρεῖ αὐτῆς καὶ διατηρεῖ τὴν ἐνότητα ἐν τῇ Ἱεραρχίᾳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου.
- β) Μνημονεύεται ἐν τῇ Θείᾳ Λειτουργίᾳ ὑπὸ τῶν Μητροπολιτῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου καὶ τῶν ὑπ' Αὐτόν Ἐπισκόπων, ὡς καὶ κατὰ τὰς ἐν ταῖς Σταυροπηγιακαῖς Μοναῖς ἱεροπραξίας.
- γ) Ἐκπροσωπεῖ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου καὶ ἀποτελεῖ τὸν σύνδεσμον εἰς τὰς σχέσεις Αὐτῆς μετὰ τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, καλλιεργεῖ τὰς σχέσεις μετὰ τῶν Προκαθημένων Αὐτῶν καὶ διατηρεῖ τὴν μετ' Αὐτῶν ἐκκλησιαστικὴν κοινωνίαν.
- δ) Ἐκπροσωπεῖ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου εἰς τὰς σχέσεις Αὐτῆς μετὰ τῶν Ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν καὶ τῶν λοιπῶν θρησκευμάτων.
- ε) Ἐκπροσωπεῖ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου εἰς τὰς σχέσεις Αὐτῆς μετὰ τῆς Πολιτείας.
- ς) Ἀναλαμβάνει, ὡς Τοποτηρητής, τὴν προσωρινὴν διοίκησιν τῶν κενουμένων μητροπολιτικῶν Θρόνων, ἣν δύναται νὰ ἀναθέσῃ εἰς ἕξαρχον Αὐτοῦ.
- ζ) Ἀπευθύνει, κατὰ τὰς ἐορτάς τῆς Ἀναστάσεως καὶ τῶν Χριστουγέννων, ἐγκυκλίους πρὸς ἅπασαν τὴν ἐν Κύπρῳ Ἐκκλησίαν, τῶν ὁποίων δύναται νὰ ἐντέλληται τὴν ἀνάγνωσιν ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς.
- η) Προΐσταται τῶν χειροτονιῶν τῶν Ἀρχιερέων, ἣ παρέχει ἐντολήν, πρὸς τοῦτο, εἰς ἕτερον Ἀρχιερέα.
- θ) Ἱερουργεῖ καθ' ἅπασαν τὴν Κύπρον, τῇ ἀπλῇ ἀνακοινώσει πρὸς τὸν οἰκεῖον Ἀρχιερέα.

Ἄρθρον 13

Ἐπαρχιοῦχοι Ἀρχιερεῖς

1. Ἐκαστος, ποιμαίνων ἐκκλησιαστικὴν Ἐπαρχίαν, Ἀρχιερεὺς (Ἀρχι-

επίσκοπος, Μητροπολίται καί Ἐπίσκοποι) εἶναι ἡ κανονική πνευματική καί ἐκκλησιαστική ἀρχή τῆς Ἐπαρχίας αὐτοῦ, ἀπολαύει πάντων τῶν, κατὰ τοὺς Ἱερούς Κανόνας καί τόν Καταστατικόν Χάρτην, ἀνηκόντων αὐτῷ δικαιωμάτων καί ὑπέχει τάς κατ' αὐτούς ὑποχρεώσεις, ὑποκείμενος εἰς εὐθύνην διὰ τήν τήρησιν αὐτῶν ἐνώπιον τῆς Ἱεράς Συνόδου.

2. Ἐκαστος τῶν Ἀρχιερέων ὀφείλει νά περιοδεύῃ τακτικῶς ἀνά τήν ἰδίαν Ἐπαρχίαν, πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ποιμαντικῶν αὐτοῦ καθηκόντων.

3. Αἱ Ἐπισκοπαί Καρπασίας, Ἀρσινόης καί Ἀμαθοῦντος ἐξαρτῶνται κανονικῶς ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπαρχίας, ἐκ τῆς ὁποίας αὐταὶ προήλθον, δηλαδή τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, τῆς Μητροπόλεως Πάφου καί τῆς Μητροπόλεως Λεμεσοῦ, ἀντιστοίχως.

Οἱ Ἀρχιερεῖς τῶν ὡς ἄνω Ἐπισκοπῶν (ἐπαρχιοῦχοι Ἐπίσκοποι) ἀσκοῦν τήν πνευματικὴν διαποίμανσιν τῆς Ἐπισκοπῆς. Ἀναλαμβάνουν, ἐπίσης, καί ἐπὶ πλεόν καθήκοντα εἰς τήν Ἀρχιεπισκοπὴν, ἢ τήν Μητρόπολιν, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξαρτᾶται ἡ Ἐπισκοπή, τὰ ὅποια ἤθελεν ἀναθέσει εἰς αὐτούς ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, ἢ ὁ οἰκείος Μητροπολίτης.

Εἰς τὰς κοινότητας τῆς Ἐπισκοπῆς, καί εἰς πᾶσαν ἐκκλησιαστικὴν ἀκολουθίαν, μνημονεύεται τὸ ὄνομα τοῦ Ἀρχιερέως, ἐξ οὗ ἡ ἐξάρτησις τῆς Ἐπισκοπῆς, ὡς «Ἀρχιεπισκόπου», καί τὸ ὄνομα τοῦ Ἐπισκόπου, ὡς «Ἐπισκόπου».

Οἱ ἐπαρχιοῦχοι Ἐπίσκοποι μνημονεύουν τοῦ οἰκείου Ἀρχιεπισκόπου, ἢ Μητροπολίτου, ἢ, ἱερουργοῦντες εἰς ἑτέραν Ἐπαρχίαν, τοῦ ἐπιτοπίου Ἀρχιεπισκόπου, ἢ Μητροπολίτου. Ἱερουργοῦντος ἐπαρχιοῦχου Ἐπισκόπου, ἐν τῇ Λειτουργίᾳ ψάλλεται ἡ φήμη αὐτοῦ, μετὰ τήν φήμην τοῦ ἐπιτοπίου Ἀρχιεπισκόπου, ἢ Μητροπολίτου.

Οἱ οἰκονομικοὶ ἔλεγχοι τῶν ναῶν, καθὼς καί ἡ λοιπὴ διοίκησις τῶν ἐνοριῶν, τῆς Ἐπισκοπῆς, διενεργοῦνται ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν ναῶν καί ἐνοριῶν τῆς ἐπαρχίας, ἐξ ἧς αὕτη ἐξαρτᾶται.

4. Εἰς περίπτωσιν χρεῖας Ἐπισκοπῆς, ὡς Τοποτηρητῆς ἀναλαμβάνει ὁ ἐξ οὗ ἡ ἐξάρτησις ταύτης Ἀρχιεπίσκοπος, ἢ Μητροπολίτης. Ἡ πλήρωσις αὐτῆς δέον ὅπως λάβῃ χώραν ἐντὸς τῶν προβλεπομένων, διὰ τοὺς Μητροπολίτας, χρονικῶν ὁρίων.

Ἄρθρον 14

Παραμονή εἰς τόν Θρόνον

1. Ἀρχιερεὺς (Ἀρχιεπίσκοπος, Μητροπολίτης καί Ἐπίσκοπος), κανονικῶς ἐν τῷ Θρόνῳ κατασταθεῖς, παραμένει ἐν αὐτῷ ἰσοβίως, ἐκτός ἐάν:

α) Προαχθῆ.

β) Παραιτηθῆ οἰκειοθελῶς, δι' εὐλογον αἰτίαν, καί ἢ παραίτησις αὐτοῦ γίνῃ δεκτὴ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

γ) Ὁ Θρόνος κηρυχθῆ ἐν χηρεῖα ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου δι' εἰδικῆς πλειονοψηφίας τῶν τριῶν τετάρτων τοῦ συνόλου τῶν μελῶν αὐτῆς, λόγῳ ἀρμοδίως ἀποδεικνυομένης ἀδυναμίας τοῦ Ἀρχιερέως ὅπως ἀνταποκριθῆ εἰς τὰ λειτουργικά, ποιμαντικά καὶ διοικητικά καθήκοντα αὐτοῦ, συνεπεία σωματικοῦ, ἢ διανοητικοῦ, νοσήματος, ἢ γήρατος.

2. Τοῦ Θρόνου ἀπομακρύνεται ὁ Ἀρχιερεύς, λόγῳ τελεσιδίκου καταδίκης εἰς καθαίρεσιν, ἢ εἰς ἔκπτωσιν ἀπὸ τοῦ Θρόνου.

3. Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ὑφίστανται ἀποχρῶσαι ἐνδείξεις περὶ τελέσεως ὑπὸ Ἀρχιερέως σοβαροῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος, ἢ Ἱερά Σύνοδος δύναται, δι' ἀποφάσεως, λαμβανομένης διὰ πλειονοψηφίας τῶν τριῶν τετάρτων τῶν μελῶν αὐτῆς, νά ἀφαιρέσῃ ἀπ' αὐτοῦ τὴν διοίκησιν καὶ διαποιήμανσιν τῆς Ἐπαρχίας αὐτοῦ, μέχρι τῆς ἐκδόσεως τελεσιδίκου δικαστικῆς ἀποφάσεως. Περαιτέρω, εἰς ὅλως ἐκτάκτους καὶ ἐξαιρετικὰς περιστάσεις, εἰς ἃς ὑφίστανται ἀποχρῶσαι ἐνδείξεις περὶ τελέσεως βαρυτάτου ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος καὶ ἔχει προκληθῆ, ἐκ τοῦ λόγου τούτου, ἰσχυρὸς σκανδαλισμὸς, δύναται προσέτι ἡ Ἱερά Σύνοδος νά καταστήσῃ τοῦτον ἀργόν, διὰ τῆς ὡς ἄνω πλειονοψηφίας, μέχρι τῆς ἐκδόσεως τελεσιδίκου δικαστικῆς ἀποφάσεως. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις, πρό τῆς ἐπιβολῆς τῶν ὡς ἄνω διοικητικῶν μέτρων, ὁ Ἀρχιερεύς καλεῖται, γραπτῶς, εἰς ἀκρόασιν ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἄρθρον 15

1. Εἰς τὸν παραιτούμενον, ἢ, ἔνεκα νοσήματος, ἢ γήρατος, ἀποχωροῦντα, Ἀρχιερέα παρέχεται χορηγία, ἐκ τοῦ ταμείου τῆς Ἐπαρχίας αὐτοῦ, ἴση πρὸς τὰς ἐκάστοτε ἀποδοχὰς τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ Ἀρχιερέως. Ἡ Ἐπαρχία ἀναλαμβάνει τὴν μέριμναν διὰ τὴν ἐξασφάλισιν ἀξιοπρεποῦς στεγάσεως, περιθάλψεως καὶ διατροφῆς αὐτοῦ.

2. Ὁ, λόγῳ καταδίκης, ἄνευ στερήσεως τῆς ἱερωσύνης, ἀπομακρυνθεὶς Ἀρχιερεύς λαμβάνει χορηγίαν, ἐκ τοῦ ταμείου τῆς Ἐπαρχίας, συνοδικῶς ὀριζομένην, μέχρι τοῦ ἡμίσεος τῶν ἐκάστοτε ἀποδοχῶν τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ Ἀρχιερέως. Εἰς τὴν περίπτωσιν καθαιρέσεως, ἢ Ἱερά Σύνοδος κέκτηται τὴν διακριτικὴν εὐχέρειαν νά ἐγκρίνῃ τὴν χορήγησιν βοηθήματος μέχρι τοῦ ὡς ἄνω ὀρίου.

3. Εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν διοικητικῶν μέτρων τῆς παρ. 3 τοῦ ἄρθρου 14, ὁ Ἀρχιερεύς ἐξακολουθεῖ νά λαμβάνῃ κανονικῶς τὰς ἀποδοχὰς αὐτοῦ.

Άρθρον 16**Σφραγίς Ἐπαρχίας**

Ἐκάστη Ἐπαρχία ἔχει ἰδίαν σφραγίδα, φέρουσαν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς ἱεράν παράστασιν, ἢ σύμβολον, κύκλῳ δέ τό ὄνομα τῆς Ἐπαρχίας.

Άρθρον 17**Μή Ἐπαρχιοῦχοι Ἀρχιερεῖς**

1. Εἰς τήν Ἀρχιεπισκοπὴν δύνανται νά χειροτονηθοῦν δύο, κατ' ἀνώτατον ὄριον, Ἐπίσκοποι, φέροντες, ψιλῶ ὀνόματι, τόν τίτλον μιᾶς τῶν πάλαι ποτέ διαλαμψασῶν ἐν Κύπρῳ Ἐπισκοπῶν, ἢ νέας Ἐπισκοπῆς.

2. Οἱ ὡς ἄνω Ἐπίσκοποι ὑπόκεινται εἰς τόν Ἀρχιεπίσκοπον, ὅστις εἶναι ὁ ἄμεσος ἐκκλησιαστικός προϊστάμενος αὐτῶν, καί εἶναι βοηθοί Αὐτοῦ εἰς τό ποιμαντικόν ἔργον, ἐκτελοῦντες τά καθήκοντα, ἅτινα Οὗτος ἤθελεν ἀναθέσει αὐτοῖς.

3. Οἱ κατὰ τά ἀνωτέρω Ἐπίσκοποι τελοῦν πάσας τάς ἀνηκούσας τῷ ἐπισκόπῳ ἱεροπραξίας, τῇ ἀδείᾳ, ἢ ἐντολῇ, τοῦ κυριάρχου τῆς Ἐπαρχίας, ἐν ἧ ἱερουργοῦν, Ἀρχιερέως, οὗτινος τό ὄνομα καί μνημονεύουν. Ἐφ' ὅσον ἱερουργοῦν εἰς μίαν τῶν Ἐπισκοπῶν, μνημονεύουν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ἢ τοῦ Μητροπολίτου, ἐξ οὗ ἡ ἐξάρτησις αὐτῆς.

4. Οἱ μή ἐπαρχιοῦχοι Ἐπίσκοποι ἀκολουθοῦν κατὰ τά πρεσβεῖα χειροτονίας αὐτῶν εἰς τήν ἀρχιερωσύνην, μετὰ τούς ἐπαρχιοῦχους Ἐπισκόπους.

5. Ἐπί μή ἐπαρχιοῦχων Ἐπισκόπων, ἐφαρμόζονται ἅπαντα τά ἰσχύοντα ἐπί τῶν λοιπῶν Ἀρχιερέων, ὡς πρός τά προσόντα, τάς ὑποχρεώσεις καί τήν κατάστασιν αὐτῶν, ἀναλόγως ἐφαρμοζόμενα, ἐπιφυλασσομένων τῶν περὶ τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν εἰδικῶν διατάξεων τοῦ παρόντος.

Άρθρον 18**Ἀπουσία Ἀρχιερέως**

Πᾶσα προσωρινή ἀπουσία ἐπαρχιοῦχου Ἀρχιερέως ἐκτός Κύπρου ἀναγγέλλεται ὑπ' αὐτοῦ τῷ Προέδρῳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Προκειμένου περὶ συνεχοῦς ἀπουσίας, πέραν τοῦ μηνός, ἀπαιτεῖται ἄδεια τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Διά πᾶσαν ἀπουσίαν μή ἐπαρχιοῦχου Ἐπισκόπου, ἀπαιτεῖται ἡ, πρός τοῦτο, ἄδεια τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Δέν ἐπιτρέπεται συνολική ἀπουσία πλέον τῶν τριῶν μηνῶν ἑτησίως, ἐκτός τῶν περιπτώσεων, κατὰ τήν κρίσιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀσθενείας, ἢ ἐκπληρώσεως ἀποστολῆς.

Β'. ΕΚΛΟΓΗ ΑΡΧΙΕΡΕΩΝ

Άρθρον 19

Έκλογή Άρχιεπισκόπου

1. Χηρεύσαντος τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Θρόνου, ὁ πρῶτος τῆ τάξει τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Μητροπολιτῶν ἀναλαμβάνει, ὡς Τοποτηρητής, τὴν προσωρινήν διοίκησιν αὐτοῦ μέχρι τῆς ἐκλογῆς καὶ ἐνθρονίσεως τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου. Κωλυομένου, ἢ ἀποποιουμένου, τοῦ καλουμένου εἰς τὴν τοποτηρητείαν, αὐτὴν ἀναλαμβάνει ὁ ἐπόμενος τῆ τάξει τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Μητροπολιτῶν.

2. Ὁ Τοποτηρητής ἀσκεῖ τὴν προσωρινήν διοίκησιν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς εἰς τὰ συνήθη καὶ ἀπαραίτητα μόνον, διὰ τὴν εὐρυθμον λειτουργίαν αὐτῆς, μὴ ἐπιτρεπομένης κατὰ τὰ λοιπὰ οἰασδήποτε μεταβολῆς εἰς τὸ καθεστώς εἴτε τῶν προσώπων εἴτε τῶν πραγμάτων.

Άρθρον 20

Ἐκλόγιμοι διὰ τὸν Ἀρχιεπισκοπικόν Θρόνον εἶναι: α) πάντες οἱ Ἀρχιερεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, καὶ β) οἱ ἔχοντες τὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 30 πρὸς ἀρχιερατείαν προσόντα.

Άρθρον 21

1. Ὁ Τοποτηρητής τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Θρόνου ὑποχρεοῦται ὅπως, ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς χηρείας τοῦ Θρόνου, ἀπολύσῃ δύο ἐγκυκλίους, μίαν πρὸς τοὺς ἐφημερίους, ἐντελλόμενος τὴν κατάρτισιν, ἢ ἀναθεώρησιν, τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐγκυκλίου, καὶ ἑτέραν πρὸς ἅπαν τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας, ὀρίζων τὴν ἡμέραν διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ τριπροσώπου, ἐντὸς τεσσαράκοντα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς χηρείας τοῦ Θρόνου. Ἡ παράτασις τῶν προθεσμιῶν εἶναι δυνατὴ μόνον δι' ἐξαιρετικούς λόγους, τῆ ἀποφάσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

2. Ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἐν ἀδυναμίᾳ τοῦ Τοποτηρητοῦ νά ἀνταποκριθῆ εἰς τὰς ὡς ἄνω ὑποχρεώσεις αὐτοῦ, δύναται νά ἀναθέσῃ τὴν τοποτηρητείαν εἰς τὸν ἐπόμενον τῆ τάξει Μητροπολίτην κ.ο.κ.

Άρθρον 22

Ἡ διαδικασία ἐκλογῆς, πρὸς ἀνάδειξιν Ἀρχιεπισκόπου, χωρεῖ εἰς δύο

στάδια: α) τήν κατάρτισιν τοῦ τριπροσώπου, διά καθολικῆς ψηφοφορίας, καί β) τήν ἐκλογήν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἄρθρον 23

1. Κατά τήν ὀρισθεῖσαν ἡμερομηνίαν, ἐν τῇ ὑπό τοῦ Τοποτηρητοῦ ἀπολυθείσῃ ἐγκυκλίῳ, διεξάγονται, διά καθολικῆς μυστικῆς ψηφοφορίας, ἐκλογαί, πρὸς κατάρτισιν τοῦ τριπροσώπου. Δικαίωμα ψήφου κέκτηνται πάντες οἱ Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί, ἡλικίας ἄνω τῶν δεκαοκτώ ἐτῶν, οἱ διαμένοντες μονίμως, ἀπὸ ἐνός τοῦλάχιστον ἔτους, εἰς τήν Κύπρον καί ἐγγεγραμμένοι ἐν τῷ ἐκλογικῷ καταλόγῳ ψηφοφόρων, ὅστις ἐγκρίνεται ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

2. Ὁ κατάλογος τῶν ψηφοφόρων ἐκάστης ἐνορίας, ἢ κοινότητος, δημοσιεύεται, δι' ἀναρτήσεως αὐτοῦ, εἰς τοὺς Ἱερούς Ναοὺς καί εἰς τήν ἠλεκτρονικὴν σελίδα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου. Πᾶς, ἔχων ἔννομον συμφέρον, δικαιούται νά ὑποβάλῃ, ἐντός τριῶν ἡμερῶν, διά τοῦ ἱερέως τῆς ἐνορίας, ἔγγραφον ἔνστασιν ἐπὶ τοῦ καταλόγου εἰς τὸν οἰκεῖον Ἀρχιερέα. Ὁ Ἀρχιερεύς, μετ' ἐξέτασιν τῶν ἐνστάσεων, ἀποφαίνεται ἠτιολογημένως καί ἀνεκκλήτως ἐπ' αὐτῶν, πέντε ἡμέρας τὸ ἀργότερον πρὸ τῆς καθορισθείσης πρὸς ἐκλογήν τοῦ τριπροσώπου ἡμερομηνίας.

3. Διά τὸν καταρτισμὸν τοῦ καταλόγου τῶν ψηφοφόρων, ὡς καί διά τήν τήρησιν τῆς ἐκλογικῆς διαδικασίας, δύναται ἡ Ἱερά Σύνοδος νά συνεργάζηται μετὰ τῶν ἀρμοδίων ὑπηρεσιῶν τοῦ Κράτους, πρὸς ὁμαλήν διεξαγωγὴν τῶν ἐκλογῶν.

4. Εἰς ἐκάστην ἐνορίαν χρέη Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐκτελεῖ ἡ Ἐνοριακὴ Ἐπιτροπὴ. Ὅπου ὑπάρξουν κατ' ἐνορίαν πλείονα ἐκλογικὰ κέντρα, ἡ Ἐφορευτικὴ Ἐπιτροπὴ ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως.

5. Ἐκαστος ψηφοφόρος δικαιούται νά ψηφίσῃ ἓνα ἐκ τῶν ἐκλογίμων, διά τήν κατάρτισιν τοῦ τριπροσώπου.

6. Ἐκαστον ψηφοδέλτιον εἶναι λευκόν, φέρον τήν σφραγίδα τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς, εἰς ὃ ὁ ψηφοφόρος ἀναγράφει ἰδιοχείρως τὸ ὄνομα τοῦ πρὸς ἀρχιερατείαν ἐκλογίμου τῆς προτιμήσεως αὐτοῦ. Ἐάν ὁ ψηφοφόρος ἀδυνατῇ νά ἐκφράσῃ γραπτῶς τήν βούλησιν αὐτοῦ, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὑποχρεοῦται νά ἀναγράψῃ εἰς τὸ ψηφοδέλτιον τὸ ὄνομα τὸ ὑποδειχθέν ὑπὸ τοῦ εἰρημένου ψηφοφόρου.

Άρθρον 24

1. Μετά τήν ολοκλήρωσιν τῆς καταμετρήσεως τῶν ψήφων εἰς τά ἐκλογικά κέντρα, τά ἀποτελέσματα τῆς ψηφοφορίας ἀποστέλλονται εἰς τόν Τοποτηρητήν. Οἷοσδήποτε ψηφοφόρος δύναται ὅπως ὑποβάλλῃ, ἐντός τριῶν ἡμερῶν, εἰς τήν Ἱεράν Σύνοδον, ἐνστάσεις περί τῆς ἐκλογικῆς διαδικασίας. Ἐντός πέντε ἡμερῶν, ἀπό τῆς παρελεύσεως τῆς προθεσμίας ὑποβολῆς τῶν ἐνστάσεων, ἡ Ἱερά Σύνοδος συγκαλεῖται ὑπό τοῦ Τοποτηρητοῦ καί ἀποφαίνεται ὀριστικῶς ἐπ' αὐτῶν, προχωρεῖ δέ, μετά ταῦτα, εἰς τήν ἐπικύρωσιν τῶν ἀποτελεσμάτων καί τήν κατάρτισιν τοῦ τριπροσώπου, ἐκ τῶν τριῶν πλειονοψηφισάντων προσώπων. Εἰς περίπτωσιν ἰσοψηφίας, διενεργεῖται κλήρωσις ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἐντός τριῶν ἡμερῶν, ἀπό τῆς καταρτίσεως τοῦ τριπροσώπου, ἡ Ἱερά Σύνοδος συγκαλεῖται ὑπό τοῦ Τοποτηρητοῦ, πρὸς ἐκλογὴν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου.

2. Πρὸ τῆς ἐκλογῆς, τελεῖται Θεία Λειτουργία ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῶ, ὑπό τοῦ τελευταίου τῆ τάξει, τῶν μὴ περιλαμβανομένων ἐν τῷ τριπροσώπῳ ἐν ἐνεργείᾳ Μητροπολιτῶν, καί ἀκολουθῶς ἡ Ἱερά Σύνοδος προβαίνει εἰς τήν ἐκλογὴν, ἐν τῷ Μεγάλῳ Συνοδικῷ, διά μυστικῆς ψηφοφορίας.

3. Ἀρχιεπίσκοπος ἀναδεικνύεται, ἐκ τοῦ τριπροσώπου, ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θά συγκεντρώσῃ τήν ἀπόλυτον πλειονοψηφίαν τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἐάν αὕτη δέν ἐπιτευχθῇ, ἡ ψηφοφορία ἐπαναλαμβάνεται μεταξύ τῶν δύο πλειονοψηφισάντων, κατὰ τήν αὐτὴν συνεδρίαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καί Ἀρχιεπίσκοπος ἀναδεικνύεται ὁ λαβὼν τὰς περισσοτέρας ψήφους. Εἰς περίπτωσιν ἰσοψηφίας, τίθεται κλήρος. Μετά τήν ἐκλογὴν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, τά μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κατέρχονται εἰς τόν Καθεδρικόν Ναόν πρὸς τέλεσιν τῆς Κανονικῆς Πράξεως.

4. Ἡ χειροτονία, ἐάν ὁ ἐκλεγείς δέν εἶναι Ἀρχιερεύς, καί ἡ ἐνθρόνισις γίνονται ἐντός δεκαπέντε ἡμερῶν ἀπό τῆς ἐκλογῆς. Ἡ ἐκλογή τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου, ὡς καί ἡ ἡμερομηνία ἐνθρονίσεως τούτου, ἀνακοινῶνται ὑπό τοῦ Τοποτηρητοῦ εἰς τούς Προκαθημένους τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

5. Ἐάν, κατὰ τήν διαδικασίαν τῆς ἐκλογῆς, ὁ Τοποτηρητής παραλείψῃ νά ἐφαρμόσῃ τὰς διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου, ἢ ἀμελήσῃ νά συγκαλέσῃ τήν Ἱεράν Σύνοδον, αὕτη συγκαλεῖται ὑπό τοῦ ἐπομένου τῆ τάξει Μητροπολίτου κ.ο.κ., ὅστις ἀναλαμβάνει ἐφ' ἐξῆς καί τήν τοποτηρητείαν.

Άρθρον 25

Ἐκλογή Μητροπολιτῶν

1. Ἄμα τῇ χηρείᾳ Μητροπόλεώς τινος, τήν τοποτηρητείαν ἀναλαμβάνει

νει ό Ἀρχιεπίσκοπος. Ἡ τοποτηρητεία ἀσκεῖται καθ' όν τρόπον καί εἰς τήν περίπτωσιν χηρείας τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Θρόνου.

2. Ἐκλογή Ἀρχιερέως δέν δύναται νά γίνη, εάν ό Ἀρχιεπισκοπικός Θρόνος εὑρίσκηται ἐν χηρεία.

Ἄρθρον 26

Ἐποψήφιοι, διά τήν ἐκλογήν εἰς τόν χηρεύοντα Θρόνον, εἶναι οἱ Ἐπίσκοποι καί οἱ ἔχοντες τά κατά τό ἄρθρον 30 προσόντα πρὸς ἀρχιερατείαν.

Ἄρθρον 27

Ἡ κατάρτισις τοῦ τριπροσώπου, πρὸς ἐκλογήν Μητροπολίτου, γίνεται διά καθολικῆς μυστικῆς ψηφοφορίας. Δικαίωμα ψήφου κέκτηνται πάντες οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί, ἡλικίας ἄνω τῶν δεκαοκτώ ἐτῶν, οἱ διαμένοντες μονίμως, ἀπό ἐνός τοῦλάχιστον ἔτους, εἰς ἐνορίαν, ἢ κοινότητα, τῆς χηρευούσης Μητροπόλεως, συμπεριλαμβανομένης καί τῆς τυχόν ὑποκειμένης εἰς αὐτήν Ἐπισκοπῆς, καί ἐγγεγραμμένοι ἐν τῷ ἐκλογικῷ καταλόγῳ ψηφοφόρων αὐτῆς, ὅστις ἐγκρίνεται ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἡ κατάρτισις τοῦ καταλόγου τῶν ψηφοφόρων τῆς χηρευούσης Μητροπόλεως καί ἡ ἐκλογικὴ διαδικασία, πρὸς ἀνάδειξιν τοῦ τριπροσώπου, γίνονται κατ' ἀνάλογον ἐφαρμογὴν τῶν περὶ τῆς ἐκλογῆς Ἀρχιεπισκόπου ὀριζομένων.

Ἄρθρον 28

Μετά τήν κατάρτισιν τοῦ τριπροσώπου, ἡ Ἱερά Σύνοδος συγκαλεῖται ὑπό τοῦ Προέδρου αὐτῆς καί προβαίνει εἰς τήν ἐκλογήν τοῦ νέου Μητροπολίτου, κατά τά ὀριζόμενα περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Τά αὐτά ἰσχύουν καί περὶ τῆς χειροτονίας καί ἐνθρονίσεως τοῦ ἐκλεγέντος Μητροπολίτου, κατ' ἀναλογίαν.

Ἄρθρον 29

Ἐκλογή Ἐπισκόπων

1. Οἱ κατ' ἄρθρον 13, παρ. 3, ἐπαρχιοῦχοι Ἐπίσκοποι ἐκλέγονται ἐκ τῶν ἐχόντων τά κατά τό ἄρθρον 30 προσόντα πρὸς ἀρχιερατείαν, διά μυστικῆς ψηφοφορίας, ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τῇ προτάσει τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ἢ Μητροπολίτου, ἐξ οὗ ἡ ἐξάρτησις τῆς Ἐπισκοπῆς. Ὁ προταθεὶς ἐκλέγεται, ἐφ' ὅσον συγκεντρώσει τήν ἀπόλυτον πλειονοψηφίαν τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

2. Οί κατ' άρθρον 17 μή έπαρχιοῦχοι Ἐπίσκοποι ἐκλέγονται ἐκ τῶν ἐχόντων τά κατὰ τό ἄρθρον 30 προσόντα πρὸς ἀρχιερατείαν, διά μυστικῆς ψηφοφορίας, ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τῇ προτάσει τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Ὁ προταθεὶς ἐκλέγεται, ἐφ' ὅσον συγκεντρώσει τὴν ἀπόλυτον πλειοψηφίαν τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἄρθρον 30

Προσόντα τῶν πρὸς ἀρχιερατείαν ἐκλογίμων

1. Ἐκλόγιμοι πρὸς ἀρχιερατείαν εἶναι οἱ ἄγαμοι κληρικοί (πρεσβύτεροι, ἢ διάκονοι), οἱ κεκτημένοι τά ἐξῆς προσόντα: α) πτυχίον ἀνεγνωρισμένης Ὁρθοδόξου Θεολογικῆς Σχολῆς, β) δεκαετῆ εὐδόκιμον διακονίαν, ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ κληρικοῦ, ἢ μοναχοῦ, καί γ) ἡλικίαν τριάκοντα πέντε ἐτῶν συμπεληρωμένην.

2. Δύναται ἡ Ἱερά Σύνοδος, εἰς ὅλως ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις, νά δεχθῆ ὡς ἐκλόγιμον καί κληρικόν, ἐγνωσμένου ἡθους καί κύρους, μή ἔχοντα πτυχίον Θεολογικῆς Σχολῆς.

Γ'. ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

Άρθρον 31

Έκπροσώπησις τῆς Ἐπαρχίας

Τὴν Ἐπαρχίαν, ὡς νομικόν πρόσωπον, ἐκπροσωπεῖ ἐνώπιον τῶν δικαστικῶν, ἢ διοικητικῶν, ἀρχῶν, καί παντός τρίτου, ὁ Ἀρχιερεὺς, ἢ, ἐν χρεΐα τοῦ Θρόνου, ὁ Τοποτηρητής, ἢ τὸ ἐξουσιοδοτημένον ὑπ' αὐτῶν πρόσωπον.

Άρθρον 32

Πρωτοσύγκελλος - Ἀρχιερατικοὶ Ἐπίτροποι

- Ὑπηρεσιακὴ στελέχωσις τῶν Ἐπαρχιῶν

1. Εἰς ἐκάστην Ἐπαρχίαν, ὁ Ἀρχιερεὺς δύναται νά διορίσῃ ἓνα τῶν ὑπηρετούντων ἐν αὐτῇ ἀγάμων πρεσβυτέρων, ὡς Πρωτοσύγκελλον, ἔχοντα τάς, κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν πρᾶξιν, ἀρμοδιότητας τοῦ ἀξιώματος, ἰδίᾳ τοῦ προϊσταμένου τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Ἐπαρχίας καί τοῦ ἐποπτεύοντος τὰ τῶν ὑπηρετούντων ἐν αὐτῇ κληρικῶν καί λαϊκῶν, ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ Ἀρχιερέως.

2. Πάντες οἱ ἄγαμοι κληρικοί διαμένουν καί ἐνδιαιτῶνται ἐν τῇ Μονῇ αὐτῶν, ἢ ἐν τῷ Ἐπισκοπείῳ, θεωρουμένῳ, κατὰ τοῦτο, ὡς Μονή.

3. Ὁ Ἀρχιερεὺς δύναται νά διορίσῃ, κατὰ περιφερείας, ἐντός τῆς Ἐπαρχίας, ἓνα, ἢ περισσοτέρους, Ἀρχιερατικούς Ἐπιτρόπους, οἵτινες ἐποπτεύουν τοὺς κληρικούς τῆς περιφερείας καί συντονίζουν τὴν διακονίαν αὐτῶν, κατὰ τὰς γενικὰς ὁδηγίας τοῦ Ἀρχιερέως.

4. Ὁ διορισμὸς τοῦ Πρωτοσυγγέλλου καί τῶν Ἀρχιερατικῶν Ἐπιτρόπων ἀνακαλεῖται ὅποτεδήποτε, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Ἀρχιερέως.

5. Παρ' ἐκάστη Ἐπαρχία ὑπηρετεῖ ὁ ἀναγκαῖος ἀριθμὸς ὑπαλλήλων, διοριζομένων παρὰ τοῦ Ἀρχιερέως, ὅστις ἀσκεῖ τὴν ἐποπτείαν ἐπ' αὐτῶν, ἐν σχέσει πρὸς τὰ ὑπηρεσιακὰ αὐτῶν καθήκοντα.

Άρθρον 33

1. Πάντες, οἱ πεπιστευμένοι ἐκκλησιαστικὴν ὑπηρεσίαν ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ, ἀναλαμβάνουν καί ἐκτελοῦν τὰ καθήκοντα αὐτῶν, τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ἀρχιερέως αὐτῆς.

2. Ὁ Ἀρχιερεὺς ἐπιτηρεῖ τόν, ὑπὸ τὴν ποιμαντορίαν αὐτοῦ, κληρον καί

τούς μοναχούς, ως και τούς λοιπούς πεπιστευμένους ἐκκλησιαστικήν ὑπηρεσίαν, ως πρὸς τὴν πολιτείαν καὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν, δικάζει τὰς ἐν τοῖς ὁρίοις τῆς δικαιοδοσίας αὐτοῦ ἐκκλησιαστικάς παραβάσεις, ἐφ' ὅσον αὗται δέν ὑπάγονται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα ἑτέρου ὀργάνου, καὶ ἐπιβάλλει, μετ' ἀκρόασιν, τὰς προβλεπομένας εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτάς ἐκκλησιαστικάς ποινάς, δι' ἠτιολογημένων γραπτῶν ἀποφάσεων αὐτοῦ.

3. Ὁ Ἀρχιερεὺς ὑποχρεοῦται εἰς τὴν διακρίβωσιν τῶν συστατικῶν ἐπιστολῶν, τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ προσωρινῶς διαμενόντων, ἢ διερχομένων, κληρικῶν καὶ μοναχῶν, καὶ παρέχει τὴν κανονικὴν ἄδειαν, διὰ τὴν ὑπ' αὐτῶν τέλεσιν ρητῶς προσδιοριζομένων ἱεροπραξιῶν, ἢ λατρευτικῶν πράξεων.

ἄρθρον 34

1. Ἐκαστος Ἀρχιερεὺς ὑποχρεοῦται νὰ διατηρῇ τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς Ἐπαρχίας βιβλία, ἐν οἷς: Μητρώον ἐνοριακοῦ κλήρου, Μητρώον μοναχῶν, Βιβλίον γάμων, Βιβλίον βαπτίσεων καὶ Βιβλίον δικαστικῶν ἀποφάσεων.

2. Ἐκάστη Ἐπαρχία δέον νὰ τηρῇ κανονικά λογιστικά βιβλία, πρὸς καταγραφὴν τῶν κτημάτων, τῶν ἐπίπλων, τῶν σκευῶν καὶ οἰασθῆποτε ἄλλης περιουσίας τῆς Ἐπαρχίας, ως καὶ οἰωνδήποτε προσόδων καὶ δαπανῶν. Τὰ λογιστικά βιβλία τῆς Ἐπαρχίας ὑπόκεινται εἰς ἔλεγχον ὑπὸ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Τμήματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου.

ἄρθρον 35

Θρονικαὶ Ἐπιτροπαί

1. Εἰς ἐκάστην Ἐπαρχίαν λειτουργεῖ Θρονικὴ Ἐπιτροπή, ἣτις ἐπικουρεῖ τὸν Ἀρχιερέα εἰς τὴν διαχείρισιν τῆς περιουσίας τῆς Ἐπαρχίας. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπαρτίζεται ἐκ τεσσάρων κληρικῶν μελῶν, διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερέως, καὶ τεσσάρων αἰρετῶν λαϊκῶν μελῶν. Ἡ ὑπηρεσία τοῦ μέλους τῆς Θρονικῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ἄμισθος.

2. Ἡ ἀνάδειξις τῶν μελῶν τῶν Θρονικῶν Ἐπιτροπῶν γίνεται ἀνά τετραετίαν, ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς καὶ ἀναλήψεως τῶν καθηκόντων τῶν Ἐνοριακῶν Ἐπιτροπῶν, κατὰ τὰ ἀναγραφόμενα ἐν τῷ ἄρθρῳ 53 τοῦ παρόντος. Ἐκλέξιμοι, ὡς μέλη Θρονικῆς Ἐπιτροπῆς, εἶναι οἱ Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί, κάτοικοι τῆς Ἐπαρχίας, ἐγγεγραμμένοι ἐν τῷ ἐκλογικῷ καταλόγῳ αὐτῆς καὶ συμπληρώσαντες τὸ εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῶν.

3. Τῆς Θρονικῆς Ἐπιτροπῆς προεδρεύει ὁ Ἀρχιερεὺς, ἐν περιπτώσει δέ

κωλύματος αὐτοῦ, ὁ ὀριζόμενος ὑπ' αὐτοῦ ἀναπληρωτής.

Ἄρθρον 36

Ἐκλογή λαϊκῶν μελῶν

1. Τά λαϊκά μέλη τῆς Θρονικῆς Ἐπιτροπῆς ἐκλέγονται ὑπό ἀντιπροσώπων πασῶν τῶν ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Ἐνοριακῶν Ἐπιτροπῶν.

2. Πρὸς τοῦτο, ὁ Ἀρχιερεὺς ἐκδίδει ἐγκύκλιον, εἰς τὴν ὁποίαν καθορίζει τὸν τόπον καὶ τὸν χρόνον τῆς συνελεύσεως τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Ἐνοριακῶν Ἐπιτροπῶν, διὰ τὴν ἐκλογήν. Διὰ τῆς αὐτῆς ἐγκυκλίου, ὁ Ἀρχιερεὺς ὀρίζει τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐκ τῶν κληρικῶν τῆς Ἐπαρχίας, καὶ τὰ δύο μέλη αὐτῆς.

3. Πρὸς ἀπαρτισμὸν τῆς ἐκλογικῆς συνελεύσεως, ἐκάστη Ἐνοριακὴ Ἐπιτροπὴ ἐκλέγει, ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς, ἓνα ἀντιπρόσωπον, τὸν ὁποῖον καὶ ἐφοδιάζει διὰ σχετικῶν ἐγγράφων, ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτῆς.

Ἄρθρον 37

1. Κατὰ τὰς ὀρισθείσας, διὰ τῆς ἐγκυκλίου τοῦ Ἀρχιερέως, ἡμερομηνίαν καὶ ὥραν καὶ εἰς τὸν καθωρισμένον τόπον συνέρχονται οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Ἐνοριακῶν Ἐπιτροπῶν. Ἀφοῦ ἐλεγχθοῦν τὰ πιστοποιητικὰ αὐτῶν, προτείνονται, ὡς ὑποψήφιοι, πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ἔχουν τὰ προβλεπόμενα, κατὰ τὸ ἄρθρον 35, παρ. 2, προσόντα.

2. Ἡ ἐκλογή γίνεται διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας, διὰ ψηφοδελτίων, σφραγιζομένων διὰ τῆς σφραγίδος τῆς Ἐπαρχίας. Ἐκαστος τῶν ἐκλεκτῶν ἀναγράφει ἕως τέσσαρα ὀνόματα. Ἐκλεγέντες θεωροῦνται οἱ τέσσαρες πλειονοψηφίσαντες, τῶν ὑπολοίπων θεωρουμένων ὡς ἐπιλαχόντων, κατὰ τὴν σειρὰν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ψήφων, ὃν ἕκαστος ἔλαβε. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας καταχωρίζεται εἰς πρακτικόν, τὸ ὁποῖον ὑπογράφεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου καὶ τῶν μελῶν τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἐν περιπτώσει ἰσοψηφίας, τίθεται κλῆρος.

3. Τὸ πρακτικὸν ἀποστέλλεται πάραυτα εἰς τὸν Ἀρχιερέα, μετὰ τῶν ψηφοδελτίων, ἐν σφραγισμένῳ φακέλλῳ.

4. Ἡ ἐκλογή θεωρεῖται ἔγκυρος, ἀνεξαρτήτως ἀριθμοῦ ἀντιπροσώπων, οἵτινες μετέσχον αὐτῆς.

Ἄρθρον 38

Ἐνστάσεις κατὰ τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς αἰρετῶν Ἐπιτρόπων ὑποβάλλονται ἐγγράφως εἰς τὸν Ἀρχιερέα, ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς.

Ἡ ἐπί τῶν ἐνστάσεων ἀπόφασις τοῦ Ἀρχιερέως εἶναι τελεσίδικος. Ἐν περιπτώσει ἀκυρώσεως τῆς διαδικασίας, προκηρύσσεται νέα ἐκλογή, κατὰ τὰ ἀνωτέρω. Εἰς περίπτωσιν ἀκυρότητος ἐν τῷ προσώπῳ ἐκλεγέντος μέλους, τοῦτο ἀντικαθίσταται ὑπό τοῦ ἐπιλαχόντος, κατὰ τήν τάξιν τῆς ἀνακηρύξεως. Ἐλλείπει ἐπιλαχόντων, διεξάγεται νέα ἐκλογή.

Ἄρθρον 39

Πλήρωσις κενῆς θέσεως

Κενωθείσης μιᾶς, ἢ δύο, θέσεων αἰρετῶν μελῶν τῆς Θρονικῆς Ἐπιτροπῆς, αἰτία θανάτου, ἢ παραιτήσεως, ἢ παύσεως, καί ἐλλείπει ἐπιλαχόντων, ἐκλέγονται νέα μέλη ὑπό τῶν λοιπῶν μελῶν τῆς Θρονικῆς Ἐπιτροπῆς, συνερχομένων ὑπό τήν προεδρίαν τοῦ Ἀρχιερέως. Προκειμένου, ὅμως, περί ταυτοχρόνου χηρείας πλειόνων τῶν δύο θέσεων, ἢ πλήρωσις αὐτῶν γίνεται διά νέας συνελεύσεως ἀντιπροσώπων τῶν Ἐνοριακῶν Ἐπιτροπῶν, συγκαλουμένων ὑπό τοῦ Ἀρχιερέως, κατὰ τόν καθοριζόμενον ἀνωτέρω τρόπον. Ἡ θητεία τῶν καθ' οἰονδήποτε τρόπον ἀναδεικνυομένων νέων μελῶν διαρκεῖ μέχρι τῶν νέων ἐκλογῶν Θρονικῶν Ἐπιτροπῶν.

Ἄρθρον 40

Λειτουργία τῆς Θρονικῆς Ἐπιτροπῆς

1. Ἡ Θρονική Ἐπιτροπή συνέρχεται ἐν τῇ ἔδρᾳ τῆς Ἐπαρχίας, ἢ, ὑπάρχοντος ἀποχρῶντος λόγου, ὅπου ἄν ὁ Πρόεδρος ὀρίσῃ, καί συνεδριάζει, τακτικῶς, δὶς τοῦ ἔτους, ἐκτάκτως δέ, κατὰ τήν κρίσιν τοῦ Προέδρου. Ὁ Πρόεδρος ὑποχρεοῦται, τῇ αἰτήσῃ τριῶν μελῶν, ὅπως συγκαλέσῃ τήν Θρονικήν Ἐπιτροπήν εἰς συνεδρίαν.

2. Ἡ Θρονική Ἐπιτροπή εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ, ἐάν, πλὴν τοῦ Προέδρου, ἢ τοῦ ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ, εἶναι παρόντα τέσσαρα τοὐλάχιστον μέλη, ἐξ ὧν τὰ δύο αἰρετά, αἱ δέ ἀποφάσεις λαμβάνονται κατὰ πλειονοψηφίαν. Εἰς περίπτωσιν ἰσοψηφίας, ἐπικρατεῖ ἡ ψῆφος τοῦ Προέδρου.

3. Τὰς ἀποφάσεις τῆς Θρονικῆς Ἐπιτροπῆς ἐκτελεῖ ὁ Ἀρχιερεὺς. Οὐδεμία πρᾶξις διαχειρίσεως δεσμεύει νομικῶς τήν Ἐπαρχίαν, ἐφ' ὅσον δέν ἔχει τύχει τῆς ἐγκρίσεως τῆς Θρονικῆς Ἐπιτροπῆς, ἢ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἔνθα τοῦτο προβλέπεται.

Ἄρθρον 41

Ἐκπτώσις Ἐπιτρόπου

Ὁ Ἐπίτροπος ἐκπίπτει τῆς ιδιότητος αὐτοῦ, δι' ἀποφάσεως τοῦ Ἀρχιερέως: α) ἐάν, μετά τήν ἐκλογήν, στερηθῇ τῶν προσόντων ἐκλογιμότητος, β) ἐάν ἀδικαιολογήτως ἀπουσιάσῃ ἐκ τριῶν συνεχῶν συνεδριῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, ἢ γ) ἐάν ἐπιδεικνύῃ διαγωγὴν ἀσυμβίβαστον πρὸς τὰ καθήκοντα αὐτοῦ. Οἱ κατὰ τὰ β) καὶ γ) τοῦ παρόντος ἄρθρου παύομενοι στεροῦνται τοῦ δικαιώματος ἐπανεκλογῆς κατὰ τὰς ἐπομένας, ἀπὸ τῆς παύσεως αὐτῶν, ἐκλογάς.

Ἄρθρον 42

Ἀρμοδιότητες τῆς Θρονικῆς Ἐπιτροπῆς

1. Ἡ Θρονικὴ Ἐπιτροπὴ ἔχει τὰς ἐξῆς ἀρμοδιότητας:

α) Μελετᾷ τοὺς ἀπολογισμοὺς τῆς διαχειρίσεως τῆς περιουσίας τῆς Ἐπαρχίας καὶ ψηφίζει τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμόν.

β) Παρακολουθεῖ τὴν διαχείρισιν τῆς περιουσίας τῶν Ἐνοριῶν καὶ τῶν Μονῶν, μελετᾷ τοὺς ἀπολογισμοὺς αὐτῶν καὶ ποιεῖται τὰς ἐνδεδειγμένας εἰσηγήσεις.

γ) Ἀποφαίνεται περὶ τοῦ τρόπου διαχειρίσεως τῆς περιουσίας τῆς Ἐπαρχίας, περὶ συνομολογήσεως δανείων καὶ περὶ βελτιώσεως, ἢ πωλήσεως, κτημάτων τῆς Ἐπαρχίας μέχρι ποσοῦ καθοριζομένου ἐτησίως ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν παρίσταται ἀνάγκη ὑπερβάσεως τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ, τὸ θέμα παραπέμπεται εἰς τὴν Ἱεράν Σύνοδον, πρὸς ἐξέτασιν καὶ λήψιν ἀποφάσεως.

2. Ἄπασαι αἱ ἀρμοδιότητες οἰκονομικῆς φύσεως τῆς Θρονικῆς Ἐπιτροπῆς ἀσκοῦνται, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰ, ἐν τῷ Παραρτήματι Γ' τοῦ παρόντος, προβλεπόμενα.

Ἄρθρον 43

Θρονικά Ταμεῖα

Παρ' ἐκάστη Ἐπαρχίᾳ λειτουργεῖ ἴδιον Θρονικόν Ταμεῖον. Τὰ περὶ τῆς λειτουργίας τῶν Θρονικῶν Ταμείων περιλαμβάνονται ἐν τῷ Παραρτήματι Γ' τοῦ παρόντος.

Ἄρθρον 44

Συμβουλευτικὸν Οἰκονομικὸν Σῶμα

Ἀνεξαρτήτως τῆς λειτουργίας τῆς Θρονικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ Θρονικοῦ Ταμείου, ὁ Ἀρχιερεὺς δύναται νὰ διορίζη Συμβουλευτικὸν Οἰκονομικὸν Σῶμα, πρὸς μελέτην τῶν οἰκονομικῶν θεμάτων τῆς Ἐπαρχίας καὶ τῆς, κατὰ τὸν καλύτερον δυνατὸν τρόπον, ἀξιοποιήσεως τῆς περιουσίας αὐτῆς καὶ πρὸς

παροχήν συμβουλών διά τάς οικονομικές δραστηριότητας τῆς Ἐπαρχίας.

Δ'. ΕΝΟΡΙΑΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ

Ἄρθρον 45

Ἐνορία

1. Ἡ Ἐνορία ἀποτελεῖ νομικόν πρόσωπον, τό ὁποῖον ἀπαρτίζεται ἀπό τό σύνολον τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν, τῶν μονίμως κατοικούντων εἰς μίαν ὠρισμένην ἐκκλησιαστικήν περιφέρειαν, ἐντός τῆς ἀρχιερατικῆς Ἐπαρχίας.

2. Ἡ Ἐνορία ἰδρύεται, δι' ἀποφάσεως τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, μετά γνώμην τῆς Θρονικῆς Ἐπιτροπῆς. Διά τῆς ἀποφάσεως ταύτης, καθορίζονται καί τά ὄρια τῆς Ἐνορίας.

3. α) Ἐνορίαν συνιστοῦν, εἰς μέν τάς πόλεις δύο χιλιάδες πεντακόσιοι τοῦλάχιστον κάτοικοι, εἰς δέ τάς κωμοπόλεις χίλιοι πεντακόσιοι κάτοικοι. Ἐξαιροῦνται αἱ ἤδη ὑφιστάμεναι Ἐνορίαί, αἵτινες διατηροῦνται καί εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν κατοικοῦν εἰς αὐτάς ὀλιγώτεροι, τοῦ ὡς ἄνω καθοριζομένου ἀριθμοῦ, κάτοικοι.

β) Χωρία, ἢ συνοικισμοί, ἔχοντες ἐλάχισσωνα τοῦ ἀνωτέρω προσδιοριζομένου ἀριθμοῦ κατοίκων, δύνανται νά ἀποτελέσουν ἰδίαν Ἐνορίαν, ἐφ' ὅσον, ἐκ τῶν ἐσόδων τοῦ Ναοῦ καί τῶν εἰσφορῶν τῶν ἐνοριτῶν, ἐξασφαλίζονται αἱ δαπάναι, πρὸς ὑπαρξιν καί ὁμαλήν λειτουργίαν αὐτῆς.

4. Ἡ πρὸς ἴδρυσιν νέας Ἐνορίας ἀπόφασις τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως δέον ὅπως καθορίζῃ τά περιουσιακά στοιχεῖα, δι' ὧν θά καταστή ἡ αὕτη βιώσιμος, μετά σύμφωνον γνώμην τῆς Θρονικῆς Ἐπιτροπῆς, καί, εἰ δυνατόν, καί τῆς Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπῆς τῆς, ἐξ ἧς ἀποσπᾶται, Ἐνορίας.

5. Ὁ Ἀρχιερεὺς, τῇ συμφώνῳ γνώμῃ τῆς Θρονικῆς Ἐπιτροπῆς, καί, εἰ δυνατόν, καί τῶν οἰκείων Ἐνοριακῶν Ἐπιτροπῶν, δύναται ὅπως συγχωνεύῃ δύο, ἢ περισσοτέρας, Ἐνορίας, ἐφ' ὅσον ἡ λειτουργία αὐτῶν ποιμαντικῶς καθίσταται ἀτελέσφορος.

Ἄρθρον 46

Ναοί

1. Οἱ Ναοί τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου διακρίνονται εἰς:

α) Ἐνοριακοὺς.

β) Κοιμητηριακούς.

γ) Παρεκκλήσια (ήτοι Ναούς μή ένοριακούς, έντός τών πόλεων, ή τών χωρίων).

δ) Έξωκκλήσια (ήτοι Ναούς μή ένοριακούς, εκτός τών πόλεων, ή τών χωρίων).

ε) Μοναστηριακούς (ήτοι Ναούς Μονών έν λειτουργία, ή διαλελυμένων).

ς) Προσκυνηματικούς.

2. Άπαντες οί Ναοί άποτελοϋν άναπαλλοτρίωτον εκκλησιαστικήν περιουσίαν καί διατελοϋν υπό τόν έλεγχον καί τήν έποπτείαν τοϋ οικείου Άρχιερέως. Η διοίκησις καί ή διαχειρίσις αυτών διεξάγεται κατά τάς διατάξεις τοϋ παρόντος Καταστατικού Χάρτου.

3. Οί Ένοριακοί Ναοί άνήκουν, κατά κυριότητα, εις τήν οικείαν Ένορίαν.

4. Έκάστη Ένορία δέον όπως τηρή κανονικά λογιστικά βιβλία, πρόσ καταγραφήν τών κτημάτων, τών επίπλων, τών σκευών καί οίασδήποτε άλλης περιουσίας τής Ένορίας, ως καί τών προσόδων καί δαπανών. Τά λογιστικά βιβλία τής Ένορίας υπόκεινται εις έλεγχον τοϋ Έλεγκτικού Τμήματος τοϋ Θρόνου.

5. Τά Παρεκκλήσια, τά Έξωκκλήσια καί οί Προσκυνηματικοί Ναοί, καί όσοι, ή όσα, περιήλθον, ή περιέρχονται, εις κατάστασιν έρειπώσεως, άνήκουν εις τήν Έπαρχίαν, εις τήν περιφέρειαν τής οποίας κείνται, πλην τών άνηκόντων, κατ' άπόφασιν τοϋ οικείου Άρχιερέως, εις τινα Ένορίαν. Έν περιπτώσει άμφισβητήσεων, περί τοϋ ιδιοκτησιακοϋ καθεστώτος Παρεκκλησίου, ή Έξωκκλησίου, μεταξύ Ένοριών, άποφασίζει περί τούτου ό οικείος Άρχιερεύς καί εις δεύτερον βαθμόν ή Έερά Σύνοδος. Έν περιπτώσει άμφισβητήσεων μεταξύ Ένορίας καί Άρχιερέως, άποφασίζει όριστικώς ή Έερά Σύνοδος.

6. Οί Κοιμητηριακοί Ναοί, έφ' όσον δέν άνήκουν εις Ένορίαν, ή Ένορίας, κατά τά μέχρι τοϋδε ισχύσαντα, άνήκουν εις τήν οικείαν Έπαρχίαν, ήτις έχει τήν όλην έποπτείαν επί τής διοικήσεως, διαχειρίσεως καί λειτουργίας αυτών.

7. Διά τήν άνέγερσιν, ανακαίνισιν, επέκτασιν, ή επιδιόρθωσιν, Έεροϋ Ναοϋ, ως καί τήν εκτέλεσιν οίουδήποτε άλλου έργου έν αυτώ, ή εις τόν περιβάλλοντα χώρον, άπαιτείται γραπτή άδεια τοϋ οικείου Άρχιερέως. Έπί έργασιών, πέραν τής συντηρήσεως καί άποκαταστάσεως ζημιών, ό Άρχιερεύς δύναται όπως ζητή τήν γνώμην τής επί τής Ναοδομίας καί Χρι-

στιανικής τέχνης Συνοδικής Ἐπιτροπῆς.

8. Διά τήν ἐκτέλεσιν τῆς ὅλης ἐργασίας, ἢ μέρους αὐτῆς:

- α) Ζητοῦνται προσφοραί, ἡ δέ κατακύρωσις γίνεται μόνον τῇ γραπτῇ ἐγκρίσει τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, ὅστις δικαιούται ὅπως ἀπορρίψῃ οἰανδήποτε προσφοράν, ἐάν κρίνῃ ὅτι αἱ προσφερόμεναι τιμαὶ εἶναι ἀσύμφοροι, ἢ ὅτι τό μειοδοτοῦν πρόσωπον δέν εἶναι πεπειραμένον πρός ἐκτέλεσιν τοιούτων ἔργων, ἢ ὅτι ἡ ὑπό τοῦ προσώπου τούτου διδομένη ἐγγύησις δέν εἶναι ἐπαρκής.
- β) Συντάσσεται ἔγγραφος συμφωνία, ἣτις δέον ὅπως φέρῃ ἐπ' αὐτῆς τήν ἔγγραφον ἔγκρισιν τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, ἄλλως ἡ τοιαύτη συμφωνία εἶναι ἄκυρος.
- γ) Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ὁ Ἀρχιερεύς, ἐν συνεννοήσει μετά τῆς Θρονικῆς, ἢ Ἐνοριακῆς, Ἐπιτροπῆς, διαπιστώσῃ ὅτι ἡ, ὑπό ἰδίαν αὐτῶν ἐπίβλεψιν, ἀπ' εὐθείας ἐκτέλεσις τῆς ἐργασίας θά γίνῃ καλύτερον καί μέ ὀλιγωτέρας δαπάνας, τότε δέν εἶναι ἀπαραίτητος ἡ διαδικασία ὑποβολῆς προσφορῶν.

9. Ἡ συντήρησις Ναῶν, οἱ ὁποῖοι ἔχουν χαρακτηρισθῆ ὡς ἀρχαιολογικά μνημεῖα, γίνεται ὑπό τήν ἐποπτείαν καί συνεργασίαν τῶν ἀρμοδίων κρατικῶν ὑπηρεσιῶν, τῇ μερίμνῃ τοῦ Ἀρχιερέως.

Ἄρθρον 47

Ἐφημέριοι

1. Πνευματικός πατήρ καί προϊστάμενος ἐκάστης Ἐνορίας εἶναι ὁ Ἐφημέριος. Οὗτος μεριμνᾷ διά τήν πνευματικὴν ζωὴν τῶν ἐνοριτῶν, διά τήν ὀρθὴν καί τακτικὴν τέλεσιν τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν, διά τήν διοίκησιν τῆς Ἐνορίας καί διά τήν φιλανθρωπικὴν καί κοινωνικὴν προσφοράν αὐτῆς.

2. Ὁ Ἐφημέριος ὀφείλει ὅπως διαμένῃ εἰς τήν Ἐνορίαν αὐτοῦ. Ἡ τυχόν διαμονὴ ἐκτός αὐτῆς ἐπιτρέπεται μόνον κατόπιν ἀδείας τοῦ Ἀρχιερέως.

3. Ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἐφημερίων εἰς ἐκάστην Ἐνορίαν καθορίζεται ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερέως, ἀναλόγως πρός τὰς ἀνάγκας αὐτῆς. Ἐπὶ πλειόνων Ἐφημερίων ἔν τινι Ἐνορίᾳ, ὁ Ἀρχιερεύς ὀρίζει τόν προϊστάμενον, ὡς καί τὰ καθήκοντα ἐκάστου.

4. Ὡς Ἐφημέριοι Ἐνοριῶν διορίζονται ἔγγαμοι κληρικοί. Ἄγαμοι κληρικοί δύνανται, κατ' ἐξαιρέσιν, νά διορισθοῦν εἰς ἐφημεριακὴν θέσιν, ὅπου αἱ συνθήκαι ἐπιβάλλουν τοῦτο.

5. Ὁ προτεινόμενος πρὸς χειροτονίαν δέον ὅπως ἔχη τὰ προβλεπόμενα ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων προσόντα καί ἐπὶ πλέον πτυχίον Ὁρθοδόξου Θεολογικῆς, ἢ ἄλλης Πανεπιστημιακῆς, Σχολῆς, ἢ ἀπολυτήριον Ὁρθοδόξου Ἱερατικῆς Σχολῆς. Εἰς ὅλως ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις, δύναται ὁ Ἱερατεὺς νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν χειροτονίαν προσώπου, τὸ ὁποῖον στερεῖται τῶν ἀνωτέρω τίτλων σπουδῶν. Πρὸ τῆς χειροτονίας, ὁ ὑποψήφιος ὑποβάλλει εἰς τὸν οἰκεῖον Ἱερατῆα:

- α) Κανονικὴν συμμαρτυρίαν, κατὰ τὰ παραδεδεγμένα ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας.
- β) Πιστοποιητικὸν γεννήσεως καὶ βαπτίσεως.
- γ) Ἀντίγραφον Ποινικοῦ Μητρώου.
- δ) Πιστοποιήσιν, ἐμφαίνουσιν ὅτι ὁ ὑποψήφιος εἶναι ἄγαμος, ἢ, προκειμένου περὶ ἐγγάμων, ὅτι ὁ γάμος εἶναι πρῶτος δι' ἀμφοτέρους τοὺς συζύγους.
- ε) Βεβαίωσιν ἰατροῦ, περὶ τῆς καταστάσεως τῆς υγείας αὐτοῦ.
- ς) Ἀποδεικτικὸν τῶν σπουδῶν αὐτοῦ.

Τὰ ἀνωτέρω ἐφαρμόζονται, ἀναλόγως προσαρμοζόμενα, ἐπὶ παντός ὑποψηφίου κληρικοῦ, ὅστις θὰ καταλάβῃ οἰανδήποτε ἐκκλησιαστικὴν θέσιν.

6. α) Οἱ Ἐφημέριοι διορίζονται εἰς ὠρισμένην Ἱενορίαν ὑπὸ τοῦ οἰκεῖου Ἱερατέως.
- β) Μετάθεσις Ἐφημερίου, ἐντὸς τῆς αὐτῆς Ἱεπαρχίας, γίνεται: i) τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ἱερατέως, κατόπιν αἰτήσεως τοῦ ἐνδιαφερομένου Ἐφημερίου, καὶ ii) δι' ἀποφάσεως τοῦ Ἱερατέως, ὡσάκις, κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ, ἐκκλησιαστικά καὶ ποιμαντικά ἀνάγκαι ἐπιβάλλουν τὴν τοιαύτην μετάθεσιν.
- γ) Ὁ ἐξ ἄλλης Ἱεπαρχίας μετατιθέμενος δέον ὅπως φέρῃ κανονικὸν ἀπολυτήριον γράμμα. Πρὸς προσωρινὴν τοποθέτησιν κληρικοῦ τινος εἰς ἄλλην Ἱεπαρχίαν, ἀπαιτεῖται ἀπλῆ ἄδεια τοῦ εἰς ὃν ὑπάγεται οὗτος Ἱερατέως.

7. Ἄπαντες οἱ κληρικοὶ ἐκάστης Ἱεπαρχίας ὑπάγονται, κατὰ τὰς διατάξεις τῶν Ἱερῶν Κανόνων, εἰς τὸν ἴδιον αὐτῶν Ἱερατῆα, τὸν ὁποῖον ὀφείλουν νὰ μνημονεύουν ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀκολουθίαις, νὰ ἀναγνωρίζουν ὡς ἐκκλησιαστικῶς προϊστάμενον αὐτῶν καὶ νὰ ὑπακούουν, τηροῦντες τὰς ἐκκλησιαστικὰς νουθεσίας καὶ ὁδηγίας αὐτοῦ.

8. Ἐκαστος Ἐφημέριος δικαιούται, κατ' ἔτος, κανονικῆς ἀδείας μετ'

ἀποδοχῶν.

9. Οὐδείς Ἐφημέριος ἀποχωρεῖ, ἢ παύεται, τῆς θέσεως αὐτοῦ, εἰ μὴ:
- α) Λόγῳ τελεσιδίκου καταδίκης εἰς καθαίρεσιν, ἢ ἀργίαν ἄνω τοῦ ἔτους, διὰ κανονικόν παράπτωμα.
  - β) Ἐάν ἀδικαιολογήτως ἐγκαταλείψῃ τὴν θέσιν αὐτοῦ καὶ ἐφ' ὅσον, κληθεῖς ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, δέν προέβαλε λόγους δικαιολογούντας ἐπαρκῶς τὴν πράξιν αὐτοῦ.
  - γ) Ἐάν παραιτηθῇ, ἰδίᾳ λόγῳ σωματικῆς, ἢ διανοητικῆς, νόσου.
  - δ) Ἐάν κατέστη ἀποδεδειγμένως ἀνίκανος πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἐφημεριακῶν αὐτοῦ καθηκόντων, ἕνεκα διανοητικῆς, ἢ σωματικῆς, νόσου, πιστοποιουμένης διὰ γνωμοδοτήσεως δύο ἰατρῶν, ὀριζομένων ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως.
  - ε) Ἐὰν συμπληρώσῃ τοῦ 70οῦ ἔτους τῆς ἡλικίας αὐτοῦ. Ἐφ' ὅσον ὁ οἰκείος Ἀρχιερεὺς κρίνει ἀναγκαίαν τὴν παράτασιν τῆς διακονίας αὐτοῦ καὶ ὁ Ἐφημέριος ἐπιθυμεῖ ταύτην, ἢ διακονία αὐτοῦ δύναται ὅπως συνεχισθῇ, τῶν ἀπολαβῶν αὐτοῦ καὶ τοῦ χρόνου τῆς παρατάσεως τῆς διακονίας αὐτοῦ καθοριζομένων συμφώνως τῶν προνοιῶν τοῦ Ἐνιαίου Φορέως Μισθοδοσίας τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου.

10. Ἐφημέριοι, κανονικῶς ἀποχωροῦντες τῆς διακονίας αὐτῶν, λαμβάνουν ἰσοθίως σύνταξιν, μὴ οὔσαν κατωτέραν τοῦ χορηγουμένου ἐκ τοῦ Κυβερνητικοῦ ταμείου ἐπιδόματος εἰς Ἐφημέριους. Εἰς περίπτωσιν καθαίρεσεως, ἢ ἀπολύσεως, λόγῳ ἀργίας ἄνω τοῦ ἐνός ἔτους, κληρικοῦ τινος, ἢ Ἱερά Σύνοδος ἀποφαίνεται περὶ τοῦ ὕψους τῆς συντάξεως αὐτοῦ.

11. Εἰς περίπτωσιν θανάτου κληρικοῦ πρὸ τῆς συνταξιοδοτήσεως αὐτοῦ, ἢ Ἱερά Σύνοδος μεριμνᾷ, κατὰ τὴν κρίσιν αὐτῆς, διὰ τὴν οἰκονομικὴν στήριξιν τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ.

12. Ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως δύναται ὅπως δοθῇ εἰς Κληρικόν ἄδεια, καὶ ἐνδεχομένως οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις, ἀναλόγως τῶν συνθηκῶν, διὰ σπουδᾶς.

13. Ἐκάστη Ἐπαρχία δέον ὅπως τηρῇ Μητρῶν κληρικῶν, ἐν ᾧ ἐμφαίνονται συνοπτικῶς πάντα τὰ ἀφορῶντα εἰς ἕκαστον κληρικόν στοιχεῖα, ὡς: ἡμερομηνία γεννήσεως, ἡμερομηνία χειροτονίας εἰς διάκονον καὶ εἰς πρεσβύτερον καὶ ἀπονομῆς ὀφθικίων, ἢ ἀξιωματῶν, ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ὑπηρεσίᾳ, στοιχεῖα σπουδῶν, Ἐνορία, ἢ Ἐνορίαί, εἰς ἃς ὑπῆρέτησεν, οἰκογενειακὴ κατάσταση, ἰδιαίτερα στοιχεῖα δραστηριότητος καὶ τυχόν παραπτώματα αὐτοῦ καὶ αἱ ἐπιβληθεῖσαι αὐτῷ ποιναί.

Άρθρον 48**Μισθοδοσία Κληρικῶν**

1. Ὁ μισθός τῶν Κληρικῶν, πρεσβυτέρων καί διακόνων, καθορίζεται ὁμοιομόρφως δι' ἅπασαν τήν Ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου, ἀναλόγως τῶν προσόντων καί τῆς τάξεως αὐτῶν, διά κανονισμοῦ ἐκδιδομένου ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

2. Ὅπου αἱ Ἐπαρχίαι, ἢ αἱ Ἐνορίαι, δέν κέκτηνται πόρους ἐπαρκεῖς, πρὸς κάλυψιν τῆς μισθοδοσίας τοῦ κλήρου, ὡς αὕτη καθορίζεται ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἔρχεται ἀρωγός, βάσει τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Καταστατικοῦ Χάρτου, ὁ Φορεὺς Μισθοδοσίας τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου.

3. Διά τούς σκοπούς μισθοδοσίας, οἱ Ἐφημέριοι διακρίνονται εἰς τέσσαρας τάξεις, τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου ἔχοντος τό δικαίωμα τοποθετήσεως εἰς τήν μισθολογικήν τάξιν, ἀναλόγως οὐχί μόνον τῶν τυπικῶν, ἀλλά καί τῶν οὐσιαστικῶν προσόντων, τῶν κληρικῶν:

- α) Εἰς τούς ἔχοντας Θεολογικήν, ἢ ἄλλην, Πανεπιστημιακὴν μόρφωσιν.
- β) Εἰς τούς ἔχοντας ἀπολυτήριον Β' κύκλου τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς «Ἀπόστολος Βαρνάβας», ἢ ἰσοδυνάμων ἄλλων Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν.
- γ) Εἰς τούς ἀποφοίτους τοῦ Α' κύκλου τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς «Ἀπόστολος Βαρνάβας», ἢ ἄλλης ἰσοδυνάμου Ἱερατικῆς Σχολῆς, ἢ ἑξαταξίου Γυμνασίου, ἢ ἄλλων ἰσοβαθμίων Σχολῶν Μέσης Ἐκπαίδευσεως.
- δ) Εἰς πάντας τούς ἔχοντας μόρφωσιν κατωτέραν τῶν ὡς ἀνωτέρω ὀριζομένων.

Άρθρον 49**Ψάλται καί Νεωκόροι καί λοιπή διακονία ἐν τῷ Ναῷ**

1. Οἱ Ψάλται καί Νεωκόροι τῶν Ἐνοριακῶν Ναῶν διορίζονται ὑπό τοῦ Ἀρχιερέως, τῇ προτάσει τῆς Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπῆς, μετὰ σύμφωνον γνώμην τῶν Ἐφημερίων, κατόπιν προκηρύξεως τῆς θέσεως.

2. Προκειμένου νά διορισθῇ τις ὡς Ψάλτης, δέον ὅπως κατέχη δίπλωμα Σχολῆς Ἐκκλησιαστικῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς καί ἐπαρκῆ γνώσιν λειτουργικοῦ τυπικοῦ. Ὁ Ἀρχιερεὺς δύναται νά διορίσῃ, ὡς Ψάλτην, καί πρόσωπον, τό ὁποῖον στερεῖται πτυχίου Σχολῆς Ἐκκλησιαστικῆς Βυζαντινῆς

Μουσικής, μόνον ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἀπόλυτος ἀνάγκη πρὸς τοῦτο. Αἱ ἀπολαβαὶ τῶν Ψαλτῶν καὶ τῶν Νεωκόρων καθορίζονται διὰ συμβάσεως, τὴν ὁποίαν συνάπτει ἡ Ἐνορία μετ' αὐτῶν, τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ἀρχιερέως. Εἰς πᾶσαν περίπτωσιν, ἐπιτρέπεται ἡ ἐθελοντικὴ διακονία προσώπου τινός, ὡς Ψάλτου, ἢ Νεωκόρου, ἄνευ μισθοῦ, τῇ εὐλογίᾳ τοῦ Ἀρχιερέως.

3. Ὁ Ἀρχιερεὺς δύναται νὰ ἀπολύσῃ Ψάλτην, ἢ Νεωκόρον, διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους: α) ἀνεπάρκειαν περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν, καὶ β) διαγωγὴν ἀνάρμοστον, ἢ ἀσυμβίβαστον, πρὸς τὴν θέσιν αὐτῶν.

4. Οἱ ἀνωτέρω ἀποχωροῦν τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν, ἅμα τῇ συμπληρώσει τοῦ 65ου ἔτους τῆς ἡλικίας αὐτῶν. Ὁ Ἀρχιερεὺς, τῇ εἰσηγήσει τῆς Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπῆς, δύναται ὅπως παρατείνῃ τὴν διακονίαν, ἢ διορίσῃ Ψάλτην, ἢ Νεωκόρον, καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ 65ου ἔτους τῆς ἡλικίας αὐτῶν, δι' ὠρισμένην μόνον χρονικὴν περίοδον.

5. Οἱ Ψάλται καὶ οἱ Νεωκόροι, ἐν τῇ ἀσκήσει τῶν καθηκόντων αὐτῶν, ἀκολουθοῦν τὰς ὁδηγίας τοῦ Ἐφημερίου καὶ τῆς Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρον 50

Οἱ λαϊκοί, οἱ ὑπηρετοῦντες ἐν τινι Ναῶ, ὑπόκεινται εἰς τὴν πειθαρχικὴν ἐξουσίαν τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, ὅστις, διὰ παραβάσεις ἀναγομένας εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν, δύναται ὅπως ἐπιβάλλῃ, μετὰ προηγουμένην κλήσιν αὐτῶν εἰς ἀπολογίαν, τὴν ποινὴν τῆς προσωρινῆς παύσεως, ἢ τῆς ὀριστικῆς ἀπολύσεως, αὐτῶν.

Ἄρθρον 51

Οὐδεὶς δύναται ὅπως κηρύξῃ τὸν θεῖον λόγον ἐν Ναῶ, ἄνευ τῆς κανονικῆς ἀδείας τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως.

Ἄρθρον 52

Ἐνοριακαὶ Ἐπιτροπαί

Ἐκάστη Ἐνορία διοικεῖται ὑπὸ τῆς Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπῆς. Αὕτη συγκροτεῖται ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτῆς, κληρικοῦ ἢ λαϊκοῦ, ὀριζομένου ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου, καὶ τεσσάρων λαϊκῶν μελῶν. Εἰς ἰδιαίτερος πολυπληθεῖς ἔνορίας, δύναται ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν ὅπως ἀυξηθῆ, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Ἀρχιερέως. Ἡ διακονία μέλους τῆς Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ἄμισθος.

Άρθρον 53**Έκλογή μελών τῆς Ένοριακῆς Έπιτροπῆς**

1. Ἡ ἐκλογή τῶν λαϊκῶν μελῶν γίνεται ὑπό τῶν ἐνοριτῶν, ἀνά τετραετία, ἐντός τοῦ δευτέρου δεκαπενθημέρου τοῦ μηνός Ἰανουαρίου.

2. Ἐκλόγιμοι, ὡς μέλη τῆς Ένοριακῆς Έπιτροπῆς, εἶναι οἱ ἔχοντες συμπληρωμένον τό εἰκοστόν πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῶν καί ὄντες ἐγγεγραμμένοι ἐν τῷ ἐκλογικῷ καταλόγῳ τῆς Ένορίας.

3. Ὅσοι ἐπιθυμοῦν νά ἐκλεγοῦν, ὡς μέλη τῆς Ένοριακῆς Έπιτροπῆς, ὑποβάλλουν ἐγγράφως, εἰς τόν προϊστάμενον τῆς Ένορίας, μίαν τοῦλάχιστον ἐβδομάδα πρό τῆς ἐκλογῆς, αἴτησιν ὑποψηφιότητος.

4. Ὑποψηφιότητα δέν δύναται νά ὑποβάλῃ πρόσωπον, τό ὁποῖον ἔχει συγγένειαν μέχρι δευτέρου βαθμοῦ ἐξ αἵματος, ἢ ἐξ ἀγχιστείας, πρὸς τοὺς Ἐφημερίους τῆς Ένορίας, ὡς καί αἱ πρεσβυτέραι αὐτῶν. Εἰς περιπτώσεις, ἐν τούτοις, κατὰ τὰς ὁποίας ὁ οἰκείος Ἀρχιερεὺς κρίνει εὐλογον τὴν ὑποψηφιότητα, ἢ τόν διορισμόν, συγγενικοῦ πρὸς τόν Ἐφημέριον προσώπου, δύναται, κατ' ἐξαίρεσιν, ὅπως ἐπιτρέψῃ τοῦτο.

5. Ὁ Ἀρχιερεὺς δύναται νά ἀποκλείσῃ ὑποψηφιότητά τινα δι' εὐλογον αἰτίαν.

Άρθρον 54

Μετ' ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τὴν ἐκλογὴν Ἐνοριακῶν Ἐπιτροπῶν προκηρύττει ὁ Ἀρχιερεὺς, δι' ἐγκυκλίου, δι' ἧς ὀρίζονται τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ἐκλογικὴν διαδικασίαν.

Ὁ Ἀρχιερεὺς δύναται, δι' εὐλογον αἰτίαν, νά ἀναβάλῃ τὴν ἐκλογὴν εἰς τινα Ἐνορίαν, ἕως οὗ ἄρθῃ ὁ λόγος τῆς ἀναβολῆς.

Άρθρον 55

Ἐκλέκτορες εἶναι πάντες οἱ Ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ κάτοικοι τῆς Ένορίας, οἱ ἐγγεγραμμένοι ἐν τῷ ἐκλογικῷ καταλόγῳ αὐτῆς, ὡς οὗτος προβλέπεται ἐν τῷ ἄρθρῳ 23 τοῦ παρόντος, ὅστις ἀναθεωρεῖται πρὸς τοῦτο, κατ' ἀνάλογον ἐφαρμογὴν τῶν ἐν τῷ εἰρημένῳ ἄρθρῳ προβλεπομένων. Κατὰ τὴν ἀναθεώρησιν ταύτην δύνανται ὅπως ἐγγραφοῦν καί οἱ ἐν Κύπρῳ διαβιοῦντες ἀπόδημοι τῆς ἐν λόγῳ ἐνορίας.

Άρθρον 56

1. Τὴν ἐκλογὴν διεξάγει τριμελής Ἐφορευτικὴ Ἐπιτροπὴ, ἀποτελουμέ-

νη από τόν προϊστάμενον τῆς Ἐνορίας καί δύο κληρικούς αὐτῆς. Ἐάν ἀντίστοιχος ἀριθμός κληρικῶν δέν ὑπάρχη, ἡ Ἐφορευτική Ἐπιτροπή συμπληροῦται, ἀναλόγως, ἀπό μέλη τῆς Ἐνορίας, ὀριζόμενα ὑπό τοῦ προϊσταμένου.

2. Ἡ ἐκλογή γίνεται διά μυστικῆς, διά ψηφοδελτίων, σφραγιζομένων διά τῆς σφραγίδος τῆς Ἐνορίας, ψηφοφορίας. Οἱ ἐκλογεῖς ψηφίζουν ἕν, ἢ καί περισσότερα, ὀνόματα τῆς ἐπιλογῆς αὐτῶν, μή ὑπερβαίνοντα τόν προβλεπόμενον ἀριθμόν τῶν αἰρετῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς.

3. Μετά τό πέρας τῆς ἐκλογῆς, γίνεται ὑπό τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἡ διαλογή τῶν ψήφων, τῶν ὑποψηφίων δικαιουμένων νά παρίστανται αὐτοπροσώπως, ἢ δι' ἀντιπροσώπων, ἀνακηρύσσονται δέ οἱ πλειονοψηφήσαντες ὡς ἐπιτυχόντες, συντασσομένου ὑπό τοῦ Προέδρου τοῦ σχετικοῦ πρακτικοῦ καί ὑπογραφομένου ὑπό τῶν μελῶν τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς καί τῆς ἀπερχομένης Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπῆς. Εἰς περίπτωσιν ἰσοψηφίας, ὁ ἐπιτυχῶν ἀνακηρύσσεται διά κλήρου.

4. Τό πρακτικόν ἐκλογῆς διαβιβάζεται, ὑπό τοῦ Προέδρου τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς, εἰς τόν Ἀρχιερέα.

Ἄρθρον 57

1. Ἐνστάσεις, κατά τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς, δύνανται νά ὑποβληθοῦν ἐγγράφως πρὸς τόν Ἀρχιερέα, ὑπό οἰουδήποτε ἐγγεγραμμένου εἰς τοὺς ἐκλογικούς καταλόγους τῆς Ἐνορίας, ἐντός τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς, διά τοῦ Προέδρου τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

2. Ἡ ἐπί ἐνστάσεων, κατά τοῦ κύρους ἐκλογῆς Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπῆς, ἀπόφασις τοῦ Ἀρχιερέως εἶναι τελεσίδικος.

3. Ἐφ' ὅσον προκύψει ἀνάγκη ἐπαναλήψεως τῆς ἐκλογῆς, αὕτη διεξάγεται ἐντός μηνός.

Ἄρθρον 58

1. Ὁ Ἀρχιερεὺς ἐγκρίνει τό ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλογῆς καί διορίζει τοὺς ἐπιτυχόντας.

2. Ὁ Ἀρχιερεὺς δέν ἐγκρίνει τὴν ἐκλογὴν, ἐφ' ὅσον ἔχει μετάσχει εἰς αὐτὴν μικρότερος ἀριθμὸς τοῦ δέκα τοῖς ἑκατόν τῶν ἐγγεγραμμένων ἐν τῷ καταλόγῳ. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην, ὡς καί εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν αἱ ὑποψηφιότητες εἶναι ὀλιγώτεροι τοῦ προβλεπομένου ἀριθμοῦ, ὁ Ἀρχιερεὺς διορίζει, ἢ συμπληροῖ, τὴν Ἐνοριακὴν Ἐπιτροπὴν.

3. Ἐν περιπτώσει ἐκλογῆς προσώπων, ἐχόντων πρὸς ἑαυτὰ συγγένειαν δευτέρου βαθμοῦ ἐξ αἵματος, ἢ ἐξ ἀγχιστείας, ἢ ὄντων συζύγων, ὁ Ἀρχιερεὺς διορίζει τὸ ἐξ αὐτῶν λαβόν τὰς περισσοτέρας ψήφους. Τὰς θέσεις τῶν οὕτω μὴ ἐγκρινομένων καταλαμβάνουν οἱ ἐπιλαχόντες, ἐλλείπει δέ τοιούτων, διορίζει ὁ Ἀρχιερεὺς.

Ἄρθρον 59

Πλήρωσις κενῆς θέσεως

Κενωθείσης θέσεως ἐν τῇ Ἐνοριακῇ Ἐπιτροπῇ, ἡ πλήρωσις αὐτῆς γίνεται ὑπὸ τῶν ἐπιλαχόντων, κατὰ τὴν σειρὰν τῆς ἀνακηρύξεως αὐτῶν, ἐλλείπει δέ τούτων ἡ Ἐνοριακὴ Ἐπιτροπὴ, ἐν ἀπαρτίᾳ οὕσα, προτείνει πρὸς τὸν Ἀρχιερέα πρόσωπον πρὸς πλήρωσιν τῆς θέσεως. Ἐάν αἱ κενωθείσαι θέσεις ἐν τῇ Ἐνοριακῇ Ἐπιτροπῇ εἶναι τόσαι, ὥστε νά μὴ εἶναι δυνατόν νά σχηματισθῇ ἀπαρτία τῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ πλήρωσις τῶν θέσεων γίνεται δι' ἐκλογῆς, κατὰ τὰ ἀνωτέρω προβλεπόμενα. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις, ἡ θητεία τῶν νέων μελῶν λήγει ὁμοῦ μετὰ τῆς θητείας τῶν λοιπῶν μελῶν τῆς Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρον 60

Λειτουργία τῆς Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπῆς

Ἐκάστη Ἐνοριακὴ Ἐπιτροπὴ, ἅμα τῇ ἀναλήψει τῶν καθηκόντων αὐτῆς, ἐκλέγει, μεταξύ τῶν μελῶν αὐτῆς, τὸν ταμίαν καὶ τὸν γραμματέα.

Ὁ ταμίαις δέον νά παρέχῃ ἐγγύησιν, οἷαν ἤθελε κρίνει ἀναγκαίαν ὁ οἰκείος Ἀρχιερεὺς.

Ἄρθρον 61

Παῦσις Ἐνοριακοῦ Ἐπιτρόπου, ἢ Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπῆς

1. Ὁ Ἀρχιερεὺς δύναται νά προβῇ εἰς τὴν παῦσιν μέλους τινός τῆς Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπῆς, εἴτε καὶ τοῦ συνόλου αὐτῆς:

- α) Ἐάν, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Ἀρχιερέως, μέλος Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπῆς, ἢ αὐτῆ, ὡς σῶμα, ὀλιγωρῇ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ, ἢ αὐτῆς, ἢ διαχειρίζεται ἐπιζημίως τὰ τῆς περιουσίας τῆς Ἐνορίας, ἢ δεικνύῃ διαγωγὴν ἀσυμβίβαστον πρὸς τὸ ἀξίωμα, τὸ ὁποῖον κατέχει.
- β) Ἐάν, κατὰ τὴν ἐξέλεγχσιν, εὑρεθῇ ὅτι εἰς τὸ ταμεῖον ὑπάρχει ἔλλειμμα, ἢ ἔάν ὁ ταμίαις, ἢ ὅλη ἡ Ἐπιτροπὴ, κληθέντες πρὸς ἐξέλεγχσιν,

—41—

ήρνήθησαν, ή απέφυγον άδικαιολογήτως νά συμμορφωθοϋν προς ταύτην.

γ) Έάν δέν συμμορφοϋται προς τάς διατάξεις τοϋ παρόντος Καταστατικού Χάρτου.

2. Οί οϋτως παυόμενοι στεροϋνται τοϋ δικαιώματος έπανεκλογής κατά τάς έπομένας, από τής παύσεως αϋτών, έκλογάς.

Άρθρον 62

Καθήκοντα τής Ένοριακής Έπιτροπής

Καθήκοντα έκάστης Ένοριακής Έπιτροπής είναι:

- α) Νά διοική πᾶσαν τήν κινητήν καί άκίνητον περιουσίαν τής Ένορίας, συμφώνως προς τόν παρόντα Καταστατικό Χάρτην.
- β) Νά μεριμνᾷ περι τής καλής συντηρήσεως τών Έρων Ναών καί τής έν αϋτοίς τάξεως.
- γ) Νά προτείνη τούς Ψάλτας καί τούς Νεωκόρους, μετά σύμφωνον γνώμην τών Έφημερίων.

Άρθρον 63

Ένοριακά Ταμεία

Παρ' έκάστη Ένορία λειτουργεί ἴδιον Ένοριακό Ταμείον. Τά περι τής λειτουργίας τών Ένοριακών Ταμείων περιλαμβάνονται έν τῷ Παραρτήματι Γ' τοϋ παρόντος.

Άρθρον 64

Έγκρισις πράξεως Ένοριακής Έπιτροπής

Οϋδεμία πρᾶξις τής Ένοριακής Έπιτροπής δεσμεύει καθ' οίονδήποτε τρόπον τήν Ένορίαν, έάν δέν έγκριθῆ έγγράφως υπό τοϋ οικείου Άρχιερέως. Οϋδεμία πρᾶξις διαχειρίσεως δεσμεύει νομικῶς τήν Έπαρχίαν, έφ' ὅσον δέν έχει τύχει τής έγκρίσεως τής Θρονικής Έπιτροπής, ή τής Έεράς Συνόδου, ένθα τοϋτο προβλέπεται.

Ε'. ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΜΟΝΩΝ

Ἄρθρον 65

Μοναί

1. Αἱ Μοναί διακρίνονται εἰς: α) Βασιλικάς καί Σταυροπηγιακάς, καί β) Ἐπαρχιακάς.

Βασιλικαί καί Σταυροπηγιακαί εἶναι αἱ Μοναί τοῦ Κύκκου, τοῦ Μαχαιρᾶ, τοῦ Ἁγίου Νεοφύτου καί τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα. Ἐπαρχιακαί εἶναι πᾶσαι αἱ λοιπαί ἀνδρῶν καί γυναικεῖαι ἐν λειτουργίᾳ Μοναί.

2. Αἱ Βασιλικαί καί Σταυροπηγιακαί Μοναί ἀπολαύουν τοῦ προνομίου τῆς αὐτονομίας εἰς τὰ περί τήν ἐσωτερικήν αὐτῶν διοίκησιν καί τήν διαχείρισιν τῶν κατ' αὐτάς, τελοῦσαι, συνῶδά τοῖς Πατριαρχικοῖς, ἢ Ἀρχιεπισκοπικοῖς, ἢ Συνοδικοῖς, Σιγιλλίοις, ὑπό τήν πνευματικήν καί κανονικήν ἐποπτεῖαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, οὗτινος τό ὄνομα μνημονεύεται ἐν αὐταῖς κατὰ τὰς ἱεράς ἀκολουθίας.

3. Αἱ Ἐπαρχιακαί Μοναί διοικῶνται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου καί τοῦ ἐσωτερικοῦ αὐτῶν κανονισμοῦ. Τελοῦν ὑπό τήν πνευματικήν καί κανονικήν δικαιοδοσίαν τοῦ κυριάρχου τῆς Ἐπαρχίας Ἀρχιερέως, ὅστις ἔχει τό καθῆκον ὅπως ἐπαγρυπνῇ, ἵνα ἡ διοίκησις τῶν Μονῶν τῆς Ἐπαρχίας αὐτοῦ καί ὁ βίος τῶν μοναχῶν τελοῦν ἐν συμφωνίᾳ πρὸς τὰς κανονικάς ἐπιταγάς.

4. Τήν κυριότητα τῶν διαλελυμένων Μονῶν ἔχει ὁ Θρόνος, εἰς τόν ὁποῖον αὐταί ἀνήκουν.

5. Μονή, ἢ Μετόχιον αὐτῆς, ἢ ἄλλης μορφῆς μοναστικόν καθίδρυμα, δέν δύναται νά ἰδρυθῇ, ἢ ἐπανασυσταθῇ, ἄνευ ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, λαμβανομένης μετ' εἰσήγησιν τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως. Οἱ ἐπιχειροῦντες, ὅπως συστήσουν αὐτοβούλως μοναστικόν καθίδρυμα, ὑπόκεινται εἰς κανονικάς κυρώσεις.

6. α) Ἡ Ἱερά Σύνοδος, τῇ αἰτήσῃ τῆς Μονῆς, καί μετὰ σύμφωνον γνώμην τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, ἀποφασίζει τήν, δι' εὐλογον αἰτίαν, διάλυσιν, ἢ μετατόπισιν, αὐτῆς, ἢ τήν συγχώνευσιν αὐτῆς μετ' ἄλλης. Ἐν περιπτώσει διαλύσεως, οἱ μοναχοί τῆς διαλυομένης Μονῆς προστίθενται εἰς τὰς Ἀδελφότητας ἄλλης Μονῆς, ἢ ἄλλων Μονῶν, κατὰ τήν ἐπιλογὴν ἐκάστου.

β) Ἐν περιπτώσει διαλύσεως Μονῆς τινος, ἡ περιουσία αὐτῆς περιέρχεται εἰς τήν κυριότητα τῆς Ἐπαρχίας, ὑπό τήν δικαιοδοσίαν τῆς ὁποίας ὑπήγετο αὕτη.

γ) Ἐν περιπτώσει συγχωνεύσεως Μονῶν, ἡ περιουσία αὐτῶν περιέρχεται εἰς τὴν κυριότητα τῆς Μονῆς, ἣτις προέρχεται ἐκ τῆς συγχωνεύσεως.

7. Ἐκάστη Μονή ἔχει ἴδιον ἐσωτερικόν κανονισμόν, ρυθμίζοντα τὰ τῆς ἐσωτερικῆς διοικήσεως αὐτῆς, τὰ καθήκοντα καὶ δικαιώματα τῶν ἀδελφῶν καὶ τὰ διακονήματα αὐτῶν. Ὁ κανονισμός οὗτος, ψηφιζόμενος ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος τῆς Μονῆς, ὑποβάλλεται πρὸς ἔγκρισιν καὶ ἐπικύρωσιν τῷ οἰκείῳ Ἀρχιερεῖ, ἐπὶ δέ τῶν Σταυροπηγιακῶν Μονῶν τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ πρὸς ἐπικύρωσιν. Ὁ Ἀρχιερεὺς ὀφείλει, εὐρίσκων τοῦτον σύμφωνον πρὸς τοὺς Ἱερούς Κανόνας, τὰς περὶ τοῦ μοναχικοῦ βίου διατάξεις καὶ τὸν Καταστατικόν Χάρτην, ὅπως ἐπικυρώσῃ τοῦτον, ἄλλως δέ, ὅπως ἐπιστρέψῃ τοῦτον μετὰ τῶν παρατηρήσεων καὶ ὑποδείξεων αὐτοῦ. Ἐφ' ὅσον ὁ Ἀρχιερεὺς ἀρνηθῇ τὴν ἐπικύρωσιν, ἢ ἀμελήσῃ ὅπως ἀποφανθῇ ἐντὸς τριμήνου, ἡ Μονή δύναται ὅπως ἀπευθυνθῇ εἰς τὴν Ἱεράν Σύνοδον, ἢ ὅποια καὶ ἀποφαίνεται ὀριστικῶς.

8. Ἐπαξ τοῦλάχιστον τοῦ ἔτους συγκαλεῖται ὑπὸ τοῦ Ἡγουμένου ἡ τακτικὴ Σύναξις τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ὑποβάλλει οὗτος γραπτὴν ἔκθεσιν, περὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου διαχειρίσεως τῶν τῆς Μονῆς, περὶ τῆς ἀποδόσεως τῶν ἀδελφῶν εἰς τὰ διακονήματα καὶ περὶ τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς αὐτῶν ἐξελιξεως, καὶ ποιεῖται τὰς δεούσας εἰσηγήσεις, ὥστε νὰ ἐπιτυγχάνηται ἡ συνεχὴς πρόοδος τῆς Μονῆς. Ἡ Ἀδελφότης συζητεῖ περὶ τοῦ περιεχομένου τῆς ὑποβαλλομένης ἐκθέσεως, ἐκφράζει τὰς ἀπόψεις αὐτῆς, προβαίνει εἰς τὰς δεούσας συστάσεις καὶ ὑποδείξεις καὶ ψηφίζει τὸν προϋπολογισμόν τῆς Μονῆς. Αἱ ἀποφάσεις τῆς Ἀδελφότητος λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν, τοῦ Ἡγουμένου ἔχοντος, ἐπὶ ἰσοψηφίας, τὴν νικῶσαν ψῆφον. Αἱ ἀποφάσεις εἶναι ὑποχρεωτικαὶ διὰ τὸν Ἡγούμενον καὶ τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον, ὡς καὶ διὰ πάντα ἀδελφόν, ἐφ' ὅσον δέν ἀντίκεινται πρὸς τοὺς Ἱερούς Κανόνας, τὰς περὶ τοῦ μοναχικοῦ βίου διατάξεις, τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος Καταστατικοῦ Χάρτου καὶ τὸν ἐσωτερικόν κανονισμόν τῆς Μονῆς. Ἐκτελεστικὴ τῶν ἀποφάσεων τῆς Ἀδελφότητος εἶναι ὁ Ἡγούμενος, ὅστις καὶ καθίσταται ὑπόλογος διὰ τυχόν παράλειψιν, ἢ ἄρνησιν, ἐκτελέσεως ἀποφάσεως.

9. Ἐκτάκτως συγκαλεῖται ἡ Σύναξις τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος, ὡς ἂν ὁ Ἡγούμενος κρίνῃ εὐλόγον, ὅπως λάβῃ τὴν γνώμην αὐτῆς ἐπὶ σοβαρῶν θεμάτων, ἢ θεμάτων ὑπερβαίνοντων τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ, ἢ ὡς ἂν τὰ δύο τρίτα τοῦ συνόλου τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος ζητήσουν τοῦτο.

10. Τά περί τοῦ χρόνου καί τοῦ τρόπου τῆς συγκλήσεως τῆς Συνάξεως τῆς Ἀδελφότητος καί τά περί τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς καθορίζονται διά τοῦ ἐσωτερικοῦ κανονισμοῦ ἐκάστης Μονῆς.

11. Αἱ Μοναί εἶναι νομικά πρόσωπα καί ἐκπροσωποῦνται ἐνώπιον τρίτων ὑπό τοῦ Ἡγουμένου, ἢ τοῦ ὀριζομένου ἀντιπροσώπου αὐτοῦ.

12. Ἐκάστη Μονή ἔχει ἴδιον μοναχολόγιον, εἰς ὃ ἀναγράφονται τά ὀνόματα τῶν μοναχῶν καί τῶν δοκίμων αὐτῆς.

Ἄρθρον 66

Μοναχοί

1. Ἡ πρόσκτησις τῆς μοναχικῆς ιδιότητος συντελεῖται διά τῆς μοναχικῆς κουρᾶς.

2. Διά νά ἐνταχθῇ τις εἰς μοναχικήν Ἀδελφότητα ὡς δόκιμος, ἢ μοναχός, δεόν ὅπως ἔχη συμπληρωμένον τό 18ον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ. Ἡ περίοδος τῆς δοκιμασίας εἶναι τριετής, ἥτις ὅμως δύναται νά περιορισθῇ χρονικῶς, μετ' ἀπόφασιν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, εἰς περιπτώσεις προσώπων ἐφιεμένων τῆς μοναχικῆς ἀσκήσεως, ὠρίμων τῆ ἡλικία καί τῆ πνευματικῆ ζωῆ καί ἐχόντων ἐπαρκῆ ἐξοικείωσιν πρὸς τήν μοναχικήν βιοτήν.

3. Ἡ κουρά εἰς τάς ἀνδράς Ἐπαρχιακᾶς Μονᾶς τελεῖται ὑπό τοῦ Ἡγουμένου, ἢ ἐτέρου κληρικοῦ, προσκαλουμένου ὑπό τοῦ Ἡγουμένου. Διά τήν τέλεσιν τῆς κουρᾶς ἀπαιτεῖται γραπτὴ ἄδεια τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, παρεχομένη τῇ αἰτήσει τῆς Μονῆς. Ἡ κουρά εἰς τάς γυναικείας Μονᾶς τελεῖται, τῇ αἰτήσει τῆς Μονῆς, ὑπό τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, ἢ ἄλλου κληρικοῦ, εἰς ὃν οὗτος ἤθελεν ἀναθέσει τήν τέλεσιν ταύτης. Ὁ προβαίνων εἰς κουράν ἄνευ ἀδείας ὑπόκειται εἰς κανονικάς κυρώσεις. Ἡ κουρά μοναχοῦ εἰς τάς Σταυροπηγιακᾶς Μονᾶς ἀνακοινοῦται, διά τήν κανονικήν τάξιν, εἰς τόν Ἀρχιεπίσκοπον.

4. α) Ὁ κανονικῶς καρεῖς παραμένει ἰσοβίως μοναχός. Ὁφείλει νά ὑπακούῃ προθύμως εἰς τάς μοναστηριακᾶς ἀρχάς, νά ἐκτελῇ ἀναντιρρήτως τά ἀνατιθέμενα εἰς αὐτόν διακονήματα, νά προσέρχηται εἰς τάς λατρευτικᾶς συνάξεις, παρεκτός εὐλόγου αἰτίας, ἐκπληρῶν ἐν τῇ καθ' ἡμέραν πολιτεία αὐτοῦ τᾶς μοναχικᾶς ἐπαγγελίας καί ὑποσχέσεις.

β) Οἱ καθ' οἷονδῆποτε τρόπον ἀμελοῦντες τά καθήκοντα αὐτῶν καί τᾶς ἐπιβαλλομένας αὐτοῖς ὑποχρεώσεις, ἢ οἱ ἐνεργοῦντες κατὰ παράβασιν τῶν κανονικῶν διατάξεων, ὑπόκεινται εἰς κανονικάς

κυρώσεις, κατά τάς διατάξεις του Καταστατικού Χάρτου και του έσωτερικού κανονισμού τής Μονής.

5. Είς πάσας τάς Μονάς οί άδελφοί έσθίουν έν κοινή τραπέζη και λαμβάνουν έκ τής Μονής πάντα τά χρειώδη, καθ' όν τρόπον όρίζεται έν τώ έσωτερικώ κανονισμώ έκάστης.

6. Μοναχός τις δέν δύναται νά άποχωρήση έκ τής Μονής τής μετανοίας αυτού, ει μή δι' άποχρώντα λόγον, έκτιμώμενον υπό του 'Ηγουμένου. Είς τήν περίπτωση ταύτην χορηγείται είς αυτόν κανονικόν άπολυτήριο. Τό άπολυτήριο έκδίδει ό οικείος 'Αρχιερέυς, τή είσηγήσει του 'Ηγουμένου. Μοναχός, έγκαταλείπων αυθαιρέτως τήν Μονήν και έπιμόνως άρνούμενος νά έπιστρέψη είς αυτήν, υπόκειται είς κανονικάς κυρώσεις.

7. Ουδέμιάν προσωπικήν περιουσίαν δικαιούται νά έχη ό μοναχός, υποχρεούμενος όπως τήν ύφισταμένην περιουσίαν αυτού διανείμη πρό τής κουράς, τηρουμένων των τυχόν υπό των νόμων τής Πολιτείας προβλεπόμενων ώς πρός τά δικαιώματα των κληρονόμων αυτού, τήν δε άποκτωμένην καθ' οιονδήποτε τρόπον, μετά τήν κουράν, μεταβιβάση είς τήν Μονήν έντός εύλόγου χρονικού διαστήματος, μή υπερβαίνοντος, πάντως, τό έν έτος από τής κτήσεως.

"Αρθρον 67

'Ο 'Ηγούμενος

1. Πνευματικός Πατήρ έκάστης μοναχικής 'Αδελφότητας είναι ό 'Ηγούμενος, όστις έκλέγεται συμφώνως πρός τάς διατάξεις του έσωτερικού κανονισμού τής Μονής, διά μυστικής ψηφοφορίας, υπό πάντων των μοναχών μελών τής 'Αδελφότητας.

2. 'Εκλέξιμοι, ώς 'Ηγούμενοι, είναι τά μέλη τής 'Αδελφότητας, ηλικίας ούχί μικρότερας των τριάκοντα πέντε έτών, τά όποία κέκτηνται τήν μοναχικήν ιδιότητα τουλάχιστον από πενταετίας. 'Ο εκλεγόμενος ώς 'Ηγούμενος δέον όπως διακρίνεται διά τόν έναρτετον βίον, τό εκκλησιαστικόν φρόνημα, τήν ικανότητα πρός διοίκησιν και τήν μόρφωσιν. Είς έξαιρετικές περιπτώσεις, και έφ' όσον τά τρία τέταρτα των μελών τής 'Αδελφότητας συμφωνούν, δύναται νά εκλεγή ώς 'Ηγούμενος μοναχός έξ άλλης Μονής.

3. 'Η εκλογή νέου 'Ηγουμένου γίνεται έντός μηνός από τής χηρείας, εκτός εάν όρίζεται άλλως υπό του έσωτερικού κανονισμού τής Μονής. 'Εάν, δι' οιονδήποτε λόγον, παρέλθη άπρακτος ή προθεσμία αύτη, ό 'Ηγούμενος διορίζεται υπό του οικείου 'Αρχιερέως, ή, άμελούντος τούτου, υπό τής 'Ιερής Συνόδου.

4. Ἐπί Μονῶν, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς τῶν μοναχῶν δέν ὑπερβαίνει τοὺς τέσσαρας, ὁ οἰκείος Ἀρχιερεὺς διορίζει Προϊστάμενον, κατὰ προτίμησιν ἐκ τῶν μοναχῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος. Ἐάν ὁ Ἀρχιερεὺς παραλείψῃ νὰ πράξῃ τοῦτο, ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς καθ' οἰονδήποτε τρόπου κενώσεως τῆς θέσεως, τὸν Προϊστάμενον διορίζει ἡ Ἱερά Σύνοδος, τῇ αἰτήσῃ τῆς Ἀδελφότητος. Ὁ Προϊστάμενος ἀσκεῖ τὰ καθήκοντα τοῦ Ἡγουμένου καὶ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος, ἀναλόγως ἐφαρμοζομένας.

5. Ὁ ἐκλεγείς Ἡγούμενος χειροτονεῖται εἰς πρεσβύτερον, ἐφ' ὅσον δέν φέρει ἤδη τὸν βαθμὸν τοῦτον, καὶ ἐγκαθίσταται εἰς τὸ ἀξίωμα, ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, διὰ χειροθεσίας. Εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις, ὁ Ἡγούμενος δύναται νὰ παραμείνῃ καὶ ἀπλοῦς μοναχός. Ὁ Ἀρχιερεὺς δύναται νὰ ἀρνηθῇ τὴν χειροτονίαν, ἢ τὴν ἐγκατάστασιν, ἐν περιπτώσει κανονικῶν κωλυμάτων ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἐκλεγέντος, ἢ μὴ τηρήσεως τῶν προβλεπομένων διατάξεων περὶ τῆς ἐκλογῆς. Ἡ τοιαύτη ἄρνησις δεῖν ὅπως ἀναγγέλληται, ἐντὸς τριάκοντα ἡμερῶν, εἰς τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον. Τοῦτο, ἢ ὁ ἐψηφισμένος Ἡγούμενος, δικαιοῦνται ὅπως προσφύγουν κατὰ τῆς ἀρνήσεως τοῦ Ἀρχιερέως, ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς τοιαύτης ἀναγγελίας, εἰς τὴν Ἱεράν Σύνοδον. Αὕτη συγκαλεῖται, ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς λήψεως τῆς προσφυγῆς, καὶ ἀποφασίζει ἠτιολογημένως καὶ ὀριστικῶς.

6. Ἐν τοῖς γυναικείοις μοναστηρίοις, ἡ ἐγκατάστασις τῆς ἐκλεγείσης Ἡγουμένης γίνεται διὰ χειροθεσίας ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, ἐφαρμοζομένων τῶν ἀνωτέρω περὶ Ἡγουμένων τῶν ἀνδρῶν Μονῶν προβλεπομένων.

7. Ὁ νομίμως ἐγκατασταθεὶς ὡς Ἡγούμενος διατηρεῖ τὸ ἀξίωμα ἰσοβίως, ἐκτὸς ἐάν παραιτηθῇ οἰκειοθελῶς, ἢ παυθῇ κανονικῶς. Ὁ Ἡγούμενος ὑποχρεοῦται ὅπως διαμένῃ ἐν τῇ Μονῇ διαρκῶς, φέρηται ἡπίως καὶ πατρικῶς πρὸς ἅπαντας τοὺς ἀδελφούς, διάγῃ σωφρόνως, παρέχων ἑαυτὸν πρότυπον καὶ ὑπογραμμὸν χρηστοῦ καὶ ἀδιαβλήτου μοναχικοῦ βίου, καὶ συνδιαιτᾶται μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἐν τῇ κοινῇ τραπέζῃ. Ὁφείλει ὅπως παρακολουθῇ ἀγρύπνως τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν ζωὴν καὶ ἐξέλιξιν τῶν ἀδελφῶν, τὴν συμμετοχὴν αὐτῶν εἰς τὰς ἀκολουθίας καὶ τελετάς, κατὰ τὸ τυπικὸν τῆς Μονῆς, καὶ τὴν ἐπιμελῆ καὶ μετὰ ζήλου ἐπιτέλεσιν τῶν διακονημάτων αὐτῶν. Ὑποχρεοῦται ὅπως νουθετῇ, ἢ ἐπιτιμᾷ, αὐτούς, ὡς πατὴρ, διὰ τὰς τυχόν ἀτόπους αὐτῶν πράξεις, ἢ παραλείψεις, καὶ ἐπιβάλλῃ, ὡς πατὴρ, τὰς εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ ἀνήκοντα κανονικὰ ἐπιτίμια, ἢ, εἰς σοβαροτέρας περιπτώσεις, παραπέμπῃ τούτους:

α) εις τό Ἡγουμενοσυμβούλιον, β) εις τήν Ἀδελφότητα, καί γ) εις τόν οἰκείον Ἀρχιερέα, ἀναλόγως. Ἐν ἣ περιπτώσει παραστή ἀνάγκη, ὅπως μεταβῆ ἐκτός τῆς Μονῆς, ἡ ἀπουσία αὐτοῦ δέον ὅπως μὴ παρατείνηται πέραν τοῦ ἀπολύτως ἀναγκαίου χρόνου. Ἐάν λόγοι σοβαροί ἐπιβάλλουν τήν παραμονήν αὐτοῦ ἐκτός τῆς Μονῆς πέραν τῶν ὀκτώ ἡμερῶν, ὀφείλει ὅπως ἐνημερώσῃ περί τούτου τό Ἡγουμενοσυμβούλιον καί λάβῃ κανονικήν ἄδειαν παρά τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως.

Ἄρθρον 68

Τό Ἡγουμενοσυμβούλιον

1. Τό Ἡγουμενοσυμβούλιον ἐκλέγεται ὑπό τῆς ὀλομελείας τῆς Ἀδελφότητος, ἐπί τετραετεί θητεία, διά τήν διοίκησιν τῆς Μονῆς καί τήν διαχείρισιν τῆς περιουσίας αὐτῆς. Ὡς μέλη τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ἐκλέγονται, εις Μονάς κεκτημένας ἕως δέκα μοναχοῦς, δύο σύμβουλοι, εις δέ Μονάς ἀριθμούσας πλείονας τούτων, τέσσαρες. Ὁ Ἡγούμενος, μετά τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, συναποφασίζουσι, μὴ δυναμένων τοῦ Ἡγουμένου, ἢ τῶν μελῶν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, νά προβαίνουν εις οἰανδήποτε μονομερῆ ἐνέργειαν. Εἰς περίπτωσιν διαφωνίας, ἐπικρατεῖ ἡ γνώμη τῆς πλειοψηφίας. Ἐπί ἰσοψηφίας, ἔχει νικῶσαν ψῆφον ὁ Ἡγούμενος.

2. Ἐκλέξιμοι, ὡς μέλη τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, εἶναι πάντες οἱ ἀδελφοί οἱ ἀπό τριετίας, τοῦλάχιστον, ὄντες μοναχοί καί ἔχοντες ἡλικίαν οὐχί μικροτέραν τῶν εἰκοσιεπτά ἐτῶν. Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν δέν ὑπάρχουν ἀδελφοί ἱκανοί διά τήν θέσιν ταύτην, ἔχοντες τά ἀνωτέρω προσόντα, εἶναι δυνατή ἡ κατ' ἐξαίρεσιν ἐκλογή, ὡς μελῶν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, ἐτέρων μοναχῶν τῆς Μονῆς. Ἡ ἐκλογή γίνεται διά μυστικῆς ψηφοφορίας.

3. Τά μέλη τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ὀφείλουν ὅπως προβάλλουν ἑαυτά ὡς πρότυπα τῆς κοινοβιακῆς ζωῆς, διδάσκοντα ἐμπράκτως τήν ἀγάπην καί τήν ταπεινώσιν, ἐπιμελούμενα τῶν ἀδελφῶν καί τῶν ἀναγκῶν τῆς Μονῆς καί παρέχοντα αὐτά πρῶτα πλήρη τόν σεβασμόν εις τούς κοινοβιακοὺς ὄρους.

Ἄρθρον 69

Πειθαρχικά Ὑργανα

1. Ἡ πειθαρχική καί δικαστική ἐξουσία, ἐπί παραπτωμάτων μοναχῶν, ἀσκεῖται συμφώνως πρός τάς διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου καί τοῦ ἐσωτερικοῦ κανονισμοῦ ἐκάστης Μονῆς.

2. Εάν, μετά τήν επιβολήν, υπό τῆς Μοναστηριακῆς Ἀρχῆς καί τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαιοδοτικῶν ὀργάνων, τῶν προβλεπομένων μέτρων, ἢ κανονικῶν κυρώσεων, μοναχός τις μένη ἀδιόρθωτος, μηδενός ὑπολειπομένου μέσου πρός συμμόρφωσιν αὐτοῦ, δύναται νά κηρυχθῆ, δι' ἀποφάσεως τῆς Ἀδελφότητος, ἐγκρινομένης ὑπό τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, ἀποκεκομμένος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ὅποτε στερεῖται παντός προσήκοντος τῷ ἀδελφῷ τῆς Μονῆς δικαίωματος. Ἐν περιπτώσει ἀρνήσεως τοῦ Ἀρχιερέως, ἢ ἀμελείας αὐτοῦ πέραν τοῦ μηνός, ὅπως ἐγκρίνη τήν περί ἀποκοπῆς ἀδελφοῦ τινος ἀπόφασιν τῆς Ἀδελφότητος, αὕτη ἔχει δικαίωμα ἀναφορᾶς πρός τήν Ἱεράν Σύνοδον, ἣτις ἀποφαίνεται ὀριστικῶς. Διαρκούσης τῆς ἐκκρεμότητος τῆς ὑποθέσεως ἐνώπιον τοῦ Ἀρχιερέως, ἢ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἢ ἐντός μηνός ἀπό τῆς ἀποφάσεως αὐτῶν, δικαιούται εἰς προσφυγήν ἐνώπιον αὐτῶν καί ὁ μοναχός.

Ἄρθρον 70

Μοναστηριακή Περιουσία

1. Τήν περιουσίαν ἐκάστης Μονῆς διαχειρίζεται ὁ Ἠγούμενος μετά τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου.

2. Πολύτιμα ἐκκλησιαστικά, ἢ ἱστορικῆς, ἢ καλλιτεχνικῆς, ἀξίας, ἀντικείμενα τῆς Μονῆς καί ἡ Βιβλιοθήκη αὐτῆς δέον ὅπως τυγχάνουν τῆς ἰδιαίτερας προσοχῆς καί μερίμνης τοῦ Ἠγουμενοσυμβουλίου καί διαφυλάττωνται ἀσφαλῶς. Δέν ἐπιτρέπεται ἡ πώλησις, ἢ δωρεά, τῶν χειρογράφων καί παλαιτύπων βιβλίων τῆς Βιβλιοθήκης καί πολυτίμων ἀντικειμένων τῆς Μονῆς. Τό Ἠγουμενοσυμβούλιον ὑποχρεοῦται ὅπως καταρτίσῃ ἐπίσημον κατάλογον τῶν ἀντικειμένων τούτων καί, ἐπί τῆ βάσει αὐτοῦ, νά ἐλέγῃ, τοῦλάχιστον ἅπαξ τοῦ ἔτους, τήν Βιβλιοθήκην καί τό Σκευοφυλάκιον τῆς Μονῆς. Ὁ τοιοῦτος ἐπίσημος κατάλογος ἀνανεοῦται ἀνά ἑπταετίαν καί, προκειμένου περί Ἐπαρχιακῶν Μονῶν, ἀντίγραφον τούτου, δεόντως κεκρωμένον, ἀποστέλλεται εἰς τόν οἰκεῖον Ἀρχιερέα.

3. Ἐπιφυλασσομένων τῶν περί ἐλέγχου διατάξεων τοῦ Παραρτήματος Γ' τοῦ παρόντος, ὁ Ἀρχιερεύς, προκειμένου περί Ἐπαρχιακῶν Μονῶν, ἢ ἡ Ἱερά Σύνοδος, προκειμένου περί Σταυροπηγιακῶν Μονῶν, δύνανται νά διατάσσουν ἔρευναν περί τῆς διαχειρίσεως τῆς περιουσίας αὐτῶν καί προβαίνουν εἰς τὰς δεούσας παρατηρήσεις καί ἐνεργείας, διά τήν διαφύλαξιν τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας καί τήν καλήν διαχείρισιν αὐτῆς. Ὁ Ἀρχιερεύς, ἢ ἡ Ἱερά Σύνοδος, δύνανται ὅπως ἐπιβάλλουν καί πνευματικὰς ποινας, εἰς περιπτώσεις ἀνωμάλου διαχειρίσεως, ἢ ἐφ' ὅσον δέν εἰσακούωνται εἰς τὰς ὑποδείξεις αὐτῶν.

Ζ'. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

Άρθρον 71

Σύστασις Ίδρυμάτων

Εἰς ἑκάστην Ἐπαρχίαν, ἀναλόγως τῶν ποιμαντικῶν ἀναγκῶν καί τῶν προσόδων αὐτῆς, ἰδρύονται, κατὰ τήν ἰσχύουσαν νομοθεσίαν, φιλανθρωπικά, κοινωνικά καί πολιτιστικά Ίδρύματα, διά τήν συμπαράστασιν πρὸς τόν πάσχοντα ἄνθρωπον, διά τήν ἔκφρασιν τῆς μερίμνης τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τήν κοινωνίαν καί διά τήν διάδοσιν καί προβολήν τοῦ Ὁρθοδόξου Πολιτισμοῦ.

Άρθρον 72

Διοίκησις Ίδρυμάτων

Ίδρύματα, ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας συσταθέντα, διοικοῦνται κατὰ τάς διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ αὐτῶν, ἐγκρινομένου ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερέως.

Άρθρον 73

1. Προκειμένου περί Ίδρυμάτων, συστηνομένων ὑπὸ φυσικοῦ προσώπου, εἴτε ἐν ζωῇ εἴτε αἰτίᾳ θανάτου, καί τιθεμένων ὑπὸ τήν διοίκησιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἢ Ἀρχιερέως, ἢ Μονῆς, ἡ διοίκησις ἀσκεῖται συμφώνως πρὸς τό Καταστατικόν αὐτῶν.

2. Εἰς τήν περίπτωσιν κληροδοτημάτων, ἡ διαχείρισις τούτων γίνεται συμφώνως πρὸς τήν βούλησιν τοῦ διαθέτου.

Άρθρον 74

Μοναστηριακά Ίδρύματα

Ίδρύματα φιλανθρωπικά, κοινωνικά καί πολιτιστικά, συστήνονται, κατὰ τήν ἰσχύουσαν νομοθεσίαν, ὑπὸ Ἱερᾶς Μονῆς, τῇ συμφώνῳ γνώμῃ τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, καί λειτουργοῦν ὑπὸ τήν ἐποπτείαν αὐτῆς. Τό Καταστατικόν αὐτῶν συντάσσεται ὑπὸ τῆς Μονῆς καί ἐγκρίνεται ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερέως. Τοῦ Ίδρυματος προεδρεύει ὁ Ἡγούμενος τῆς ἐποπτεουούσης Μονῆς.

–50–

Άρθρον 75

Έκπροσώπησις Ίδρυμάτων

Πάν Ίδρυμα εκπροσωπείται, ενώπιον τρίτων, ως προβλέπεται υπό του Καταστατικοῦ αὐτοῦ.

Άρθρον 76

Διάλυσις Ίδρύματος

Εἰς περίπτωσιν διαλύσεως Ίδρύματος, συσταθέντος συμφώνως πρὸς τὰ ἄρθρα 71, ἢ 74, ἡ περιουσία αὐτοῦ περιέρχεται εἰς τὴν Ἐπαρχίαν, ἢ τὴν Μονήν, ἀντιστοίχως.

Άρθρον 77

Ἐάν ὁ οἰκείος Ἀρχιερεὺς διαπιστώσῃ ὅτι ἐν τῶν τοιούτων Ίδρυμάτων παρεξέκλινε τοῦ σκοποῦ, δι' ὃν τοῦτο συνεστήθη, ἢ δὲν ἐκπληροῖ τὸν σκοπὸν τῆς ἰδρύσεως αὐτοῦ, ἀποφασίζει περὶ λήψεως τῶν ἀναγκαίων μέτρων, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς ἐνάρξεως τῆς διαδικασίας διὰ τὴν διάλυσιν αὐτοῦ.

Ζ'. Η ΛΠΟΝΟΜΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Άρθρον 78

Γενικά διατάξεις

1. Διά τήν ἐπιβολήν ἐκκλησιαστικῆς ποινῆς, ἀπαιτεῖται ἀπόφασις δικαιοδοτικοῦ ὄργανου τῆς Ἐκκλησίας.

2. Τά δικαιοδοτικά ὄργανα, διά τήν ἐκδίκασιν ἐκκλησιαστικῶν ἀδικημάτων, εἶναι τά ἑξῆς: α) ὁ Ἐπαρχιοῦχος Ἀρχιερεὺς, β) τά Ἐπισκοπικά Δικαστήρια, γ) τό Πενταμελές Συνοδικόν Δικαστήριον, καί δ) ἡ Ἱερά Σύνοδος.

3. Εἰς τήν δικαιοδοσίαν τῶν ὀργάνων αὐτῶν ὑπάγονται κληρικοί, μοναχοί καί λαϊκοί τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, ἀνεξαρτήτως τόπου τελέσεως τοῦ ἀδικήματος, καθὼς καί κληρικοί καί μοναχοί ἀνήκοντες εἰς ἄλλην Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἢ λαϊκοί, ἐφ' ὅσον ἐτέλεσαν ἐκκλησιαστικόν ἀδικημα ἐντός τῶν ἐδαφικῶν ὀρίων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου.

4. Πᾶν ἀνώτερον δικαιοδοτικόν ὄργανον δύναται νά ἐπιβάλη τὰς ποινάς, αἱ ὁποῖαι δέν ἐπεβλήθησαν ὑπό κατωτέρου.

5. Ὡς κληρικοί νοοῦνται οἱ Ἐπίσκοποι, οἱ πρεσβύτεροι καί οἱ διάκονοι. Εἰς τοὺς μοναχοὺς περιλαμβάνονται καί αἱ μοναχαί. Προκειμένου περὶ τῶν μοναχῶν, ἰσχύουν ἐκ παραλλήλου αἱ πειθαρχικαὶ διατάξεις, διά τήν ἐφαρμογήν τῶν ὁποίων εἶναι ἀρμόδια καί τά ὄργανα τῶν Μονῶν.

6. Ἡ λειτουργία τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων ρυθμίζεται εἰς τὰς διατάξεις τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Δικονομίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου (Παράρτημα Β', ΙΙ).

Άρθρον 79

Τά Δικαιοδοτικά Ὑργανα

Α) Ὁ Ἀρχιερεὺς.

1. Ὁ ἐπιχώριος Ἀρχιερεὺς ἐκδικάζει ἡσσοнос σημασίας ἐκκλησιαστικά ἀδικήματα πρεσβυτέρων καί διακόνων, δυνάμενος ὅπως ἐπιβάλη, κατόπιν κλήσεως εἰς ἀκρόασιν, τὰς ἑξῆς ποινάς: α) γραπτὴν ἐπίπληξιν, β) ἔκπτωσιν ἀπὸ τοῦ ἀξιώματος, γ) ἀργίαν ἕως τριῶν μηνῶν μετὰ, ἢ ἄνευ, στέρησεως ἀποδοχῶν, καί δ) μετάρθεσιν εἰς ἄλλην ἐνορίαν, ἢ κοινότητα, τῆς ἰδίας ἐπαρχίας.

2. Ὁ Ἀρχιερέυς ἐπιβάλλει, κατόπιν κλήσεως εἰς ἀκρόασιν, ἐκκλησιαστικά ἐπιτίμια ἐπί μοναχῶν καί λαϊκῶν.

3. Χρέη γραμματέως ἀσκεῖ ὁ ὑπό τοῦ Ἀρχιερέως ὀριζόμενος κληρικός τῆς ἐπαρχίας Αὐτοῦ.

Β) Τά Ἐπισκοπικά Δικαστήρια.

1. Εἰς ἐκάστην Ἐπαρχίαν λειτουργεῖ τριμελές Ἐπισκοπικόν Δικαστήριον, μέ Πρόεδρον τόν ἐπιχώριον Ἀρχιερέα καί τακτικά μέλη δύο ἐν ἐνεργείᾳ κληρικούς τῆς Ἐπαρχίας, ἡ θητεία τῶν ὁποίων εἶναι πενταετής. Οὗτοι, μετὰ δύο ἀναπληρωτῶν, διορίζονται ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐκ καταλόγου τῶν ἐν ἐνεργείᾳ κληρικῶν τῆς Ἐπαρχίας, τόν ὁποῖον ὑποβάλλει ὁ Ἀρχιερέυς. Διά τόν ὀρισμὸν αὐτῶν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν κυρίως τά πρεσβεῖα χειροτονίας, ἡ πνευματικὴ ὠριμότης καί τό ἐπίπεδον μορφώσεως αὐτῶν. Πρὸς εὐχερεστέραν διάγνωσιν τῆς καταλληλότητος τῶν ὑποψηφίων, δύναται ἡ Ἱερά Σύνοδος νά ζητήσῃ τὴν γνώμην τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως.

2. Τό Ἐπισκοπικόν Δικαστήριον ἐκδικάζει ἐκκλησιαστικά ἀδικήματα πρεσβυτέρων καί διακόνων, δυνάμενον ὅπως ἐπιβάλῃ τὴν ποινὴν τῆς ἀργίας ἕως ἕξ μηνῶν, μετὰ, ἢ ἄνευ, στερήσεως ἀποδοχῶν.

3. Τό Ἐπισκοπικόν Δικαστήριον ἐκδικάζει, εἰς δεύτερον βαθμὸν, τάς ἐφέσεις κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν πειθαρχικῶν ὀργάνων τῶν Μονῶν.

4. Χρέη γραμματέως ἀσκεῖ ὁ ὑπό τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου ὀριζόμενος κληρικός τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ.

Γ) Τό Πενταμελές Συνοδικόν Δικαστήριον.

1. Τό Πενταμελές Συνοδικόν Δικαστήριον συγκροτεῖται ὑπό πέντε ἐπαρχιούχων Ἀρχιερέων, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου μὴ μετέχοντος εἰς τὴν σύνθεσιν αὐτοῦ. Τά μέλη τοῦ Δικαστηρίου, μετ' ἰσαρίθμων ἀναπληρωτῶν, ὀρίζονται, διὰ κλήρου, κατὰ τὴν τακτικὴν συνεδρίαν τοῦ Σεπτεμβρίου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, δι' ἕν ἔτος. Πρόεδρος εἶναι ὁ ἔχων τά πρεσβεῖα.

2. Τό Συνοδικόν Δικαστήριον ἐκδικάζει, εἰς πρῶτον βαθμὸν, μείζονος σημασίας ἐκκλησιαστικά ἀδικήματα πρεσβυτέρων καί διακόνων, καί ἐπιβάλλει τάς ποινάς: α) τῆς ἀργίας ἄνω τῶν ἕξ μηνῶν, μετὰ, ἢ ἄνευ, στερήσεως ἀποδοχῶν, καί β) τῆς καθαιρέσεως. Εἰς δεύτερον βαθμὸν, ἐκδικάζει τάς ἐφέσεις κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν Ἐπισκοπικῶν Δικαστηρίων.

3. Χρέη γραμματέως ἀσκεῖ ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Δ) Ἡ Ἱερά Σύνοδος.

1. Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐκδικάζει, εἰς δεύτερον βαθμόν, τάς ἐφέσεις κατὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Πενταμελοῦς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου. Εἰς τήν περίπτωσιν ταύτην, τῆς συνθέσεως ἐξαιροῦνται ὅσοι μετέσχον εἰς τήν ἔκδοσιν τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως.

2. Ἡ Ἱερά Σύνοδος, ὑπό σύνθεσιν εἰς ἣν μετέχουν ὁ Πρόεδρος αὐτῆς καί τοῦλάχιστον δώδεκα Ἀρχιερεῖς, ἐκδικάζει τά ἐκκλησιαστικά ἀδικήματα Ἀρχιερέων, ἐπιβάλλουσα τάς ποινάς: α) τῆς μομφῆς, β) τῆς ἀργίας, μετά, ἢ ἄνευ, στερήσεως ἀποδοχῶν, γ) τῆς ἐκπτώσεως, καί δ) τῆς καθαιρέσεως.

3. Ἡ Ἱερά Σύνοδος εἶναι ἀποκλειστικῶς ἀρμοδία πρὸς ἐπιβολήν τῆς ποινῆς τοῦ ἀναθέματος (μεγάλου ἀφορισμοῦ) δι' ὅλα τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας.

4. Χρὴ γράμματέως ἀσκεῖ ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

ἄρθρον 80

Προσωρινή ἀργία

Ἐπιφυλασσομένων τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 14, παρ. 3, καί τοῦ ἄρθρου 15, παρ. 3, περί Ἀρχιερέων, εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ὑφίστανται ἀποχρῶσαι ἐνδείξεις, περί τελέσεως σοβαροῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος παρά κληρικοῦ, ἰδίᾳ δέ ὅταν ἔχη προκληθῆ ἐκ τούτου καί σκανδαλισμὸς τοῦ ποιμνίου, ὁ Ἀρχιερεὺς δύναται νά καταστήσῃ τὸν φερόμενον ὡς ὑπαίτιον ἀργόν, μέχρι τῆς ἐκδόσεως δικαστικῆς ἀποφάσεως. Εἰς τήν περίπτωσιν τοῦ ἀνωτέρω διοικητικοῦ μέτρου, ὁ κληρικός ἐξακολουθεῖ νά λαμβάνῃ κανονικῶς τάς ἀποδοχάς αὐτοῦ.

ἄρθρον 81

Ἐκκλητον

Ἀρχιερεὺς, καταδικασθεὶς εἰς ποινήν στερητικὴν τῆς Ἱερωσύνης, ἢ εἰς ἔκπτωσιν ἀπὸ τοῦ Θρόνου, ἢ εἰς ποινήν ἀργίας, ἐπιφέρουσαν ἔκπτωσιν, δύναται ὅπως ἀσκήσῃ τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκκλήτου ἐνώπιον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, κατὰ τά προβλεπόμενα ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων. Διὰ τήν ἄσκησιν τοῦ ἐκκλήτου, ἰσχύουν, ἀναλόγως ἐφαρμοζόμεναι, αἱ προθεσμίαι διὰ τήν ἄσκησιν ἐφέσεως, αἱ προβλεπόμεναι εἰς τὸ Παράρτημα Β', ΙΙ, τοῦ παρόντος. Εἰς περίπτωσιν ἀσκήσεως ἐκκλήτου, ἡ διαδικασία πληρώσεως τῆς ἐπαρχίας δέν δύναται νά ἀρχίσῃ πρὶν παρέλθῃ ἐξάμηνον, ἀπὸ

τῆς ὑποβολῆς εἰς τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον τοῦ οἰκείου φακέλου, ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου.

Ἄρθρον 82

Ἄνασταλτικόν ἀποτέλεσμα

Εἰς περίπτωσιν ἐπιβολῆς ποινῆς καθαιρέσεως, ἡ προθεσμία πρὸς ἄσκησιν ἐφέσεως καί ἡ ἄσκησις ταύτης, ἐπὶ Ἀρχιερέων δέ καί ἡ ἄσκησις τοῦ ἐκκλήτου, ἔχει πάντοτε ἀνασταλτικόν ἀποτέλεσμα. Ἐν τούτοις, ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις περὶ καθαιρέσεως ἐπιφέρει πάντοτε προσωρινήν ἀργίαν, μετ' ἀποδοχῶν, διὰ τὸν καθαιρεθέντα, ἐπὶ Ἀρχιερέως δέ, καί προσωρινήν στέρησιν τῆς διοικήσεως τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ. Τά ἀνωτέρω ἰσχύουν καί ἐπὶ ἐπιβολῆς τῆς ποινῆς τοῦ ἀναθέματος.

Η'. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ

Άρθρον 83

Σύστασις Γάμου

1. Πρός σύστασιν γάμου, απαιτείται άμοιβαία καί έλευθέρα συναίνεσις τών μελλόντων νά συνάψουν γάμον καί ιερολόγησις αυτού υπό κληρικού τής Όρθοδόξου Έκκλησίας, κατά τήν κανονικήν τάξιν Αυτής.

2. Διά τήν ιερολόγησιν του γάμου, απαιτείται έγγραφος προηγουμένη άδεια του Άρχιερέως του τόπου τελέσεως αυτού.

3. Προϋπόθεσις προς σύναψιν γάμου είναι ηλικία τουλάχιστον δεκαοκτώ ετών δι' άμφότερα τά φύλα. Γάμος προσώπων κάτω τών δεκαοκτώ, αλλά άνω τών δεκαέξ ετών, επιτρέπεται κατόπιν συγκαταθέσεως άμφοτέρων τών προσώπων τών έχόντων τήν γονικήν μέριμναν, έφ' όσον υπάρχουν σοβαροί λόγοι, οι όποιοι δικαιολογούν τουτο καί έφ' όσον δίδεται ή άδεια του Άρχιερέως του τόπου τελέσεως του γάμου. Η συναίνεσις τών έχόντων τήν γονικήν μέριμναν δύναται νά αναπληρωθῆ, δι' άποφάσεως του Άρχιερέως του τόπου τελέσεως του γάμου, έφ' όσον τά πρόσωπα αυτά δέν είναι δυνατόν νά άνευρεθούν.

4. Είς περίπτωσιν καθ' ήν τά μέλλοντα νά συνάψουν γάμον πρόσωπα έχουν διαφοράν ηλικίας υπερβαίνουσαν τά είκοσιπέντε έτη, προς τέλεσιν του γάμου απαιτείται ειδική άδεια του Άρχιερέως του τόπου τελέσεως αυτού.

Άρθρον 84

Κωλύματα Γάμου

1. Κωλύεται ό γάμος:

- α) Όρθοδόξου Χριστιανού μετά μή Χριστιανού.
- β) λόγω ύφισταμένου γάμου, άνεξαρτήτως τύπου τελέσεως αυτού.
- γ) λόγω προϋπαρξάντων τριών έγκύρων γάμων.
- δ) κληρικού, από του βαθμού του διακόνου, ως καί μοναχού μετά κανονικήν κουράν.
- ε) λόγω συγγενείας έξ αίματος κατ' ευθείαν γραμμήν άπεριορίστως, καί εκ πλαγίου μέχρι πέμπτου βαθμού.
- στ) λόγω συγγενείας έξ άγχιστείας κατ' ευθείαν γραμμήν άπεριορίστως, καί εκ πλαγίου μέχρι τρίτου βαθμού.

- ζ) ἀδελφοῦ, ἢ ἀδελφῆς, τοῦ ἑνός τῶν συζύγων μετ' ἀδελφῆς, ἢ ἀδελφοῦ, τοῦ ἑτέρου τῶν συζύγων.
- η) λόγῳ πνευματικῆς συγγενείας μεταξύ τοῦ/τῆς ἀναδόχου, ἢ τῆς/τοῦ συζύγου αὐτοῦ/αὐτῆς καί τοῦ ἀναδεκτοῦ, ἢ τῶν γονέων αὐτοῦ.
- θ) μεταξύ τοῦ υἰοθετήσαντος, ἢ τοῦ συζύγου, ἢ τῶν ἀνιόντων, ἢ κατιόντων, αὐτοῦ, καί τοῦ υἰοθετηθέντος, ἢ τοῦ συζύγου, ἢ τῶν ἀνιόντων, ἢ κατιόντων, αὐτοῦ.

2. Τά κωλύματα, λόγῳ ἀγχιστείας, οἰονεὶ ἀγχιστείας καί υἰοθεσίας, διατηροῦνται καί μετὰ τήν λύσιν τοῦ γάμου, ἐξ οὗ προέκυψεν ὁ δεσμός τῆς ἀγχιστείας, ἢ τήν λύσιν τῆς υἰοθεσίας.

3. Τό κώλυμα τοῦ πενθίμου ἐνιαυτοῦ διατηρεῖται, διά λόγους κοινωνικῆς εὐπρεπείας, δι' ἀμφοτέρους τούς συζύγους, ἐπί δεκάμηνον μετὰ τόν θάνατον τοῦ ἑτέρου τῶν συζύγων.

4. Ἡ συνδρομή τῶν προϋποθέσεων συνάψεως γάμου ἐλέγχεται, συμφώνως πρὸς ὁδηγίας, αἱ ὁποῖαι θά παρέχωνται δι' ἐγκυκλίῳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἄρθρον 85

Γάμοι μεθ' Ἑτεροδόξων

1. Ἱερολόγησις ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ γάμου Ὁρθοδόξου Χριστιανοῦ μετὰ Ἑτεροδόξου Χριστιανοῦ ἐπιτρέπεται, δι' ἀποφάσεως τοῦ Ἀρχιερέως, ἐφ' ὅσον τό μή Ὁρθόδοξον μέλος ἀνήκει εἰς χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν, ἢ Ὁμολογίαν, δεχομένην τό Σύμβολον Νικαίας-Κωνσταντινουπόλεως, καί ἔχει δεχθῆ προσωπικῶς βάπτισμα εἰς τό ὄνομα τῆς Ἁγίας Τριάδος, καί ἐφ' ὅσον τό μή Ὁρθόδοξον μέλος δηλοῖ ὅτι δέν θά παρακωλύη τό Ὁρθόδοξον μέλος εἰς τήν ἄσκησιν τῶν θρησκευτικῶν αὐτοῦ καθηκόντων, κατὰ τήν Ὁρθόδοξον διδασκαλίαν καί παράδοσιν, καί ὅτι δέν θά ἀντιτεθῆ εἰς τήν βάπτισιν τῶν ἐκ τοῦ γάμου τέκνων ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ καί τήν ἀνατροφὴν αὐτῶν κατὰ τήν διδασκαλίαν καί τάς παραδόσεις Αὐτῆς.

2. Θέματα πρακτικῆς ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τούτων ρυθμίζονται ἐνιαίως, δι' ἅπασαν τήν Ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου, δι' ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καί δι' ἐκδόσεως ὑπ' αὐτῆς σχετικῶν ἐγκυκλίῳν ὁδηγιῶν. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐπιλαμβάνεται, τῇ αἰτήσῃ τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, τυχόν ἀνακυπτουσῶν εἰδικῶν περιπτώσεων.

Άρθρον 86**Άκυροι καί άκυρώσιμοι Γάμοι**

1. Γάμος, τελεσθείς κατά παράβασιν του άρθρου 84, παρ. 1-2, του Καταστατικού Χάρτου, είναι άκυρος.
2. Γάμος προσώπου τινός είναι άκυρος, εάν, κατά τον χρόνον τελέσεως αυτού, τό έν λόγω πρόσωπον ήτο άνίκανον νά άντιληφθῆ καί έκτιμήση τήν πράξιν αυτού.
3. Γάμος τελεσθείς, παρά τάς διατάξεις του άρθρου 83, παρ. 3, είναι άκυρώσιμος. Έάν αυτός παραταθῆ, άνευ άκυρώσεως, μέχρι τῆς νομίμου ήλικίας των συναπάντων αυτόν, καθίσταται έγκυρος.
4. Γάμος τελεσθείς εκ πλάνης, ή λόγω βίας, ή άπάτης, ή άπειλῆς, είναι άκυρώσιμος. Έφ' όσον οί σύζυγοι άναγνωρίσουν έμπράκτως τον γάμον, μετά τήν διαπίστωσιν τῆς πλάνης, ή τῆς άπάτης, ή μετά τήν άρσιν τῆς βίας, ή τῆς άπειλῆς, ό γάμος καθίσταται έγκυρος.

Άρθρον 87**Άποπειρα συνδιαλλαγῆς**

1. Πρό τῆς πνευματικῆς λύσεως του γάμου, απαιτεῖται όπως έχη προηγηθῆ άποπειρα συνδιαλλαγῆς των συζύγων. Η άποπειρα συνδιαλλαγῆς άποτελεῖ εκδήλωσιν ποιμαντικῆς μερίμνης καί ευθύνης τῆς Έκκλησίας διά τό ποιμνιον Αὐτῆς καί διά τήν διασφάλισιν του ιεροῦ θεσμου του γάμου, καί οὐχί δικαστικῆν, ή νομικήν πράξιν, γίνεται δέ δι' αὐτοπροσώπου παραστάσεως των συζύγων, μή έπιτρεπομένης τῆς παραστάσεως, δι' αντιπροσώπου, ή τῆς παρουσίας συνηγόρου. Εἰς τυχόν έξαιρετικάς περιστάσεις άνωτέρας βίας, αίτινες καθιστοῦν αδύνατον τήν συμμετοχήν του ενός των συζύγων εἰς τήν διαδικασίαν συνδιαλλαγῆς, ό Άρχιερέυς δύναται, τῆ ήτιολογημένη αίτήσῃ αυτού, νά έπιτρέψη αὐτῶ όπως ζητήση τήν πνευματικῆν λύσιν του γάμου, άνευ διεξαγωγῆς άποπείρας συνδιαλλαγῆς.
2. Η άποπειρα συνδιαλλαγῆς γίνεται ένώπιον του Άρχιερέως τῆς συνήθους διαμονῆς του, ή τῆς, συζύγου, έν Κύπρω. Ο Άρχιερέυς, άποκλειστικῶς εἰς τήν περίπτωσιν κωλύματος αυτού, δύναται νά άναθέσῃ τήν παγίαν έντολήν διεξαγωγῆς τῆς άποπείρας, εἰς ένα έμπειρον πρεσβύτερον, δι' άπασαν τήν Έπαρχίαν, όριζόμενον μετά δύο άναπληρωτών αυτού, άποκλειομένης τῆς άναθέσεως τῆς τοιαύτης έντολῆς εἰς τούς οἰκείους, κατ' ένορίαν, έφημερίους, ή τῆς κατά περίπτωσιν, ή εκ περιτροπῆς, άναθέσεως του έργου αυτού εἰς πλείονας κληρικούς. Η διαδικασία συνδιαλλαγῆς δέον όπως έχη ολοκληρωθῆ έντός τριμήνου, από τῆς ύποβολῆς τῆς

πρός τούτο αιτήσεως. Ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν εἰς τὴν πρᾶξιν τῆς διατάξεως αὐτῆς, ἡ Ἱερά Σύνοδος δύναται νὰ παράσχη εἰδικὰς ὁδηγίας, δι' ἐγκυκλίου αὐτῆς.

Εἰς περίπτωσιν αιτήσεως πνευματικῆς λύσεως γάμου, λόγῳ ἀρμοδίως ἀποδεδειγμένης φρενοβλαβείας, ἢ λόγῳ κηρυχθείσης ἀφανείας, δέν χωρεῖ ἡ διαδικασία συνδιαλλαγῆς.

Ἄρθρον 88

Πνευματικὴ λύσις

1. Ἡ πνευματικὴ λύσις τοῦ γάμου ζητεῖται ὑπὸ ἀμφοτέρων, ἢ ἐνός τῶν συζύγων, καὶ παρέχεται ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερέως, ἐνώπιον τοῦ ὁποῖου διεξήχθη ἢ ἀπόπειρα συνδιαλλαγῆς, εἰς περίπτωσιν δέ καθ' ἣν δέν χωρεῖ ἀπόπειρα συνδιαλλαγῆς, ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερέως τοῦ τόπου συνήθους διαμονῆς τοῦ αἰτοῦντος συζύγου.

2. Εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν γάμος, τελεσθεὶς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου, ἐφ' ὅσον ἔχει λυθῆ τελεσιδίκως, ἢ ἀμετακλήτως, ὑπὸ πολιτικῶν δικαστηρίων ἐκτός Κύπρου, καὶ ἐφ' ὅσον ἡ ἰσχὺς τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς γίνεται δεκτὴ εἰς τὴν Κυπριακὴν ἔννομον τάξιν, ἢ, ἀφοῦ ἡ ἰσχὺς αὐτῆ ἀναγνωρισθῆ ἐν Κύπρῳ, κατὰ τὴν προβλεπομένην ὑπὸ τῆς πολιτικῆς νομοθεσίας διαδικασίαν, ἢ διαδικασία τῆς πνευματικῆς λύσεως τοῦ γάμου χωρεῖ ἄνευ τῆς ἐξετάσεως, ἐάν εἶχε προηγηθῆ ἀπόπειρα συνδιαλλαγῆς. Εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ πνευματικὴ λύσις ἔχει παρασχεθῆ ὑπὸ ἄλλης κανονικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, ἡ λύσις αὐτὴ ἰσχύει καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Κύπρου.

3. Διὰ τὴν πνευματικὴν λύσιν τοῦ γάμου, ἀπαιτεῖται αἴτησις πρὸς τὸν Ἀρχιερέα τοῦ τόπου τῆς συνήθους διαμονῆς τοῦ, ἢ τῆς, συζύγου, ὑπὸ ἀμφοτέρων, ἢ ἐνός τῶν συζύγων, δι' ὑπομνήματος, ἀναφερομένου εἰς τὰ στοιχεῖα τῆς αἰτουμένης πνευματικῆς λύσεως τοῦ γάμου καὶ τούς λόγους, ἐπὶ τῶν ὁποίων αὐτὴ στηρίζεται. Ἀπαραίτητον στοιχεῖον, διὰ τὸ παραδεκτὸν τῆς αιτήσεως πνευματικῆς λύσεως τοῦ γάμου, εἶναι νὰ ἔχη προηγηθῆ ἢ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἀπόπειρα συνδιαλλαγῆς. Τὴν πνευματικὴν λύσιν δέν δύναται νὰ ζητήσῃ σύζυγος, ὅστις δέν μετέσχε τῆς ἀποπείρας συνδιαλλαγῆς, ἐκτός ἂν ἔχη λάβει ἄδειαν παρὰ τοῦ ἀρμοδίου Ἀρχιερέως, κατὰ τὰ, ἐν τῷ ἄρθρῳ 87, παρ. 1, ὀριζόμενα. Ἡ αἴτησις δέν ὑπόκειται εἰς συγκεκριμένον τύπον. Αὐτὴ ὑποβάλλεται αὐτοπροσώπως, ἢ διὰ πληρεξουσίου, ἢ διὰ τοῦ ἱερέως τῆς ἐνορίας τοῦ αἰτοῦντος. Ἡ αἴτησις κοινοποιεῖται, ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερέως, εἰς τὸν ἕτερον τῶν συζύγων. Οὐδεμία χρονικὴ προθεσμία

τίθεται, προκειμένου νά υποβληθῆ αἴτησις διά τήν πνευματικήν λύσιν τοῦ γάμου.

4. Προκειμένου ὅπως παρασχεθῆ ἡ πνευματική λύσις τοῦ γάμου, ἀπαιτεῖται ἡ αὐτοπρόσωπος, ἢ, εἰς περιστάσεις ἀνωτέρας βίας, κατά τήν κρίσιν τοῦ ἀρμοδίου διά τήν πνευματικήν λύσιν τοῦ γάμου Ἀρχιερέως, διά πληρεξουσίου, ἐμφάνισις τῶν συζύγων ἐνώπιον τριμελοῦς, ἐκ κληρικῶν, «Συμβουλίου Πνευματικῆς Λύσεως τοῦ Γάμου», ἀπαρτιζομένου ἐξ ἑνός ἀξιωματοῦχου κληρικοῦ, εἰ δυνατόν πτυχιούχου Νομικῆς, ἢ Θεολογικῆς, Σχολῆς, ὡς Προέδρου, καί ἐκ δύο κληρικῶν, ὡς μελῶν, ὄλων ὀριζομένων ὑπό τοῦ ἀρμοδίου Ἀρχιερέως, ἀνά τριετίαν, ἢ ὡσάκις προκύψῃ ἀνάγκη ἀντικαταστάσεως, ἢ ἀναπληρώσεως, μελῶν αὐτοῦ. Μέλη τοῦ Συμβουλίου δέν ἀποκλείεται ὅπως ὀρισθῶν καί οἱ ἀναπληρωταί τοῦ Ἀρχιερέως ἐπί τῆς ἀποπέρας συνδιαλλαγῆς. Ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου Πνευματικῆς Λύσεως τοῦ Γάμου, οἱ σύζυγοι ἐκθέτουν τάς ἀπόψεις αὐτῶν, περί τῆς λύσεως τοῦ γάμου, τηρουμένης διαδικασίας, ἣτις καθορίζεται δι' ἐγκυκλίου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καί τήν ὁποίαν συντονίζει ὁ Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου. Κατά τήν διάρκειαν τῆς ἀνωτέρω διαδικασίας, τό Συμβούλιον καταβάλλει πᾶσαν δυνατήν προσπάθειαν διά τήν διατήρησιν τοῦ συζυγικοῦ δεσμοῦ.

5. Ἐφ' ὅσον τό Συμβούλιον Πνευματικῆς Λύσεως τοῦ Γάμου δέν κατορθώσῃ τήν ἐπανένωσιν τῶν συζύγων, εἰσηγεῖται εἰς τόν ἀρμόδιον Ἀρχιερέα περί τῆς πνευματικῆς λύσεως τοῦ γάμου, μέ ταυτόχρονον γνωστοποίησιν τοῦ περιεχομένου τῆς εἰσηγήσεως εἰς ἀμφοτέρους τούς συζύγους. Ἐάν ὁ Ἀρχιερεύς συμφωνῆ μέ τήν εἰσήγησιν, ἐπικυρώνει τό περιεχόμενον αὐτῆς, καθιστῶν αὐτήν τελεσίδικον ἀπόφασιν, τήν ὁποίαν καί κοινοποιεῖ εἰς τούς συζύγους. Ἐφ' ὅσον διαφωνεῖ, δι' οἰονδήποτε λόγον, μέ τό περιεχόμενον τῆς εἰσηγήσεως, δύναται νά καλέσῃ τά μέλη τοῦ Συμβουλίου πρὸς παροχήν διευκρινίσεων, καί τούς συζύγους πρὸς ἀκρόασιν, προκειμένου νά διαπιστώσῃ, ἐάν ὁ συζυγικός δεσμός ἔχῃ ἤδη, ἐν τοῖς πράγμασι, διαλυθῆ, καί λάβῃ τήν σχετικήν περί τῆς πνευματικῆς λύσεως τοῦ γάμου ἀπόφασιν.

6. Ἡ κατ' οὐσίαν εἰσήγησις τοῦ Συμβουλίου καί ἡ ἀπόφασις τοῦ Ἀρχιερέως, περί τῆς πνευματικῆς λύσεως τοῦ γάμου, συνίστανται εἰς τήν διαπίστωσιν ὅτι ὁ συζυγικός δεσμός ἔχει ἤδη, ἐν τοῖς πράγμασι, διαλυθῆ ἀντικειμενικῶς, ἢ ὑποκειμενικῶς, καί ὅτι ἡ πνευματική λύσις αὐτοῦ δέν θά ἐπιβαρύνῃ περαιτέρω ἤδη ὑφισταμένην, ἢ διαμορφωθείσαν, νομικήν καί πραγματικήν κατάστασιν. Ἡ λύσις παρέχεται ἐν πνεύματι ποιμαντικῆς καί κοινωνικῆς μερίμνης τῆς Ἐκκλησίας καί κατανοήσεως τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως.

7. Κατά τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἀρχιερέως, ὁ σύζυγος, ἢ ἡ σύζυγος, ἐφ'

ὅσον ἔχουν μετάσχει τῆς ἀποπείρας συνδιαλλαγῆς, δικαιοῦνται ὅπως, ἐντός ἐνός μηνός, προσφύγουν ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἥτις ἀποφάινεται ἀμετακλήτως.

8. Ἡ πνευματικὴ λύσις τοῦ γάμου ἐνεργεῖ ἔναντι πάντων, μετασχόντων, ἢ μή, τῆς διαδικασίας.

9. Διὰ τὴν πνευματικὴν λύσιν τοῦ γάμου, παρέχεται ἔγγραφος βεβαίωσις. Ἡ πνευματικὴ λύσις τοῦ γάμου εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν ἱερολόγησιν νέου γάμου, ἐκατέρου τῶν συζύγων τοῦ λυθέντος γάμου.

Ἄρθρον 89

Ἀνασύστασις Γάμου

Ἀνασύστασις γάμου, μεταξύ προσώπων τῶν ὁποίων ἔχει λυθῆ ἐκκλησιαστικῶς ὁ γάμος, γίνεται διὰ τελέσεως τῆς πρὸς τοῦτο εἰδικῆς, ἐκ τοῦ Εὐχολογίου, ἀκολουθίας. Ἐναντι τῶν πολιτειακῶν ἀρχῶν, ἡ τέλεσις τῆς ἀκολουθίας αὐτῆς λογίζεται ὡς ἱερολόγησις γάμου. Ἐφ' ὅσον ἔχει μεσολαβήσει γάμος τοῦ ἐνός, ἢ ἀμφοτέρων, τῶν συζύγων, τελεῖται νέα ἀκολουθία γάμου.

Ἄρθρον 90

Ἀσκησις οἰκονομίας

Ἡ ἀσκησις οἰκονομίας ἐπὶ τῶν προβλεπομένων, ἐπὶ θεμάτων οἰκογενειακοῦ δικαίου, ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τοῦ παρόντος Καταστατικοῦ Χάρτου ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν οἰκεῖον Ἀρχιερέα, ἐνεργοῦντα πάντοτε προσωπικῶς, ἀποκλειομένης τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἀναθέσεως τοῦ ἔργου τούτου εἰς ἕτερον πρόσωπον. Εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις, ὁ Ἀρχιερεὺς δύναται ὅπως ἀπευθύνηται εἰς τὴν Ἱεράν Σύνοδον.

Θ'. ΑΚΡΟΤΕΛΕΥΤΙΟΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρον 91

1. Ο παρών Καταστατικός Χάρτης τίθεται εν ισχύι άμα τη ψηφίσει αυτού παρά της Ίερᾶς Συνόδου καί τη δημοσιεύσει αυτού εις τό επίσημον δελτίον της Έκκλησίας της Κύπρου «Άπόστολος Βαρνάβας».

2. Τά προσηρητημένα τῷ παρόντι Παραρτήματα Α'-Γ' ψηφίζονται καί τίθενται εν ισχύι όμοῦ μετά του Καταστατικού Χάρτου καί αποτελοῦν αναπόσπαστον καί ισόκυρον μέρος αυτού.

Άρθρον 92

Τροποποιήσις του Καταστατικού Χάρτου εἶναι δυνατή, δι' άποφάσεως της Ίερᾶς Συνόδου, λαμβανομένης διά πλειονοψηφίας τῶν τριῶν τετάρτων τῶν μελῶν αὐτῆς, επιφυλασσομένης της διατάξεως του άρθρου 2, παρ. 2.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α'

ΠΙΝΑΞ ΕΝΟΡΙΩΝ, ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΝΩΝ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Ἐνορίαί, Κοινότητες καί Μοναί κατ' Ἐπαρχίαν εἶναι αἱ ἑξῆς:

Ι. Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή

Ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή περιλαμβάνει τάς κάτωθι πόλεις, κοινότητας καί Μονάς:

1. Ἐνορίαί πόλεως Λευκωσίας: 1) Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου (Καθεδρικός), 2) Ἀγίας Βαρβάρας Καϊμακλίου, 3) Ἀγίας Παρασκευῆς Λακατάμειας, 4) Ἀγίου Ἀντωνίου, 5) Ἀγίου Βασιλείου Στροβόλου, 6) Ἀγίου Γεωργίου Ἀγλαντζιάς, 7) Ἀγίου Γεωργίου Ἀγίου Δομετίου, 8) Ἀγίου Γεωργίου Λατσιῶν, 9) Ἀγίου Δημητρίου Στροβόλου, 10) Ἀγίου Κασσιανοῦ, 11) Ἀγίου Μάμαντος Συνοικισμοῦ Λακατάμειας, 12) Ἀγίου Μηνᾶ Γερίου, 13) Ἀγίου Νικολάου Ἐγκώμης, 14) Ἀγίου Παντελεήμονος Μακεδονίτισης, 15) Ἀγίου Παύλου δήμου Ἀγίου Δομετίου, 16) Ἀγίου Σάββα, 17) Ἀγίου Σπυρίδωνος, 18) Ἀγίου Σπυρίδωνος Συνοικισμοῦ Στροβόλου, 19) Ἀγίου Στυλιανοῦ Συνοικισμοῦ Λακατάμειας, 20) Ἀγίου Χαράλαμπος Συνοικισμοῦ Γερίου, 21) Ἀγίων Ὁμολογητῶν, 22) Ἀγίων Πάντων Μακεδονίτισης, 23) Ἀποστόλου Ἀνδρέου Συνοικισμοῦ Στροβόλου, 24) Ἀποστόλου Βαρνάβα καί Ἀγίου Μακαρίου Στροβόλου, 25) Ἀποστόλου Λουκᾶ Στροβόλου, 26) Ἀποστόλου Μάρκου Στροβόλου, 27) Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ Τρυπιώτου, 28) Ἀποστόλου Ἀνδρέου Νεαπόλεως, 29) Ἀποστόλου Ἀνδρέου Ὁμορφίτας, 30) Παναγίας Παλλουριωτίτισης, 31) Παναγίας Φανερωμένης, 32) Παναγίας Χρυσалиνωτίτισης, 33) Παναγίας Χρυσελούσης Στροβόλου, 34) Τιμίου Προδρόμου, 35) Τιμίου Σταυροῦ Στροβόλου, καί 36) Παναγίας Τράχωνα.

2. Κοινότητες Λευκωσίας: 1) Ἀγίου Βασιλείου Σκυλλούρας, 2) Ἀγκαστίνας, 3) Ἀσσιας, 4) Ἀφάνειας, 5) Βατυλῆς, 6) Βιτσάδας, 7) Βώνης, 8) Γερολάκκου, 9) Ἐξω Μετοχίου, 10) Κοκκινοτριμιθιάς, 11) Κοντέας, 12) Κυθραίας, 13) Λύσης, 14) Μάμμαρι, 15) Μαραθοβούνου, 16) Μιάς Μηλιάς, 17) Νέου Χωρίου Κυθραίας, 18) Παλαικύθρου, 19) Σκυλλούρας, 20) Τραχωνίου Κυθραίας, καί 21) Τύμβου.

3. Κοινότητες Ἀμμοχώστου: 1) Ἀγίου Νικολάου Λευκονοίκου, 2) Βουφῶν, 3) Γενάγρων, 4) Μουσουλιάτας, 5) Πυργῶν, 6) Στρογγυλοῦ, καί 7) Τρυπημένης.

4. Μοναί: Γυναικεία: 1) Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ Ἀναλύντα, 2) Παναγίας Θεοτόκου Καμπιών, καί 3) Παναγίας Τρικουκκιωτίσσης Προδρόμου.

Ὑπό τήν πνευματικήν ἐποπτείαν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου τελοῦν ἐπίσης καί αἱ Βασιλικαί Σταυροπηγιακαί Μοναί τοῦ Κύκκου, τοῦ Μαχαιρᾶ, τοῦ Ἁγίου Νεοφύτου καί τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα.

II. Ἱερά Μητρόπολις Πάφου

1. Ἐνοριαί πόλεως Πάφου: 1) Ἁγίου Θεοδώρου (Καθεδρικός), 2) Ἁγίας Παρασκευῆς Γεροσκήπου, 3) Ἁγίου Γεωργίου, 4) Ἁγίου Δημητρίου, 5) Ἁγίου Κενδέου, 6) Ἁγίου Σπυρίδωνος Γεροσκήπου, 7) Ἁγίων Ἀναργύρων, 8) Ἀποστόλων Βαρνάβα καί Παύλου, 9) Παναγίας Θεοσκεπάστης, καί 10) Παναγίας Παντανάσσης.

2. Κοινότητες: 1) Ἁγίας Βαρβάρας, 2) Ἁγίας Μαρίνης Κελοκεδάρων, 3) Ἁγίας Μαρινούδας, 4) Ἁγίου Ἀμβροσίου, 5) Ἁγίου Γεωργίου, 6) Ἁγίου Ἰωάννου, 7) Ἁγίου Νικολάου, 8) Ἀκουρσοῦ, 9) Ἀμαργέτης, 10) Ἀναρίτας, 11) Ἀνωγύρας, 12) Ἀξύλου - Ἐλεδιοῦς, 13) Ἀρμίνου, 14) Ἄρμου, 15) Ἄρσου, 16) Ἀρχιμανδρίτας, 17) Ἀσπρογιάς, 18) Ἀχέλειας, 19) Βάσης Κοιλανίου, 20) Γαλαταριάς, 21) Δορᾶς, 22) Ἐμπας, 23) Ἐπισκοπῆς, 24) Καλλέπειας, 25) Κανναβιοῦς, 26) Κεδάρων, 27) Κελοκεδάρων, 28) Κισσόνεργας, 29) Κισσοῦσης, 30) Κοίλης, 31) Κοιλίνιας, 32) Κονιῶν, 33) Κουκλιῶν, 34) Λεμώνας, 35) Λετύμπου, 36) Μαλιᾶς, 37) Μαμωνιῶν, 38) Μαραθούντας, 39) Μεσάνων, 40) Μέσα Χωρίου, 41) Μεσόγης, 42) Μούσερε, 43) Νατᾶς, 44) Νικόκλειας, 45) Ὀμόδου, 46) Παναγιᾶς, 47) Πάχνας Ἄνω, 48) Πάχνας Κάτω, 49) Πέγειας, 50) Πενταλιᾶς, 51) Πισσουρίου, 52) Πλατρῶν Κάτω, 53) Πολεμίου, 54) Ποταμιοῦς, 55) Πραιτωρίου, 56) Πραστειοῦ Αὐδήμου, 57) Προσφυγικοῦ Συνοικισμοῦ Ἁγίου Θωμᾶ, 58) Προσφυγικοῦ Συνοικισμοῦ Ἀλέκτορας, 59) Προσφυγικοῦ Συνοικισμοῦ Αὐδήμου, 60) Προσφυγικοῦ Συνοικισμοῦ Κολώνης, 61) Προσφυγικοῦ Συνοικισμοῦ Λέμπας, 62) Προσφυγικοῦ Συνοικισμοῦ Μανδριῶν, 63) Προσφυγικοῦ Συνοικισμοῦ Παραμαλίου, 64) Προσφυγικοῦ Συνοικισμοῦ Πλατανίσκιας, 65) Προσφυγικοῦ Συνοικισμοῦ Σταυροκόβου, 66) Προσφυγικοῦ Συνοικισμοῦ Φασούλας, 67) Σαλαμιοῦς, 68) Στατοῦ - Ἁγίου Φωτίου, 69) Στρομπίου, 70) Τάλας, 71) Τίμης, 72) Τραχυπεδούλης, 73) Τρεμιθοῦσης, 74) Τσάδας, 75) Φιλούσης Κελοκεδάρων, 76) Φοινίου, 77) Χλώρακας, 78) Χολετριῶν, 79) Χούλου, καί 80) Ψαθίου.

3. Μοναί: α) Ἀνδρῶν: 1) Παναγίας Χρυσορροϊατίσσης, 2) Παναγίας Τροοδιτίσσης, καί 3) Τιμίου Σταυροῦ Μίνθης.

6) Γυναικεία: Παναγίας Σαλαμιωτίσσης.

III. Ίερά Μητρόπολις Κιτίου

1. Ύνορίαι πόλεως Λάρνακος: 1) Μεταμορφώσεως Σωτήρος (Μητροπολιτικός), 2) Ἁγίας Θεέκλης, 3) Ἁγίου Ἐλευθερίου Τσακκιλεροῦ, 4) Ἁγίου Ἰωάννου Θεολόγου, 5) Ἁγίου Ἰωάννου Ρώσσου εἰς Κοκκίνας, 6) Ἁγίου Λαζάρου, 7) Ἁγίου Νικολάου Δροσιᾶς, 8) Ἁγίων Ἀναργύρων, 9) Ἁγίων Εὐσταθίου καὶ Αὐξεντίου περιοχῆς Σταδίου «Ζήνων», 10) Ἀποστόλου Ἀνδρέου εἰς Καμάρας, 11) Ἀποστόλου Βαρνάβα εἰς Καμάρας, 12) Παναγίας Φανερωμένης, 13) Τιμίου Προδρόμου, καὶ 14) Χρυσοπολιτίσης.

2. Κοινότητες: 1) Ἁγίας Ἄννης, 2) Ἀγγλισίδων, 3) Ἀβδελλεροῦ, 4) Ἀραδίππου: α) Ἀποστόλου Λουκά, καὶ β) Ἁγίου Φανουρίου, 5) Δεκελείας-Συνοικισμοῦ Α.Η.Κ, 6) Δρομολαξιᾶς, 7) Καλοῦ Χωρίου, 8) Κελλιῶν, 9) Κιτίου: Παναγίας Ἀγγελοκτίστης, καὶ β) Ἁγίου Κυριακοῦ, 10) Κλαυδιῶν, 11) Λειβαδιῶν: α) Ἁγίας Παρασκευῆς, β) Ἁγίου Σάββα, καὶ γ) Τριῶν Ἱεραρχῶν, 12) Μαζωτοῦ, 13) Ξυλοτύμβου, 14) Ξυλοφάγου: α) Ἁγίου Γεωργίου, καὶ β) Ἁγίου Δημητρίου Συνοικισμοῦ, 15) Ὀρμήδειας, 16) Ὀροκλίνης, 17) Περβολιῶν, 18) Πύλας, 19) Συνοικισμοῦ Μενεοῦ, 20) Τερσεφάνου, καὶ 21) Τρούλλων.

3. Μοναί: α) Ἀνδρῶν: 1) Σταυροβουνίου, 2) Ἁγίου Γεωργίου Κοντοῦ, καὶ 3) Ἁγίου Γεωργίου Μαυροβουνίου.

β) Γυναικεῖαι: Ἁγίων Μαρίνης καὶ Ραφαήλ Ξυλοτύμβου.

IV. Ίερά Μητρόπολις Κυρηναίας

1. Ύνορίαι πόλεως Κυρηναίας: 1) Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ (Καθεδρικός), καὶ 2) Ἁγίου Γεωργίου.

2. Ύνορίαι πόλεως Λευκωσίας: 1) Ἀποστόλου Ἀνδρέου Πλατῦ Ἀγλαντζιᾶς (Μητροπολιτικός), 2) Ἁγίου Ἐλευθερίου Συνοικισμοῦ Λατσιῶν, 3) Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ Λατσιῶν, καὶ 4) Ἀποστόλου Φιλίππου Λατσιῶν.

3. Κοινότητες: 1) Ἁγίας Εἰρήνης, 2) Ἁγίου Ἀμβροσίου, 3) Ἁγίου Γεωργίου, 4) Ἁγίου Ἐπικτήτου, 5) Ἁγίου Ἑρμολάου, 6) Ἀγριδακίου, 7) Βασίλειας, 8) Βουνοῦ, 9) Δικώμου Ἄνω, 10) Δικώμου Κάτω, 11) Διορίου, 12) Ἑληᾶς Καραβᾶ, 13) Θέρμιας, 14) Καζαφανίου, 15) Καλογραίας, 16) Καραβᾶ: α) Ἁγίας Εἰρήνης, β) Ἁγίου Γεωργίου, καὶ γ) Παναγίας Εὐαγγελιστριάς, 17) Καρακουμίου, 18) Καρμίου, 19) Κλεπίνης, 20) Κοντεμένου, 21) Κουτσοβέντη, 22) Λαπήθου: α) Ἁγίας Ἀναστασίας, β) Ἁγίου Θεοδώρου, γ) Ἀποστόλου Λουκά, δ) Ἁγίου Μηνᾶ, ε) Τιμίου Προδρόμου, καὶ στ) Ἁγίας Παρασκευῆς, 23) Λάρνακος Λαπήθου, 24) Λιβερών, 25) Μοτίδων, 26) Μπέλλα - Πάις, 27) Μύρτου, 28) Ὀρκας, 29) Παλαιοσόφου,

30) Πανάγρων, 31) Συγχαρίου, 32) Συσκλήπου, 33) Τριμιθίου, 34) Φτερούχων, καί 35) Χάρτζιας.

4. Μοναί: 'Ανδρῶναι: 1) 'Αγίου Παντελεήμονος, 2) 'Αρχαγγέλου Μιχαήλ - 'Αντιφωνητοῦ, 3) 'Αχειροποιήτου, καί 4) Παναγίας Μελανδρίνης.

V. 'Ιερά Μητρόπολις Λεμεσοῦ

1. 'Ενορίαί πόλεως Λεμεσοῦ: 1) Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς (Μητροπολιτικός), 2) 'Αγίας Νάπας (Καθεδρικός) 3) 'Αγίας Βαρβάρας Ζακακίου, 4) 'Αγίας Ζώνης, 5) 'Αγίας Μαρίνης Συνοικισμοῦ Καφάλου, 6) 'Αγίας Παρασκευῆς Γερμασόγειας, 7) 'Αγίας Τριάδος, 8) 'Αγίας Φυλάξεως, 9) 'Αγίου 'Αντωνίου, 10) 'Αγίου Γεωργίου Φραγκοῦδη, 11) 'Αγίου Γεωργίου Χαβούτζης, 12) 'Αγίου 'Ιγνατίου Γερμασόγειας, 13) 'Αγίου 'Ιωάννου 'Ελεήμονος, 14) 'Αγίου Νεοφύτου Συνοικισμοῦ Μακαρίου Γ', 15) 'Αγίου Νικολάου, 16) 'Αγίου Νικολάου Κάτω Πολεμιδίων, 17) 'Αγίου Σπυριδωνος, 18) 'Αγίου Στυλιανοῦ, 19) 'Αγίου Μηνᾶ δήμου 'Αγίου 'Αθανασίου, 20) 'Αποστόλου 'Ανδρέου Μέσα Γειτονιάς, 21) 'Αποστόλου 'Ανδρέου Χαράκη, 22) 'Αποστόλου Βαρνάβα, 23) 'Αποστόλου Λουκᾶ δήμου 'Αγίου 'Αθανασίου, 24) 'Αποστόλων Πέτρου καί Παύλου καί 'Αγίου 'Αρτεμίου, 25) 'Αρχαγγέλου Μιχαήλ Μονοβολίου, 26) Παναγίας Γλυκιωτίσσης, 27) Παναγίας Εὐαγγελιστρίας Κάτω Πολεμιδίων, 28) Παναγίας Τριχερούσης, 29) 'Αποστόλου 'Ανδρέου καί 'Αγίας Φωτεινῆς Καρπασίτιδος Συνοικισμοῦ Κολοσίου, καί 30) Τιμίου Σταυροῦ Ἄνω Πολεμιδίων.

2. Κοινότητες: 1) 'Αγίου Γεωργίου Συλικού, 2) 'Αγίου Θεοδώρου 'Αγροῦ, 3) 'Αγίου Θεράποντος, 4) 'Αγίου 'Ιωάννου 'Αγροῦ, 5) 'Αγίου Κωνσταντίνου, 6) 'Αγίου Μάμαντος, 7) 'Αγίου Παύλου, 8) 'Αγροῦ: α) 'Ενορία Παναγίας, καί 6) 'Ενορία Προδρόμου, 9) 'Αγριδίων, 10) 'Ακρούντας, 11) 'Ακρωτηρίου, 12) 'Αλάσσης, 13) 'Αμιάντου Ἄνω, 14) 'Αμιάντου Κάτω, 15) 'Απαισιᾶς, 16) 'Ασωμάτου, 17) 'Αψιοῦς, 18) Βουνίου, 19) Γεράσας, 20) Δυμών, 21) Δωροῦ, 22) 'Επισκοπῆς, 23) 'Ερήμης, 24) Ζωοπηγῆς, 25) Καλοῦ Χωρίου, 26) Καντοῦ, 27) Καπηλειοῦ, 28) Κολοσίου, 29) Κορφῆς, 30) Κουκᾶς, 31) Κοιλανίου: α) 'Ενορία Μονογενοῦς, καί 6) 'Ενορία Παναγίας, 32) Κυβίδων, 33) Κυπερούντας, 34) Λάνιας, 35) Λιμνατίου, 36) Λουβαρᾶ, 37) Λόφου, 38) Μαθηκολώνης, 39) Μανδριῶν Λεμεσοῦ, 40) Μοναγρίου, 41) Μονιάτη, 42) Μουτταγιάκκας, 43) Μύλου Κάτω, 44) Παλώδιας, 45) Παραμύθας, 46) Πελενδρίου: α) 'Ενορία 'Αγίου 'Ιωάννου, καί 6) 'Ενορία 'Αρχαγγέλου Μιχαήλ, 47) Πέρα Πεδίου, 48) Πλατρῶν Ἄνω, 49) Ποταμιτίσσης, 50) Σουνίου - Ζανατζιάς, 51) Σπιταλίου, 52) Συλικού, 53) Σωτή-

ρας, 54) Τραχωνίου, 55) Τριμικλίνης, 56) Ύψωνα, 57) Φασούλας, 58) Φοινικαρίων, καί 59) Χανδριῶν.

3. Μοναί: α) Ἀνδρῶναι: 1) Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ, 2) Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ Μοναγρίου, 3) Συμβούλου Χριστοῦ, καί 4) Ἱερὰ Σκήτη Ἀναστάσεως.

6) Γυναικεῖαι: 1) Ἀγίου Γεωργίου Ἀλαμάνου, 2) Ἀγίου Νικολάου Γάτων, 3) Ζωοδόχου Πηγῆς - Παναγίας Γλωσσᾶ, 4) Παναγίας Ἀμασγοῦς, 5) Παναγίας Ἀμιροῦς, καί 6) Παναγίας Σφαλαγγιωτίσσης.

VI. Ἱερὰ Μητρόπολις Μόρφου

1. Ἐνορίαί πόλεως Μόρφου: 1) Ἀγίου Μάμαντος (Καθεδρικός), 2) Ἀγίου Γεωργίου, καί 3) Ἀγίας Παρασκευῆς.

2. Κοινότητες: 1) Ἀγίας Μαρίνης Ἐυλιάτου, 2) Ἀγίας Μαρίνης Σκυλλούρας, 3) Ἀγίου Γεωργίου Καυκάλλου, 4) Ἀγίου Γεωργίου Σολέας, 5) Ἀγίου Δημητρίου Μαραθάσης, 6) Ἀγίου Θεοδώρου Σολέας, 7) Ἀγίου Νικολάου Λεύκας, 8) Ἀκακίου, 9) Ἀληθινοῦ, 10) Ἄλωνας, 11) Ἀργακίου, 12) Ἀστρομερίτου, 13) Αὐλώνας, 14) Βυζακιᾶς, 15) Γαλάτας, 16) Γερακιῶν, 17) Δένειας, 18) Εὐρύχου (Μητροπολιτικός), 19) Ζώδιας Ἄνω, 20) Ζώδιας Κάτω, 21) Κακοπετριᾶς, 22) Καλλιάνων, 23) Καλοπαναγιώτου, 24) Καλοῦ Χωρίου Λεύκας, 25) Καμιναρίων, 26) Κανναβίων-Ἀγίας Εἰρήνης, 27) Καπουτίου, 28) Κατυδάτων, 29) Καραβοστασίου, 30) Κατωκοπιᾶς, 31) Κοράκου, 32) Κούρδαλη, 33) Κουτραφᾶ, 34) Κυρᾶς, 35) Λαγουδερῶν, 36) Λειβαδιῶν Πιτσιλιᾶς, 37) Λεμύθου, 38) Λεύκας, 39) Λινοῦς, 40) Μασσαρίου, 41) Μενόικου, 42) Μουτουλλᾶ, 43) Νέου Ἀμπελικοῦ, 44) Νέου Λειβαδίου, 45) Νικηταρίου, 46) Νικήτα, 47) Ξεροῦ, 48) Ἐυλιάτου, 49) Οἴκου Μαραθάσης, 50) Ὀρούντας, 51) Παλαιομύλου, 52) Πεδουλᾶ, 53) Πεντάγυιας, 54) Περιστερωναρίου, 55) Περιστερώνας Μόρφου, 56) Πέτρας, 57) Πλατανιστάσης, 58) Πολυστύπου, 59) Ποταμίου, 60) Ποταμοῦ Κάμπου, 61) Πραστειοῦ Μόρφου, 62) Προδρόμου, 63) Σαραντίου, 64) Σινᾶ Ὀρους, 65) Σκουριωτίσσης, 66) Σπηλιῶν, 67) Συριανοχωρίου, 68) Τεμβριᾶς, 69) Τριῶν Ἐληῶν Μαραθάσης, 70) Φιλιᾶς, 71) Φλάσου, καί 72) Χρυσηλιοῦ.

3. Μοναί: α) Ἀνδρῶναι: 1) Ἀγίου Μάμαντος Μόρφου, 2) Ἀγίου Ἰωάννου Λαμπαδιστοῦ, 3) Παναγίας τοῦ Ἄρακος, 4) Παναγίας τῆς Ἀσίνου, 5) Παναγίας τῆς Ποδίθου, 6) Τιμίου Σταυροῦ τοῦ Ἀγιασμάτη, 7) Ἀγίου Γεωργίου Ἐπιτυδιώτου, καί 8) Ἱερὸν Ἡσυχαστήριον Ἀγίου Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ.

β) Γυναικεία: 1) 'Αγίου Νικολάου 'Ορούντας καί 2) Παναγίας Χρυσοκουρδαλιωτίσσης.

VII. 'Ιερά Μητρόπολις Κωνσταντίας - 'Αμμοχώστου

1. 'Ενορίαί πόλεως 'Αμμοχώστου: 1) 'Αγίου Νικολάου (Καθεδρικός), 2) 'Αγίας Ζώνης, 3) 'Αγίας Τριάδος, 4) 'Αγίου Γεωργίου Σαλαμίνος, 5) 'Αγίου 'Ιωάννου, 6) 'Αγίου Λουκά, 7) 'Αγίου Μέμνονος, 8) Παναγίας Χρυσοσπηλιωτίσσης, καί 9) Τιμίου Σταυροῦ.

2. 'Ενορίαί πόλεως Παραλιμνίου: 1) 'Αγίου Γεωργίου (Μητροπολιτικός), 2) 'Αγίας Βαρβάρας, καί 3) 'Αγίου Δημητρίου.

3. Κοινότητες: 1) 'Αγίας Νάπας, 2) 'Αγίου Γεωργίου Σπαθαρικοῦ, 3) 'Αγίου Σεργίου, 4) 'Αλόδα, 5) 'Αρναδίου, 6) Αὐγόρου: α) Πέτρου καί Παύλου, καί β) 'Αγίου Γεωργίου Συνοικισμοῦ, 7) 'Αχερίτου - Βρυσούλλων, 8) 'Αχνας: α) 'Αγίας Μαρίνης καί 'Αρχαγγέλου Μιχαήλ Δάσους 'Αχνας Συνοικισμοῦ, καί β) Παναγίας Τραχιᾶς Δάσους 'Αχνας, 9) Γαῖδουρᾶ - Νέας Σπάρτης, 10) Γύψου, 11) Δερυνείας: α) 'Αγίων Πάντων, β) 'Αποστόλου Βαρνάβα Συνοικισμοῦ, καί γ) 'Αγίων Τιμοθέου καί Μαύρας Κάτω Δερυνείας, 12) 'Εγκώμης, 13) Καλοψίδος, 14) Κουκλιῶν, 15) Λαπάθου, 16) Λευκονοίκου: α) 'Αρχαγγέλου Μιχαήλ, καί β) Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος, 17) Λιμνιῶν, 18) Λιοπετρίου, 19) Μαράθας, 20) Μακράσुकας, 21) Μηλιᾶς, 22) Περιστερώνας, 23) Πηγῆς, 24) Πραστειοῦ Μεσαορίας, 25) Σανταλάρη, 26) Σπαθαρικοῦ, 27) Στύλλων, 28) Συγκράσεως, 29) Σωτήρας, καί 30) Φρενάρους.

4. Μοναί: α) 'Ανδρῶν: 'Αγίας Νάπας.

β) Γυναικεία: 'Αγίου Κενδέου.

VIII. 'Ιερά Μητρόπολις Κύκκου καί Τηλλυρίας

1. Κοινότητες: 1) Βαρισίων, 2) Γαληνῆς, 3) Κάμπου, 4) Λουτροῦ - Λυμνίτου, 5) Μηλικουρίου, 6) Μοσφυλίου, 7) Πηγαινιῶν, 8) Πύργου 'Ανω, 9) Πύργου Κάτω, καί 10) Τσακκίστρας.

2. Μοναί: Γυναικεία: 'Αγίας Τριάδος.

IX. 'Ιερά Μητρόπολις Ταμασοῦ καί 'Ορεινῆς

1. 'Ενορίαί: 1) 'Αγίου 'Ιωάννου Χρυσοστόμου Λακατάμειας, 2) 'Αγίου Νεοφύτου Λακατάμειας, 3) 'Αγίου Νικολάου Λακατάμειας, καί 4) Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος Λακατάμειας.

2. Κοινότητες: 1) Ἀγίας Βαρβάρας, 2) Ἀγίου Ἐπιφανίου, 3) Ἀγίου Ἰωάννου Μαλούντας, 4) Ἀγίων Βαβατσινιάς, 5) Ἀγίων Τριμιθιάς, 6) Ἀγροκηπιᾶς, 7) Ἀνάγυιας, 8) Ἀναλυόντα, 9) Ἀπλικίου, 10) Ἀρεδιοῦ, 11) Ἀσκᾶ, 12) Βαβατσινιάς, 13) Γουρρίου, 14) Δευτερᾶς Ἴνω, 15) Δευτερᾶς Κάτω, 16) Ἐπισκοπειοῦ, 17) Ἐργατῶν, 18) Καλοῦ Χωρίου Κλήρου, 19) Καμπίου Φαρμακᾶ, 20) Καμπιῶν, 21) Καπέδων, 22) Κάτω Μονῆς, 23) Κλήρου, 24) Κοτσιάτου, 25) Λαζανιάς, 26) Λυθροδόνα, 27) Μαθιάτου, 28) Μαλούντας, 29) Μαρκίου, 30) Μελίνης, 31) Μιτσεροῦ, 32) Ὀδοῦ, 33) Παλαιομετόχου, 34) Παλαιχωρίου Μόρφου, 35) Παλαιχωρίου Ὀρεινῆς, 36) Περάτων Ὀρεινῆς, 37) Πολιτικοῦ, 38) Τσερίου, 39) Φαρμακᾶ, 40) Φικάρδου, 41) Φτερικουδίου, καί 42) Ψημολόφου.

3. Μοναί: Γυναικεῖαι: 1) Ἀγίου Ἡρακλειδίου, 2) Ἀγίου Παντελεήμονος Ἀχερᾶ, καί 3) Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

Χ. Ἱερά Μητρόπολις Τριμυθούντος

1. Ἐνορίαί πόλεως Ἰδαίου: 1) Παναγίας Εὐαγγελιστρίας (Μητροπολιτικός), καί 2) Ἀγίων Κωνσταντίνου καί Ἐλένης Συνοικισμοῦ Ἰδαίου.

2. Κοινότητες: 1) Ἀγίου Θεοδώρου Σκαρίνου, 2) Ἀγίου Σωζομένου, 3) Ἀθηαίνου, 4) Ἀλαμινοῦ, 5) Ἀλάμπρας, 6) Ἀλεθρικοῦ, 7) Ἀναφωτίας, 8) Ἄρσους Λάρνακος, 9) Βάβλας, 10) Δελικήπου, 11) Καλαβασοῦ, 12) Κάτω Δρυός, 13) Κιβισιλίου, 14) Κόρνου, 15) Κοφίνου, 16) Λάγιας, 17) Λευκάρων Ἴνω, 18) Λευκάρων Κάτω, 19) Λουρουτζίνας, 20) Λυμπιῶν, 21) Μαρίου, 22) Μαρωνίου, 23) Μενόγειας, 24) Μοσφιλωτῆς, 25) Νήσου, 26) Ὀρᾶς, 27) Πέρα Χωρίου, 28) Ποταμιᾶς, 29) Πυργῶν Λάρνακος, 30) Πυροῦ, 31) Σιάς, 32) Σκαρίνου, 33) Συνοικισμοῦ Ζυγίου, 34) Τόχνης, 35) Τρεμετουσιᾶς, 36) Χοιροκοιτίας, 37) Ψεματισμένου, καί 38) Ψευδᾶ.

3. Μοναί: α) Ἀνδρῶν: Ἀγίου Σπυρίδωνος.

6) Γυναικεῖαι: 1) Ἀγίας Θέκλης, καί 2) Ἀγίου Μηνᾶ.

ΧΙ. Ἱερά Ἐπισκοπή Καρπασίας

1. Κοινότητες: 1) Ἀγίας Τριάδος Αἰγιαλούσης, 2) Ἀγίου Ἀνδρονικουδίου, 3) Ἀγίου Ἀνδρονίκου Καρπασίας, 4) Ἀγίου Εὐσταθίου, 5) Ἀγίου Ἡλιοῦ Καρπασίας, 6) Ἀγίου Θεοδώρου Καρπασίας, 7) Ἀγίου Ἰακώβου, 8) Ἀγίου Συμεών, 9) Αἰγιαλούσης, 10) Ἀκανθοῦς, 11) Αὐγολίδος, 12) Ἀρδάνων, 13) Βαθύλακα, 14) Βασιλίου, 15) Βουκολίδας, 16) Γαλατείας, 17) Γαληνόπορνης, 18) Γαστριῶν, 19) Γερανίου, 20) Δαυλοῦ, 21) Ἑπτακώμης, 22) Καντάρας, 23) Κοιλανέμου, 24) Κορόβειας, 25) Κριδείων, 26)

Κώμης Αίγιαλου, 27) Κώμης Κεπήρ, 28) Λειβαδιών, 29) Λεοναρίσσου, 30) Λυθραγκώμης, 31) Μανδρών, 32) Μελανάργων, 33) Μελήνης, 34) Μονάρκας, 35) Μπογαζίου, 36) Νέτας, 37) Όβγόρου, 38) Πατρικίου, 39) Περιβολιών Τρικώμου, 40) Πλατανίσσου, 41) Ριζοκαρπάσου, 42) Ταύρου, 43) Τρικώμου, καί 44) Φλαμουδίου.

2. Μοναί: α) Άνδρῶι: 1) Άποστόλου Άνδρέου, 2) Άγίου Νικολάου Δαυλοῦ, 3) Άγίας Φωτεινῆς Καρπασίτιδος, 4) Παναγίας Έλεούσης, 5) Παναγίας Κανακαριᾶς, 6) Παναγίας Καντάρας, 7) Παναγίας Κυρᾶς Λειβαδιῶν, 8) Παναγίας Περγαμινιωτίσσης Άκανθοῦς, καί 9) Παναγίας Τοχνίου Μανδρῶν.

β) Γυναικεῖαι: Άγίου Γεωργίου Σακκᾶ.

XII. Ίερά Ίπισκοπή Άρσινόης

Κοινότητες: 1) Άγίας Μαρῖνης Χρυσοχοῦς, 2) Άγίου Δημητρίου, 3) Άκουρδαλιῶν Άνω, 4) Άκουρδαλιῶν Κάτω, 5) Άναδιοῦ, 6) Άργάκας, 7) Άρόδων Άνω, 8) Γιαλιᾶς Κάτω, 9) Γιόλου, 10) Γουδίου, 11) Δρούσιας, 12) Δρύμου, 13) Δρυνηᾶς, 14) Θελέτρας, 15) Ίννιας, 16) Κάθηκα, 17) Κινούσης, 18) Κρήτου Μαρτόττου, 19) Κρήτου Τέρρας, 20) Λάσας, 21) Λυσοῦ, 22) Μελάντρας, 23) Μηλιᾶς, 24) Μηλιοῦς, 25) Νέου Χωρίου, 26) Νέων Δημάτων, 27) Παχυάμμου, 28) Πελαθοῦσης, 29) Περιστερώνας, 30) Πόλεως Χρυσοχοῦς, 31) Προδρομίου, 32) Προσφυγικοῦ Συνοικισμοῦ Χρυσοχοῦς, 33) Πωμοῦ, 34) Σκούλλης, 35) Στενῆς, 36) Σίμου, 37) Τέρρας, 38) Φιλούσης Χρυσοχοῦς, 39) Φοίτης, καί 40) Χόλης.

XIII. Ίερά Ίπισκοπή Άμαθοῦντος

Κοινότητες: 1) Άγίου Τύχωνος, 2) Άκαπνοῦς, 3) Άρακαπᾶ, 4) Άσγάτας, 5) Βάσης (Σανίδος), 6) Βίκλας, 7) Διερώνας, 8) Έπταγώνιας, 9) Κελλακίου, 10) Κλωναρίου, 11) Μοναγρουλλίου, 12) Μονῆς, 13) Παρεκκλησιᾶς, 14) Πεντακώμου 15) Πραστειοῦ (Κελλακίου), 16) Πύργου, 17) Σανίδος, 18) Προφήτου Άηλιοῦ, 19) Συκοπέτρας, καί 20) Άρμενοχωρίου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β'

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΠΟΙΝΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ

I

ΓΕΝΙΚΟΝ ΜΕΡΟΣ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Άρθρον 1

Ἡ ἐκκλησιαστικῶς ἀξιόποινος πράξις

1. Ἐκκλησιαστικῶς ἀξιόποινος πράξις θεωρεῖται πᾶσα τελικῶς ἄδικος καί καταλογιστή πράξις, ἢ κύρωσις τῆς ὁποίας συνάγεται ἐκ τοῦ συνόλου τῆς Κανονικῆς Παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας, ἤτοι ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν Ἱερῶν Κανόνων, τῆς ἐρμηνευτικῆς αὐτῶν καί τῆς πράξεως τῆς Ἐκκλησίας, καί ἐκ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου καί τῶν Παραρτημάτων αὐτοῦ. Ὡς πράξις νοεῖται καί ἡ παραλείψις.

2. Ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα τελέσεως, τό ὁποῖον στοιχειοθετεῖται διά παραλείψεως, τιμωρεῖται μόνον ἐφ' ὅσον ὁ ὑπαίτιος εἶχεν ἰδιαιτέραν νομικήν ὑποχρέωσιν, ὅπως τελέση τήν πράξιν, τήν ὁποίαν παρέλειπεν, εἰς τρόπον ὥστε νά εἶχεν ἀποφευχθῆ τό ἐκκλησιαστικῶς ἀξιόποινον ἀποτέλεσμα. Ἡ ἰδιαιτέρα νομική ὑποχρέωσις, προκειμένου περί κληρικῶν, ἐρμηνεύεται ἐπί τῆ βάσει ἐκκλησιαστικῶν κριτηρίων.

3. Εἰς πᾶσαν περίπτωσιν, κατά τήν ὁποίαν Ἱερός Κανὼν ἐμπεριέχει εἰδικήν ρύθμισιν Οὐσιαστικοῦ Ποινικοῦ Δικαίου, ὑπερισχύει ἡ διάταξις τοῦ Κανόνος.

Άρθρον 2

Τό ἄδικον τῆς πράξεως

Ἡ πράξις θεωρεῖται ἀρχικῶς ἄδικος, ἐφ' ὅσον πληροῖ τήν ἀντικειμενικήν ὑπόστασιν ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος. Τελικῶς δέ ἄδικος θεωρεῖται ἡ πράξις, κατά τήν τέλεσιν τῆς ὁποίας δέν συνέτρεξε λόγος ἄρσεως τοῦ ἀδίκου, ἐκ τῶν κατωτέρω ἀναφερομένων.

Άρθρον 3

Άρσις τοῦ ἀδίκου

Ὁ ἀρχικῶς ἄδικος χαρακτήρ τῆς πράξεως αἴρεται, ἐκτός τῶν ἐν τοῖς ἄρθροις 4 καί 5 τοῦ παρόντος λόγων, ἐάν ἀποδειχθῆ ἡ συνδρομή, κατά τήν

τέλεσιν αὐτῆς, λόγου ἄρσεως τοῦ ἀδίκου, ἐκ τῶν καθιερωθέντων εἰς τήν Ὁρθόδοξον Κανονικὴν Παράδοσιν.

ἄρθρον 4

Προσταγή

Τό ἀρχικῶς ἄδικον τῆς πράξεως αἴρεται, ἐάν ὁ δράστης ἐξετέλεσε προσταγὴν ἀνωτέρου ἐκκλησιαστικοῦ ὄργανου. Ἐάν, ὅμως, ἡ προσταγὴ ἀφεώρα προσβολὴν θεμελιώδους σημασίας ἐνόμου ἀγαθοῦ, ὁ προστάξας τιμωρεῖται ὡς ἔμμεσος αὐτουργός, ἐνῶ ὁ δράστης ὡς ἄμεσος. Ἐάν, ἔνεκα τοῦ ἀνωτέρω λόγου, ἦτοι τῆς προσβολῆς θεμελιώδους σημασίας ἐνόμου ἀγαθοῦ, ὁ ἀποδέκτης τῆς προσταγῆς ἠρνήθη νά ἐκτελέσῃ αὐτήν, δέν φέρει εὐθύνην, δι' ἀνυπακοήν, ἢ ἀπειθείαν, ἢ ἑτέραν, συναφοῦς χαρακτηρισμοῦ, πράξιν.

ἄρθρον 5

Κατάστασις ἀνάγκης

Ὁ ἀρχικῶς ἄδικος χαρακτήρ τῆς πράξεως αἴρεται, ἐάν ὁ δράστης, διά τῆς πραγματώσεως τῆς ἀντικειμενικῆς ὑποστάσεως ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος, διέσωσε μείζονος σημασίας ἐκκλησιαστικόν ἔννομον ἀγαθόν, ἐπιφύλασσομένων τῶν κανονικῶν διατάξεων περὶ προσβολῆς κατὰ τῆς ζωῆς.

ἄρθρον 6

Ὁ καταλογισμός τῆς πράξεως

1. Ἀρχικῶς καταλογιστὴ θεωρεῖται ἡ τελικῶς ἄδικος πρᾶξις, ἐφ' ὅσον ὁ δράστης ἦτο ἰκανός πρὸς καταλογισμόν. Τελικῶς δέ καταλογιστὴ, ἐφ' ὅσον διαπιστοῦται ὅτι ὁ ἰκανός πρὸς καταλογισμόν δράστης ἐτέλεσε τήν πρᾶξιν ὑπαιτίως καί δέν ἐμφιλοχώρησεν εἰς τοῦτον, κατὰ τήν τέλεσιν αὐτῆς, λόγος ἄρσεως τοῦ ἀρχικοῦ καταλογισμοῦ, ἐκ τῶν ἀναφερομένων εἰς τό ἄρθρον 8 τοῦ παρόντος.

2. Ἡ τελικῶς ἄδικος πρᾶξις δέν καταλογίζεται εἰς τόν δράστην, ἐάν οὗτος, κατὰ τόν χρόνον τελέσεως αὐτῆς, ἔνεκα προσωρινῆς, ἢ μονίμου, διαταράξεως τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ, δέν ἠδυνήθη νά ἀντιληφθῇ τόν ἄδικον αὐτῆς χαρακτήρα.

3. Ἐάν ὁ δράστης, τελῶν εἰς τήν ἀνωτέρω κατάστασιν, ἠδύνατο νά ἀντιληφθῇ μερικῶς τόν ἄδικον χαρακτήρα τῆς πράξεως, τιμωρεῖται μέ ποινήν μειωμένην.

4. Ἐάν ὁ δράστης, ἐκ προθέσεως, περιῆλθεν εἰς κατάστασιν ἀνικανότητος πρὸς καταλογισμόν, ἐν γνώσει τοῦ ἐνδεχομένου νά τελέσῃ ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα, τιμωρεῖται μέ ποινήν μειωμένην. Τά ἀνωτέρω, περί μειωμένης ποινῆς, δέν ἐφαρμόζονται, ἐάν ὁ δράστης περιῆλθεν εἰς τήν ἐν λόγω κατάστασιν, ἐπί τῷ ἀποκλειστικῷ σκοπῷ, ὅπως τελέσῃ τό ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα.

ἄρθρον 7

Δόλος καί πραγματική πλάνη

1. Ἐκ δόλου πράττει ὅστις θέλει νά πραγματώσῃ, καί γνωρίζει ὅτι, διά τῆς πράξεως αὐτοῦ, πραγματώνει τήν ἀντικειμενικήν ὑπόστασιν ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος, ἀνεξαρτήτως τῆς συνεπιγνώσεως ὅτι ἡ πράξις αὐτοῦ ἀντιβαίνει εἰς τό δέον τῆς Ἐκκλησίας.

2. Ἐάν ὁ δράστης ἀγνοῇ, ἢ ἐσφαλμένως ἐκλαμβάνῃ ἔστω καί ἐν στοιχείῳ τῆς ἀντικειμενικῆς ὑποστάσεως τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος, αἴρεται ὁ ἀρχικός καταλογισμός τῆς πράξεως εἰς τοῦτον, ἔνεκα πραγματικῆς πλάνης. Τό αὐτό ἰσχύει καί διά τά στοιχεῖα, ἅτινα ἐπαυξάνουν τό ἐκκλησιαστικῶς ἀξιόποιον, ὁπότε ἀπαλλάσσεται ἀπό τήν ἠυξημένην ποινήν.

3. Ἐάν ὁ δράστης ἐσφαλμένως ἐκλαμβάνῃ τά πραγματικά περιστατικά, τά ὁποῖα συγκροτοῦν λόγον ἄρσεως τοῦ ἀδίκου, ἀπαλλάσσεται, ἔνεκα πραγματικῆς πλάνης. Ἐάν ὁ δράστης ἐτέλεσεν ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα, ἐν ἀγνοίᾳ τῆς συνδρομῆς λόγου ἄρσεως τοῦ ἀδίκου, τιμωρεῖται μέ ποινήν μειωμένην.

ἄρθρον 8

Λόγοι ἄρσεως τοῦ ἀρχικοῦ καταλογισμοῦ

1. Ἐάν ὁ δράστης, ἰκανός ὢν πρὸς καταλογισμόν καί ἐν δόλῳ, ἐτέλεσε τήν πράξιν, ἔνεκα εὐλόγου καί ἀφορήτου ψυχικῆς πίεσεως, αἴρεται ὁ ἀρχικός καταλογισμός εἰς τοῦτον καί ἀπαλλάσσεται.

2. Τό Δικαστήριον δύναται νά δεχθῆ καί ἐτέρους λόγους ἀρχικοῦ καταλογισμοῦ, οἵτινες ἀπορρέουν ἐκ τῆς κανονικῆς πράξεως τῆς Ἐκκλησίας.

3. Ἐάν ὁ ὑπαίτιος, ἰκανός ὢν πρὸς καταλογισμόν καί ἐν δόλῳ, στερεῖται τῆς συνειδήσεως τοῦ ἀδίκου χαρακτηῆρος τῆς πράξεως, μή δυνάμενος νά ἀναχθῆ εἰς τοῦτον, ἐσφαλμένως ἐκλαμβάνων ὅτι ἡ πράξις αὐτοῦ δέν ἀποδοκιμάζεται εἰς τό δέον τῆς Ἐκκλησίας, καί ἐφ' ὅσον τό Δικαστήριον κρίνει τήν πλάνην αὐτήν συγγνωστήν, ἀπαλλάσσει αὐτόν.

Άρθρον 9

Άποπείρα

1. Έννοια τής άποπείρας: Όστις, άποφασίσας τήν τέλεσιν εκκλησιαστικού άδικήματος, έπραγάτωσεν ώρισμένα μόνον στοιχεΐα, εκ τών κατατεινόντων άναγκάως εις τήν πλήρωσιν τής άντικειμενικής ύποστάσεως τούτου, δύναται νά τιμωρηθῆ μέ μειωμένην ποινήν.

2. Έπαναχώρησις: Έάν ό δράστης, κατά τό στάδιον τής άποπείρας, ύπανεχώρησε, μεταγνούς, τό Δικαστήριον επιβάλλει μειωμένην ποινήν, ἢ κρίνει τήν άπόπειραν άτιμώρητον, δυνάμενον όπως επιβάλῃ εις τούτον, εις άμφοτέρας τάς περιπτώσεις, έργα φιλανθρωπίας, ἢ εκκλησιαστικῆς διακονίας.

3. Άπρόσφορος άπόπείρα: Έάν ό δράστης ήγνώσει ότι, διά τής πράξεως αυτού, δέν ήδύνατο νά διαπραχθῆ τό άποφασισθέν ύπ' αυτού εκκλησιαστικόν άδίκημα, είτε ένεκα του μέσου, είτε ένεκα του άντικειμένου, τής πράξεως, τό Δικαστήριον επιβάλλει μειωμένην ποινήν, ἢ δύναται νά κρίνῃ τήν άπόπειραν άτιμώρητον, δυνάμενον όπως επιβάλῃ εις τούτον, εις άμφοτέρας τάς περιπτώσεις, έργα φιλανθρωπίας, ἢ εκκλησιαστικῆς διακονίας.

4. Εις περίπτωσιν άποπείρας άυτοκτονίας εκ μέρους κληρικού, ἢ άπόπείρα τιμωρεΐται διά πλήρους ποινῆς, ως επί άδικήματος κατά τής ζωῆς, επιφυλασσομένων τών περι ύπαναχωρήσεως καί άπροσφόρου άποπείρας διατάξεων.

Άρθρον 10

Συμμετοχή

1. Άμεσος άυτουργός θεωρεΐται όστις τελεί ό ίδιος τό εκκλησιαστικόν άδίκημα. Έάν δύο, ἢ περισσότεροι, μέ κοινόν δόλον τελέσουν όμοϋ εκκλησιαστικόν άδίκημα, θεωροϋνται συναυτουργοί, καί εκαστος τιμωρεΐται μέ τήν ποινήν του άυτουργού.

2. Έμμεσος άυτουργός θεωρεΐται όστις, κατά τό άρθρον 4, προσέταξε τήν διάπραξιν εκκλησιαστικού άδικήματος, ως καί όστις προεκάλεσε τήν άπόφασιν τελέσεως τής πράξεως εις άκαταλόγιστον, ἢ, μειωμένου καταλογισμού, πρόσωπον. Ό έμμεσος άυτουργός τιμωρεΐται μέ τήν ποινήν του άυτουργού.

3. Ηθικός άυτουργός θεωρεΐται όστις προεκάλεσεν εις έτερον τήν άπόφασιν του ύπ' αυτού διαπραχθέντος εκκλησιαστικού άδικήματος. Ότος τιμωρεΐται, κατά τήν κρίσιν του Δικαστηρίου, μέ τήν ποινήν του άυτουργού, ἢ μέ μειωμένην ποινήν.

4. Άμεσος συνεργός θεωρείται ὅστις παρέσχεν ἄμεσον συνδρομήν πρὸς τὸν αὐτουργόν, κατὰ τὴν τέλει τῆς πράξεως. Οὗτος τιμωρεῖται, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Δικαστηρίου, μέ τὴν ποινήν τοῦ αὐτουργοῦ, ἢ μέ μειωμένην ποινήν.

5. Ἄπλοῦς συνεργός θεωρεῖται ὅστις παρέσχεν ἀπλὴν συνδρομήν εἰς τὸν αὐτουργόν, πρὸ τῆς τελέσεως τῆς πράξεως, ἢ κατ' αὐτήν. Οὗτος τιμωρεῖται μέ μειωμένην ποινήν.

6. Διὰ τὴν ἐπιβολὴν ποινῆς εἰς τοὺς συμμετόχους (ἠθικὸν αὐτουργόν, ἄμεσον καὶ ἀπλοῦν συνεργόν) τὸ Δικαστήριον ὀφείλει ὅπως ἀποφανθῇ ὅτι ὁ αὐτουργός ἐτέλεσε τοῦλάχιστον ἀρχικῶς ἄδικον πρᾶξιν.

7. Ὅστις προέκάλεσεν εἰς ἕτερον τὴν ἀπόφασιν τελέσεως ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος, ἢ παρέσχεν εἰς τοῦτον τὰ μέσα τελέσεως αὐτοῦ, καὶ τὸ ἀδίκημα δέν ἐτελέσθη, ὡς καὶ ὁ ἀποδεχόμενος τοιαύτην πρόκλησιν, ἢ προσφοράν, καὶ τὸ ἀδίκημα δέν ἐτελέσθη, τιμωρεῖται μέ μειωμένην ποινήν. Ἐάν ὁ ὑπαίτιος, οἰκεία βουλήσει, ἀνεκάλεσε τὴν πρόκλησιν, ἢ προσφοράν, ἢ ἀποδοχήν, τὸ Δικαστήριον δύναται νά κρίνη τὴν πρᾶξιν ἀτιμώρητον.

8. Εἰδικῶς, ἐπὶ ἀδικημάτων κατὰ τῆς ζωῆς, συμπεριλαμβανομένης τῆς ἀμβλώσεως, οἰαδήποτε μορφῆ συμμετοχῆς, ἐκ μέρους κληρικοῦ, τιμωρεῖται διὰ τῆς ποινῆς τοῦ αὐτουργοῦ. Οἰαδήποτε μορφῆ συμμετοχῆς κληρικοῦ εἰς αὐτοκτονίαν, ἢ ἀπόπειραν αὐτοκτονίας, ἐτέρου προσώπου τιμωρεῖται διὰ πλήρους ποινῆς, ὡς ἐπὶ ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος κατὰ τῆς ζωῆς.

9. Ὅστις παρέχει οἰασδήποτε μορφῆς συνδρομήν πρὸς τὸν τελέσαντα ἐκκλησιαστικὸν ἀδίκημα, μετὰ τὴν πραγμάτωσιν αὐτοῦ, καὶ, ἐν συναφείᾳ πρὸς ταύτην, τιμωρεῖται μέ ποινήν μειωμένην, ἐν σχέσει πρὸς τὴν ποινήν τοῦ αὐτουργοῦ. Ἐάν ὅμως ὁ παρασχών τὴν ἀνωτέρω συνδρομήν εἶναι συγγενῆς τοῦ δράστου ἐξ αἵματος ἕως τρίτου βαθμοῦ, ἢ ἐξ ἀγχιστείας ἕως δευτέρου, θετός γονεύς, ἢ θετόν τέκνον, ἢ σύζυγος αὐτοῦ, ἢ πρᾶξις μένει ἀτιμώρητος.

Ἄρθρον 11

Συρροή ἐκκλησιαστικῶν ἀδικημάτων

καὶ τὸ κατ' ἐξακολούθησιν ἐκκλησιαστικὸν ἀδίκημα

1. Κατ' ἰδέαν ἀληθινῆ συρροῆς: Ἐάν ὁ ὑπαίτιος, διὰ μιᾶς πράξεως, ἐτέλεσε πλείονα ἐκκλησιαστικὰ ἀδικήματα, τὸ Δικαστήριον ἐπιβάλλει τὴν βαρυτέραν ποινήν, συνεκτιμῶν δέ τὴν προκληθεῖσαν βλάβην ἐκκλησιαστικῶν ἐννόμων ἀγαθῶν, προσαυξάνει τὴν ποινήν μέχρι τοῦ ἀνωτάτου ὁρίου αὐτῆς. Εἰς ὅσας περιπτώσεις δέν εἶναι δυνατὴ ἡ ἀνωτέρω προσαύ-

ξης, ή διάπραξις δέ τῶν πλειόνων ἐκκλησιαστικῶν ἀδικημάτων ἐπέφε-
ρεν ἰσχυρόν σκανδαλισμόν, τό Δικαστήριον δύναται νά ἐπιβάλῃ διπλῆν
ποινήν.

2. Πραγματική ἀληθινή συρροή: Ἐάν ὁ ὑπαίτιος, διά πλειόνων πράξε-
ων, ἐτέλεσε πλείονα ἐκκλησιαστικά ἀδικήματα, τό Δικαστήριον ἐπιβάλλει
τήν βαρυτέραν τῶν προβλεπομένων ποινῶν, καί, συνεκτιμῶν τάς προσβο-
λάς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐννόμων ἀγαθῶν, αἴτινες προῆλθον ἐκ τούτων,
προσαυξάνει τήν ποινήν ταύτην, τῆς προσαυξήσεως μή δυναμένης νά
ὑπερβῇ τά τρία τέταρτα τοῦ ἀθροίσματος τῶν διά τά ἕτερα τελεσθέντα
ἐκκλησιαστικά ἀδικήματα προβλεπομένων ποινῶν. Ἐν περιπτώσει δύο
συντρεχουσῶν ποινῶν, ἡ προσαύξησης τῆς βαρυτέρας δέν δύναται νά εἶναι
ἀνωτέρα τοῦ ἡμίσεος τῆς ἐτέρας συντρεχούσης ποινῆς. Εἰς περιπτώσεις,
καθ' ἅς δέν εἶναι δυνατή ἡ ἀνωτέρω προσαύξησης, ἡ δέ διάπραξις τῶν
πλειόνων ἐκκλησιαστικῶν ἀδικημάτων ἐπέφερον ἰσχυρόν σκανδαλισμόν,
τό Δικαστήριον δύναται νά ἐπιβάλῃ διπλῆν ποινήν.

3. Τό κατ' ἐξακολούθησιν ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα: Ἐάν πλείονες πρά-
ξεις τοῦ ἰδίου προσώπου στοιχειοθετοῦν ἐξακολούθησιν τοῦ αὐτοῦ ἐκκλη-
σιαστικοῦ ἀδικήματος, τό Δικαστήριον δύναται εἴτε νά ἐφαρμόσῃ τάς περί
πραγματικῆς ἀληθινῆς συρροῆς διατάξεις, εἴτε, συνεκτιμῶν τήν ἀπαξίαν
ἐκάστης πράξεως, νά ἐπιβάλῃ ποινήν προσηυξημένην κατά τό ἕν τέταρτον
αὐτῆς, πέραν τοῦ ἀνωτάτου ὀρίου αὐτῆς. Εἰς περιπτώσεις, καθ' ἅς ἡ διά-
πραξις τοῦ κατ' ἐξακολούθησιν ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος ἐπέφερον
ἰσχυρόν σκανδαλισμόν, τό Δικαστήριον δύναται νά ἐπιβάλῃ καί ἐτέραν
ποινήν.

4. Φαινομενική κατ' ἰδέαν καί πραγματική συρροή: Ἐάν εἰς τάς περι-
πτώσεις τῶν παραγράφων 1 καί 2, τοῦ παρόντος ἄρθρου, τό Δικαστήριον
κρίνῃ ὅτι ἡ τέλεσις περισσοτέρων ἐκκλησιαστικῶν ἀδικημάτων, εἴτε διά
μιᾶς, εἴτε διά πλειόνων, πράξεων, δέν προσδίδει αὐτοτέλειαν ἐκκλησια-
στικοῦ ἀδίκου εἰς ἕκαστον, τό Δικαστήριον ἐπιβάλλει μίαν μόνον ποινήν.

Ἄρθρον 12

Ἐπιβολή καί ἐπιμέτρησης τῆς ποινῆς

1. Τό Δικαστήριον, εἰς πᾶσαν περίπτωσιν, συνεκτιμῶν κυρίως τάς
ἰδιαιτέρας περιστάσεις τῆς πράξεως, τήν προσωπικότητα τοῦ ὑπαίτιου, τό
εἶδος καί τήν ἔντασιν προσβολῆς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἐννόμου ἀγαθοῦ, τήν
ὑπέμετρον παρέλευσιν χρόνου, ἀπό τῆς τελέσεως τῆς πράξεως, ἢ τήν
μετάνοιαν, ἣν ἐπέδειξεν ὁ ὑπαίτιος, καί τάς ἐνεργείας αὐτοῦ, ὅπως ἐπα-

νορθώση τάς συνεπείας τῆς πράξεως αὐτοῦ, δύναται, κατ' ἐπιείκειαν, νά κρίνη τήν πράξιν ἀτιμώρητον, ἐπιβάλλον εἰς τοῦτον ἔργα φιλανθρωπίας, ἢ ἐκκλησιαστικῆς διακονίας.

2. Τά ἀνωτέρω κριτήρια χρησιμοποιεῖ τό Δικαστήριον καί διά τήν ἐπιμέτρησιν τῆς ποινῆς.

3. Εἰς πᾶσαν περίπτωσιν, κατά τήν ἐπιμέτρησιν τῆς ποινῆς, λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὁ ἰδιάζων σκανδαλισμός τῶν πιστῶν.

4. Εἰς πᾶσαν περίπτωσιν, καθ' ἣν, κατά τήν ἐπιμέτρησιν τῆς ποινῆς, δέν εἶναι δυνατός, ἔνεκα τῆς φύσεως αὐτῆς, ὁ ὑπολογισμός μειωμένης ποινῆς, τό Δικαστήριον ἐπιβάλλει ἐτέραν ἡπιωτέραν ποινήν.

II ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ

Α'. ΠΡΟΔΙΚΑΣΙΑ

Άρθρον 1

Κατά τόπον άρμοδιότητας

1. Είς τήν κατά τόπον άρμοδιότητα του έπαρχιούχου Άρχιερέως, ή Έπισκοπικού Δικαστηρίου, ύπάγονται όλοι, όσοι διέπραξαν άδίκημα, έντός τής οικείας έκκλησιαστικής Έπαρχίας. Έάν δέ τό άδίκημα διεπράχθη έν τή άλλοδαπή, άρμόδιον δικαιοδοτικόν όργανον είναι ό Άρχιερεύς, ή τό Έπισκοπικόν Δικαστήριον τής Έπαρχίας, εις ήν άνήκει ό κατηγορούμενος κληρικός, επί λαϊκών δέ ό Άρχιεπίσκοπος, ή τό Έπισκοπικόν Δικαστήριον τής Άρχιεπισκοπής.

2. Έν περιπτώσει, κατά τήν όποιαν τό κατηγορητήριο περιλαμβάνει πλείονας του ένός κατηγορουμένους, ή κατά τόπον άρμοδιότητας προσδιορίζεται, ως εάν ό πρώτος άναγραφόμενος έν τώ κατηγορητηρίω κατηγορούμενος ήτο ό μόνος κατηγορούμενος.

Άρθρον 2

Καταγγελία

1. Η καταγγελία ύποβάλλεται εις τά δικαιοδοτικά όργανα τής Έκκλησίας τής Κύπρου, άτινα παραλέμπουν ταύτην εις τήν Άνακριτικήν Έπιτροπήν, έκτός εάν ή καταγγελία άφορᾷ εις ήσσοнос σημασίας έκκλησιαστικά άδικήματα κληρικών, μοναχών και λαϊκών, τά όποια, κατά τά έν τώ άρθρω 80 του Καταστατικού Χάρτου, έκδικάζει μόνος ό επιχώριος Άρχιερεύς.

2. Τήν τέλεσιν έκκλησιαστικού άδικήματος δύναται νά καταγγείλη ό άμέσως παθών έκ του άδικήματος, έφ' όσον συνεπλήρωσε τό 14ον έτος, ή, άλλως, ό ασκών τήν επιμέλειαν του προσώπου αυτου.

3. Τήν τέλεσιν έκκλησιαστικού άδικήματος δύναται, επίσης, νά καταγγείλη πᾶν ενήλικον μέλος τής Έκκλησίας. Έάν ό καταγγέλλων δέν είναι μέλος τής Όρθοδόξου Έκκλησίας, απόκειται εις τήν διακριτικήν ευχέρειαν τής Άνακριτικής Έπιτροπής νά αποδεχθῆ τήν καταγγελίαν.

4. Η Άνακριτική Έπιτροπή κρίνει τό, τύποις, παραδεκτόν τής καταγγελίας υπό προσώπου, πάσχοντος έκ διανοητικής ταραχής, ως αύτη όρίζεται εις τό άρθρον 3 του περι Ψυχιατρικής Νοσηλείας Νόμου.

Άρθρον 3

Άποδεικτικά μέσα

Τά κυριώτερα άποδεικτικά μέσα εις τήν έκκλησιαστικήν δίκην εΐναι: α) οί μάρτυρες, β) τά έγγραφα, γ) ή όμολογία τοῦ κατηγορουμένου, δ) ή πραγματογνωμοσύνη, ε) ή αύτοψία. Ήπιτρέπεται καί πών ἕτερον μέσον, τείνον εις τήν άπόδειξιν τής οὔσιαστικής άληθείας.

Άρθρον 4

Άρχή τής ήθικής άποδείξεως

1. Εις τήν έκκλησιαστικήν δίκην, οί δικασταί δέν εΐναι ύποχρεωμένοι νά άκολουθοῦν αύστηρῶς τούς νομικούς κανόνες άποδείξεων, κατά τήν προδικασίαν καί τήν έπ' άκροατηρίῳ διαδικασίαν, αλλά δύνανται νά άποφασίζουν κατά συνείδησιν.

2. Άποδεικτικά μέσα, ληφθέντα παρανόμως, δέν λαμβάνονται ύπ' ὄψιν, διά τήν κατάφασιν τής ένοχής καί τήν έπιβολήν τής ποινής. Κατ' έξάίρεσιν, τό Δικαστήριον δύναται νά λάβη ύπ' ὄψιν άποδεικτικά μέσα τής κατηγορίας αύτης, έφ' ὅσον δι' αύτῶν άποδεικνύεται άδίκημα κωλυτικόν τής ίερωσύνης καί έφ' ὅσον προσαγωγή αύτῶν γίνεται άπό τόν λήπτην τοῦ άποδεικτικοῦ μέσου. Τοῦτο δέν έπιδρᾷ έπί τῶν ένδεχομένων εύθυνῶν, ποινικῶν ή έκκλησιαστικῶν, τῶν προσώπων, τά όποια προέβησαν εις τήν λήψιν τῶν άνωτέρω μέσων.

Άρθρον 5

Μή εξέταστέα πρόσωπα ως μάρτυρες

1. Δέν εξέτάζονται, ως μάρτυρες, κατά τήν προδικασίαν καί εις τήν έπ' άκροατηρίῳ διαδικασίαν, κληρικοί, δι' ὅσα γνωρίζουν έκ τής έξομολογήσεως.

2. Δύνανται νά άρνηθοῦν τήν μαρτυρίαν: α) ή σύζυγος τοῦ κατηγορουμένου, άκόμη καί έάν έλύθη ό γάμος, β) οί συγγενεΐς αύτοῦ έξ αίματος εις εύθειαν γραμμήν άπεριορίστως, έκ πλαγίου δέ έως καί τοῦ δευτέρου βαθμοῦ, καί έξ άγχιστείας έως καί τοῦ δευτέρου βαθμοῦ, γ) οί συνήγοροι, οί ίατροί καί οί βοηθοί αύτῶν, δι' ὅσα έμπιστευτικῶς έπληροφορήθησαν κατά τήν άσκησιν τοῦ έπαγγέλματος αύτῶν, ως καί κληρικοί, δι' ὅσα ένεπιστεύθη αύτοΐς, έκτός έξομολογήσεως, ό κατηγορούμενος.

Άρθρον 6

Λόγοι αποκλεισμού

Δέν δύνανται εἰς τινα ὑπόθεσιν νά ἀσκήσουν τό ἔργον τοῦ Δικαστοῦ, τοῦ Ἀνακριτοῦ, τοῦ μέλους τῆς Ἀνακριτικῆς Ἐπιτροπῆς, τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Εἰσαγγελέως, ἢ τοῦ Γραμματέως, ὅσοι:

- α) Εἶναι μεταξύ αὐτῶν συγγενεῖς ἐξ αἵματος, ἢ ἐξ υἰοθεσίας, κατ' εὐθείαν γραμμὴν ἀπεριορίστως, ἐκ πλαγίου δέ μέχρι καί τοῦ τρίτου βαθμοῦ, ἢ ἐξ ἀγχιστείας μέχρι καί τοῦ δευτέρου βαθμοῦ, ἢ ὑφίσταται μεταξύ αὐτῶν πνευματικὴ συγγένεια ἐκ τοῦ βαπτίσματος (ἀναδόχου, ἢ συζύγου αὐτοῦ, καί ἀναδεκτοῦ, ἢ συζύγου, ἢ γονέων, ἢ κατιόντων αὐτοῦ).
- β) Εἶναι παθόντες ἐκ τοῦ δικαζομένου ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος.
- γ) Εἶναι σύζυγοι, ἢ συγγενεῖς, μέ τόν κατηγορούμενον, ἢ τόν παθόντα ἐξ αἵματος, ἢ ἐξ υἰοθεσίας, κατ' εὐθείαν γραμμὴν ἀπεριορίστως, ἐκ πλαγίου δέ, ἢ ἐξ ἀγχιστείας, μέχρι καί τοῦ τετάρτου βαθμοῦ, ἢ ὑφίσταται πνευματικὴ συγγένεια κατὰ τὰ ἐν ἐδαφίῳ α) ὀριζόμενα.
- δ) Ἔχουν ἐξετασθῆ ὡς μάρτυρες, ἢ ἔχουν γνωμοδοτήσῃ, περί ὠρισμένου θέματος, ἐπί τῆς ὑποθέσεως.
- ε) Ἔχουν συμπράξῃ εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως εἰς πρῶτον βαθμόν ἢ, εἰς περίπτωσιν ἐπαναλήψεως τῆς διαδικασίας, εἰς τὰς προηγουμένας ἐκδικάσεις τῆς ὑποθέσεως.

Άρθρον 7

Λόγοι ἐξαιρέσεως

1. Οἱ ἀνωτέρω λόγοι ἀποκλεισμοῦ τῶν δικαστικῶν προσώπων, ἀπό τῆς ἀσκήσεως τῶν καθηκόντων αὐτῶν εἰς τὴν ἰδίαν ὑπόθεσιν, εἶναι καί λόγοι ἐξαιρέσεως αὐτῶν.

2. Τὰ ἀνωτέρω δικαστικά πρόσωπα εἶναι ἐξαιρετέα καί ἐάν διήγειρον, ἢ διεγείρουν, ὑπονοίας μεροληψίας, ἢτοι ὑφίστανται γεγονότα ἱκανά νά δικαιολογήσουν ἐμφανῶς δυσπιστίαν διὰ τὴν ἀμερόληπτον ἄσκησιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν.

3. Τὰ ἀνωτέρω δικαστικά πρόσωπα ὀφείλουν νά δηλώσουν ἀμέσως εἰς τὴν Ἀνακριτικὴν Ἐπιτροπὴν, ἢ εἰς τό Δικαστήριον, τόν γνωστόν εἰς ταῦτα λόγον ἐξαιρέσεως αὐτῶν, αἰτούμενα τὴν ἐξαίρεσιν αὐτῶν.

4. Ὁ ἐν γένει τρόπος τῆς διευθύνσεως τῆς διαδικασίας, ἢ τῆς ὑποβολῆς ἐρωτήσεων πρὸς τοὺς μάρτυρας, ἢ τόν κατηγορούμενον, δέν δύναται, καθ'

εαυτόν, νά θεμελιώση λόγον ἐξαιρέσεως. Δύναται, ἐν τούτοις, νά θεμελιώση τήν ἐξαιρέσιν, ὅταν συνδυάζεται οὗτος πρὸς ἄλλα περιστατικά, μαρτυροῦντα ὅτι ὁ δικαστὴς διακατέχεται δυσμενῶς πρὸς τὸν κατηγορούμενον.

ἄρθρον 8

Ἐφαρμογή τῶν λόγων ἀποκλεισμοῦ καὶ ἐξαιρέσεως

Τά περί ἀποκλεισμοῦ καὶ ἐξαιρέσεως δικαστικῶν προσώπων ἔχουν ἐφαρμογὴν μόνον ἐπὶ πολυμελῶν δικαιοδοτικῶν ὀργάνων.

ἄρθρον 9

Ἐποβολή αἰτήσεως ἐξαιρέσεως

1. Ἡ αἴτησις ἐξαιρέσεως ὑποβάλλεται εἰς οἰονδήποτε στάδιον τῆς δίκης, μέχρι τῆς ἀπαγγελίας τῆς ἀποφάσεως, ἀμέσως, ἀφοῦ περιέλθῃ εἰς γνῶσιν τοῦ αἰτοῦντος ὁ λόγος ἐξαιρέσεως, καὶ πρὶν ἢ οὗτος, μετὰ τὴν ὡς ἄνω γνῶσιν, προβῆ, ἢ μετὰσχῃ, εἰς οἰονδήποτε ἄλλο διαδικαστικὸν διάβημα, ἢ διαδικαστικὴν πράξιν.

2. Ἡ αἴτησις ἐξαιρέσεως πρέπει νά περιέχῃ τὰ πραγματικά γεγονότα, τὰ ὁποῖα θεμελιοῦν τὴν ἐξαιρέσιν τῶν δικαστικῶν προσώπων.

ἄρθρον 10

Ἐκδίκασις αἰτήσεως ἐξαιρέσεως

1. Τὴν αἴτησιν ἐξαιρέσεως πρεσβυτέρων εἰς τὸ Ἐπισκοπικὸν Δικαστήριον ἐκδικάζει ὁ Ἀρχιερεὺς-Πρόεδρος αὐτοῦ. Ὁ ἐξαιρεθεὶς ἀντικαθίσταται ἐκ τῶν τυχόν ὑφισταμένων ἀναπληρωτῶν, κατὰ τὴν σειρὰν διορισμοῦ αὐτῶν, καὶ, μὴ ὑπαρχόντων τοιούτων, ὑπὸ κληρουμένου μέλους ἐκ τριπλασίου τοῦλάχιστον ἀριθμοῦ μελῶν δικαστηρίων ὁμόρων ἐπαρχιῶν. Ἡ κλήρωσις διενεργεῖται ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερέως-Προέδρου.

2. Αἴτησις ἐξαιρέσεως τοῦ Ἀρχιερέως-Προέδρου τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου ἐκδικάζεται ὑπὸ κληρουμένου, μεταξὺ τῶν ὁμόρων, Ἀρχιερέων. Ἡ κλήρωσις ἐνεργεῖται αὐθωρεὶ ὑπὸ τοῦ ἀρχαιότερου, κατὰ τὰ πρεσβεῖα, πρεσβυτέρου, ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δικαστηρίου, ὧν δέν ἐζητήθη ἡ ἐξαιρέσις. Ἐξαιρέσεις κληρωθέντος Ἀρχιερέως δέν εἶναι δυνατὴ, ἐκτός ἐάν ἡ ἐξαιρέσις αὐτοῦ ἀφορᾷ λόγον ἀποκλεισμοῦ. Ὁ κληρωθεὶς Ἀρχιερεὺς προβαίνει ἀμελλητί εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς αἰτήσεως ἐξαιρέσεως. Ἐάν ὁ Ἀρχιερεὺς-Πρόεδρος ἐξαιρεθῆ, διενεργεῖται κλήρωσις διὰ τὴν ἀντικατάστασιν αὐτοῦ, μετα-

ξύ τῶν ὁμόρων Ἀρχιερέων, ἐξαιρουμένου τοῦ ἐνεργούντος τήν κλήρωσιν Ἀρχιερέως. Ἐξαιρέσεις τοῦ κληρωθέντος ὡς Προέδρου Ἀρχιερέως δέν δύναται νά ζητηθῆ, ἐκτός ἐάν ἡ ἐξαιρέσεις αὐτοῦ ἀφορᾷ λόγον ἀποκλεισμοῦ.

3. Ἐπί δικαστικῶν ὀργάνων, ἀποτελουμένων ἐκ πλειόνων Ἀρχιερέων, ὁ ἐξαιρεθεῖς δέν ἀντικαθίσταται, ἐφ' ὅσον τό Δικαστήριον, καί ἄνευ τοῦ ἐξαιρεθέντος, ἔχει ἀπαρτίαν.

4. Δέν ἐπιτρέπεται νά ζητηθῆ ἡ ἐξαιρέσεις τοῦ συνόλου τῶν μελῶν πολυμελοῦς δικαιοδοτικοῦ ὀργάνου, συγκροτουμένου ἐξ Ἀρχιερέων, ἢ τόσου ἀριθμοῦ Ἀρχιερέων, ὥστε νά καθίσταται ἀδύνατος ἡ συγκρότησις τοῦ Δικαστηρίου.

Ἄρθρον 11

Ἀποσιώπησις λόγου ἀποκλεισμοῦ

Ἄστις ἀποσιωπᾷ ὅτι, ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ, συντρέχει λόγος ἀποκλεισμοῦ, διαπράττει τό ἰδιώνυμον ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα τῆς ἀποσιωπήσεως λόγου ἀποκλεισμοῦ, τό ὁποῖον τιμωρεῖται μέ ποινήν ἀργίας τοῦλάχιστον τριῶν μηνῶν μετά, ἢ ἄνευ, στερήσεως ἀποδοχῶν, ἐπιβαλλομένην ὑπό τοῦ ἀρμοδίου δικαιοδοτικοῦ ὀργάνου. Οἱ διά τό ἀδίκημα τοῦτο καταδικασθέντες πρεσβύτεροι ἐκπίπτουν τοῦ ἀξιώματος τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαστοῦ.

Ἄρθρον 12

Ἀνακριτική Ἐπιτροπή

1. Ἡ Ἀνακριτική Ἐπιτροπή συγκροτεῖται ἐκ πέντε κληρικῶν, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ τρεῖς, τοῦλάχιστον, εἶναι Ἀρχιερεῖς. Ὁ κατά τήν ἐκκλησιαστικήν τάξιν πρῶτος εἶναι ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς.

2. Ἡ θητεία τοῦ Προέδρου καί τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι πενταετής. Ἡ Ἱερά Σύνοδος ὅμως δύναται, ἐάν κρίνη ὅτι ὑφίσταται εὐλογος αἰτία, νά ἀντικαταστήσῃ τόν Πρόεδρον, ἢ καί οἰονδήποτε μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς. Εἰς τήν περίπτωσιν ταύτην, ἡ θητεία τοῦ οὕτως ὀριζομένου λήγει κατά τόν χρόνον, κατά τόν ὁποῖον θά ἔληγεν ἡ θητεία τοῦ ἀντικατασταθέντος μέλους.

3. Ἡ Ἐπιτροπή εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ, ὅταν τρία ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς λαμβάνουν μέρος εἰς τήν συνεδρίασιν.

4. Ἡ σύγκλησις τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς συνεδρίασιν γίνεται ὑπό τοῦ Προέδρου αὐτῆς, ἢ, ἐν ἀδυναμίᾳ, ἢ παραλείψει, τούτου, ὑπό τοῦ ἐπομένου τῆ τάξει Ἀρχιερέως.

5. Ὁ συγκαλῶν τήν Ἐπιτροπήν ὀφείλει νά εἰδοποιῇ ὅλα τά λοιπά μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς διά τόν τόπον, τόν χρόνον καί τήν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς συνεδριάσεως. Εἰς ἐξαιρετικές περιπτώσεις, αἱ συνεδριάσεις δύνανται νά διεξάγονται διά τηλεδιασκέψεως.

6. Ἐπιφυλασσομένων τῶν προβλεπομένων εἰς τήν παράγραφον 3, τοῦ παρόντος ἄρθρου, ἡ Ἀνακριτική Ἐπιτροπή δύναται νά λειτουργῇ, παρά τήν ὑπαρξιν κενῆς θέσεως.

7. Αἱ ἀποφάσεις τῆς Ἀνακριτικῆς Ἐπιτροπῆς λαμβάνονται διά πλειοψηφίας τῶν παρόντων μελῶν αὐτῆς.

8. Χρέη γραμματέως ἀσκεῖ εἷς ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, ὀριζόμενος κατά περίπτωσιν ὑπό ταύτης.

Ἄρθρον 13

Διερεύνησις πρὸς ἄσκησιν ποινικῆς διώξεως

1. Ἡ Ἀνακριτική Ἐπιτροπή ἀποφασίζει, μετὰ ἀπό καταγγελίαν τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, ἢ, ἐν περιπτώσει ἀρνήσεως, ἢ παραλείψεως, αὐτοῦ νά ὑποβάλῃ τήν καταγγελίαν, αὐτεπαγγέλτως, ἢ κατὰ παραγγελίαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, περί τῆς διεξαγωγῆς, ἢ μή, ἀνακρίσεως πρὸς διερεύνησιν:

- α) ἐάν ὑφίστανται ἀποχρῶσαι ἐνδείξεις ὅτι Ἀρχιερεὺς τις ἔχει διαπράξει οἰονδήποτε ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα, καί
- β) ἐάν ὑφίστανται ἀποχρῶσαι ἐνδείξεις ὅτι κληρικός τις, ἢ μοναχός, ἢ λαϊκός, ἔχει διαπράξει ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα, ἐμπίπτον εἰς τήν δικαιοδοσίαν τῶν πολυμελῶν δικαιοδοτικῶν ὀργάνων.

2. Ἐάν κρίνῃ τό ἀναγκαῖον διεξαγωγῆς ἀνακρίσεως, ὀρίζει ὡς Ἀνακριτὴν ἓνα ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς. Εἰς περίπτωσιν, κατὰ τήν ὁποίαν, ὁ καθ' οὗ ἡ ἀνάκρισις εἶναι Ἀρχιερεὺς, Ἀνακριτὴς ὀρίζεται εἷς ἐκ τῶν τριῶν Ἀρχιερέων, μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς. Χρέη γραμματέως τοῦ Ἀνακριτοῦ ἀσκεῖ κληρικός, ὅστις ὀρίζεται ὑπό τῆς Ἀνακριτικῆς Ἐπιτροπῆς.

3. Ἡ Ἀνακριτική Ἐπιτροπή παρακολουθεῖ τήν πορείαν τοῦ ἔργου τοῦ Ἀνακριτοῦ, ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε τήν διεξαγωγὴν τῆς ἀνακρίσεως.

Ἄρθρον 14

Ἀρμοδιότητες καί καθήκοντα τοῦ Ἀνακριτοῦ

1. Ὁ Ἀνακριτὴς ὀφείλει νά προσπαθῆσθαι νά διερευνήσῃ ὅλας τὰς πτωχὰς τῆς ὑποθέσεως, πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς οὐσιαστικῆς ἀληθείας. Πρὸς

τοῦτο, συλλέγει οἰανδήποτε σχετικήν μαρτυρίαν, ἀνεξαρτήτως ἐάν αὐτή τείνη πρὸς θεμελίωσιν τῆς ἐνοχῆς, ἢ πρὸς ἀπαλλαγὴν, τοῦ καθ' οὗ ἡ ἀνάκρισις.

2. Ὁ Ἄνακριτὴς καλεῖ εἰς τό γραφεῖον αὐτοῦ, ἢ ἐπισκέπτεται, τούς, κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ, πιθανούς μάρτυρας, περιλαμβανομένων καὶ ὄσων τυχόν ὑποδεικνύει ἐκάστοτε ὁ καθ' οὗ ἡ ἀνάκρισις. Εἰς τὴν τελευταίαν περίπτωσιν, ὁ Ἄνακριτὴς δέν ὑποχρεοῦται νά ἐξετάσῃ ὑποδειχθέντα μάρτυρα, ἐάν, κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ, ἡ ὁποία καὶ πρέπει νά αἰτιολογῆται γραπτῶς, διὰ σημειώματος αὐτοῦ, εἰς τὸν ἀνακριτικόν φάκελον, οὗτος προδήλως δέν δύναται νά συμβάλῃ οὐσιαστικῶς εἰς τὴν ὑπόθεσιν.

3. α) Ὁ Ἄνακριτὴς δύναται νά ἐπισκεφθῆ, ἢ νά καλέσῃ γραπτῶς, τὸν καθ' οὗ ἡ ἀνάκρισις εἰς τό γραφεῖον αὐτοῦ, πρὸς λήψιν τῆς καταθέσεως αὐτοῦ.

β) Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς καταθέσεως, ὁ Ἄνακριτὴς ὀφείλει νά πληροφορήσῃ τὸν καθ' οὗ ἡ ἀνάκρισις, ὅτι δέν εἶναι ὑποχρεωμένος νά εἶπῃ ὅ,τιδήποτε, ἐάν ὅμως ἐπιλέξῃ νά καταθέσῃ, ἢ κατάθεσις αὐτοῦ θά καταχωρισθῆ γραπτῶς καὶ θά δύναται νά χρησιμοποιηθῆ εἴτε ὑπὲρ αὐτοῦ, εἴτε εἰς βάρος αὐτοῦ. Ὁ Ἄνακριτὴς ὀφείλει νά καταγράψῃ τὴν ἐν προκειμένῳ πληροφόρησιν τοῦ καθ' οὗ ἡ ἀνάκρισις.

γ) Ἐάν ὁ καθ' οὗ ἡ ἀνάκρισις ἐπιλέξῃ νά καταθέσῃ, ὅ,τιδήποτε εἶπῃ, καταγράφεται ἐπὶ λέξει, καὶ ἐν τέλει ἀναγινώσκειται εἰς αὐτόν. Οὗτος δικαιοῦται νά ζητήσῃ ὅπως καταγραφοῦν καὶ αἱ διορθώσεις, ἢ τροποποιήσεις, ἅς ἐπιθυμῆ. Μετὰ ταῦτα, ὁ Ἄνακριτὴς καλεῖ τὸν καθ' οὗ ἡ ἀνάκρισις νά ἀναγνώσῃ καὶ ὑπογράψῃ τὴν κατάθεσιν αὐτοῦ καὶ νά μονογραφήσῃ τὰς τυχόν διορθώσεις, ἢ τροποποιήσεις. Ἐάν ὁ καθ' οὗ ἡ ἀνάκρισις ἀρνηθῆ νά καταθέσῃ, ὁ Ἄνακριτὴς καταγράφει τὴν ἀρνήσιν, ἐφ' ὅσον δέ ὁ καθ' οὗ ἡ ἀνάκρισις προβάλλει καὶ λόγους διὰ τὴν ἀρνήσιν, καταγράφει καὶ τούτους.

δ) Εἰς τό τέλος τοῦ ἐγγράφου, ὁ Ἄνακριτὴς διαβεβαιοῖ ὅτι ὁ καθ' οὗ ἡ ἀνάκρισις ἐκουσίως κατέθεσε τὰ καταγραφέντα καὶ ὑπογράφει τὴν ἐν λόγῳ διαβεβαίωσιν.

4. Ὡς πρὸς τὴν καταχώρησιν καταθέσεως μάρτυρος, ἐφαρμόζονται ἀναλόγως τὰ ἀνωτέρω προβλεπόμενα περὶ τῆς καταθέσεως τοῦ καθ' οὗ ἡ ἀνάκρισις.

5. α) Οἱ κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Ἄνακριτοῦ πιθανοὶ μάρτυρες, ἢ οἱ ὑποδειχθέντες ὑπὸ τοῦ καθ' οὗ ἡ ἀνάκρισις, καλοῦνται ἐγγράφως,

υπό του Ἀνακριτοῦ, ὅπως παραστοῦν εἰς τόπον καί χρόνον, ὡς ὁ Ἀνακριτής ἤθελεν εὐλόγως ὀρίσει, πρὸς σκοπὸν ἐξετάσεως αὐτῶν καί πρὸς λήψιν καταθέσεως.

- β) Ὅστις εἶναι μέλος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἄνευ εὐλόγου αἰτίας ἀρνεῖται νὰ παραστῇ εἰς τὸν τόπον καὶ κατὰ τὸν χρόνον, ὡς ὤρισεν ὁ Ἀνακριτής, θεωρεῖται ἔνοχος ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος ἀρνήσεως μαρτυρίας καὶ ὑπόκειται, ἐάν μὲν εἶναι κληρικός, εἰς ποινήν ἀργίας μέχρι τριῶν μηνῶν, ἐάν δέ εἶναι λαϊκός, εἰς ἐπιτίμιον, τούτων ἐπιβαλλομένων ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερέως τοῦ τόπου διεξαγωγῆς τῆς ἀνακρίσεως.
- γ) Ὁ Ἀνακριτής δύναται, ἐάν θεωρῇ τὴν παρουσίαν ἐγγράφου ἀναγκαίαν, ἢ ἐπιθυμητὴν, διὰ τοὺς σκοποὺς τῆς διεξαγομένης ἀνακρίσεως, νὰ ζητήσῃ γραπτῶς ἀπὸ τοῦ πρόσωπον, ὑπὸ τὴν κατοχήν, ἢ τὸν ἔλεγχον, τοῦ ὁποίου, ὡς πιστεύει, εὐρίσκεται τὸ ἔγγραφο, ὅπως προσκομίσῃ καὶ παραδώσῃ τοῦτο εἰς τὸν Ἀνακριτὴν. Ὁ κατὰ τὰ ἀνωτέρω κληθεὶς δύναται, ἀντὶ νὰ προσκομίσῃ αὐτοπροσώπως τὸ ἔγγραφο, νὰ ἐνεργήσῃ, ὥστε τὸ ἔγγραφο, ὄντως, νὰ προσκομισθῇ καὶ παραδοθῇ εἰς τὸν Ἀνακριτὴν.
- δ) Ὅστις εἶναι μέλος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἄνευ εὐλόγου αἰτίας ἀρνεῖται νὰ προσκομίσῃ, ἢ παραδώσῃ, οἰονδήποτε ἔγγραφο, τὸ ὁποῖον πράγματι εὐρίσκεται εἰς τὴν κατοχήν, ἢ ὑπὸ τὸν ἔλεγχον, αὐτοῦ, θεωρεῖται ἔνοχος ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος ἀρνήσεως μαρτυρίας, ὑποκείμενος εἰς τὰς ἀνωτέρω ὑπὸ β) προβλεπομένας ἐκκλησιαστικὰς ποινάς.
- ε) Αἱ διατάξεις περὶ παρουσιάσεως ἐγγράφου δὲν ἐφαρμόζονται, ἐν σχέσει πρὸς ἔγγραφο, ἢ ἀποκάλυψις, παρουσίας ἢ παράδοσις τοῦ ὁποίου ἀπαγορεύεται, ἢ διὰ τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖται, κατὰ τοὺς νόμους τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἔνταλμα τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἢ διάταγμα πολιτειακοῦ Δικαστηρίου. Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν, ὁ Ἀνακριτής, ἐφ' ὅσον κρίνει τοῦτο ἀπαραίτητον, ὀφείλει νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ἔκδοσιν τῆς, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, πολιτειακῆς πράξεως.

6. Ὄταν ὁ Ἀνακριτής ἔχῃ, κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ, συλλέξῃ τὸ ἀπαιτούμενον ἀποδεικτικὸν ὕλικόν, συντάσσει τὸ πόρισμα αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον καὶ ὑποβάλλει, ὁμοῦ μετὰ τοῦ φακέλου τῆς ἀνακρίσεως, εἰς τὴν Ἀνακριτικὴν Ἐπιτροπὴν. Τὸ πόρισμα τοῦ Ἀνακριτοῦ περιλαμβάνει περίληψιν τῶν μαρτυριῶν καὶ τὴν εἰσήγησιν αὐτοῦ, ἐάν στοιχειοθετῆται, ἢ ὄχι, διάπραξις ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος, καί, ἐν καταφατικῇ περιπτώσει, ἐάν τὸ ἀπο-

δεικτικόν ύλικόν δικαιολογῆ τήν δίωξιν, κατά συγκεκριμένου προσώπου, ἢ προσώπων.

Ἄρθρον 15

Ἄσκησις ποινικῆς διώξεως καί παραπομπή

1. Μετά τό πέρας τῆς ἀνακρίσεως, ἡ Ἄνακριτική Ἐπιτροπή προβαίνει εἰς τήν ἐξέτασιν καί ἀξιολόγησιν τοῦ ὑποβληθέντος εἰς αὐτήν φακέλου τῆς ἀνακρίσεως καί πορίσματος τοῦ Ἄνακριτοῦ καί ἀποφαίνεται διά τήν ἄσκησιν διώξεως κατά συγκεκριμένου προσώπου, ἢ προσώπων, καί διά τήν παραπομπήν τῶν κατηγορουμένων εἰς τήν, ἐπ' ἀκροατηρίῳ, διαδικασίαν.

2. Ἐφ' ὅσον ἀποφασίσει τήν ἄσκησιν διώξεως καί τήν παραπομπήν, ὀρίζει τόν κληρικόν, ὁ ὁποῖος θά ἐκπληρώσῃ χρέη Ἐκκλησιαστικοῦ Εἰσαγγελέως, διά τήν παρουσίαν τῆς ὑποθέσεως ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου ἐκκλησιαστικοῦ δικαιοδοτικοῦ ὄργανου, καί ἀναθέτει εἰς τοῦτον τήν σύνταξιν τοῦ κατηγορητηρίου. Ἐάν ὁ κατηγορούμενος εἶναι Ἀρχιερεύς, ὁ ὀριζόμενος Ἐκκλησιαστικός Εἰσαγγελεύς πρέπει νά εἶναι καί αὐτός Ἀρχιερεύς καί, εἰ δυνατόν, νά προηγήται κατά τά πρεσβεῖα τοῦ κατηγορουμένου.

3. Ἐάν ἡ Ἄνακριτική Ἐπιτροπή κρίνῃ ὅτι δέν ὑφίστανται ἀποχρῶσαι ἐνδείξεις διά τήν ἄσκησιν διώξεως καί τήν παραπομπήν, θέτει τόν φάκελον τῆς ἀνακρίσεως εἰς τό ἀρχεῖον.

4. Ἡ Ἄνακριτική Ἐπιτροπή, ἐάν κρίνῃ ὅτι τό ἀδίκημα, διά τό ὁποῖον διενηργήθη ἡ ἀνάκρισις, ἀνήκει εἰς δικαιοδοσίαν Ἀρχιερέως, ἢ Ἡγουμένου, παραπέμπει τόν φάκελον εἰς αὐτούς.

Ἄρθρον 16

Σύνταξις κατηγορητηρίου

Ἄ Ἐκκλησιαστικός Εἰσαγγελεύς συντάσσει τό κατηγορητήριον, βάσει τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑλικοῦ καί τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἄνακριτικῆς Ἐπιτροπῆς, πρὸς τοῦτο δέ ἀκολουθεῖ τούς κανόνας συντάξεως κατηγορητηρίου, ὡς αὐτοί ἐκτίθενται ἐν τῷ ἐπομένῳ ἄρθρῳ.

Ἄρθρον 17

Τό κατηγορητήριον

1. Ὄταν τό κατηγορητήριον περιλαμβάνῃ περισσοτέρας τῆς μιᾶς κατηγορίας, αἱ κατηγορίαι ἀριθμοῦνται κατά σειράν.

2. Ἐκάστη κατηγορία συνίσταται ἐκ δύο μερῶν. Εἰς τό πρῶτον, ὑπό τόν τίτλον «κατηγορία», διατυποῦται τό ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα, περί οὗ ἡ κατηγορία, καί ἀναγράφεται ὁ παραβιασθεῖς, ἢ οἱ παραβιασθέντες, κανόνες, καί οἱ κανόνες οἵτινες προβλέπουν τήν ἐπιβλητέαν ποινήν, ἢ τό σύνολον τῶν κανονικῶν κειμένων, ἐξ ὧν συνάγεται ἡ ἐκκλησιαστικῶς ἀξιόποινος συμπεριφορά τοῦ κατηγορουμένου, εἰς δέ τό δεύτερον, περιγράφονται τά γεγονότα, τά ὁποῖα στοιχειοθετοῦν τήν ἀντικειμενικήν καί ὑποκειμενικήν ὑπόστασιν τοῦ ἀδικήματος, ἤτοι ἡ πρᾶξις, ὁ τόπος καί ὁ χρόνος τελέσεως αὐτῆς καί αἱ περιστάσεις αὐτῆς καί τό ἀντικείμενον αὐτῆς, ὡς καί τά στοιχεῖα, τά ὁποῖα θεμελιοῦν τήν ἐν ἐπιγνώσει ἀλόφασιν τοῦ κατηγορουμένου νά πραγματώσῃ τήν ἀντικειμενικήν ὑπόστασιν.

3. Ὄταν ὁ κανὼν θεσπίσῃ πολύτροπον ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα, δέον νά ἀναφέρηται ὁ τρόπος πραγματώσεως αὐτοῦ.

4. Ὄταν ὁ κανὼν θεσπίσῃ γνήσιον ἐκ παραλείψεως ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα, δέον νά ἀναφέρηται ἡ συμπεριφορά τοῦ κατηγορουμένου, ἣτις θεωρεῖται παράλειψις, ὡς καί ἡ νομική ὑποχρέωσις αὐτοῦ πρὸς ἀποτροπήν τοῦ ἀποτελέσματος. Ἐάν ὁ ὑπαίτιος ἐτέλεσεν ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα ἐνεργείας, διὰ παραλείψεως, δέον νά ἀναφέρηται ἡ συμπεριφορά τοῦ ὑπαίτιου, ἣτις θεωρεῖται παράλειψις.

5. Εἰς κατηγορίαν, δι' ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα, δέν εἶναι ἀναγκαῖον νά ἀντικρούηται ἰσχυρισμός περί ἄρσεως τοῦ ἀδίκου, ἢ τοῦ καταλογισμοῦ, ἢ περί ὑπάρξεως ἐλαφρυντικῶν, ἢ ἡ ὑπαρξις λόγων οἰασδῆποτε ἐξαιρέσεως, ἢ ἀπαλλαγῆς ἀπό τήν ἐφαρμογήν, ἢ ἐπιφυλάξεως, ἢ περιορισμοῦ εἰς τήν ἐφαρμογήν τοῦ κανόνος, ὅστις θεσπίζει τό ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα, δεδομένου ὅτι οἱ ἐν λόγῳ ἰσχυρισμοί, ἐάν προταθοῦν, κρίνονται ἀπό τό Δικαστήριον.

6. Εἰς κατηγορίαν διὰ συμμετοχήν εἰς ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα, εἶναι ἀναγκαῖον νά ἀναφέρονται, ἐπί μὲν ἠθικῆς αὐτουργίας, ὁ τρόπος, ἢ τά μέσα, διὰ τῶν ὁποίων προεκάλεσεν ὁ ἠθικός αὐτουργός τήν τέλεσιν τῆς πράξεως εἰς τόν αὐτουργόν, ἐπί δέ συνεργείας, τά γεγονότα, τά ὁποῖα συγκροτοῦν τήν ἄμεσον, ἢ τήν ἀπλήν συνέργειαν.

7. Ἡ κατηγορία πρέπει νά διατυποῦται κατὰ τρόπον, ὁ ὁποῖος ἀντικειμενικῶς δύναται νά θεωρηθῇ, ὅτι εἶναι εὐλόγως ἐπαρκῆς πρὸς τόν σκοπόν τῆς παροχῆς εἰς τόν κατηγορούμενον πληροφορίας, περί ἐγγράφων, γεγονότων, πραγμάτων, προσώπων, τόπων, χρόνου, ἢ οἰουδῆποτε ἄλλου ζητήματος, σχετικοῦ πρὸς τήν κατηγορίαν. Γεγονότα καί ἔγγραφα δύνανται νά περιλαμβάνωνται εἰς παράρτημα.

8. Τυχόν λάθος εις τήν έκθεσιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος, ἢ εις τὰς λεπτομερείας, αἱ ὁποῖαι ἀπαιτεῖται νά ἀναφερθοῦν εις τό κατηγορητήριον, δέν ὀδηγεῖ εις ἀπόρριψιν τοῦ κατηγορητηρίου, ἐκτός ἐάν, κατά τήν γνώμην τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, ὁ κατηγορούμενος πράγματι, λόγῳ τοῦ λάθους αὐτοῦ, παρεπλανήθη, εις τρόπον ὥστε νά ἔχη ἐπηρεασθῆ σοβαρῶς εις τήν υπεράσπισιν αὐτοῦ. Εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν, ὁ Ἐκκλησιαστικός Εἰσαγγελεὺς χωρεῖ εις τήν διόρθωσιν τοῦ λάθους, διὰ τροποποιήσεως τοῦ κατηγορητηρίου.

9. Οἷοσδήποτε ἀριθμὸς κατηγοριῶν, εἴτε διὰ τό ἴδιον ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα, εἴτε διὰ διαφορετικὰ ἐκκλησιαστικά ἀδικήματα, δύναται νά περιληφθῆ εις τό αὐτό κατηγορητήριον.

10. Εἰς τό κατηγορητήριον ἀναγράφονται ὅλοι οἱ μάρτυρες, οἱ ὁποῖοι ἔδωσαν κατάθεσιν κατά τήν ἀνάκρισιν, καί ὅλοι οἱ μάρτυρες, τοὺς ὁποίους ὁ Ἐκκλησιαστικός Εἰσαγγελεὺς ἔχει πρόθεσιν νά κλητεύσῃ, κατά τήν ἀκρόασιν.

Ἄρθρον 18

Συγκατηγορούμενοι

1. Τὰ ἀκόλουθα πρόσωπα δύνανται νά περιληφθοῦν εις τό ἴδιον κατηγορητήριον, ὡς κατηγορούμενοι, καί νά δικασθοῦν ὁμοῦ, ἐκτός ἐάν τό Ἐκκλησιαστικόν Δικαστήριον, ἠτιολογημένως, διατάξῃ ὅπως δικασθοῦν κεχωρισμένως:

- α) πρόσωπα κατηγορούμενα διὰ τήν τέλεσιν τοῦ αὐτοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος.
- β) πρόσωπα κατηγορούμενα διὰ διάφορα ἐκκλησιαστικά ἀδικήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν διαπραχθῆ κατά τήν διάρκειαν τῆς ἰδίας πράξεως.
- γ) πρόσωπα κατηγορούμενα ὡς αὐτουργοί διὰ τέλεσιν τοῦ αὐτοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος, καί πρόσωπα τὰ ὁποῖα, δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ γενικοῦ οὐσιαστικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ποινικοῦ δικαίου, θεωροῦνται ὅτι ἔχουν μετάσχει εις τήν διάπραξιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος, ὡς ἠθικοί αὐτουργοί, συνεργοί, ἢ ἄλλως.
- δ) πρόσωπα κατηγορούμενα δι' ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα, καί πρόσωπα κατηγορούμενα δι' ἕτερον ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα, στενωῶς συνδεδεμένον πρὸς τό πρῶτον καί τελεσθέν ἐν ἀλληλουχίᾳ, ἢ ἐξ ἀφορμῆς, τοῦ πρῶτου.

2. Πᾶς ὅστις ὑπόκειται εἰς ποινήν, ὡς πρόσωπον τό ὁποῖον μετεῖχεν εἰς ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα, δύναται νά κατηγορηθῆ ἢ διά τέλεσιν τοῦ ἐν λόγῳ ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος, ἢ διά συμμετοχήν εἰς τήν διάπραξιν αὐτοῦ, ἢ διά ἠθικήν ἀντουργίαν, συνισταμένην εἰς πρόκλησιν οἰουδήποτε ἄλλου προσώπου νά διαπράξῃ τό ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα, εἴτε τό ἄλλο πρόσωπον, τό ὁποῖον μετεῖχεν εἰς τήν διάπραξιν τοῦ ἀδικήματος, ἔχει, ἢ δέν ἔχει, κατηγορηθῆ, ἢ καταδικασθῆ, καί εἴτε ὑπόκειται, ἢ ὄχι, εἰς τήν ἐκκλησιαστικήν δικαιοσύνην.

Ἄρθρον 19

Καταχώρισις κατηγορητηρίου

Μετά τήν σύνταξιν τοῦ κατηγορητηρίου, ὁ Ἐκκλησιαστικός Εἰσαγγελεύς καταχωρίζει τό κατηγορητήριον εἰς τήν γραμματείαν τοῦ ἀρμοδίου Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου καί, ἀκολουθῶς, ἀποστέλλει εἰς τόν κατηγορούμενον ἀντίγραφα τῶν μαρτυρικῶν καταθέσεων, τό κατηγορητήριον καί κλήσιν ἀπευθυνομένην πρός τόν κατηγορούμενον, ὅπως εἰς συγκεκριμένην ἡμέραν καί ὥραν ἐμφανισθῆ ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου.

Β'. ΚΥΡΙΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Άρθρον 20

Διαδικασία κατά τήν πρώτην δικάσιμον

Κατά τήν καθορισθεῖσαν ἡμέραν καί ὥραν, ἐάν:

- α) ὁ κατηγορούμενος ἐμφανισθῆ, ἡ διαδικασία τῆς δίκης ἄρχεται ὡς ἐν τῷ ἄρθρῳ 21 προσδιορίζεται.
- β) ὁ κατηγορούμενος δέν ἐμφανισθῆ, τό Ἐκκλησιαστικόν Δικαστήριον ἐξετάζει, ἐάν ἐπεδόθησαν νομίμως ἡ κλήσις καί τά ἐν τῷ ἄρθρῳ 19 ἀναφερόμενα ἔγγραφα, καί, εἰς καταφατικὴν περίπτωσιν, προχωρεῖ εἰς τήν, ἐρήμην, διεξαγωγὴν τῆς δίκης.

Άρθρον 21

Γενικά ἐξουσία τοῦ Δικαστηρίου

1. Τό Ἐκκλησιαστικόν Δικαστήριον δύναται εἴτε νά καταδικάσῃ, εἴτε νά ἀθώωσῃ, τόν κατηγορούμενον, δι' ὀλόκληρον τό κατηγορητήριον, εἴτε νά τόν καταδικάσῃ διὰ μίαν, ἢ τινας, ἐκ τῶν κατηγοριῶν, καί νά τόν ἀθώωσῃ δι' ἄλλας.

2. Ἐάν αἱ ἐν τῷ κατηγορητήριῳ διαφορετικαί κατηγορίαι ἀφοροῦν διαφορετικά πραγματικά γεγονότα, τό Ἐκκλησιαστικόν Δικαστήριον δύναται, ἐάν θεωρῆ ὅτι τοῦτο ἐξυπηρετεῖ τόν σκοπόν τῆς δικαιοσύνης, καθ' οἷονδήποτε στάδιον τῆς διαδικασίας, νά διατάξῃ, ὅπως ὁ κατηγορούμενος δικασθῆ κεχωρισμένως, δι' οἷανδήποτε, ἢ οἷασδήποτε, ἀπό τὰς κατηγορίας αὐτάς.

3. Ἐάν τό Ἐκκλησιαστικόν Δικαστήριον καταδικάσῃ τόν κατηγορούμενον ἐφ' ὀλοκλήρου τοῦ κατηγορητηρίου, τό ἔννομον ἀποτέλεσμα τῆς καταδίκης αὐτῆς ἰσοδυναμεῖ μέ καταδίκην ἐφ' ἐκάστης τῶν κατηγοριῶν, αἱ ὁποῖαι περιλαμβάνονται εἰς τό κατηγορητήριον, καί, μετά ταῦτα, τό Ἐκκλησιαστικόν Δικαστήριον δύναται νά ἐπιβάλῃ εἰς τόν κατηγορούμενον τήν ἰδίαν ποινήν, ὡς ἐάν οὗτος εἶχε καταδικασθῆ διὰ πᾶσαν τοιαύτην κατηγορίαν, κεχωρισμένως. Διὰ τά αὐτά γεγονότα, μόνον μία ποινή δύναται νά ἐπιβληθῆ εἰς ἓν καί τό αὐτό πρόσωπον.

4. Ὅταν, καθ' οἷονδήποτε στάδιον τῆς δίκης, φαίνεται εἰς τό Δικαστήριον ὅτι τό κατηγορητήριον εἶναι, τύποις, ἢ οὐσίᾳ, ἐλαττωματικόν, τό Δικαστήριον δύναται νά ἐκδώσῃ διάταγμα διὰ τήν μεταβολήν τοῦ κατηγορητηρίου, ὡς τό Δικαστήριον κρίνει ἀναγκαῖον, προκειμένου τό κατηγο-

ρητήριοι να συνάδη προς τὰ περιστατικά τῆς ὑποθέσεως, προϋποτιθεμένου ὅτι ὑφίσταται ταυτότης πράξεως καί προσώπου.

5. Ὄταν τό κατηγορητήριο μεταβάλληται, κατά τὰ καθοριζόμενα εἰς τήν παρ. 4, τό διάταγμα, διά τήν μεταβολήν, σημειοῦται ἐπί τοῦ κατηγορηρίου.

Ἄρθρον 22

Διαδικασία κατόπιν μεταβολῆς τοῦ κατηγορηρίου

1. Ὄταν κατηγορητήριο μεταβάλληται, ὡς προβλέπεται εἰς τό προηγούμενον ἄρθρον, τό Δικαστήριο καλεῖ ἀμέσως τόν κατηγορούμενον νά ἀπαντήσῃ, ἐκ νέου, καί νά δηλώσῃ κατά πόσον παραδέχεται, ἤ ὄχι, τὰς κατηγορίας, ὡς ἔχουν μεταβληθῆ, καί κατά πόσον εἶναι ἔτοιμος νά δικασθῆ, βάσει τοῦ μεταβληθέντος κατηγορηρίου.

2. Ἐάν ὁ κατηγορούμενος δηλώσῃ ὅτι δέν εἶναι ἔτοιμος, τό Δικαστήριο ἐξετάζει τούς προβαλλομένους λόγους καί, ἐάν, κατά τήν κρίσιν αὐτοῦ, ἡ συνέχισις τῆς διαδικασίας ἀμέσως δέν θά ἐπηρεάσῃ δυσμενῶς τόν κατηγορούμενον, εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τήν ὑπεράσπισιν αὐτοῦ, ἢ τόν Ἐκκλησιαστικόν Εἰσαγγελέα, εἰς τόν ὑπ' αὐτοῦ χειρισμόν τῆς ὑποθέσεως, χωρεῖ εἰς συνέχισιν τῆς δίκης.

3. Ἐάν, κατά τήν κρίσιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, ἡ μεταβολή τοῦ κατηγορηρίου εἶναι τοιαύτης μορφῆς, ὥστε ἡ συνέχισις τῆς δίκης ἀμέσως δύναται νά ἐπηρεάσῃ τόν κατηγορούμενον, ἢ τόν Ἐκκλησιαστικόν Εἰσαγγελέα, τό Δικαστήριο ἀναβάλλει τήν δίκην καί καθορίζει νέαν δικάσιμον πρός συνέχισιν αὐτῆς.

4. Ὄταν κατηγορητήριο μεταβάλληται, κατά τὰ ἀνωτέρω, μετά τήν ἔναρξιν τῆς δίκης, ἡ μαρτυρία, ἥτις ἔχει ἤδη δοθῆ, δύναται νά χρησιμοποιηθῆ χωρίς ἐπανάληψιν αὐτῆς, ἀλλά οἱ διάδικοι δικαιοῦνται νά ἐπανακαλέσων, ἢ ἐπανακλητεύσων, οἰονδήποτε μάρτυρα, διά νά ἐξετάσων, ἢ ἀντεξετάσων αὐτόν, ἐν σχέσει πρός τὰ προκύπτοντα ἐκ τῆς τοιαύτης μεταβολῆς θέματα.

Ἄρθρον 23

Παρουσία καί ἀποκλεισμός κατηγορουμένου

1. Ἐπιφυλασσομένης τῆς παρ. 2, ὁ κατηγορούμενος δικαιοῦται νά εἶναι παρών εἰς τό Δικαστήριο, καθ' ἅπασαν τήν διάρκειαν τῆς δίκης.

2. Ἐάν ὁ κατηγορούμενος δέν συμπεριφέρηται εὐπρεπῶς, τό Δικαστή-

ριον δύναται νά διατάξη ὅπως ἐξέλθῃ τῆς αἰθούσης καί, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἡ δίκη συνεχίζεται ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ κατηγορουμένου, ἀλλά παρόντος τοῦ συνηγόρου αὐτοῦ, ἐάν ὑπάρχῃ. Ἐάν δέν ὑπάρχῃ συνηγόρος, τό Δικαστήριον προχωρεῖ εἰς διορισμόν συνηγόρου ἐκ τῶν ἐχόντων τά προσόντα πρὸς τοῦτο, λαμβάνον μέριμναν διὰ τὴν ἐνημέρωσιν τούτου.

3. Ἐάν, καθ' οἰονδήποτε στάδιον, μετὰ τὴν ἀπόφασιν περὶ ἀποβολῆς τοῦ κατηγορουμένου, ὁ τελευταῖος διαβιβάσῃ πρὸς τό Δικαστήριον ὑπόσχεσιν, ὅτι τοῦ λοιποῦ θά συμπεριφέρηται εὐπρεπῶς, τό Δικαστήριον δύναται, ὅπως ἐπιτρέψῃ τὴν ἐκ νέου παρουσίαν αὐτοῦ εἰς τὴν δίκην.

Ἄρθρον 24

Μετάφρασις μαρτυρίας

1. Ὄταν μαρτυρία δέν παρέχεται εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἡ μαρτυρία αὕτη πάντοτε μεταφράζεται.

2. Ὄταν προφορικὴ μαρτυρία παρέχεται εἰς γλῶσσαν μὴ κατανοητὴν ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου, καί αὐτός εἶναι παρών, ἡ μαρτυρία αὕτη μεταφράζεται, ἐν συνεδριάσει, εἰς γλῶσσαν κατανοητὴν εἰς αὐτόν, ὑπὸ διερμηνέως, διοριζομένου ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου.

3. Ἐν περιπτώσει ἐγγράφου μαρτυρίας, ἐφαρμόζονται, κατ' ἀναλογίαν, αἱ διατάξεις τῆς παρ. 2.

4. Τό Δικαστήριον δύναται νά ἐλέγξῃ τὴν ἱκανότητα τοῦ διερμηνέως, ὡς τοῦτο κρίνει εὐλογον. Ὁ διερμηνεύς, πρὶν ἢ ἀναλάβῃ καθήκοντα, ὑπόσχεται ὅτι θά ἐκπληρώσῃ τό καθήκον αὐτοῦ, μεταφράζων πιστῶς τὴν μαρτυρίαν.

Ἄρθρον 25

Ἄπαγγελία τοῦ κατηγορητηρίου

Ἡ δίκη ἄρχεται, διὰ τῆς ἀπαγγελίας τοῦ κατηγορητηρίου.

Ἄρθρον 26

Δικαιώματα τοῦ κατηγορουμένου

Πᾶς κατηγορούμενος ἐνώπιον οἰουδήποτε Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου ἔχει τά ἀκόλουθα δικαιώματα:

α) Νά πληροφορηθῇ τοὺς λόγους, δι' οὓς καλεῖται νά ἐμφανισθῇ ἐνώπιον Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου.

- 6) Νά προβάλῃ τούς ἰσχυρισμούς αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ δικάζοντος Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου καί νά ἔχῃ ἐπαρκῆ χρόνον, καί διευκόλυνσιν, διά τήν προπαρασκευήν τῆς ὑπερασπίσεως αὐτοῦ.
- γ) Νά ἐξετάζῃ, ἢ νά προκαλῇ τήν ἐξέτασιν μαρτύρων κατηγορίας, καί νά ζητῇ τήν προσέλευσιν καί ἐξέτασιν μαρτύρων ὑπερασπίσεως, ὑπό τούς αὐτούς ὄρους, τούς ἰσχύοντας ὡς πρός τούς μάρτυρας κατηγορίας.
- δ) Νά ἔχῃ συνήγορον, ἐπιλεγόμενον ὑπό τοῦ ἰδίου, μεταξύ κληρικῶν, ἢ δικηγόρων μέ πενταετῆ πραγματικὴν ἄσκησιν τοῦ δικηγορικοῦ λειτουργήματος ἐν Κύπρῳ, δυνάμει ἀδείας τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου, καί ὑπό τήν προϋπόθεσιν ὅτι εἶναι μέλος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου. Ὁ παριστάμενος συνήγορος ὑποβάλλει, ἐκ μέρους τοῦ κατηγορουμένου, τὰς ἐρωτήσεις πρός τούς μάρτυρας, ἐγείρει σχετικὰς ἐνστάσεις καί ἀγορεύει εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ κατηγοούμενος ἔχει τοιοῦτον δικαίωμα.
- ε) Νά ἔχῃ δωρεάν νομικὴν ἀρωγὴν, εἰς περίπτωσιν ἀδυναμίας καλύψεως τῆς δαπάνης, ὡςάκις τὸ συμφέρον τῆς δικαιοσύνης ἀπαιτῇ τοῦτο.
- ς) Νά ἔχῃ δωρεάν συμπαράστασιν διερμηνέως, ἐφ' ὅσον δέν δύναται νά κατανοῇ τήν ἐν τῷ δικαστηρίῳ χρησιμοποιουμένην γλῶσσαν.

Ἄρθρον 27

Ἐνστάσεις τοῦ κατηγορουμένου

1. Μετά τήν ἀπαγγελίαν τοῦ κατηγορητηρίου ὑπό τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Εἰσαγγελέως, ὁ κατηγορούμενος δικαιούται νά προβάλῃ ἐνστάσεις:
- α) Ὅτι τὸ Δικαστήριον, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἔχει κλητευθῆ, δέν ἔχει δικαιοδοσίαν νά ἐκδικάσῃ τήν κατ' αὐτοῦ ὑπόθεσιν. Ἐάν τὸ Δικαστήριον ἀποδεχθῇ τήν ἔνστασιν, παραπέμπει τήν ὑπόθεσιν πρός ἐκδίκασιν ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου.
- β) Ὅτι ὑφίσταται δεδικασμένον, ὡς ἐν τῷ ἄρθρῳ 45.
- γ) Ὅτι τὰ γεγονότα, ὡς ἐκτίθενται εἰς τὸ κατηγορητήριον, δέν στοιχειοθετοῦν τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἀδίκημα, διά τὸ ὁποῖον κατηγορεῖται.
2. Ἐν περιπτώσει προβολῆς ἐνστάσεως, ὡς ἐν τῇ παρ. 1, τὸ Δικαστήριον δύναται νά διατάξῃ, ὅπως οἱ διάδικοι προσκομίσουν μαρτυρίαν, πρός ἀπόδειξιν γεγονότος, ἢ γεγονότων, ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ ἔνστασις. Τήν σει-

ράν και τήν διαδικασίαν προσαγωγής τής μαρτυρίας αυτής καθορίζει τό Δικαστήριο.

3. Έάν τό Δικαστήριο άποφασίση, ότι ή ένστασις δέν εϋσταθη, τήν άπορρίπτει και άκολουθως ό κατηγορούμενος καλείται εκ νέου νά άπαντήση εις τό κατηγορητήριο και ή δίκη συνεχίζεται, καθ' όν τρόπον προβλέπουν τά άρθρα 28 και έπ., του κατηγορουμένου μή έχοντος πλέον δικαίωμα έγέρσεως οίασδήποτε ένστάσεως, δυνάμει τής παρ. 1.

4. Οίαδήποτε ένστασις κατά του κατηγορητηρίου, έρειδομένη επί τυπικού έλαττώματος, προβάλλεται υπό του κατηγορουμένου, πριν αυτός άπαντήση εις αυτό.

Άρθρον 28

Άπολογία και όμολογία ένώπιον του Δικαστηρίου

1. Έάν ό κατηγορούμενος άρνηθη τήν κατηγορίαν, τό Δικαστήριο έπιφυλάσσεται μέχρι του πέρατος τής διαδικασίας.

2. Έάν ό κατηγορούμενος όμολογήση ένοχήν και τό Δικαστήριο πεισθη ότι ό κατηγορούμενος έχει άντιληφθη τήν σημασίαν τής άπαντήσεως αυτού, τό Δικαστήριο προχωρεί εις καταδίκην του κατηγορουμένου.

3. Έάν ό κατηγορούμενος δέν όμολογήση ένοχήν, τό Δικαστήριο προχωρεί εις τήν περαιτέρω διαδικασίαν, προς άνεύρεσιν τής οϋσιαστικής άληθείας.

4. Έάν ό κατηγορούμενος άρνήται νά άπαντήση εις τό κατηγορητήριο, ή δέν άπαντά, τό Δικαστήριο προχωρεί, ως εάν ό κατηγορούμενος δέν ώμολόγησεν ένοχήν.

Άρθρον 29

Κατηγορούμενος πάσχων εκ διανοητικής διαταραχής

1. Έάν, καθ' οιονδήποτε στάδιον τής δίκης, έγείρεται καθ' οιονδήποτε τρόπον έρώτημα, κατά πόσον ό κατηγορούμενος είναι άνίκανος, λόγω ψυχικής διαταραχής, κατά τό άρθρον 3 του περί Ψυχιατρικής Νοσηλείας Νόμου, νά παρακολουθήση τήν διαδικασίαν, τό Δικαστήριο δύναται νά διατάξη τήν διεξαγωγήν έρεύνης, διά νά εξακριβώση κατά πόσον ό κατηγορούμενος πάσχει από ψυχικήν διαταραχήν, ήτις καθιστά αυτόν άνίκανον νά παρακολουθήση τήν διαδικασίαν. Έάν, μετά τήν διεξαγωγήν τής έρεύνης, τό Δικαστήριο πεισθη ότι ό κατηγορούμενος είναι πράγματι άνίκανος νά παρακολουθήση τήν διαδικασίαν, διατάσσει αναβολήν τής

εκδικάσεως τῆς ὑποθέσεως διά χρονικήν περίοδον μή υπερβαίνουσαν τούς ἕξ μῆνας. Ἐάν, εἰς τό τέλος τῆς περιόδου αὐτῆς, ὁ κατηγορούμενος ἔξακολουθῆ νά μή εἶναι εἰς θέσιν νά παρακολουθήσῃ τήν διαδικασίαν, τό Δικαστήριον ἀναβάλλει ἐπ' ἀόριστον τήν ἀκρόασιν τῆς ὑποθέσεως.

2. Ὁ Ἐκκλησιαστικός Εἰσαγγελεύς, ἐφ' ὅσον πεισθῆ ὅτι ἔπαυσε νά συντρέχῃ ὁ λόγος, διά τόν ὅποιον εἶχε διαταχθῆ ἢ ἐπ' ἀόριστον ἀναβολή τῆς δίκης, πληροφορεῖ περί τούτου τό Δικαστήριον, τό ὅποιον ὀρίζει νέαν δικάσιμον, δι' ἕξ ὑπαρχῆς δίκην. Μαρτυρία, δοθεῖσα κατά τήν ἀναβληθεῖσαν δίκην, θεωρεῖται ὡς δοθεῖσα ἐγκύρως κατά τήν νέαν δίκην.

Ἄρθρον 30

Ἀπαγόρευσις παρουσίας μαρτύρων

Ἀπό τῆς ἐνάρξεως, καί μέχρι τέλους, τῆς ἀκροαματικῆς διαδικασίας, οἱ μάρτυρες ὀφείλουσιν νά παραμένουσιν ἐκτός τῆς αἰθούσης τῆς δίκης. Νοεῖται ὅτι:

- α) Τό Δικαστήριον δύναται νά ἐπιτρέψῃ εἰς ἐμπειρογνώμονας μάρτυρας νά παρακολουθήσουν τήν μαρτυρίαν ἄλλων ἐμπειρογνώμωνων μαρτύρων, ἐπί θεμάτων τῆς εἰδικότητος αὐτῶν.
- β) Παράλειψις συμμορφώσεως πρός τάς διατάξεις τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ δέν συνεπάγεται ἀκυρότητα τῆς διαδικασίας.

Ἄρθρον 31

Τρόπος διεξαγωγῆς τῆς ἀκροαματικῆς διαδικασίας

1. Κατά τήν ἀκροαματικήν διαδικασίαν, ὁ Ἐκκλησιαστικός Εἰσαγγελεύς καί ὁ κατηγορούμενος, πρό τῆς κλήσεως τῶν μαρτύρων ἐκάστου, δύνανται νά ἐκθέσουν συνοπτικῶς τάς ἰδίας αὐτῶν θέσεις ἐπί τῆς κατηγορίας. Ἐκάστη τῶν ἀγορεύσεων αὐτῶν πρέπει νά εἶναι σύντομος, τοῦ Δικαστηρίου ἔχοντος ἐξουσίαν νά διακόψῃ αὐτήν, ἐάν, κατά τήν κρίσιν αὐτοῦ, ἐκφεύγῃ τοῦ σκοποῦ αὐτῆς.

2. Ὁ Ἐκκλησιαστικός Εἰσαγγελεύς πρῶτος καλεῖ τούς μάρτυρας αὐτοῦ, προσάγων καί ἕτερα ἀποδεικτικά μέσα πρός ἀπόδειξιν τῶν πραγματικῶν περιστατικῶν, ἅτινα συγκροτοῦν τήν κατηγορίαν.

3. Μετά τήν περάτωσιν τῆς προσαγωγῆς τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων, ἐκ μέρους τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Εἰσαγγελέως, ὁ κατηγορούμενος δύναται νά ὑποστηρίξῃ ὅτι, ἐκ τῶν προσαχθέντων στοιχείων, δέν ἔχει ἀποδειχθῆ ἡ κατηγορία ἐναντίον αὐτοῦ. Ὁ Ἐκκλησιαστικός Εἰσαγγελεύς ἔχει δικαίωμα ἀπαντήσεως.

4. Εάν τό Δικαστήριον ἀποδεχθῆ τήν εἰσήγησιν τοῦ κατηγορουμένου, ὅτι δέν ἀποδεικνύεται ἡ κατ' αὐτοῦ κατηγορία, κηρύσσει τοῦτον ἀθῶον. Εάν τό Δικαστήριον δέν ἀποδεχθῆ τήν εἰσήγησιν τοῦ κατηγορουμένου, ἀνακοινώνει τήν κρίσιν αὐτοῦ εἰς τόν κατηγορούμενον, πληροφορῶν τοῦτον περί τῶν διαδικαστικῶν αὐτοῦ δικαιωμάτων καί συνεχίζει τήν ἀκροαματικήν διαδικασίαν, κατὰ τὰ κατωτέρω διαλαμβανόμενα.

5. Τά διαδικαστικά δικαιώματα τοῦ κατηγορουμένου εἶναι:

- α) Νά παραμείνῃ σιωπῶν, ἢ νά καταθέσῃ, μή ὑποκείμενος εἰς ἀντεξέτασιν.
- β) Νά καταθέσῃ ὡς μάρτυς, ὅποτε ὑπόκειται εἰς ἀντεξέτασιν. Εἰς τήν περίπτωσιν αὐτήν δέν δίδει οἰανδήποτε ὑπόσχεσιν, ἢ διαβεβαίωσιν, ὡς οἱ μάρτυρες.

6. Μετά τήν ἐνάσκησιν ἑνός ἐκ τῶν ἄνω διαδικαστικῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ, ὁ κατηγορούμενος καλεῖ τούς μάρτυρας αὐτοῦ, προσάγων καί ἕτερα ἀποδεικτικά μέσα πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτοῦ.

7. Εάν τὰ προσαχθέντα νέα στοιχεία, ὑπό τοῦ κατηγορουμένου, δέν ἠδύναντο νά προβλεφθοῦν ὑπό τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Εἰσαγγελέως, τό Δικαστήριον, ἐάν ὑποβληθῆ σχετικόν αἴτημα ὑπό τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Εἰσαγγελέως, δύναται νά παράσχῃ ἄδειαν εἰς αὐτόν διά προσαγωγήν ἀποδεικτικῶν μέσων πρὸς ἀνατροπήν τῶν νέων αὐτῶν στοιχείων.

8. Εἰς πᾶσαν περίπτωσιν μαρτυρικήσ καταθέσεως, ὁ Πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου παρέχει τήν ἄδειαν, εἰς ἑκάτερον τῶν μερῶν, νά προβοῦν εἰς ἐρωτήσεις πρὸς τούς μάρτυρας, ἢ νά ζητήσουν ἐπεξεγήσεις, σχετικές μέ τας μαρτυρίας αὐτῶν.

9. Μετά τό πέρας τῆσ ἀποδεικτικῆσ διαδικασίας, ἀγορεύει πρῶτος ὁ Ἐκκλησιαστικός Εἰσαγγελεύς, καί ἀκολούθως ὁ κατηγορούμενος.

10. Τό Δικαστήριον δύναται νά παράσχῃ ἄδειαν διά συντόμους, συμπληρωματικάσ, ἀγορεύσεις, κατὰ τήν ἰδίαν ὡς ἀνωτέρω σειράν.

Ἄρθρον 32

Ρύθμισις διαδικασίας εἰς περίπτωσιν συγκατηγορουμένων

Εἰς περίπτωσιν ταυτοχρόνου ἐκδικάσεως δύο, ἢ περισσοτέρων, προσώπων διά τήν αὐτήν πράξιν, ἐάν εἷς τῶν κατηγορουμένων ἐνοχοποιήσῃ, ἢ ἐν γένει ἐπιβαρύνῃ τήν θέσιν ἑτέρου κατηγορουμένου, ὁ ἐνοχοποιηθείς, ἢ ἐπιβαρυνθείς, συγκατηγορούμενος δικαιούται νά προβῆ εἰς ἀντεξέτασιν αὐτοῦ, ἥτις προηγείται τῆσ ἀντιστοίχου ὑπό τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Εἰσαγγελέως.

Άρθρον 33**Ἡ ἀπόφασις τοῦ Δικαστηρίου**

1. Μετά τὰς τελικὰς ἀγορεύσεις τῶν διαδίκων, τὸ Δικαστήριον μελετᾷ τὸ σύνολον τοῦ προσκομισθέντος ἀποδεικτικοῦ ὑλικοῦ καὶ τὰς ἀναπτυχθείσας θέσεις τῶν πλευρῶν καὶ ἐκδίδει τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ, πλήρως ἠτιολογημένην, διὰ πλειονοψηφίας.

2. Ἐάν τὸ Δικαστήριον ἀποφανθῇ περὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου, τηρουμένης τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 34, ἐπιβάλλει τὴν προβλεπόμενην ποινήν. Πρὸ τῆς ἐπιβολῆς τῆς ποινῆς, ὁ Ἐκκλησιαστικὸς Εἰσαγγελεὺς καὶ ὁ κατηγορούμενος ἀγορεύουν, ὡς πρὸς τὴν ἐπιβλητέαν ποινήν. Προσέτι, ὁ Πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου ἐρωτᾷ τὸν κατηγορούμενον, ἐάν συντρέχη λόγος μὴ ἐπιβολῆς ποινῆς.

Άρθρον 34**Διάστασις μεταξύ ἀποδειχθέντων****καὶ ἀναφερομένων εἰς τὸ κατηγορητήριον γεγονότων**

Ἡ ἀσυμφωνία μεταξύ τῆς διατυπώσεως τῶν γεγονότων εἰς τὸ κατηγορητήριον καὶ τῶν γεγονότων, τὰ ὅποια ἔχουν ἀποδειχθῆ κατὰ τὴν δίκην, δέν ἐπηρεάζει τὸ κύρος τῆς διαδικασίας. Ἐάν τὸ Δικαστήριον κρίνῃ, ὅτι ἡ ἀσυμφωνία αὐτὴ ἔχει λειτουργήσῃ εἰς βάρος τοῦ κατηγορουμένου, δύναται, εἴτε αὐτεπαγγέλτως, εἴτε μετὰ ἀπὸ αἴτησιν τοῦ κατηγορουμένου, νά ἀναβάλῃ τὴν δίκην καὶ νά ἐπιτρέψῃ τὴν ἐπανακλήτευσιν μαρτύρων, διὰ τὴν ὑποβολὴν διευκρινιστικῶν ἐρωτήσεων.

Άρθρον 35**Καταδίκη, ἄνευ μεταβολῆς τοῦ κατηγορητηρίου, ἐν περιπτώσει διαστάσεως μεταξύ κατηγορητηρίου καὶ ἀποδειχθέντων γεγονότων**

1. Ἐάν, κατὰ τὴν ἀκροαματικὴν διαδικασίαν, ἀπεδείχθησαν ὠρισμένα, μόνον στοιχεῖα, ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸ κατηγορητήριον, ὁ κατηγορούμενος, ἄνευ μεταβολῆς τοῦ κατηγορητηρίου, κηρύσσεται ἔνοχος.

2. Ὁ κατηγορούμενος δύναται νά καταδικασθῇ, ἄνευ μεταβολῆς τοῦ κατηγορητηρίου, δι' ἀπόπειραν τελέσεως τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὸ κατηγορητήριον ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος.

3. Ἐάν, κατὰ τὴν ἀκροαματικὴν διαδικασίαν, ἀποδειχθῇ ὅτι ὁ κατηγορούμενος ἐτέλεσεν ἕτερον ἐκκλησιαστικὸν ἀδίκημα, τοῦ ἀναγραφομένου

εἰς τό κατηγορητήριον, τό Δικαστήριον δύναται, ἄνευ μεταβολῆς τοῦ κατηγορητηρίου, νά καταδικάσῃ αὐτόν διά τό ἐν λόγῳ, ἕτερον, συναφές ἀδίκημα.

Ἄρθρον 36

Προσθήκη κατηγορίας

Ἐάν, κατά τό τέλος τῆς διαδικασίας, ἀποδειχθῆ ὅτι ὁ κατηγορούμενος διέπραξε ἕτερον ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα, μή περιλαμβανόμενον εἰς τό κατηγορητήριον, καί διά τό ὅποῖον ὁ κατηγορούμενος δέν δύναται νά καταδικασθῆ, ἄνευ μεταβολῆς τῆς κατηγορίας, τό Δικαστήριον, ἐάν διαπιστώσῃ ἠτιολογημένως ὅτι ὁ κατηγορούμενος δέν ἔχει ἐπηρεασθῆ, εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τήν υπεράσπισιν αὐτοῦ, δύναται νά διατάξῃ τήν προσθήκην σχετικῆς κατηγορίας εἰς τό κατηγορητήριον καί νά καταδικάσῃ δι' αὐτήν τόν κατηγορούμενον, μή δυνάμενον, ὅμως, νά ἐπιβάλῃ ποινήν μείζονα τοῦ μεγίστου τῆς προβλεπομένης διά τό βαρύτερον τῶν ἀδικημάτων ἐπί τοῦ κατηγορητηρίου, ὡς ἀρχικῶς τοῦτο εἶχε.

Ἄρθρον 37

Αὐτοψία

1. Ὅσακις τό Δικαστήριον κρίνῃ ὅτι ἐνδείκνυται ἡ διενέργεια αὐτοψίας, διατάσσει τήν διεξαγωγήν αὐτῆς, τηρουμένων τῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος καί τῶν Νόμων τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ὑπό μέλους τῆς Ἀνακριτικῆς Ἐπιτροπῆς, τό ὅποῖον καί ὑποβάλλει σχετικῆν ἔκθεσιν.

2. Ὁ κατηγορούμενος δικαιούται νά εἶναι παρών, κατά τήν αὐτοψίαν, ἐκτός ἐάν, κατά τόν χρόνον διενεργείας αὐτῆς, εἶχεν ἤδη ἀποκλεισθῆ ἀπό τήν παρακολούθησιν τῆς δίκης, κατ' ἐφαρμογήν τοῦ ἄρθρου 23 παρ. 2. Εἰς πᾶσαν περίπτωσιν, λαμβάνει γνῶσιν τοῦ πορίσματος τῆς αὐτοψίας.

3. Ἡ ἔκθεσις τῆς αὐτοψίας ὑπαγορεύεται ὑπό τοῦ Δικαστηρίου πρὸς τόν γραμματέα, ἐκάστου τῶν διαδίκων ἔχοντος δικαίωμα νά ὑπαγορεύσῃ, κατά τόν ἴδιον τρόπον, τάς ἐπ' αὐτῆς παρατηρήσεις αὐτοῦ.

Ἄρθρον 38

Ἀπαγγελία ἀποφάσεως

1. Ἡ ἀπόφασις τοῦ Δικαστηρίου διά τήν ἀθωότητα, ἢ τήν ἐνοχήν, τοῦ κατηγορουμένου, καί τήν ἐπιβλητέαν ποινήν, ἀπαγγέλλεται, ἐν συνεδριάσει, κατά τήν ὁποίαν δικαιοῦνται νά παρευρίσκωνται ὅλοι οἱ διάδικοι.

2. Εἰς ἣν περίπτωσιν ὁ κατηγορούμενος εἶχε διαταχθῆ νά ἐγκαταλείψῃ τήν αἴθουσαν τοῦ Δικαστηρίου, κατά τά ἐν τῷ ἄρθρῳ 23, παρ. 2, προβλεπόμενα, ἢ ἀπόφασις ἀπαγγέλλεται ἐρήμην αὐτοῦ, ἀλλ' ἀντίγραφον αὐτῆς ἐπιδίδεται εἰς αὐτόν, ὡς τό Δικαστήριον ἤθελε καθορίσει.

3. Οὐδεμία ἀπόφασις τοῦ Δικαστηρίου λογίζεται ἄκυρος, λόγω μόνον ἀπουσίας οἰουδήποτε διαδίκου, κατά τήν ἡμέραν τῆς ἀπαγγελίας αὐτῆς, ἐφ' ὅσον οὗτοι εἶχον κληθῆ.

4. Ἀπαγορεύεται ἡ καθ' οἰονδήποτε τρόπον, μετά τήν ἀπαγγελίαν τῆς ἀποφάσεως, τροποποιήσις αὐτῆς ὑπό τοῦ ἐκδώσαντος ταύτην Δικαστηρίου, ἐκτός διὰ διόρθωσιν γραφικοῦ λάθους.

Ἄρθρον 39

Πρακτικά τῆς δίκης

Ἄπό τῆς ἐνάρξεως τῆς διαδικασίας τῆς δίκης, ἕως καί τῆς ἀπαγγελίας τῆς τελικῆς ἀποφάσεως, ὁ γραμματεὺς τοῦ Δικαστηρίου τηρεῖ, γραπτῶς, τά πρακτικά καί φυλάσσει τά τεκμήρια καί ἀποδεικτικά μέσα, ἅτινα τυχόν προσεκομίσθησαν. Κατά τήν τήρησιν τῶν πρακτικῶν, ὁ γραμματεὺς δύναται, κατόπιν ἐγκρίσεως τοῦ Δικαστηρίου, νά χρησιμοποιῆ μέσα τῆς συγχρόνου τεχνολογίας.

Ἄρθρον 40

Εὐχέρεια Δικαστηρίου πρὸς ρύθμισιν τῆς διαδικασίας

Τό Δικαστήριον ἔχει ἐξουσίαν νά ρυθμίξῃ, κατ' ἐλευθέραν κρίσιν, τήν ἐνώπιον αὐτοῦ διαδικασίαν, κατά τόν ἐκάστοτε κρινόμενον, ὡς ἐπιθυμητόν, τρόπον, καί ὑπό τήν προϋπόθεσιν ὅτι οὗτος δέν ἀντίκειται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος.

Ἄρθρον 41

Ἐφέσεις Ἐκκλησιαστικοῦ Εἰσαγγελέως

1. Ἐφέσεις, κατά ἀθρωτικῶν ἀποφάσεων οἰουδήποτε Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, δέν ἐπιτρέπονται. Εἰς ὅλως ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις, δύναται νά παρασχεθῆ ἄδεια ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἰς τόν Ἐκκλησιαστικόν Εἰσαγγελέα νά ἀσκήσῃ ἔφεσιν, βάσει τεκμηριωμένης καί πλήρως ἠτιολογημένης εἰσηγήσεως αὐτοῦ πρὸς αὐτήν, ὑποβληθείσης ἐντός δεκαπέντε ἡμερῶν ἀπό τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως. Τό αὐτό ἰσχύει καί δι' ἐφέσεις, ὡς πρὸς τήν αὔξησιν τῆς ἐπιβληθείσης ποινῆς.

2. Εἰς τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις, ὁ Ἐκκλησιαστικός Εἰσαγγελεὺς ἀσκεῖ τὴν ἔφεσιν ἐνώπιον τοῦ ἐκδῶσαντος τὴν ἀπόφασιν Δικαστηρίου, ἐπισυνάπτων τὴν ἄδειαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Τὸ Δικαστήριον ἀποστέλλει κεκυρωμένον ἀντίγραφον τῆς ἐφέσεως, μετὰ τῆς ἀδείας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ συνόλου τῆς δικογραφίας εἰς τὸ ἀρμόδιον πρὸς τὴν ἐκδίκασιν τῆς ἐφέσεως Δικαστήριον. Ἀφ' ἧς περιέλθη εἰς τὸν Πρόεδρον τοῦ Δικαστηρίου ἡ ἔφεσις, ἡ ἄδεια τῆς Συνόδου καὶ τὸ σύνολον τῆς δικογραφίας, οὗτος ὀρίζει, ἐντὸς δέκα ἡμερῶν, δικάσιμον πρὸς ἐκδίκασιν αὐτῆς, κοινοποιῶν αὐτὴν εἰς τὸν καταδικασθέντα καὶ τοὺς λοιποὺς διαδίκους.

Ἄρθρον 42

Ἔφεσις καταδικασθέντος

1. Ὁ καταδικασθεὶς ὑπὸ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου, ἢ ὁ καταδικασθεὶς πρωτοδίκως ὑπὸ τοῦ Πενταμελοῦς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου, δικαιούται νὰ ἐφεσιβάλλῃ τὴν ἀπόφασιν, προσβάλλων αὐτήν, ὡς πρὸς τὴν ἐνοχὴν αὐτοῦ, ἢ τὴν ἐπιβληθεῖσαν ποινήν.

2. Ἡ ἔφεσις κατατίθεται εἰς τὸ ἐκδῶσαν τὴν ἀπόφασιν Δικαστήριον, καὶ κεκυρωμένον ἀντίγραφον αὐτῆς, ὁμοῦ μετὰ τῆς δικογραφίας, ὑποβάλλεται εἰς τὸ ἀρμόδιον, πρὸς ἐκδίκασιν τῆς ἐφέσεως, Δικαστήριον, μετὰ αἴτησιν πρὸς προσδιορισμὸν δικασίμου.

3. Ἡ ἔφεσις ἀσκεῖται ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν, ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως εἰς τὸν κατηγορούμενον. Ἐάν, λόγῳ ἀνωτέρας βίας, δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀσκήσῃ, ἐντὸς τῆς προθεσμίας, τὴν ἔφεσιν, ὁ καταδικασθεὶς δύναται, κατόπιν αἰτήσεως, νὰ ἀσκῆσῃ ἔφεσιν πρὸς τὸ ἀρμόδιον, διὰ τὴν ἐκδίκασιν τῆς ἐφέσεως, Δικαστήριον, ἐντὸς ἑπτὰ ἡμερῶν, ἀφ' ἧς ἔπαυσαν νὰ ὑφίστανται οἱ λόγοι τῆς ἀνωτέρας βίας. Ἐάν τὸ ἀρμόδιον Δικαστήριον κρίνῃ βάσιμον τὴν αἴτησιν, παρέχει τὴν ἄδειαν ἀσκήσεως τῆς ἐφέσεως. Ἐάν, κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ, δὲν ὑφίσταντο λόγοι ἀνωτέρας βίας, ἀπορρίπτει τὴν αἴτησιν.

4. Εἰς τὸ ἐφετήριον ἔγγραφον δεόν ὅπως ἐκτίθενται ἀναλυτικῶς οἱ λόγοι, οἵτινες πλήττουν τὴν πρωτόδικον καταδικαστικὴν ἀπόφασιν.

Ἄρθρον 43

Διαδικασία ἐκδίκασεως ἐφέσεως

Ἡ κατ' ἔφεσιν δίκη χωρεῖ εἰς δύο στάδια:

1. Τὸ ἀρμόδιον, πρὸς ἐκδίκασιν ἐφέσεως, Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον:

α) τάσσει προθεσμίαν ἕως δέκα ἡμερῶν:

i) εἰς τόν ἐφέσειοντα, πρὸς ὑποβολήν ὑπομνήματος, ἐμπεριέχοντος ἀναλυτικῶς τοὺς λόγους ἐφέσεως. Τό ὑπόμνημα τοῦτο καί τό ἐφετήριο ἔγγραφο, μερίμνη τοῦ Προέδρου τοῦ Δικαστηρίου, κοινοποιοῦνται, ἐντός πέντε ἡμερῶν, εἰς τόν Ἐκκλησιαστικόν Εἰσαγγελέα καί τόν τυχόν παθόντα.

ii) εἰς τόν Ἐκκλησιαστικόν Εἰσαγγελέα καί τόν τυχόν παθόντα, πρὸς γραπτὴν ἀντίκρουσιν τοῦ ὑπομνήματος τοῦ ἐκκαλοῦντος.

β) ὀρίζει τὴν διεξαγωγὴν τῆς δίκης ἐντός δεκαπέντε ἡμερῶν, ἀφ' ἧς παρῆλθον αἱ ἀνωτέρω προθεσμίαι.

2. Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκδικάσεως τῆς ἐφέσεως, ὁ Πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου καλεῖ τόν ἐκκαλοῦντα νά ἐκθέσῃ τοὺς λόγους τῆς ἐφέσεως καί νά σχολιάσῃ τό τυχόν ὑποβληθέν ὑπόμνημα τοῦ ἐφεσιβλήτου. Ἐν συνεχείᾳ, δίδει τόν λόγον εἰς τόν ἐφεσιβλήτον, διὰ νά ἀπαντήσῃ εἰς τοὺς ἰσχυρισμοὺς τοῦ ἐκκαλοῦντος. Εἰς τό στάδιον αὐτό τῆς δίκης, οἰονδήποτε μέλος τοῦ Δικαστηρίου δύναται νά ὑποβάλῃ διευκρινιστικὰς ἐρωτήσεις πρὸς οἰονδήποτε τῶν διαδίκων, τῇ ἀδείᾳ τοῦ Προέδρου. Μετὰ ταῦτα, τό Δικαστήριον δύναται νά προβῇ εἰς τὴν ἐκ νέου ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων καί νά ἐπανεξετάσῃ τὰς μαρτυρίας αὐτῶν καί πᾶν ἕτερον ἀποδεικτικόν μέσον.

3. Ἡ κατ' ἔφεσιν δίκη διεξάγεται, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πρακτικῶν τῆς πρωτοδίκου διαδικασίας. Εἰς τὴν κατ' ἔφεσιν διαδικασίαν δέν ἐπιτρέπεται εἰσαγωγή νέας μαρτυρίας, εἰ μὴ διὰ σοβαρόν λόγον, ὑπαγορευόμενον ὑπὸ τοῦ συμφέροντος τῆς οὐσιαστικῆς ἀνευρέσεως τῆς ἀληθείας, κατόπιν ἀδείας τοῦ Δικαστηρίου.

4. Ἀφ' ἧς περατωθῇ ἡ ἀκροαματικὴ διαδικασία τῆς ἐφέσεως, τό Δικαστήριον δύναται:

α) Νά ἀπορρίψῃ τὴν ἔφεσιν, κρίνον ὡς μὴ βασίμους τοὺς λόγους ἀσκήσεως αὐτῆς, καί ἐπικυρώσῃ τὴν πρωτόδικον ἀπόφασιν.

β) Νά ἀποδεχθῇ τὴν ἔφεσιν τοῦ καταδικασθέντος καί νά ἀπαλλάξῃ τοῦτον.

γ) Νά ἀποδεχθῇ τὴν ἔφεσιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Εἰσαγγελέως, κατὰ ἀθροωτικῆς ἀποφάσεως, καί νά καταδικάσῃ τόν πρωτοδίκως ἀθροωθέντα.

δ) Νά ἀποδεχθῇ τὴν ἔφεσιν τοῦ καταδικασθέντος, ἐν μέρει, καί νά ἀντικαταστήσῃ τὴν ἐπιβληθεῖσαν ποινὴν, δι' ἄλλης ἡπιωτέρας.

ε) Νά ἀποδεχθῇ τὴν ἔφεσιν κατὰ ποινῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ

Είσαγγελέως καί νά αντικαταστήση τήν επιβληθεῖσαν ποινήν, δι' ἄλλης αὐστηροτέρας.

- ς) Νά ἀποδεχθῆ τήν ἔφεσιν τοῦ καταδικασθέντος, ὡς πρὸς μόνον τήν ποινήν, καί νά ἀκυρώση τήν επιβληθεῖσαν, ἢ νά αντικαταστήση αὐτήν, δι' ἄλλης ἡπιωτέρας.

Ἄρθρον 44

Ἡ ἀπόφασις

Ἡ ἀπόφασις ἀπαγγέλλεται ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Δικαστηρίου. Ὁ ἐκκαλῶν καί ὁ ἐφεσίβλητος δικαιοῦνται νά παρίστανται, πρὸς τοῦτο δέ εἰδοποιοῦνται ἐγκαίρως ὑπὸ τοῦ γραμματέως τοῦ Δικαστηρίου. Μετά τήν ἀπαγγελίαν τῆς ἀποφάσεως, ὁ γραμματεὺς τοῦ δικαστηρίου παραδίδει κεκρυμμένον ἀντίγραφον εἰς ἕκαστον τῶν διαδίκων.

Ἄρθρον 45

Δεδικασμένον

1. Κατά τοῦ τελεσιδίκως ἀθωωθέντος, ἢ καταδικασθέντος, δέν δύναται νά ἀσκηθῆ ἐκ νέου ποινικὴ δίωξις διὰ τήν αὐτὴν πράξιν, καί ἐάν προσδοθῆ εἰς ταύτην διάφορος χαρακτηρισμός, ἐξαιρουμένων τῶν ἐν τοῖς ἄρθροις 47 ἕως 52 περιπτώσεων ἐπαναλήψεως τῆς διαδικασίας.

2. Ἐάν, παρά τήν ἀνωτέρω ἀπαγόρευσιν, ἀσκηθῆ ποινικὴ δίωξις, αὐτὴ κηρύσσεται ἀπαράδεκτος ὑπὸ τῆς Ἀνακριτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἢ τοῦ Δικαστηρίου, λόγῳ δεδικασμένου.

Ἄρθρον 46

Ἀναστολή ποινῆς

1. Αἱ ποιναὶ τῆς καθαιρέσεως καί τοῦ μεγάλου ἀφορισμοῦ ἀναστέλλονται, ἐν ὧσιν διαρκεῖ ἡ προθεσμία ἐφέσεως, ἐν περιπτώσει δέ ἐμπροθέσμου ἀσκήσεως ἐφέσεως, μέχρις ἐκδόσεως τῆς τελικῆς ἀποφάσεως ἐπὶ τῆς ἐφέσεως.

Γ'. ΕΠΑΝΑΛΗΨΙΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Άρθρον 47

Διαταγή επαναλήψεως τῆς διαδικασίας

Ἐπανάληψις τῆς διαδικασίας, ἐπί τελεσιδίκῳ ἐκδικασθείσης ὑποθέσεως, δύναται νά διαταχθῆ εἰς πᾶσαν περίπτωσιν μόνον ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τῇ αἰτήσῃ τοῦ καταδικασθέντος κατηγορουμένου, ἢ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Εἰσαγγελέως τοῦ δικάσαντος Δικαστηρίου, δι' ἓνα τῶν κατωτέρω ἀναγραφομένων λόγων, οἵτινες δέον ὅπως τεκμηριοῦνται ἐπαρκῶς, κατὰ τήν κρίσιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐν τῇ αἰτήσῃ. Ἡ ἐκδίκασις παρπέμπεται εἰς τό δικάσαν πρωτοδίκως Δικαστήριον. Προκειμένου περί τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου, τοῦτο λειτουργεῖ ὑπό διάφορον σύνθεσιν, ἐφαρμοζομένων ἀναλόγως, τῶν, ἐπί ἐξαιρέσεως δικαστῶν, προβλεπομένων. Εἰς τήν περίπτωσιν αὐτήν, τήν κλήρωσιν ἐνεργεῖ ὁ ἐπιχώριος Ἀρχιερεύς.

Άρθρον 48

Λόγοι επαναλήψεως

Ἡ διαδικασία δύναται νά ἐπαναληφθῆ:

- α) Ἐφ' ὅσον ἔχουν ἐκδοθῆ ἐμφανῶς ἀντιφατικά, περί τά πράγματα, ἀποφάσεις ὑπό διαφορετικῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαιοδοτικῶν ὀργάνων, ἢ ὑπό ἐκκλησιαστικοῦ καί πολιτειακοῦ δικαιοδοτικοῦ ὀργάνου.
- β) Ἐφ' ὅσον προέκυψαν νέα στοιχεῖα, ἢ ἀνάγκη νέας ἐκτιμήσεως στοιχείων, ἐξ ὧν ἰσχυρῶς πιθανολογεῖται ἡ μή ἐνοχή τοῦ καταδικασθέντος, ἢ ἡ τέλεσις ἐλαφροτέρου ἀδικήματος.
- γ) Ἐφ' ὅσον ἰσχυρῶς πιθανολογεῖται ὅτι εἰς τήν καταδίκην ἤσκησαν οὐσιώδη ἐπιρροήν ψευδεῖς καταθέσεις, ἢ πλαστά, ἢ νοθευμένα, ἢ ἠλλοιωμένα ἀποδεικτικά στοιχεῖα.
- δ) Ἐφ' ὅσον προέκυψεν οὐσιώδης παράβασις καθήκοντος δικαστοῦ, ἐν σχέσει πρός τήν συγκεκριμένην δίκην, βεβαιωθείσα, ἢ ἰσχυρῶς πιθανολογουμένη, κατόπιν δικαστικῆς ἐξετάσεως, ἐνώπιον ἐκκλησιαστικῆς, ἢ πολιτειακῆς δικαστικῆς ἀρχῆς, ἔστω καί ἂν αὐτή δέν ἀπέληξεν εἰς καταδίκην τοῦ δικαστοῦ.

–103–

Άρθρον 49

Αίτησις επαναλήψεως

1. Ἡ αίτησις επαναλήψεως τῆς διαδικασίας δύναται νά υποβληθῆ ὑπό τοῦ καταδικασθέντος, τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Εἰσαγγελέως τοῦ δικάσαντος Δικαστηρίου καί τοῦ ἐπιχωρίου Ἀρχιερέως. Ἡ αίτησις αὐτή δύναται νά υποβληθῆ, μετά τόν θάνατον τοῦ καταδικασθέντος, ὑπό τῆς συζύγου αὐτοῦ, ἢ καί τῶν ἐξ αἵματος συγγενῶν αὐτοῦ ἕως καί τοῦ δευτέρου βαθμοῦ.

2. Ἡ αίτησις υποβάλλεται εἰς τό ἐκδῶσαν τήν ἀπόφασιν Δικαστήριον.

3. Ἡ αίτησις δέον ὅπως ἀναφέρῃ τούς λόγους, διά τούς ὁποίους ζητεῖται ἡ επανάληψις τῆς διαδικασίας, καί τά στοιχεῖα, τά ὁποῖα τεκμηριώνουν τούτους.

4. Ἐάν ἡ αίτησις δέν περιέχῃ τά ἀνωτέρω στοιχεῖα, ἀπορρίπτεται ὑπό τοῦ Δικαστηρίου, ἄνευ κλήσεως τῶν διαδίκων, ὡς, τύποις, ἀπαραδέκτος.

Άρθρον 50

Ἀρμόδιον Δικαστήριον

Ἀρμόδιον πρὸς ἐκδίκασιν τῆς αἰτήσεως επαναλήψεως τῆς διαδικασίας εἶναι τό Δικαστήριον, ὅπερ ἐξέδωσε τήν ἀπόφασιν.

Άρθρον 51

Διαδικασία ἐκδικάσεως

1. Ἡ διαδικασία χωρεῖ, ὡς πᾶσα ἐπ' ἀκροατηρίῳ διαδικασία, ἄνευ συμμετοχῆς τῶν δικαστῶν, οἵτινες μετέσχον εἰς τήν σύνθεσιν τοῦ δικάσαντος Δικαστηρίου, ἐάν οἱ λόγοι, τούς ὁποίους ἐπικαλεῖται ὁ αἰτῶν, ἀναφέρονται εἰς πᾶσαν ἐκ προθέσεως παράβασιν καθήκοντος τῶν δικαστῶν, οἱ ὁποῖοι συνέπραξαν εἰς τήν ἔκδοσιν τῆς ἀποφάσεως. Οἱ μὴ δυνάμενοι νά μετέχουν εἰς τήν σύνθεσιν τοῦ Δικαστηρίου δικασταί ἀντικαθίστανται, κατὰ τήν σειράν ὀρισμοῦ αὐτῶν, ὑπό τῶν ἀναπληρωτῶν, καί, μὴ ὑπαρχόντων τοιούτων, ὑπό κληρουμένων μελῶν ἐκ τριπλασίου, τοῦλάχιστον, ἀριθμοῦ μελῶν Δικαστηρίων ὁμόρων ἐπαρχιῶν. Ἡ κλήρωσις διενεργεῖται ὑπό τοῦ Προέδρου τοῦ Δικαστηρίου.

2. Ἐπανάληψις τῆς διαδικασίας δέν δύναται νά καταστήσῃ χεῖρονα τήν θέσιν τοῦ καταδικασθέντος.

3. Ἐάν τό Δικαστήριον πεισθῆ διὰ τό, νόμῳ καί οὐσίᾳ, βάσιμον τῆς

–104–

αιτήσεως, έξαφανίζει τήν προσβαλλομένην απόφασιν καί έκδικάζει, έκ νέου, τήν υπόθεσιν, άλλως άπορρίπτει τήν αίτησιν.

4. Ή άνωτέρω απόφασις υπόκειται, κατά τάς διατάξεις του παρόντος Παραρτήματος, εις τό ένδικον μέσον τής έφέσεως.

Άρθρον 52

Άποκατάστασις

Ή Ίερά Σύνοδος εις πᾶσαν περίπτωση καταδίκης, διά μή κωλυτικών τής ίερωσύνης έκκλησιαστικόν άδίκημα, δύναται νά ᾄρη τήν επιβληθεΐσαν ποινήν, ή τάς συνεπειάς αυτής, εις περίπτωσην ειλικρινούς καί έμπράκτου μετανοίας του καταδικασθέντος, κατά έλευθέραν κρίσιν καί έκτίμησιν αυτής. Τά άνωτέρω ισχύουν, ίδίᾳ επί καταδίκης δι' άδίκημα περί τήν πίστιν, ή τήν κανονικήν τάξιν καί τήν έκκλησιαστικήν πειθαρχίαν.

Άρθρον 53

Δημοσιότης τής έκκλησιαστικῆς δίκης

Άπασαι αΐ δικαστικάι διαδικασίαι διεξάγονται, επί τῆ βάσει του Καταστατικού Χάρτου, άνευ παρουσίας άκροατηρίου.

Άρθρον 54

Άκροτελεύτιος διάταξις

Όπου δέν προβλέπεται τι ειδικῶς έν τῷ παρόντι, ισχύουν αΐ ρυθμίσεις τής ποινικῆς δικονομίας τής Κυπριακῆς Δημοκρατίας, αναλόγως έφαρμοζόμεναι.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ'

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΙΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

Άρθρον 1

Κεντρικόν Ἐκκλησιαστικόν Ταμεῖον

1. Ὑπό τήν ἐποπτεῖαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, λειτουργεῖ, ὡς αὐτοτελές νομικόν πρόσωπον, Κεντρικόν Ἐκκλησιαστικόν Ταμεῖον, μέ ἔδραν παρά τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ.

2. Τό Κεντρικόν Ἐκκλησιαστικόν Ταμεῖον, ὡς νομικόν πρόσωπον, διοικεῖται ὑπό πενταμελοῦς Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἀπαρτιζομένου ἐκ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ὡς Προέδρου, τοῦ Ἡγουμένου Κύκκου ὡς Ἀντιπροέδρου, δύο ἐπαρχιούχων Ἀρχιερέων καί ἐνός Ἡγουμένου Σταυροπηγιακῆς Μονῆς, ὀριζομένων ἐκ περιτροπῆς, ἀνά διετίαν, ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Εἰς τάς συνεδριάσεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου μετέχουν, ἄνευ ψήφου, ὁ διευθυντής τοῦ Κεντρικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμεῖου, καί, καλούμενος πρός τοῦτο, ὁ νομικός σύμβουλος τοῦ Ταμεῖου. Ἐκπροσωπεῖται, ἐνώπιον τῶν δικαστικῶν καί διοικητικῶν ἀρχῶν καί εἰς τάς μετὰ τρίτων συναλλαγάς αὐτοῦ, ὑπό τοῦ Προέδρου αὐτοῦ, ἢ ὑπό τινος τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἢ τοῦ διευθυντοῦ, δεόντως ἐξουσιοδοτημένων ὑπό τοῦ Προέδρου.

3. Εἰς τό Κεντρικόν Ἐκκλησιαστικόν Ταμεῖον ὑπηρετεῖ προσωπικόν, τό ὁποῖον διορίζεται ὑπό τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ὑπό τήν διεύθυνσιν τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Ταμεῖου, ὅστις διορίζεται ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Άρθρον 2

Ἀρμοδιότητες τοῦ Κεντρικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμεῖου

Τό Κεντρικόν Ἐκκλησιαστικόν Ταμεῖον:

- α) Ἀναλαμβάνει τήν μισθοδοσίαν τῶν κληρικῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, ἐπί τῇ βάσει τοῦ Κανονισμοῦ τοῦ Φορέως Μισθοδοσίας τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου, ψηφιοζομένου ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.
- β) Συντηρεῖ τά ἐκπαιδευτικά Ἰδρύματα τῆς Ἐκκλησίας.
- γ) Καλύπτει τούς μισθούς τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Τμήματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου καί τάς δαπάνας αὐτοῦ.
- δ) Καλύπτει τάς δαπάνας ἐκδόσεως τοῦ ἐτησίου Ἐορτολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, τοῦ ἐπισήμου δελτίου Αὐτῆς «Ἀπόστολος Βαρνάβας» καί τάς λοιπάς ἐκδοτικάς δαπάνας τῆς Ἐκκλησίας.

–106–

- ε) Καταβάλλει τὰς δαπάνας τῶν διαφόρων ἀποστολῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, τοῦ Γραφείου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου παρὰ τοῖς Εὐρωπαϊκοῖς Θεσμοῖς, ὡς καὶ τὰς δαπάνας ἄλλων συναφῶν σκοπῶν.
- ς) Καταβάλλει οἰασδήποτε ἄλλας δαπάνας, τὰς ὁποίας ἤθελε προσδιορίσει ἡ Ἱερά Σύνοδος.
- ζ) Ἐκπληροῖ οἰονδήποτε ἕτερον συναφές ἔργον ἤθελεν ἀναθέσει αὐτῷ ἡ Ἱερά Σύνοδος.

ἄρθρον 3

Πόροι τοῦ Κεντρικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου

1. Πόροι τοῦ Ταμείου εἶναι:

- α) Αἱ, ἐπί τῷ σκοπῷ μισθοδοσίας τοῦ κλήρου, εἰδικαί εἰσφοραί τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, τῶν Ἀρχιερατικῶν Ἐπαρχιῶν, τῶν Σταυροπηγιακῶν Μονῶν, τῶν Ἐπαρχιακῶν Μονῶν καὶ τῶν Ἐνοριῶν.
- β) Ποσοστόν ἐπί τῶν ἀκαθαρίστων εἰσπράξεων τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, τῶν Ἀρχιερατικῶν Ἐπαρχιῶν, τῶν Σταυροπηγιακῶν Μονῶν, τῶν Ἐπαρχιακῶν Μονῶν καὶ τῶν Ἐνοριῶν.
- γ) Ἔσοδα ἐξ ἐπενδύσεων, κινητῶν καὶ ἀκινήτων ἀξιῶν, τοῦ Κεντρικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου.
- δ) Πάσης φύσεως εἰσφοραί, δωρεαί κ.λπ. ἐκ μέρους τρίτων.

2. Ὁ καθορισμός τῶν εἰδικῶν εἰσφορῶν τῆς παρ. 1, ἐδ. α, καὶ τό ποσοστόν ἐπί τῶν ἀκαθαρίστων εἰσπράξεων τῆς παρ. 1, ἐδ. β, ρυθμίζονται ὑπό εἰδικοῦ κανονισμοῦ, τόν ὁποῖον ψηφίζει ἡ Ἱερά Σύνοδος.

ἄρθρον 4

Οἰκονομικός ἔλεγχος

Οἰκονομικός ἔλεγχος τῶν οἰκονομικῶν δραστηριοτήτων τοῦ Κεντρικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου ἀσκεῖται ὑπό ἀνεξαρτήτου ἐγκεκριμένου ἐλεγκτικοῦ Οἴκου, ὀριζομένου ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

ἄρθρον 5

Φορεὺς Μισθοδοσίας τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου

1. Συστήνεται, ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, Φορεὺς Μισθοδοσίας τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου, τὰ ἔσοδα τοῦ ὁποίου προέρχονται ἀπὸ ἐπενδύσεις, αἱ ὁποῖαι γίνονται κατόπιν προικοδοτήσεως καὶ χορηγιῶν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχι-

επισκοπῆς, τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, τῶν Σταυροπηγιακῶν Μονῶν, τῶν Ἐνοριακῶν Μονῶν, τῶν Ἐνοριῶν καί ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν Ὄργανισμῶν.

2. Ὁ Φορέυς λειτουργεῖ βάσει Κανονισμοῦ, ψηφιζομένου ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

3. Ἡ διεύθυνσις, ἡ διαχείρισις καί ἡ ἐν γένει διοίκησις τοῦ Φορέως ἀναλαμβάνονται ὑπό τοῦ Κεντρικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου.

ἄρθρον 6

Ἐλεγκτικόν Τμήμα

Παρά τῆ Ἱερᾶ Συνόδῳ, καί μέ ἔδραν ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Κύπρου, λειτουργεῖ Ἐλεγκτικόν Τμήμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, πρὸς:

- α) Οἰκονομικόν καί διαχειριστικόν ἔλεγχον τῆς περιουσίας καί τῶν οἰκονομικῶν δραστηριοτήτων τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, τῶν Ἀρχιερατικῶν Ἐπαρχιῶν καί τῶν Σταυροπηγιακῶν Μονῶν.
- β) Μελέτην τῶν οἰκονομικῶν θεμάτων τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς ἀξιοποιήσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας.
- γ) Παροχήν συμβουλῶν, ἐν σχέσει πρὸς τὰς οἰκονομικὰς δραστηριότητας τῶν ἐπὶ μέρος ἐκκλησιαστικῶν Ὄργανισμῶν.
- δ) Ἐκπλήρωσιν οἰουδήποτε ἐτέρου συναφοῦς ἔργου ἥθελεν ἀναθέσει αὐτῷ ἡ Ἱερά Σύνοδος.

ἄρθρον 7

Ἀρμοδιότητες τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Τμήματος

Τό Ἐλεγκτικόν Τμήμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου:

1. Πέραν τῶν ἀναφερομένων εἰς τό ἄρθρον 6, δύναται νά διενεργῇ ἔλεγχον εἰς τὰς οἰκονομικὰς δραστηριότητας τῶν Ἐνοριῶν, τῶν Ἐπαρχιακῶν Μονῶν καί τῶν ἐκκλησιαστικῶν Ἰδρυμάτων καί Ὄργανισμῶν, περιλαμβανομένων ἐταιρειῶν μετά, ἢ ἄνευ, νομικῆς προσωπικότητος, εἰς τοὺς ὁποίους μετέχουν, μέ ποσοστόν πέραν τοῦ πενήντα τοῖς ἑκατόν, νομικά πρόσωπα τῆς Ἐκκλησίας, ἢ ἐκκλησιαστικά Ἰδρύματα.

2. Εἶναι ὑπεύθυνον νά ἐτοιμάζη συστήματα ἐσωτερικοῦ ἐλέγχου καί δικλίδας ἀσφαλείας καί νά ἀποστέλλῃ αὐτά εἰς τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Κύπρου, τὰς Ἀρχιερατικὰς Ἐπαρχίας, τὰς Σταυροπηγιακὰς Μονὰς, τὰς Ἐπαρχιακὰς Μονὰς καί τὰς Ἐνορίας, αἱ ὁποῖαι ἔχουν τὴν εὐθύνην τῆς ὑλοποιήσεως αὐτῶν, μέ σκοπὸν τὴν δημιουργίαν κλίματος ἀσφαλείας διὰ τὴν οἰκονομικὴν διαχείρισιν.

3. Είναι υπεύθυνον νά έτοιμάζη καί νά παρουσιάζη, πρὸς πᾶσαν Ἐπαρχίαν καί Σταυροπηγιακὴν Μονήν, ἐτησίαν οἰκονομικὴν ἔκθεσιν, ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως αὐτῶν, καί νά προβαίη εἰς τὰς ἐνδεδειγμένους παρατηρήσεις καί εἰσηγήσεις.

4. Είναι υπεύθυνον νά έτοιμάζη καί νά παρουσιάζη εἰς τὴν Ἱεράν Σύνοδον ἐτησίαν οἰκονομικὴν ἔκθεσιν, ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῶν Ἐπαρχιῶν καί τῶν Σταυροπηγιακῶν Μονῶν, μετὰ τῶν ἐνδεδειγμένων παρατηρήσεων καί εἰσηγήσεων, ἢ ὅποια ὑποβάλλεται μετὰ τῶν λογιστικῶν καταστάσεων τῶν Ἐπαρχιῶν καί τῶν Σταυροπηγιακῶν Μονῶν πρὸς τὴν Ἱεράν Σύνοδον πρὸς ἔγκρισιν.

Ἄρθρον 8

Τό Ἐλεγκτικόν Τμῆμα ἀναλαμβάνει τὴν ὀργάνωσιν καί διεξαγωγὴν τῶν ἐκλογῶν δι' ἀνάδειξιν Ἀρχιεπισκόπου καί Μητροπολιτῶν, μετὰ ἀπὸ ἀνάθεσιν ὑπὸ τοῦ Τοποτηρητοῦ τῆς χηρευούσης ἀρχιερατικῆς Ἐπαρχίας.

Ἄρθρον 9

Προσωπικόν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Τμήματος

1. Τό προσωπικόν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Τμήματος ἀποτελεῖται ἐξ ἑνός διευθυντοῦ, ὁ ὅποιος δύναται νά εἶναι καί ὁ διευθυντής τοῦ Κεντρικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου, ἐλεγκτῶν καί βοηθητικοῦ προσωπικοῦ. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐλεγκτῶν καί τοῦ βοηθητικοῦ προσωπικοῦ καθορίζεται ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

2. Τό προσωπικόν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Τμήματος διορίζει ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἐκ μελῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, ἐχόντων οἰκονομικὴν καί λογιστικὴν κατάρτισιν, ἀπολαύουν δέ μονιμότητος θέσεως. Παύονται δι' ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, δι' ἀνεπάρκειαν, ἀμέλειαν, ἔλλειψιν ἐχεμυθείας, πλημμελῆ ἐκπλήρωσιν καθηκόντων, ἢ διαγωγὴν ἀνάρμοστον πρὸς τὴν ιδιότητα αὐτῶν.

Ἄρθρον 10

Θρονικά Ταμεῖα

Παρ' ἐκάστη Ἐπαρχία, ὑπάρχει ἴδιον Θρονικόν Ταμεῖον, τοῦ ὁποίου πρόσσοδοι εἶναι:

- α) Τὰ ἀπὸ τῆς κινητῆς καί ἀκινήτου περιουσίας τῆς Ἐπαρχίας εἰσοδήματα.

- β) Τά από τῶν Ἐνοριῶν καί Μονῶν θρονικά δικαιώματα, καθοριζόμενα ἐκάστοτε, βάσει πλαισίου, ὀριζομένου διά κανονισμοῦ, ἐκδιδομένου ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.
- γ) Δωρεαί, κληρονομίαι καί κληροδοτήματα.
- δ) Πάσης φύσεως τέλη καί δικαιώματα.
- ε) Δικαιώματα ἐπί τῶν ληξιαρχικῶν καί ἐπιβεβαιωτικῶν πράξεων.

Ἄρθρον 11

Ἐκ τῶν Θρονικῶν Ταμείων καλύπτονται:

- α) Αἱ ἀπολαβαί τοῦ Ἀρχιερέως καί τοῦ προσωπικοῦ τῆς Ἐπαρχίας.
- β) Ἡ συντήρησις τοῦ Ἀρχιερέως καί τοῦ ἐν τῇ Ἐπισκοπῇ διαμένοντος προσωπικοῦ, ὡς καί πάσης φύσεως ἔξοδα φιλοξενίας.
- γ) Ἡ συντήρησις τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Γραφείου, τῆς Ἐπισκοπικῆς κατοικίας καί τῶν λοιπῶν οἰκημάτων.
- δ) Τά ὁδοιπορικά τοῦ Ἀρχιερέως καί τοῦ προσωπικοῦ τῆς Ἐπαρχίας.
- ε) Αἱ δαπάναι, δι' ἐπιδιόρθωσιν, βελτίωσιν καί αὔξησιν τῆς περιουσίας τῆς Ἐπαρχίας.
- ς) Αἱ εἰσφοραί πρὸς τό Κεντρικόν Ἐκκλησιαστικόν Ταμεῖον, ὡς ἡ πρόβλεψις τοῦ ἄρθρου 3, παρ. 1, ἐδ. α καί β.
- ζ) Οἱ φόροι.
- η) Αἱ ἐλεημοσύναι καί αἱ συνδρομαί εἰς φιλανθρωπικά καί ἐκπαιδευτικά καθιδρύματα καί αἱ συνδρομαί δι' ἔθνικας ἀνάγκας.
- θ) Ὁ ἐμπλουτισμός τῆς βιβλιοθήκης καί τοῦ σκευοφυλακίου τοῦ Θρόνου.
- ι) Ἡ παροχή ὑποτροφιῶν.
- ια) Ἄλλαι δαπάναι, σχετικαί πρὸς τό ἔργον τῆς Ἐπαρχίας, τάς ὁποίας ἤθελεν ἐκάστοτε θεωρήσει ἀναγκαίας ἡ Θρονική Ἐπιτροπή, ἢ ὁ οἰκείος Ἀρχιερεύς.

Ἄρθρον 12

Ἐνοριακά Ταμεῖα

Πρόσοδοι τοῦ Ἐνοριακοῦ Ταμείου εἶναι:

- α) Τά ἀπό τῆς κινητῆς καί ἀκινήτου περιουσίας τοῦ Ναοῦ εἰσοδήματα.

- β) Τό προϊόν τῶν πωλουμένων κηρίων.
- γ) Αί εισπράξεις τῶν δίσκων.
- δ) Τά ἐξ ἱεροτελεστιῶν καί ἐκδόσεως πιστοποιητικῶν δικαιώματα.
- ε) Δωρεαί, κληρονομίαι καί κληροδοτήματα.

Ἄρθρον 13

Ἐκ τοῦ Ἐνοριακοῦ Ταμείου καλύπτονται:

- α) Αί πρὸς τὴν οἰκείαν Ἐπαρχίαν εἰσφοραί, πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς.
- β) Ἡ μισθοδοσία τῶν ψαλτῶν καί τῶν νεωκόρων.
- γ) Ἡ δαπάνη, διὰ τὴν συντήρησιν καί, ἐν εὐπρεπεῖ καταστάσει, διατήρησιν τοῦ Ναοῦ, ἢ τῶν Ναῶν, τῆς Ἐνορίας.
- δ) Ἡ δαπάνη, διὰ τὴν προμήθειαν τῶν διὰ τὴν θείαν λατρείαν ὑλικῶν, ὡς καί τῶν ἱερῶν ἀμφίων, βιβλίων καί σκευῶν.
- ε) Αἱ ἐλεημοσύναι καί αἱ συνδρομαί εἰς φιλανθρωπικά καί ἐκπαιδευτικά καθιδρύματα.
- ς) Οἱ φόροι.
- ζ) Αἱ δαπάναι διὰ τὴν βελτίωσιν καί ἐπιδιόρθωσιν τῆς κινητῆς καί ἀκινήτου περιουσίας.
- η) Αἱ εἰσφοραί πρὸς τὸ Κεντρικόν Ἐκκλησιαστικόν Ταμεῖον, ὡς ἡ πρόβλεψις τοῦ ἄρθρου 3, παρ. 1, ἐδ. α καί β.

2. Ἄπασαι αἱ ἀνωτέρω δαπάναι ἐκάστου Ἐνοριακοῦ Ταμείου δέον ὅπως γίνωνται συμφώνως πρὸς τὸν προϋπολογισμόν, τὸν ἐγκρινόμενον, ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους. Διὰ πᾶσαν δαπάνην, ἐκτός τοῦ προϋπολογισμοῦ, δέον ὅπως ζητῆται ἐκ τῶν προτέρων εἰδική ἔγκρισις αὐτῆς ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως.

Ἄρθρον 14

Κοιμητηριακοὶ Ναοί

Ἡ διαχείρισις τῶν Ναῶν τῶν Κοιμητηρίων, τὸσον τῶν ἐξαρτωμένων ἔκ τινος Ἐνορίας, ὅσον καί τῶν ἀνηκόντων εἰς μίαν κοινότητα, ἐν ἧ ὑπάρχουν πολλάί Ἐνορίαί, διέπεται ὑπὸ τῶν διατάξεων περὶ Ἐνοριακῶν Ταμείων. Ἡ διοίκησις αὐτῶν ἀσκεῖται, εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν, ὑπὸ τῆς Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐνορίας, εἰς δὲ τὴν δευτέραν περίπτωσιν, ὑπὸ Ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης ἐξ ἑνός Προέδρου, διοριζομένου ὑπὸ τοῦ

οικείου Ἀρχιερέως, καί τεσσάρων μελῶν, ἐκλεγομένων ὑπό τῶν Ἐνοριακῶν Ἐπιτροπῶν τῶν Ἐνοριῶν, εἰς ἃς ἀνήκει τό Κοιμητήριον, καί ἐγκρινομένων ὑπό τοῦ οικείου Ἀρχιερέως.

Ἄρθρον 15

Μοναί τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου καί τοῦ Ἀγίου Γεωργίου Κοντοῦ

1. Ἡ Ἱερά Μονή Ἀποστόλου Ἀνδρέου διοικεῖται ὑπό ἐνοριακοῦ Συμβουλίου, ἐκλεγομένου ὑπό τῶν κατοίκων τῆς κοινότητος Ριζοκαρπάσου, ὑπό τήν προεδρίαν τοῦ οικείου Ἐπισκόπου, συμφώνως πρός εἰδικούς κανονισμούς.

Ἡ διαχείρισις τῆς Μονῆς διέπεται ὑπό τῶν περί Ἐνοριακῶν Ταμείων διατάξεων, αἱ δέ πρόσοδοι αὐτῆς διατίθενται, συμφώνως πρός τόν Καταστατικόν Χάρτην καί τόν εἰδικόν σκοπόν, δι' ὃν ἐξεχωρήθη ἡ διοίκησις αὐτῆς εἰς τήν ἀνωτέρω κοινότητα. Ἐάν ἤθελεν ἐκλείψει ὁ σκοπός, δι' ὃν ἡ ἐκχώρησις ἐγένετο, ὁ οικεῖος Ἐπίσκοπος, ἐν συνεννοήσει μετά τῆς ἀνωτέρω κοινότητος, θά ὀρίσῃ ἕτερον σκοπόν, εἰς ὃν θά διατίθενται αἱ πρόσοδοι αὐτῆς. Ἐν περιπτώσει διαφωνίας μεταξύ τῆς κοινότητος καί τοῦ Ἐπισκόπου, ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀποφαίνεται ἀνεκκλήτως.

Εἰς περίπτωσιν ἐπανδρώσεως τῆς Μονῆς, αὐτή θά διοικῆται ὑπό τοῦ Ἡγουμένου, μετά τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου αὐτῆς, κατά τά γενικῶς ἰσχύοντα.

2. Ἡ Ἱερά Μονή Ἀγίου Γεωργίου τοῦ Κοντοῦ, τελοῦσα ὑπό τήν δικαιοδοσίαν τῆς Μητροπόλεως Κιτίου, διοικεῖται ὑπό Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς, ὀριζομένης ὑπό τοῦ οικείου Μητροπολίτου καί εὑρισκομένης ὑπό τήν ἄμεσον ἐποπτεῖαν αὐτοῦ, τηρουμένων κατά τά λοιπά, ἀναλόγως, τῶν διατάξεων τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου.

Ἄρθρον 16

Διαχείρισις τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας

Πρόσοδοι τῶν Μονῶν εἶναι:

- α) Τά ἀπό τῆς κινητῆς καί ἀκινήτου περιουσίας εἰσοδήματα αὐτῶν.
- β) Τό προϊόν ἐκ τῶν κυτίων, ἐκ τῆς πωλήσεως κηροῦ καί ἐξ ἀφιερωμάτων τῶν Ναῶν τῆς Μονῆς.
- γ) Τά ἀπό τῶν ἐργοχείρων τῶν ἀδελφῶν τῆς Μονῆς εἰσοδήματα.
- δ) Δωρεαί, κληρονομίαι καί κληροδοτήματα πρός αὐτήν.

ε) Αί έκ τῶν ἀδελφῶν τῆς Μονῆς περιερχόμεναι εἰς αὐτήν περιουσί-
αι.

Ἄρθρον 17

Αἱ δαπάναι ἐκάστης Μονῆς καλύπτουν:

- α) Τά πρός τόν Θρόνον καταβαλλόμενα δικαιώματα.
- β) Τήν συντήρησιν καί διατήρησιν τῶν Ναῶν τῆς Μονῆς καί τῶν μετο-
χίων αὐτῆς.
- γ) Τήν ἐπιδιόρθωσιν καί καλήν διατήρησιν τῶν οἰκημάτων τῆς Μονῆς
καί τῶν μετοχίων αὐτῆς.
- δ) Τήν συντήρησιν τῶν ἀδελφῶν τῆς Μονῆς καί τῶν δοκίμων.
- ε) Τήν μισθοδοσίαν τοῦ τυχόν ἀπασχολουμένου προσωπικοῦ.
- ς) Τήν παροχήν ξενίας εἰς τούς προσκυνητάς τῆς Μονῆς.
- ζ) Τάς δαπάνας διά βελτίωσιν τῆς κτηματικῆς περιουσίας τῆς Μονῆς.
- η) Τήν ὑποστήριξιν τῆς Παιδείας.
- θ) Τήν δαπάνην διά φιλανθρωπίαν καί ἐθνικάς ἀνάγκας.
- ι) Τήν δαπάνην δι' εἰδικόν τινα σκοπόν, περί οὔ προνοεῖ σχετικός κανο-
νισμός, ἢ δι' ἐξυπηρέτησιν ἄλλου σκοποῦ, κατόπιν ἐγκρίσεως τῆς
Ἱερᾶς Συνόδου.
- ια) Τήν δαπάνην διά τήν μόρφωσιν ἀδελφῶν, ἢ ὑποτρόφων, τῆς Μονῆς.
- ιβ) Τούς φόρους.
- ιγ) Τάς εἰσφοράς πρός τό Κεντρικόν Ἐκκλησιαστικόν Ταμεῖον, ὡς ἡ
πρόβλεψις τοῦ ἄρθρου 3, παρ. 1, ἐδ. α καί β.

Ἄρθρον 18

Γενικά διατάξεις, ἀφορῶσαι εἰς τήν διαχείρισιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας

Τό οἰκονομικόν ἔτος ἄρχεται, δι' ὅλας τάς ἐκκλησιαστικάς διαχειρίσεις,
ἀπό τῆς 1ης Ἰανουαρίου καί λήγει τήν 31ην Δεκεμβρίου ἐκάστου ἔτους.

Ἄρθρον 19

Ἡ διαχείρισις τῶν ἐκκλησιαστικῶν νομικῶν προσώπων καί Ὁργανι-
σμῶν γίνεται ἐπί τῆ βάσει προϋπολογισμοῦ, συντασσομένου, ὑπό τῆς δια-
χειριστικῆς ἐπιτροπῆς αὐτῶν, καί ὑποβαλλομένου τό ἀργότερον μέχρι τῆς

15ης Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους, προς τό πρόσωπον, ή τόν Όργανισμόν, τόν έχοντα τήν άρμοδιότητα τής έγκρίσεως αυτού, ως κατωτέρω προνοείται. Είς περίπτωσιν μή έμπροθέσμου ύποβολής προϋπολογισμού υπό τινος έκκλησιαστικού σώματος, τούτον καταρτίζει τό έχον τήν άρμοδιότητα έγκρίσεως του προϋπολογισμού πρόσωπον, ή όργανον.

Άρθρον 20

Τήν έγκρισιν τών προϋπολογισμών έχει, τόσον επί τών ένοριακών Ναών καί τών Ναών τών Μονών, ών ή διοικήσιν έξεχωρήθη εις κοινότητα, όσον καί επί τών Έπαρχιακών Μονών καί επί Ίδρυμάτων, έξαρτωμένων εκ τινος Θρόνου, ό οικείος Άρχιερέυς.

Τήν κατάρτισιν τών προϋπολογισμών τών Σταυροπηγιακών Μονών έχει τό Έγουμενοσυμβούλιον καί τήν έγκρισιν ή Άδελφότης.

Τήν έγκρισιν τών προϋπολογισμών του Θρόνου έχει ή Θρονική Έπιτροπή.

Τήν έγκρισιν τών προϋπολογισμών του Κεντρικού Έκκλησιαστικού Ταμείου έχει τό Πενταμελές Διοικητικόν Συμβούλιον.

Άρθρον 21

Μέχρι τέλους Ίανουαρίου του έτους, τό άρμόδιον, διά τήν έγκρισιν, πρόσωπον, ή σώμα, όφείλει νά αποφασίση περί του εάν έγκρίνη, ή μή, τόν ύποβληθέντα προϋπολογισμόν του έτους, παραλείποντος δε τούτου νά πράξη ούτως έντός τής ως άνω προθεσμίας, ό ύποβληθείς προϋπολογισμός θεωρείται αυτοδικαίως έγκεκριμένος.

Άρθρον 22

Διαχειριστικόν σώμα, μή ύποβάλλον έμπροθέσμως τόν προϋπολογισμόν εις τό άρμόδιον προς έγκρισιν πρόσωπον, ή όργανον, εάν, καί μετά έγγραφον ύπόμνησιν, δέν ύποβάλη τούτον, έντός δεκαπέντε ήμερών, δύναται, μετ' άκρόασιν, νά παυθῆ υπό του Άρχιερέως, είτε ως σύνολον, είτε ως προς τά ύπεύθυνα διά τήν παράλειψιν μέλη. Τοϋτο άντικαθίσταται, ή συμπληροϋται, όσον τό δυνατόν ταχύτερον, ως έν τῷ παρόντι προνοείται.

Άρθρον 23

Πάν διαχειριστικόν σώμα όφείλει νά αποστέλλη εις τό Έλεγκτικόν

Τμήμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου ἀντίγραφον τοῦ προϋπολογισμοῦ, μετὰ τὴν ἔγκρισιν αὐτοῦ καὶ μέχρι τῆς 15ης Φεβρουαρίου τοῦ ἔτους.

Ἄρθρον 24

Οὐδεμία ἀκίνητος ἐκκλησιαστικὴ περιουσία ἐκμισθοῦται διὰ χρονικὴν περίοδον ὑπερβαίνουσαν τὰ τέσσαρα ἔτη, εἰ μὴ τῇ ἐγκρίσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Δι' ἐκμίσθωσιν κάτω τῶν τεσσάρων ἐτῶν, ἀρκεῖ ἡ ἔγκρισις τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, ἐπὶ δέ Σταυροπηγιακῶν Μονῶν, τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου τῆς Μονῆς.

Ἄρθρον 25

Ἀπαραίτητος ὄρος πάσης ἐκμισθώσεως ἀκινήτου εἶναι ἡ παροχὴ ἀξιοχρέου ἐγγυήσεως διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ μισθωτοῦ ἀκριβῆ τήρησιν πάντων τῶν ὄρων τῆς μισθώσεως.

Ἄρθρον 26

Ἡ ἀκίνητος ἐκκλησιαστικὴ περιουσία ἐπιτρέπεται νὰ ἐκποιοθῇ μόνον ἐπὶ σκοπῷ ἀντικαταστάσεως δι' ἐτέρας, μᾶλλον προσοδοφόρου, ἢ εὐχερῆστερας διαχειρίσεως, ἢ διὰ λόγους ἐπιβάλλοντας τὴν κάλυψιν ἐπείγουσῶν ἀναγκῶν, μὴ δυναμένων νὰ ἀντιμετωπισθοῦν δι' ἄλλων εἰσοδημάτων.

Διὰ τὴν ἐκποίησην, ἢ ἀνταλλαγὴν, ἀκινήτου περιουσίας ἐνοριακῶν Ναῶν, ἢ ἐνοριακῶν Μονῶν, ἀπαιτεῖται ἡ ἔγκρισις τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως.

Διὰ τὴν ἐκποίησην, ἢ ἀνταλλαγὴν, ἀκινήτου περιουσίας Θρόνων, ἢ Σταυροπηγιακῶν Μονῶν, ἀπαιτεῖται ἡ ἔγκρισις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Μόνον ὑπὸ τὰς αὐτάς διατυπώσεις δύναται ἡ ἀκίνητος ἐκκλησιαστικὴ περιουσία νὰ γίνῃ ἀντικείμενον ὑποθήκης.

Ἄρθρον 27

Σύναψις, ἢ ἐγγύησις, δανείου, ἢ ἀνάληψις ὁποιασδήποτε ἄλλης σοβαρᾶς οικονομικῆς ὑποχρέωσεως, ὑπὸ Ἀρχιερατικῆς Ἐπαρχίας, ἢ Μονῆς, ἢ Ἐνορίας, ἢ ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος, ἐπιτρέπεται μόνον διὰ σκοπούς ἀντιμετωπίσεως ἐκκλησιαστικῶν ἀναγκῶν καὶ οικονομικῶν δραστηριοτήτων τῆς Ἐκκλησίας.

Διὰ τὴν σύναψιν, ἢ ἐγγύησιν, δανείου, ἢ ἀνάληψιν ὁποιασδήποτε ἄλλης σοβαρᾶς οικονομικῆς ὑποχρέωσεως, ὑπὸ Ἐνορίας, ἢ ἐνοριακῶν Μονῶν, ἀπαιτεῖται ἡ ἔγκρισις τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως.

–115–

Διά τήν σύναψιν, ἢ ἐγγύησιν, δανείου, ἢ ἀνάληψιν ὅποιασδήποτε ἄλλης σοβαρᾶς οἰκονομικῆς ὑποχρεώσεως, ὑπὸ Θρόνων, ἢ Σταυροπηγιακῶν Μονῶν, ἢ ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος, ἀπαιτεῖται ἔγκρισις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἄρθρον 28

Ἀπαγορεύεται ἡ παροχή δανείου, ὑπὸ οἰουδήποτε διαχειριστικοῦ σώματος ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, εἰς ἰδιώτας καί εἰς μὴ ἐκκλησιαστικούς Ὄργανισμούς.

Ἄρθρον 29

Διατηρεῖται ἡ, δι' ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, συσταθεῖσα Τριμελῆς Συνοδική Ἐπιτροπή Διαχειρίσεως Ἀκινήτων. Ἡ Ἱερά Σύνοδος δύναται, κατὰ τήν κρίσιν αὐτῆς, ὅπως τροποποιήσῃ τήν ὡς ἄνω ἀπόφασιν, ἢ ρυθμίσῃ ἄλλως τὰ σχετικὰ θέματα.

Ἄρθρον 30

Εἰς περίπτωσιν ἀγορᾶς ἀκινήτου περιουσίας ὑπὸ Ἐνοριῶν, ἢ ἐνοριακῶν Μονῶν, ἀπαιτεῖται ἔγκρισις τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως.

Εἰς περίπτωσιν ἀγορᾶς ἀκινήτου περιουσίας ὑπὸ Θρόνων, ἢ Σταυροπηγιακῶν Μονῶν, ἀπαιτεῖται ἔγκρισις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἄρθρον 31

Πᾶσα δαπάνη, δι' ἀνέγερσιν καί ἐπισκευήν κτιρίων καί ἀνοικοδόμησιν, ἢ ἐπισκευήν, Ναῶν, δύναται νά γίνῃ μόνον τῇ ἐγκρίσει τοῦ προσώπου, ἢ ὀργάνου, ὅπερ ἔχει τήν ἀρμοδιότητα ἐγκρίσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Ἄρθρον 32

Διά τήν ἔγερσιν ἀγωγῆς ἐκ μέρους ἐκκλησιαστικοῦ νομικοῦ προσώπου, καθὼς καί διὰ τήν ἄσκησιν ἀνταγωγῆς, ἢ οἰουδήποτε ἐνδίκου μέσου, ἢ διὰ τήν ἐπίτευξιν συμβιβασμοῦ, ἀπαιτεῖται ἔγκρισις τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως.

Ἄρθρον 33

Ἐάν Ἐνοριακή τις Ἐπιτροπή παραλείπῃ νά εἰσπράξῃ, ἢ ἐξασφαλίσῃ, τὰ πρὸς τήν Ἐνορίαν ὀφειλόμενα, ἢ ὀλιγωρῇ εἰς τήν προστασίαν οἰωνδῆ-

–116–

ποτε συμφερόντων τοῦ ὑπ' αὐτήν Ναοῦ, δικαιούται ὁ Ἀρχιερεὺς νά λάβῃ οἰαδήποτε δικαστικά, ἢ ἄλλα μέτρα, ἅτινα ἤθελε κρίνει κατάλληλα, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Ἄρθρον 34

Δι' ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ρυθμίζεται ἐκάστοτε τὸ μέγιστον ὕψος εἰσφορῶν, ἢ δωρεῶν, εἰς τὰς ὁποίας αἱ Ἐπαρχίαι, ἢ αἱ Μοναί, δύνανται νά προβαίνουν πρὸς ἄσκησιν κοινωνικῆς διακονίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίς

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΟΜΙΛΙΑ ΤΗΣ Α.Μ. ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ	
κ.κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ Β΄ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ	
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΠΡΟΣ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ	
ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΧΑΡΤΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ	 3
Α΄. ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ	11
”Αρθρον 1	11
”Η Έκκλησία τῆς Κύπρου	11
”Αρθρον 2	11
”Επαρχίαι	11
”Αρθρον 3	12
”Ιερά Σύνοδος	12
”Αρθρον 4	12
Σύγκλησις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου	12
”Αρθρον 5	13
Λειτουργία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου	13
”Αρθρον 6	14
Γραμματεία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου	14
”Αρθρον 7	14
”Αρμοδιότητες τῆς Ἱερᾶς Συνόδου	14
”Αρθρον 8	15
”Ἱερατική Σχολή	15
”Αρθρον 9	15
”Επίσημον Δελτίον «Ἀπόστολος Βαρνάβας»	15
”Αρθρον 10	16
Σφραγίς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου	16
”Αρθρον 11	16
Συνοδικαί Ἐπιτροπαί	16
”Αρθρον 12	16
”Ο Ἀρχιεπίσκοπος	16
”Αρθρον 13	17
”Επαρχιοῦχοι Ἀρχιερεῖς	17
”Αρθρον 14	18
Παραμονή εἰς τόν Θρόνον	18

”Αρθρον 15	19
”Αρθρον 16	20
Σφραγίς Έπαρχίας	20
”Αρθρον 17	20
Μή Έπαρχιοῦχοι Αρχιερεῖς	20
”Αρθρον 18	20
”Απουσία Αρχιερέως	20
Β. ΕΚΛΟΓΗ ΑΡΧΙΕΡΕΩΝ	21
”Αρθρον 19	21
Έκλογή Αρχιεπισκόπου	21
”Αρθρον 20	21
”Αρθρον 21	21
”Αρθρον 22	21
”Αρθρον 23	22
”Αρθρον 24	23
”Αρθρον 25	23
Έκλογή Μητροπολιτών	23
”Αρθρον 26	24
”Αρθρον 27	24
”Αρθρον 28	24
”Αρθρον 29	24
Έκλογή Επισκόπων	24
”Αρθρον 30	25
Προσόντα τών πρός άρχιερατείαν έκλογίμων	25
Γ. ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ	26
”Αρθρον 31	26
Έκπροσώπησις τής Έπαρχίας	26
”Αρθρον 32	26
Πρωτοσύγκελλος - Αρχιερατικοί Έπίτροποι	
- Έπιηρειακή στελέχωσις τών Έπαρχιῶν	26
”Αρθρον 33	26
”Αρθρον 34	27

Άρθρον 35	27
Θρονικαί Έπιτροπαί	27
Άρθρον 36	28
Έκλογή λαϊκών μελών	28
Άρθρον 37	28
Άρθρον 38	28
Άρθρον 39	29
Πλήρωσις κενής θέσεως	29
Άρθρον 40	29
Λειτουργία τής Θρονικής Έπιτροπής	29
Άρθρον 41	29
Έκπτωσις Έπιτρόπου	29
Άρθρον 42	30
Άρμοδιότητες τής Θρονικής Έπιτροπής	30
Άρθρον 43	30
Θρονικά Ταμεία	30
Άρθρον 44	30
Συμβουλευτικόν Οικονομικόν Σώμα	30
Δ'. ΕΝΟΡΙΑΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ	31
Άρθρον 45	31
Ένορίαί	31
Άρθρον 46	31
Ναοί	31
Άρθρον 47	33
Έφημέριοι	33
Άρθρον 48	36
Μισθοδοσία Κληρικών	36
Άρθρον 49	36
Ψάλται καί Νεωκόροι καί λοιπή διακονία έν τῷ Ναῶ	36
Άρθρον 50	37
Άρθρον 51	37
Άρθρον 52	37
Ένοριακαί Έπιτροπαί	37
Άρθρον 53	38
Έκλογή μελών τής Ένοριακής Έπιτροπής	38

”Αρθρον 54	38
”Αρθρον 55	38
”Αρθρον 56	38
”Αρθρον 57	39
”Αρθρον 58	39
”Αρθρον 59	40
Πλήρωση κενής θέσεως	40
”Αρθρον 60	40
Λειτουργία της Ένοριακής Έπιτροπής	40
”Αρθρον 61	40
Παύσις Ένοριακού Έπιτρόπου, ή Ένοριακής Έπιτροπής	40
”Αρθρον 62	41
Καθήκοντα της Ένοριακής Έπιτροπής	41
”Αρθρον 63	41
Ένοριακά Ταμεία	41
”Αρθρον 64	41
”Εγκρισις πράξεως Ένοριακής Έπιτροπής	41
Ε'. ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΜΟΝΩΝ	42
”Αρθρον 65	42
Μοναί	42
”Αρθρον 66	44
Μοναχοί	44
”Αρθρον 67	45
Ό Ήγούμενος	45
”Αρθρον 68	47
Τό Ήγουμενοσυμβούλιον	47
”Αρθρον 69	47
Πειθαρχικά Όργανα	47
”Αρθρον 70	48
Μοναστηριακή Περιουσία	48
Ζ'. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ	49
”Αρθρον 71	49
Σύστασις Ίδρυμάτων	49

”Αρθρον 72	49
Διοίκησις Ίδρυμάτων	49
”Αρθρον 73	49
”Αρθρον 74	49
Μοναστηριακά Ίδρύματα	49
”Αρθρον 75	50
Έκπροσώπησις Ίδρυμάτων	50
”Αρθρον 76	50
Διάλυσις Ίδρύματος	50
”Αρθρον 77	50
Z. Η ΑΠΟΝΟΜΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	51
”Αρθρον 78	51
Γενικά διατάξεις	51
”Αρθρον 79	51
Τά Δικαιοδοτικά Ύργανα	51
”Αρθρον 80	53
Προσωρινή άργία	53
”Αρθρον 81	53
”Εκκλητον	53
”Αρθρον 82	54
Άνασταλτικόν άποτέλεσμα	54
H. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ	55
”Αρθρον 83	55
Σύστασις Γάμου	55
”Αρθρον 84	55
Κωλύματα Γάμου	55
”Αρθρον 85	56
Γάμοι μεθ’ Έτεροδόξων	56
”Αρθρον 86	57
”Ακυροι καί άκυρώσιμοι Γάμοι	57
”Αρθρον 87	57
Άπόπειρα συνδιαλλαγής	57

”Αρθρον 88	58
Πνευματική λύσις	58
”Αρθρον 89	60
’Ανασύστασις Γάμου	60
”Αρθρον 90	60
”Ασκησις οίκονομίας	60
Θ’. ΑΚΡΟΤΕΛΕΥΤΙΟΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	61
”Αρθρον 91	61
”Αρθρον 92	61
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α’	62
ΠΙΝΑΞ ΕΝΟΡΙΩΝ, ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΝΩΝ	
ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ	62
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β’	70
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΠΟΙΝΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ	70
Ι. ΓΕΝΙΚΟΝ ΜΕΡΟΣ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	70
”Αρθρον 1	70
’Η ἐκκλησιαστικῶς ἀξιόποινος πράξις	70
”Αρθρον 2	70
Τό ἄδικον τῆς πράξεως	70
”Αρθρον 3	70
”Αρσις τοῦ ἀδίκου	70
”Αρθρον 4	71
Προσταγή	71
”Αρθρον 5	71
Κατάστασις ἀνάγκης	71
”Αρθρον 6	71
’Ο καταλογισμός τῆς πράξεως	71
”Αρθρον 7	72
Δόλος καί πραγματική πλάνη	72
”Αρθρον 8	72
Λόγοι ἄρσεως τοῦ ἀρχικοῦ καταλογισμοῦ	72
”Αρθρον 9	73
’Απόπειρα	73

”Αρθρον 10	73
Συμμετοχή	73
”Αρθρον 11	74
Συρροή ἐκκλησιαστικῶν ἀδικημάτων καί τό κατ’ ἐξακολούθησιν ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα	74
”Αρθρον 12	75
Ἐπιβολή καί ἐπιμέτρησης τῆς ποινῆς	75
II. ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ	77
A’. ΠΡΟΔΙΚΑΣΙΑ	77
”Αρθρον 1	77
Κατά τόπον ἀρμοδιότης	77
”Αρθρον 2	77
Καταγγελία	77
”Αρθρον 3	78
Ἀποδεικτικά μέσα	78
”Αρθρον 4	78
Ἀρχή τῆς ἠθικῆς ἀποδείξεως	78
”Αρθρον 5	78
Μή ἐξεταστέα πρόσωπα ὡς μάρτυρες	78
”Αρθρον 6	79
Λόγοι ἀποκλεισμοῦ	79
”Αρθρον 7	79
Λόγοι ἐξαιρέσεως	79
”Αρθρον 8	80
Ἐφαρμογή τῶν λόγων ἀποκλεισμοῦ καί ἐξαιρέσεως	80
”Αρθρον 9	80
Ἐπιβολή αἰτήσεως ἐξαιρέσεως	80
”Αρθρον 10	80
Ἐκδίκασις αἰτήσεως ἐξαιρέσεως	80
”Αρθρον 11	81
Ἀποσιώπησις λόγου ἀποκλεισμοῦ	81
”Αρθρον 12	81
Ἀνακριτικὴ Ἐπιτροπή	81

”Αρθρον 13	82
Διερεύνησις πρὸς ἄσκησιν ποινικῆς διώξεως	82
”Αρθρον 14	82
Ἄρμοδιότητες καὶ καθήκοντα τοῦ Ἐνακριτοῦ	82
”Αρθρον 15	85
Ἄσκησις ποινικῆς διώξεως καὶ παραπομπή	85
”Αρθρον 16	85
Σύνταξις κατηγορητηρίου	85
”Αρθρον 17	85
Τὸ κατηγορητήριον	85
”Αρθρον 18	87
Συγκατηγορούμενοι	87
”Αρθρον 19	88
Καταχώρισις κατηγορητηρίου	88
Β. ΚΥΡΙΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	89
”Αρθρον 20	89
Διαδικασία κατὰ τὴν πρώτην δικάσιμον	89
”Αρθρον 21	89
Γενικαὶ ἐξουσίαι τοῦ Δικαστηρίου	89
”Αρθρον 22	90
Διαδικασία κατόπιν μεταβολῆς τοῦ κατηγορητηρίου	90
”Αρθρον 23	90
Παρουσία καὶ ἀποκλεισμός κατηγορουμένου	90
”Αρθρον 24	91
Μετάφρασις μαρτυρίας	91
”Αρθρον 25	91
Ἄπαγγελία τοῦ κατηγορητηρίου	91
”Αρθρον 26	91
Δικαιώματα τοῦ κατηγορουμένου	91
”Αρθρον 27	92
Ἐνστάσεις τοῦ κατηγορουμένου	92
”Αρθρον 28	93
Ἄπολογία καὶ ὁμολογία ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου	93
”Αρθρον 29	93
Κατηγορούμενος πάσχων ἐκ διανοητικῆς διαταραχῆς	93

Άρθρον 30	94
Άπαγόρευσις παρουσίας μαρτύρων	94
Άρθρον 31	94
Τρόπος διεξαγωγής τής άκροαματικής διαδικασίας	94
Άρθρον 32	95
Ρύθμισις διαδικασίας εις περιπτώσιν συγκατηγορουμένων	95
Άρθρον 33	96
Η απόφασις του Δικαστηρίου	96
Άρθρον 34	96
Διάστασις μεταξύ άποδειχθέντων και άναφερομένων εις τό κατηγορητήριον γεγονότων	96
Άρθρον 35	96
Καταδίκη, άνευ μεταβολής του κατηγορητηρίου, εν περιπτώσει διαστάσεως μεταξύ κατηγορητηρίου και άποδειχθέντων γεγονότων	96
Άρθρον 36	97
Προσθήκη κατηγορίας	97
Άρθρον 37	97
Αύτοψία	97
Άρθρον 38	97
Άπαγγελία άποφάσεως	97
Άρθρον 39	98
Πρακτικά τής δίκης	98
Άρθρον 40	98
Εύχέρεια Δικαστηρίου προς ρύθμισιν τής διαδικασίας	98
Άρθρον 41	98
Έφεσις Έκκλησιαστικού Είσαγγελέως	98
Άρθρον 42	99
Έφεσις καταδικασθέντος	99
Άρθρον 43	99
Διαδικασία έκδικάσεως έφέσεως	99
Άρθρον 44	101
Η απόφασις	101
Άρθρον 45	101
Δεδικασμένον	101

”Αρθρον 46	101
’Αναστολή ποινής	101
Γ. ΕΠΑΝΑΛΗΨΙΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ	102
”Αρθρον 47	102
Διαταγή έπαναλήψεως τής διαδικασίας	102
”Αρθρον 48	102
Λόγοι έπαναλήψεως	102
”Αρθρον 49	103
Αίτησις έπαναλήψεως	103
”Αρθρον 50	103
’Αρμόδιον Δικαστήριον	103
”Αρθρον 51	103
Διαδικασία έκδικάσεως	103
”Αρθρον 52	104
’Αποκατάστασις	104
”Αρθρον 53	104
Δημοσιότης τής έκκλησιαστικής δίκης	104
”Αρθρον 54	104
’Ακροτελεύτιος διάταξις	104
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ’	105
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΙΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	105
”Αρθρον 1	105
Κεντρικόν ’Εκκλησιαστικόν Ταμείον	105
”Αρθρον 2	105
’Αρμοδιότητες του Κεντρικού ’Εκκλησιαστικού Ταμείου	105
”Αρθρον 3	106
Πόροι του Κεντρικού ’Εκκλησιαστικού Ταμείου	106
”Αρθρον 4	106
Οικονομικός έλεγχος	106
”Αρθρον 5	106
Φορείς Μισθοδοσίας του ’Εφημεριακού Κλήρου	106
”Αρθρον 6	107
’Ελεγκτικόν Τμήμα	107
”Αρθρον 7	107
’Αρμοδιότητες του ’Ελεγκτικού Τμήματος	107
”Αρθρον 8	108

Άρθρον 9	108
Προσωπικόν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Τμήματος	108
Άρθρον 10	108
Θρονικά Ταμεία	108
Άρθρον 11	109
Άρθρον 12	109
Ἐνοριακά Ταμεία	109
Άρθρον 13	110
Άρθρον 14	110
Κοιμητηριακοί Ναοί	110
Άρθρον 15	111
Μοναί τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου καί τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Κοντοῦ	111
Άρθρον 16	111
Διαχείρισις τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας	111
Άρθρον 17	112
Άρθρον 18	112
Γενικά διατάξεις, ἀφορώσαι εἰς τήν διαχείρισιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας	112
Άρθρον 19	112
Άρθρον 20	113
Άρθρον 21	113
Άρθρον 22	113
Άρθρον 23	113
Άρθρον 24	114
Άρθρον 25	114
Άρθρον 26	114
Άρθρον 27	114
Άρθρον 28	115
Άρθρον 29	115
Άρθρον 30	115
Άρθρον 31	115
Άρθρον 32	115
Άρθρον 33	115
Άρθρον 34	116
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	117

